

Συνταγμα, ε... λοιπόν, φτάνει
πιά! Δεν είναι έτσι όπως
νομίζετε...

η ΕΞΟΥΣΙΑ...
η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ...
το ΣΥΝΤΑΓΜΑ...

Ιερόσυλες ματιές ενός πολίτη
Πολίτης, ο Ι.Γ. Δημητροκάλλης

Αφιερωμένο, στους φίλους μου που φιλόφρονα και ανυστερόβουλα
συμπαράταχθηκαν στον αγώνα για μια πολιτική αφύπνιση ευθύνης

"Ηχος απραξίας
Συνομιλεί με την σιωπή
Στα φιορδ του λαβυρίνθου...
Εκείνοι που κρίνουν
Σπέρνουν στη θάλασσα
Φωτιά να βλαστήσει...
Στο μυαλό μου
Έχουν μετοικήσει τ'άστρα
Και προσεύχονται
Για τους ροδώνες ν'ανθίσουν

Από τη «Massa Confusa»
Του Δημήτρη Κακαβελάκη

Περιεχόμενα

1. Τα ενδιάμεσα σώματα ως δημοκρατική κατάκτηση των Κοινωνιών.
2. Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές βελτιώνουν την απόδοση της γραφειοκρατίας, αλλά όχι την ποιότητα της Δημοκρατίας
3. Η θεσμοποίηση της Επικουρικής ως βασική προϋπόθεση εγκατάστασης δημοκρατικού πνεύματος.
4. Το οικουμενικό Κράτος των Ελλήνων και πολιτειακό πρότυπο αντίστασης των Λαών στην ισοπέδωση της παγκοσμιοποίησης.
5. Η τεχνολογία αποτρέπει τα δεδομένα της πολιτικής επικοινωνίας.
6. Γόνιμη αξιοποίηση των Μ.Μ.Ε. από την Πολιτεία, αντί άκαρπες απαγορεύσεις
7. Η διασπορά της εξουσίας μόνος τρόπος απαλλαγής από τη διαπλεκόμενη εξουσία.
8. Επίλογος. Οι φωτισμένοι Έλληνες και το εθνικό μας μέλλον
9. Παράρτημα, περί Δημοκρατίας

ΤΑ ΕΝΔΙΑΜΕΣΑ ΣΩΜΑΤΑ ΩΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Στην Ελλάδα αναθέτουμε στο πλειοψηφούν κόμμα την απόλυτη διαχείριση της εξουσίας και αποξενώμεθα, αν και εταίροι της, από αυτήν καθ' όλην τη διάρκεια κάθε 4ετίας.

Η δυνατότητα που έχουμε να ψηφίζουμε τον Πρωθυπουργό, ως αρχηγό κόμματος, και τους βουλευτές ως αντιπροσώπους μας θεωρείται ως επαρκής έκφραση της Λαϊκής Κυριαρχίας.

Δεν συμβαίνει, όμως, αυτό στις δυτικές Δημοκρατίες.

“Αν και οι εκλογές είναι το κύριο μέσο με το οποίο σε ένα αντιπροσωπευτικό σύστημα ο λαός διαμορφώνει την κυβερνητική πολιτική, δεν είναι το μόνο. Οι πολίτες μπορούν να μετέχουν σε οργανώσεις, ώστε να αγωνίζονται υπέρ ή κατά αλλαγών στη νομοθεσία, μπορούν να γίνονται μέλη των πολιτικών κομμάτων, μπορούν να επηρεάζουν προσωπικά τους αντιπροσώπους τους. Οι κυβερνήσεις πάλι χρειάζεται ενδεχομένως να συμβουλευονται όσους επηρεάζει η πολιτική τους ή ένα αντιπροσωπευτικό τμήμα του εκλογικού σώματος.” γράφει ο D. Beetham. Δηλαδή τα κόμματα είναι μεν θεμελιώδεις φορείς, για τη λειτουργία μιας σύγχρονης φιλελεύθερης Δημοκρατίας, αλλά δεν πρέπει να είναι οι μοναδικοί εκφραστές της πολιτικής βούλησης του Λαού.

Δεν πρέπει να είναι τα μοναδικά πολιτικά υποκείμενα και δεν πρέπει να έχουν το μονοπώλιο της άσκησης των πολιτικών λειτουργιών.

“Μέσα στις δυτικές κοινωνίες αναπτύχθηκε ένα ανθηρό δίκτυο εθελοντικών ενώσεων που καλύπτει όλες τις περιοχές της κοινωνικής ζωής, μέσω του οποίου ο λαός διευθύνει τις υποθέσεις του. Κατά διαστήματα, διάφορες από αυτές τις ενώσεις απέκτησαν ιδιαίτερη σημασία για την άμυνα και την προαγωγή της δημοκρατίας, είτε επρόκειτο για συνδικαλιστικές ενώσεις, είτε για επαγγελματικά σωματεία, ή απλούς οργανισμούς κάθε είδους. Σε περιβάλλον που ευδοκιμούσαν οι ελευθερίες της εκφράσεως και του συνεταιρίζεσθαι, αναπτύχθηκαν αυθόρμητα τέτοιες ομάδες, καθώς οι πολίτες αναγνώριζαν βαθμιαία την ανάγκη συλλογικής δραστηριότητας για την οργάνωση των υποθέσεών τους ή την προστασία και προώθηση των συμφερόντων τους. Η οργάνωση ομάδων ενθαρρύνθηκε και από τη δημόσια αναγνώριση λ.χ. από την ανάθεση συμβουλευτικού ρόλου σε σχετικά ζητήματα της κυβερνητικής πολιτικής.”
(David Beetham)

Οι ενώσεις αυτές, της συλλογικής δράσης των πολιτών για την επίτευξη κοινών ειδικών στόχων, θεμελιώθηκαν στην άσκηση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων των μελών τους και συνέθεσαν αθροιστικά την κοινωνία των πολιτών.

(Χρησιμοποιούμε τον καθιερωμένο όρο αν και πιστεύουμε ότι θα έπρεπε στην Ελληνική γλώσσα να χαρακτηρίζεται ως “κοινωνία των εταίρων” ή “κοινωνία των

“μελών”, ή “κοινωνία των ενώσεων” μια και σ’ αυτόν τον χώρο ο πολίτης εμφανίζεται υπό την ιδιότητα του εταίρου ή του μέλους μιας ένωσης.)

Στη δυτική πολιτική πραγματικότητα έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην έννοια της κοινωνίας των πολιτών ως απαραίτητου συστατικού της Δημοκρατίας.

“Η έννοια της κοινωνίας των πολιτών έχει δύο διαφορετικές όψεις: Την αρνητική, σύμφωνα με την οποία η παρέμβαση του κράτους πρέπει να είναι περιορισμένη, ώστε να προστατευθεί από τον έλεγχο κάθε κοινωνική δραστηριότητα και να παρεμποδιστεί η παρείσφυση του κράτους σε όλες τις σφαίρες της ζωής, ή η απορρόφηση εκ μέρους του κάθε κοινωνικής πρωτοβουλίας και ικανότητας. Και τη θετική όψη, που ενσαρκώνει την ιδέα της υπάρξεως πολλών ανεξαρτήτων εστιών αυτοοργανώσεως μέσα στην κοινωνία, μέσω των οποίων οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να εργάζονται συλλογικά για να λύσουν τα προβλήματά τους’ οι εστίες αυτές μπορούν να λειτουργούν ως δίαυλοι που μεταφέρουν την κοινή γνώμη και ασκούν πίεση στην κυβέρνηση και μπορούν να αποτελέσουν προστασία κατά των σφετερισμών της.”(David Beetham).

Σε άρθρο του ο Ν. Μουζέλης γράφει ότι πρέπει να δούμε την κοινωνία των πολιτών στο πολιτικό επίπεδο, “ως ένα χώρο μεταξύ του κράτους και των πολιτών, των κυβερνώντων και των κυβερνωμένων. Ο χώρος αυτός αποτελείται από “ενδιάμεσα στρώματα” ή οργανώσεις που και προστατεύουν τους πολίτες από τον κρατικό αυταρχισμό και, από την άλλη μεριά, προστατεύουν τις πολιτικές ηγεσίες από τις εκ των κάτω προερχόμενες λαϊκίστικες πιέσεις.”

(Βήμα 14/12/97)

Ο Δ. Δημητράκος σε μια εξειδικευμένη για τη “Δημοκρατία και την ανοικτή κοινωνία” εισήγησή του σε συνέδριο της Ε.Ε.ΠΕ γράφει για την κοινωνία των πολιτών: “Είναι ένας ενδιάμεσος χώρος ανάμεσα στο κράτος και στον πολίτη, ενώ συγχρόνως είναι σφαίρα εκούσιας συμμετοχής σ’ ένα πολιτικό και πολιτιστικό σύνολο. Το αντιστήριγμα που αποτελεί η κοινωνία πολιτών στο κράτος, παίζει ένα διπλό ρόλο, ανταγωνιστικό και επικουρικό. Είναι ανταγωνιστικός ο ρόλος του εφόσον ενισχύει τον πολίτη στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων του. Και είναι επικουρικός, διότι έχει μια γνωστική και πολιτιστική διάσταση, παρέχοντας έτσι μια οικολογική εστία γνώσης μέσα στην κοινωνία. Και το δημοκρατικό κράτος έχει ανάγκη από αυτή την εστία γνώσης καθ’ ο μέτρο βασίζεται σε υπεύθυνους και ενήμερους πολίτες που έχουν επίγνωση των δικαιωμάτων, των υποχρεώσεων και των δυνατοτήτων τους...”

Η κοινωνία των πολιτών, ως αποτελούσα ένα ευρύτατο και πολυσύνθετο δίκτυο συλλογικών φορέων των πολιτών μη εξαρτημένων από την Πολιτεία, διότι οργανώνονται και χρηματοδοτούνται από μόνοι τους, αποτελεί το ισχυρότερο αντίβαρο στις τάσεις αυθαιρεσίας της Αντιπροσώπευσης.

Οι συλλογικοί αυτοί φορείς, τα “σώματα” της κοινωνίας των πολιτών, έχουν το δημοκρατικό πλεονέκτημα να καλούν τα μέλη τους, όχι ως απλούς πολίτες όπως τα κόμματα, για να συμβάλλουν στο “γενικό καλό” μη αναγνωρίζοντας επάρκεια στην

αντιπροσωπευτική κυβέρνηση, αλλά κάτω από συγκεκριμένη ιδιότητά τους, επαγγελματικού, τοπικού, καλλιτεχνικού, ή οποιουδήποτε άλλου ειδικού χαρακτήρα, που τους παρέχει πληρότητα ενημέρωσης.

Έτσι δεν λειτουργούν κάτω από την άγνοια και τη σύγχυση του πλήθους, ούτε με τη χαλαρότητα της προσφοράς που προκαλεί η αίσθηση της “ελάχιστης επιρροής” στους απόμακρους και “απρόσωπους στόχους, αλλά αντιθέτως με την εξειδικευμένη γνώση, με την αίσθηση της σημαντικότητας μέσα στην ομάδα και με την ένταση της προσωπικής συμβολής στην επίτευξη του ειδικού σκοπού.

Οι σκοποί τους είναι ξεκάθαροι, τους διατυπώνουν με σαφήνεια, γιατί έτσι μόνο μπορούν να τους επιτύχουν, και δεν χρειάζεται να τους μεταμφιέζουν, όπως συμβαίνει συχνά με αυτούς των κομμάτων.

Οι φορείς αυτοί συναποτελούν μια οριζόντια ανάπτυξη, μια διαστρωμάτωση, δημοκρατικών δυνάμεων, και παραμένουν σταθερά μεταξύ πολίτη και κεντρικής εξουσίας. Η βασική ειδοποιός διαφορά τους από τα κόμματα είναι ότι ενώ τα κόμματα διεκδικούν άμεσα για τον εαυτό τους τη διαχείριση του συνόλου της εξουσίας, και λειτουργούν ως κατακτητικές μηχανές, οι φορείς αυτοί αρκούνται στο να επιδράσουν σε συγκεκριμένο τομέα επί της εξουσίας, χωρίς να τους ενδιαφέρει η αλλαγή του κατόχου της.

Η ενδιάμεση θέση στην οποία αυτοτοποθετούνται μεταξύ κυβερνώντων ή διεκδικητών εξουσίας και πολίτη οδήγησε στο να χαρακτηρισθούν ως “ενδιάμεσα σώματα”.

Η πολυπλοκότητα της κοινωνίας, οδηγεί μεν στον πολυτεμαχισμό των ενδιάμεσων σωμάτων, ο οποίος αποδεικνύεται, όμως, χρήσιμος στην αποφυγή υπερβολικής συσσώρευσης δυνάμεων.

Είναι ένα φαινόμενο εσωτερικής άμυνας, της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας, για την παρεμβολή εμποδίων, στην εκλεγμένη πλειοψηφία, για να μην εκφυλιστεί σε εκμεταλλευτικό κέντρο εξουσίας.

Λειτουργεί, ακόμη, ως διέξοδος στο “αδιέξοδο”, στο οποίο οδηγεί ο προσδιορισμός του “γενικού καλού”, που επιδιώκει κάθε φορά η “γενική θέληση” όταν διαμορφώνεται στις εκλογές σε συγκεκριμένη πλειοψηφία.

- Ο Παύλος Μπακογιάννης έγραψε ότι: “Ο όρος “γενικό καλό” είναι τόσο γενικός και αφηρημένος, που οποιαδήποτε προσπάθεια συγκεκριμενοποίησής του στις σύγχρονες ανταγωνιστικές κοινωνίες θα οδηγούσε σε βαθιές διχογνωμίες. Κατά τον W. Abendroth, ο όρος γενικό καλό, για το οποίο πρέπει τάχα να καταβάλουν προσπάθειες τα κόμματα (σ’ αντίθεση προς τις ομάδες, συμφερόντων), δεν σημαίνει τίποτε έξω από μια συγκεκριμένη πολιτική θεωρία. Γενικευόμενο είναι μια κενή περιεχομένου φράση, που σε κάθε στιγμή μπορεί ν’ αποκτήσει περιεχόμενο απ’

οποιοδήποτε, δηλαδή να νομιμοποιήσει έναν άσκοπο πραγματισμό, που στην ανάγκη και σε μια ακραία περίπτωση μεταβάλλεται σε φασιστική αυθαιρεσία”.

- Ο Θ. Γιαλκέτσης παρουσιάζοντας τις θέσεις του Γιόζεφ Σουμπέτερ γράφει: “Ο Σουμπέτερ υποστηρίζει ότι είναι εντελώς απατηλό να υποθέσουμε ότι κάθε πολίτης γνωρίζει τι είναι καλό και τι είναι κακό για τον εαυτό του και για όλους του άλλους και ότι είναι διατεθειμένος ν’ αγωνιστεί ενεργητικά και υπεύθυνα για την επιδίωξη του “κοινού καλού”. Είναι επομένως αβάσιμη η ιδέα ότι οι ατομικές θελήσεις τείνουν να συγκλίνουν προς μια κοινή λαϊκή θέληση. Στην πραγματικότητα – τονίζει ο Σουμπέτερ – μόνο σε μικρές κοινότητες με απλή κοινωνική δομή, όπως ήταν λ.χ. η αρχαιοελληνική “πόλις”, μπορούμε να υποθέσουμε την ύπαρξη μιας “κοινής γνώμης” και μιας “κοινής θέλησης” που συμπίπτει με το γενικό συμφέρον της κοινότητας. Αλλά από τη στιγμή που η κοινωνική ομάδα είναι αριθμητικά μεγάλη και οι εσωτερικές της λειτουργίες διαφοροποιούνται και γίνονται πιο σύνθετες, ο λαός ως συλλογικό υποκείμενο δεν διαθέτει ούτε κοινή γνώμη ούτε κοινή θέληση. Στις μεγάλες, εσωτερικά διαφοροποιημένες και σύνθετες κοινωνίες η γενική θέληση δεν είναι παρά μια τυχαία συνισταμένη των επιμέρους ατομικών θελήσεων και δεν διαθέτει συνοχή ούτε αυτονομία και ορθολογικότητα.” (Ελευθεροτυπία 22-9-96)

Αυτό το “κοινό καλό”, της “γενικής βούλησης” που είναι σε περιεχόμενο εντελώς “ρηχό” και ελάχιστα αντιπροσωπευτικό, λόγω των αντιθέσεων στις προτιμήσεις και ατομικότητες που πρέπει να συνδυασθούν για να εξαχθεί, έρχονται τα ενδιάμεσα σώματα να συμπληρώσουν με εξειδικευμένο επιμερισμό του κοινού καλού και ανάλογη αντιστοίχιση της γενικής θέλησης.

Ο πλουραλισμός, συμβάλλει, λόγω των αντίρροπων επιδιώξεων, των σκοπών των ενδιάμεσων σωμάτων, στην ασφαλέστερη διάγνωση και διαφανέστερη διατύπωση της γενικής βούλησης.

Ο Δ. Σωτηρόπουλος στην εισήγησή του σε συνέδριο της Ε.Ε.Π.Ε. γράφει: “Η παρουσία της κοινωνίας πολιτών, δηλαδή των κοινωνικών κινημάτων και επαγγελματικών και εθελοντικών οργανώσεων που τη συναποτελούν, στο πεδίο λήψης αποφάσεων εκδηλώνεται με τη λειτουργία τυπικών και άτυπων διαύλων επικοινωνίας ανάμεσα στις διάφορες ομάδες και οργανώσεις (π.χ. οικολογικές, φεμινιστικές) ή κινήματα (π.χ. κινήματα εργατών, καταναλωτών) και τις αντίστοιχες δημόσιες υπηρεσίες (π.χ. Υπουργεία Περιβάλλοντος, Εργασίας, Εμπορίου). Προϋπόθεση της λειτουργίας τέτοιων καναλιών επικοινωνίας είναι η νομιμοποίηση των ενδιαφερόμενων μερίδων της κοινωνίας πολιτών, δηλαδή η αναγνώρισή τους ως συνομιλητών της εξουσίας.

Η συγκρότηση των συλλογικών φορέων, οι οποίοι συναποτελούν την κοινωνία πολιτών, έχει διαφορετικά κίνητρα και ανάλογη προς τα κίνητρά τους λειτουργία. Υπάρχει, όμως, ένα κοινό χαρακτηριστικό, η δυνατότητα να μάχονται για να προσεγγίσουν το σκοπό τους.

Στόχος της κοινωνίας πολιτών η κυβερνητική αδιαλλαξία

Η Δημοκρατία, αυτό το παράδοξο και πολύμορφο πολίτευμα προσφέρει, σε όποιον είναι αποφασισμένος να υπερασπιστεί, ή να προωθήσει, συμφέροντα ή θεσμικούς σκοπούς, τη δυνατότητα να μπορεί να κινείται μέσα στην νομιμότητα χρησιμοποιώντας τις ευκαιρίες που του παρέχουν οι θεσμοί, έχοντας πάντα την υπερβολή με το μέρος του, μια και η διαχωριστική γραμμή μεταξύ της αξιοποίησης και εκμετάλλευσης, ή ακόμη και της τήρησης και παραβίασης των θεσμών, είναι αρκετά ασαφής.

Η Δημοκρατία έχει την τάση να υποτιμά τις επιπτώσεις εσωτερικών διαφοροποιήσεων, απέναντι στις θεσμικές ισορροπίες και κανόνες της, σε αντίθεση με τον όποιο ολοκληρωτισμό που κονιορτοποιεί κάθε εγχείρημα παρέκκλισης. Η Δημοκρατία, αντιδρά νωθρότατα ακόμη και σε δραστηριότητες φορέων, οι οποίες υπερβαίνουν τα "όριά της", για να επηρεάσουν προς το σκοπό τους την εξουσία της.

Ο M. Duverger θεωρεί κίνητρο την ανάγκη άσκησης πίεσεως επί των κυβερνήσεων, αναφέρεται σε "ομάδες πίεσης" και γράφει: *''Τα κόμματα επιδιώκουν την κατάκτηση και την άσκηση της εξουσίας με την εκλογή δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων, δημάρχων, γερουσιαστών, βουλευτών, με την είσοδο βουλευτών στην κυβέρνηση, με τον διορισμό αρχηγού κράτους. Αντίθετα, οι ομάδες πίεσεως δεν συμμετέχουν άμεσα στην κατάκτηση της εξουσίας και στην άσκησης της. Επενεργούν στην εξουσία, μένοντας συγχρόνως έξω απ' αυτήν. Ασκούν πίεση επάνω σ' αυτήν (απ' όπου και τ' όνομά τους, που εισήχθη στην Γαλλία, εδώ και δέκα χρόνια, 1954 από την κατ'ευθείαν μετάφραση της αμερικανικής εκφράσεως pressure groups). Τα κόμματα είναι οργανώσεις αποκλειστικά αφιερωμένες στην πολιτική δράση. Αντίθετα, οι περισσότερες από τις ομάδες πίεσεως είναι μη πολιτικές οργανώσεις, των οποίων το κυριότερο μέρος της δραστηριότητας δεν αφιερώνεται στην επίδραση πάνω στην εξουσία''*.

''Η δραστηριότητα των ομάδων πίεσεως είναι πολύμορφη. Ασκείται άλλοτε άμεσα πάνω από την εξουσία, με διαβήματα στην κυβέρνηση, στους ανωτάτους υπαλλήλους, στους βουλευτές, άλλοτε έμμεσα με επηρεασμό του κοινού, η στάση του οποίου θα επηρεάσει με τη σειρά της την κυβέρνηση.

Ο Yves Meny, στο βιβλίο του "Συγκριτική Πολιτική" που εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1987 γράφει για "ομάδες συμφερόντων": *''Η συγκρότηση ομάδων αποτελεί κοινό φαινόμενο σε όλες τις κοινωνίες. Από τη λίγο ως πολύ διευρυμένη οικογενειακή ομάδα μέχρι τη φυλή ή το έθνος, από την άτυπη ομάδα μέχρι την αυστηρά δομημένη οργάνωση, αναρίθμητοι είναι οι τρόποι συνενύρεσης και διαντίδρασης των ατόμων.*

Όλες οι ομάδες συγκροτούνται στη βάση κοινών ενδιαφερόντων και συμφερόντων: συναισθηματικών, πατρογονικών, ιδεολογικών, συντεχνιακών, επαγγελματικών, συντροφικών κ.λ.π. Σύμφωνα με την ευρύτερη έννοια του όρου, όλες οι ομάδες είναι κατά κάποιο τρόπο ομάδες συμφερόντων. Στην πολιτική επιστήμη, όμως, ο όρος απέκτησε μια πιο στενή και συγκεκριμένη σημασία: περιλαμβάνει τις ομάδες εκείνες οι οποίες, σε πολυάριθμες και

διαφορετικές μορφές, επιζητούν να προωθήσουν τα συμφέροντά τους με πολιτικά μέσα. Από την άλλη μεριά, η πολιτική εξουσία συνδιαλέγεται με τις ομάδες αυτές, άλλοτε για να τις θέσει εκτός νόμου, καμιά φορά για να τις ελέγξει και συχνά για να τις ενσωματώσει στη δράση της. Η ομάδα συμφερόντων διακρίνεται λοιπόν από τις άλλες ομάδες από τη σχέση διαντίδρασης στην οποία βρίσκεται (ανεξάρτητα από τη μορφή της) με τους κρατικούς θεσμούς και τα κόμματα που δραστηριοποιούνται για την κατάκτηση και άσκηση της εξουσίας. ...Οι φιλελεύθερες δημοκρατίες, επειδή αναγορεύουν σε θεμέλιό τους τον πλουραλισμό, αναγνωρίζουν την ύπαρξη και τη νομιμότητα των ομάδων.

Στην προσπάθεια των ομάδων πίεσης να εντείνουν την οργάνωσή τους για να εισακούονται, οι δημόσιες αρχές που αποτελούν τον κατ' εξοχήν δέκτη των πιέσεων επιδιώκουν να περιορίσουν την πίεση τους επιβάλλοντας κανόνες στους τρόπους δράσης τους.

''Παράδειγμα διακανονισμού τέτοιου τύπου αποτελεί ο νόμος της 21^{ης} Σεπτεμβρίου 1972 στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, που ορίζει το πλαίσιο δράσης των ομάδων που επιθυμούν να διατηρούν σχέσεις με το κοινοβούλιο και την κυβέρνηση. Οι ομάδες αυτές πρέπει να εγγράφονται στους καταλόγους του προεδρείου της γερμανικής βουλής και να δηλώνουν το σκοπό της σύστασής τους, τη δομή τους, τα ονόματα των ιθυνόντων και των εκπροσώπων τους. Ακολουθώντας αυτές τις τυπικές διαδικασίες, όπως έκαναν χίλιες περίπου οργανώσεις, οι εκπρόσωποί τους αποκτούν το δικαίωμα να εισέρχονται στο Κοινοβούλιο, να συνάπτουν τις αναγκαίες επαφές, να ανταλλάσσουν πληροφορίες και να προσκαλούνται στις ακροάσεις που οργανώνονται από τις κοινοβουλευτικές επιτροπές.''. (Yves Meny)

Αντίστοιχα στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου η εμπειρία των ομάδων συμφερόντων χρονολογείται από τον περασμένο αιώνα και δεν είναι πάντοτε αγαθή, ιδιαίτερα σε πολεμικές περιόδους οπότε παρουσιάστηκαν σκάνδαλα και υποθέσεις διαφθοράς, οδηγήθηκαν σε εγχειρήματα διακανονισμού της δράσης των λόμπυ. Το 1946, όμως, ''στον τίτλο III της Πράξης περί Νομοθετικής αναδιοργάνωσης, η υπόθεση των λόμπυ διακανονίστηκε συνολικά. Ο νόμος προβλέπει τέσσερις τύπους υποχρεώσεων για τις ομάδες!

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ζητάει ή δέχεται εισφορές με βασικό σκοπό να επηρεάσει τη νομοθεσία πρέπει να διατηρεί καταστάσεις με όλες τις εισφορές άνω των πεντακοσίων δολαρίων και όλες τις δαπάνες άνω των δέκα δολαρίων, καθώς επίσης και με τα ονόματα των χορηγών και των παραληπτών.
2. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να διαβιβάζονται στο Γραμματέα της Βουλής κάθε τρίμηνο.
3. Τα άτομα ζητούν, συλλέγουν ή δέχονται χρήματα με βασικό σκοπό να επηρεάσουν τη νομοθεσία πρέπει να δηλώνονται στις υπηρεσίες της Βουλής και της Γερουσίας.
4. Όλες οι πληροφορίες αυτές δημοσιεύονται κάθε τρίμηνο στο congressional Record.

...Ο βασικός στόχος του νόμου ήταν ο εντοπισμός των ομάδων και η επιβολή κάποιας διαφάνειας στις λειτουργίες τους. Χάρη σε αυτόν έχουμε μια εκτίμηση του αριθμού των επαγγελματικών λόμπυ, που ανέρχονται σε περίπου 15.000 σε ομοσπονδιακό επίπεδο.'' (Yves Meny)

Γενικότερα οι δημόσιες αρχές των δυτικών χωρών υιοθέτησαν μια πιο ενεργό στάση απέναντι στις ομάδες συμφερόντων επιδιώκοντας την ενσωμάτωσή τους, είτε με την ένταξή τους με τυπικό τρόπο στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων, είτε με τη θεσμοποίησή τους και τη μετατροπή τους σε οιονεί δημόσια όργανα.

Ο Yves Meny γράφει για την περίπτωση ενσωμάτωσης των ομάδων συμφερόντων στα κέντρα αποφάσεων: *“Οι δημόσιες αρχές συμβουλευονται τις ομάδες συμφερόντων, διότι δεν είναι πια δυνατό να κυβερνούν και να επιβάλουν διακανονισμούς με καθαρά απολυταρχικό τρόπο. Οι διαπραγματεύσεις όμως είναι άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο επίσημες. Στις Ηνωμένες Πολιτείες για παράδειγμα, οι επιτροπές του Κογκρέσου ή οι Συμβουλευτικές Επιτροπές που θεσπίζονται από την εκτελεστική εξουσία διασφαλίζουν το δικαίωμα στην ακρόαση των ομάδων που τα συμφέροντά τους θίγονται από μια πρόταση νόμου. Η πρακτική αυτή δεν διαπνέεται όμως από μια φιλοσοφία συνδιαχείρισης των προβλημάτων.*

Η ποιοτικότερη Δημοκρατία του εναλλακτικού κοινοβουλευτισμού

Η ποικιλία των μορφών οργάνωσης στο φαινόμενο των ομάδων συμφερόντων παράγει μια αντίστοιχη πολλαπλότητα στους τρόπους δράσης τους.

Είναι συνειδητοποιημένο στο χώρο τους ότι πέρα από τα “παζαρέματα” των διαλόγων με τους μηχανισμούς της Πολιτείας, η τελική ανταπόκριση των εκπροσώπων της επηρεάζεται και από άλλους παράγοντες.

Γνωρίζουν ότι η τελική πραγματικότητα δεν διαμορφώνεται μεν από εκείνους, οι ίδιοι όμως μπορούν να παρέμβουν στη διάπλασή της.

Ανεξαρτήτως του μεγέθους της ομάδας έχουν το πλεονέκτημα ότι με βάση τη θεωρία του χάους μπορούν ως “κόκκος άμμου” να προκαλέσουν σωρευτικές πολιτικές επιπτώσεις στην εξουσιαστική μηχανή.

Ένα “φερέφωνο” μπορεί να αποκαλυφθεί και να εξουδετερωθεί ως εμπόδιο στη δράση της εξουσίας, μια γνήσια, όμως, φωνή όσο αποκαλύπτεται τόσο δυναμώνει, και μπορεί να αποβεί “φωνική” για εκείνους που την προκαλούν.

Προκειμένου, λοιπόν, να “ερεθίσουν” τον κίνδυνο εις βάρος των κυβερνώντων μετέρχονται μια συνεχώς επεκτεινόμενη πολυμορφία μέσων και μεθόδων προώθησης του αιτήματος – σκοπού τους.

Ακόμη και μια ομάδα συντροφικού χαρακτήρα, που δεν έχει, και δεν θέλει να έχει, καμιά ουσιαστική σχέση με την πολιτική όταν θιγούν οι αξίες ή οι συνθήκες δράσης της, μπορεί να μεταμορφωθεί σε ομάδα πολιτικής παρέμβασης, ιδιαίτερα υπό την προτροπή ενός άξιου ηγέτη της.

Οικονομικές ομάδες παρεμβαίνουν στο χρηματιστήριο, ενώσεις καταναλωτών εξαιτίας ενός προϊόντος αναστατώνουν την αγορά, συνταξιούχοι ανατρέπουν ένα

ήρεμο πολιτικό κλίμα, πολιτιστικές ενώσεις θέτουν εκτός προθεσμιών διεθνείς συμφωνίες και πλήθος άλλων περιπτώσεων “ὧν οὐκ ἔστι ἀριθμός”, ανατρέπουν καταστάσεις που φαντάζουν παγιωμένες.

Ο Χαρίτων Κορυζής αναφέρθηκε ειδικά στη Γερμανία και έγραψε: *“Εκτός από τους διαύλους των εκλογών, της κοινής γνώμης και των πολιτικών κομμάτων ο γερμανικός λαός έχει τη δυνατότητα να δραστηριοποιήται, να συμμετέχει εις την διαμόρφωσιν των πολιτικών αποφάσεων δια των ομάδων πίεσεως. Αυταί αποτελούν τμήμα του “αληθινού συντάγματος” της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας.”*

Χωρίς να αμφισβητείται η επάρκεια, ή να θίγεται η συνολική ευθύνη, της Αντιπροσωπευτικής Βουλής και Κυβέρνησης, δημιουργούνται μέσα από την εθελοντική συμμετοχή του πολίτη εξειδικευμένα σώματα, στα οποία τα συντάγματα αναγνωρίζουν έναν περίπου ημιαντιπροσωπευτικό ρόλο.

Τα ενδιαμέσα σώματα έχοντας μια πνευματική “αριστοκρατική χροιά”, λόγω των γνώσεων, και των ικανοτήτων, των μελών τους, στο αντικείμενο ενδιαφέροντός τους, προσφέρουν σημαντικές υπηρεσίες και στους εξουσιάζοντες και στους εξουσιαζόμενους.

Αναγνωρίζεται, λοιπόν, όλο και περισσότερο η σημασία της προσφοράς τους στην ποιότητα της Δημοκρατίας, λόγω αφ` ενός της ελάττωσης υπέρ του πολίτη του αντικειμένου της Αντιπροσώπευσης και αφ` ετέρου της αύξησης των υποκειμένων της. Κατάσταση που διαμορφώνει μια όλο και πιο ισχυρή Κοινωνία Πολιτών, μία όλο και ουσιαστικότερη Δημοκρατία.

Διανοητές μιλούν για “επαναστοχασμό” και “επαναπροσδιορισμό” της Δημοκρατίας, έχοντας ως επίκεντρο των προτάσεών τους όλους αυτούς τους φορείς σε μια πιο συστηματική λειτουργία και ένα πιο συγκεκριμένο θεσμικό ρόλο, με σκοπό τη δημιουργία ενός νέου ποιοτικού περιβάλλοντος για τη Δημοκρατία.

Προτείνει π.χ. ο Γ. Χαμπερμάς: *“Προβάλλει η αναγκαιότητα ανανέωσης της δημοκρατίας. Μπορούμε να προσανατολιστούμε στην ίδρυση οργανώσεων – ιδεωτικών ή μη – που, μέσα από την κοινωνία, θα έχουν τη δύναμη να δημιουργήσουν μια κατάσταση ισότητας για κάθε κοινωνική δύναμη. Σκέφτομαι εδώ τις μεγάλες οργανώσεις, που έχουν δυνατότητες ισοδύναμες αυτών των Γρίνπις, της Διεθνούς Αμνηστίας ή των Γιατρών χωρίς Σύνορα, που μπορούν να κινητοποιούν τους επωνύμους με στόχο να εξαναγκαστούν οι θεσμοί να σεβαστούν τον πλουραλισμό. Δεν ξέρω πως ακριβώς αυτό θα μπορούσε να λειτουργήσει και ποιος θα έδινε τους αναγκαίους δημόσιους πόρους για τέτοιες οργανώσεις πολιτών. Αυτό όμως για το οποίο είμαι σίγουρος είναι ότι κάθε πολίτης θα κέρδιζε μια πληροφόρηση που θα τον καθιστούσε υπεύθυνο. Η πίεση προς τα μίντια τέτοιων οργανώσεων, που στηρίζονται από επωνύμους, από μεγάλες προσωπικότητες, θα ευνοούσε προφανώς την πρωτοβουλία όλων των πολιτών”*

(Αυγή, 13-7-94)

Ο Π.Κ. Ιωακείμης γράφει: “ Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο ρόλος της θεσμοποιημένης πολιτικής, όπως εκφράζεται π.χ. μέσα από τα πολιτικά κόμματα, αλλάζει. Γενικά ο ρόλος της θεσμοποιημένης πολιτικής και πολιτικών βρίσκεται σε μια μεταβατική φάση. Σύμπτωμα της μεταβατικότητας συνιστά π.χ. το γεγονός ότι ο ρόλος των πολιτικών κομμάτων συρρικνώνεται σ’ όλο τον ευρωπαϊκό χώρο, ενώ αντιθέτως ενισχύονται ο ρόλος και η σημασία ενδιάμεσων κοινωνικών ομάδων συμφερόντων και πίεσης.

Στη Βρετανία π.χ. ενώ μειώνονται τα μέλη των πολιτικών κομμάτων, αυξάνονται τα μέλη των ομάδων συμφερόντων και πίεσης ή ομάδων που επιδιώκουν την προώθηση ενός συγκεκριμένου στόχου. Το φαινόμενο ίσως να υποδηλοί μια τάση για την ενίσχυση της “κοινωνίας των πολιτών” (civil society). (ΤΑ ΝΕΑ, 22-10-94)

Ο Νίκος Μουζέλης αναλύει διεξοδικά:

“Η ΠΟΛΥΣΗΜΙΚΟΤΗΤΑ της έννοιας της κοινωνίας πολιτών (ΚΠ) έχει σχέση με την πολλαπλότητα των προβληματισμών μέσα στους οποίους εντάσσεται. Έτσι, π.χ., ο ορισμός που δίνει έμφαση στα “ενδιάμεσα στρώματα μεταξύ κυβερνώντων και κυβερνωμένων” σχετίζεται με τον προβληματισμό γύρω από τον τρόπο ένταξης των ατόμων στην κεντρική εξουσία όταν η παραδοσιακή, μη διαφοροποιημένη τοπική κοινότητα καταστρέφεται ή περιθωριοποιείται (λόγω της εκβιομηχάνισης ή άλλων προβιομηχανικών διαδικασιών). Σε αυτή την περίπτωση η σχετική προστασία έναντι του κρατικού αυταρχισμού που ο παραδοσιακός, καταταμητικός (segmental) τρόπος οργάνωσης προσέφερε στα απλά μέλη της κοινότητας μειώνεται/ εξαφανίζεται. Σε αυτό το πλαίσιο ισχυρά ενδιάμεσα στρώματα μεταξύ κυβερνώντων και κυβερνωμένων μπορεί να παρέχουν παρόμοια προστασία (έναντι της κεντρικής εξουσίας) με αυτήν που η παραδοσιακή κοινότητα προσέφερε στα μέλη της προτού το κράτος κατορθώσει να την διεισδύσει.” (ΒΗΜΑ, 14-12-97)

Η ελληνική θεσμική ανεπάρκεια και η αρνητική στάση του Συστήματος

Η δική μας άποψη, μετά και από τις προηγούμενες επιστημονικές αναλύσεις, είναι ότι η καχεξία των λαϊκών θεσμών στην Ελλάδα οφείλεται αποκλειστικά στην υπερβολή της ευρωστίας την οποία παρέχει το Σύνταγμα στην εκάστοτε κομματική πλειοψηφία. Υπάρχει στην Ελλάδα η κατάσταση που περιγράφει ο Δ.Α. Σωτηρόπουλος σε ένα άρθρο του “Λόγω της καχεκτικής κοινωνίας πολιτών στη χώρα μας, η κομματικοκρατική λογική διεισδύει σχεδόν σε όλους τους θεσμικούς χώρους της ελληνικής κοινωνίας. Από τον αθλητισμό και την τέχνη ως το πανεπιστήμιο και την Εκκλησία, ο κομματισμός υποσκάπτει συστηματικά τις ιδιαίτερες λογικές αυτών των χώρων. Από αυτή την άποψη, στη χώρα μας δεν έχουμε κομματική αλλά κομματικοκρατική δημοκρατία, ένα σύστημα όπου κατά συστηματικό τρόπο ο κομματικοκρατικός χώρος συνθλίβει τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών. Και είναι ακριβώς αυτή η έλλειψη αυτόνομων, ισχυρών “ενδιάμεσων σωμάτων” (corpus intermediaires) μεταξύ των πολιτικών ελίτ και του λαού που εξηγεί και τον αυταρχισμό εκ των άνω (οι πολιτικοί

χειραγωγούν τις "μάζες") και τον αυταρχισμό εκ των κάτω (οι πολιτικές ελίτ δεν μπορούν να αντισταθούν σε λαϊκίστικες πιέσεις).
(ΤΟ ΒΗΜΑ, 15-8-99)'

Ο Νίκος Μουζέλης προχωρεί βαθύτερα την ανάλυσή του και αναφερόμενος στο συνήγορο του πολίτη, ο οποίος ως θεσμός μπορεί να μειώσει τον αυταρχισμό της κρατικής αυθαιρεσίας, επισημαίνει το διορισμό του από την Κυβέρνηση και όχι την εκλογή του από τη Βουλή (όχι πως θα άλλαζε τίποτα, αλλά έστω "για τα μάτια") και το γλίσχρο ετήσιο προϋπολογισμό του, στο ανεπαρκές ποσό των 200 εκατ. Και σχολιάζει: "Η κυβέρνηση είναι τόσο μίζερη σε αυτό το θέμα όσο γενναιόδωρη είναι όταν πρόκειται για "εφετζίδικες φιέστες" (π.χ. διεθνείς αγώνες στίβου στο στάδιο) ή πελατειακές επιδοτήσεις (π.χ. διαγραφή χρεών των συνεταιρισμών). Από τη μια μεριά σκορπάμε δισεκατομμύρια για το τίποτα και από την άλλη τσιγκουνευόμαστε να βρούμε τους αναγκαίους πόρους για να λειτουργήσει ο Συνήγορος του Πολίτη σωστά... Όλα τα παραπάνω δείχνουν ότι, παρ' όλες τις πρόσφατες ρητορικές αναφορές στην έννοια της Κοινωνίας Πολιτών, ούτε η κυβέρνηση ούτε η αντιπολίτευση έχουν αντιληφθεί ότι στη σημερινή συγκυρία ο ουσιαστικός εκσυγχρονισμός προϋποθέτει το δυνάμωμα της ΚΠ." (ΤΟ ΒΗΜΑ, 14-12-97).

Οι πολιτευόμενοι στην Ελλάδα ομιλούν περί θεσμικού εκσυγχρονισμού, αλλά δεν τον εννοούν, πράγματι, για να φτάσουν να αναζητούν το σωστό δρόμο. Μετά τον αγώνα της εθνικής ανεξαρτησίας, διαδεχόμενα τα κόμματα το ένα το άλλο, σε μια μονοπωλιακή από το ξεκίνημά της διαχείριση της εξουσίας (μια και όταν πρωτοδημιουργήθηκε το ελληνικό κράτος δεν ήταν δυνατόν να έχει αναπτυγμένη κοινωνία πολιτών), δεν τα "βόλευε" να επιδιώξουν την ανάπτυξή της και πολύ περισσότερο μια ισόρροπη κατανομή της εξουσίας μαζί της.

Δεν θέλησαν ποτέ να εννοήσουν ότι πέρα από του να είναι η ύπαρξή τους, ως θεσμός, η αναγκαία προϋπόθεση της σύγχρονης Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας, "Θα ήταν λανθασμένο", όπως έγραψε ο Παύλος Μπακογιάννης "να συμπεράνει κάποιος από τα προνόμια και τη συνταγματική θεσμοποίηση που απολαμβάνουν τα κόμματα, ότι μόνο μέσω αυτών είναι δυνατός ο σχηματισμός πολιτικής θελήσεως και ν' αρνηθεί σε άλλες μαζικές δημοκρατικές οργανώσεις – όπως, π.χ., στα συνδικάτα – κάθε πολιτική δράση. Η κοινωνική πραγματικότητα της σύγχρονης πολιτείας δεν γνωρίζει άκαμπτους περιορισμούς μεταξύ πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών σφαιρών – μια και η πολιτεία επεμβαίνει και παρεμβαίνει μόνιμα, π.χ., στην κατανομή του κοινωνικού προϊόντος στους οικονομικά ισχυρούς τομείς. Γι' αυτό δεν μπορεί να περιοριστεί ο σχηματισμός της πολιτικής θελήσεως μόνο στα πολιτικά κόμματα."

Αυτή ή λάθος αντίληψη, η οποία δεν αμφισβητήθηκε ποτέ στην ελληνική πολιτική ζωή, οδήγησε σε μια υπέρμετρη ενδυνάμωση της κεντρικής εξουσίας, σε μη παράλληλη ανάπτυξη της κοινωνίας πολιτών, με αποτέλεσμα τις πολλές δυσλειτουργίες της Πολιτείας.

Δυσλειτουργίες, οι οποίες έχουν αντιμετωπισθεί ως σύμπτωμα που δοκιμάζουν να το θεραπεύσουν χωρίς να αναζητούν τις αιτίες τους.

Τις θεωρούν ως κακό συνεπιγινόμενο της διόγκωσης του Κράτους, οι οποίες θα αρθούν με *“λιγότερο κράτος”*.

Όπως, όμως, γράφει ο Δ. Δημητράκος *“Η ευχή για “λιγότερο κράτος” έχει νόημα, μόνο εφόσον εκφράζει μια σχέση αναλογίας δυνάμεων μεταξύ κράτους και κοινωνίας πολιτών. Λιγότερη δύναμη, λιγότερες αρμοδιότητες του κράτους έναντι της κοινωνίας πολιτών, εάν και εφόσον η κοινωνία πολιτών μπορεί πράγματι να αντικαταστήσει το κράτος σε πολλές από τις δραστηριότητές του”*.

Δυστυχώς, η λειτουργία, της Κοινωνίας των Πολιτών, ο ρόλος των ενδιάμεσων σωμάτων και η επίδρασή τους στην πολιτική διαδικασία, κατά τα δυτικά πρότυπα, είναι αδύνατον να γίνει όχι αποδεκτή, αλλά ούτε καν κατανοητή στην ελληνική πολιτική σκηνή.

Οι εκφράσεις *“ενδιάμεσο σώμα”*, *“ομάδα πίεσης”*, *“ομάδα συμφερόντων”*, *“κοινωνικός εταίρος”* είναι πρακτικά άγνωστες στην πολιτική ορολογία τόσο των πολιτικών όσο και των πολιτών.

Χρήση τους γίνεται μόνο από ελάχιστους αρθρογράφους “προωθημένων” πολιτικών ανησυχιών.

Οι κυβερνώντες, ιδιαίτερα της μεταπολίτευσης, δεν αναγνωρίζουν θεσμικό ρόλο σε συλλογικούς φορείς, αλλά απλώς συνδιαλέγονται, μαζί τους, μόνο όταν τους συμφέρει πολιτικά, και μόνο με εκείνους που συνδέονται κάθε φορά ιδεολογικοκομματικά, ώστε να τύχουν καλής μεταχείρισης, “να τα βρούν εύκολα”.

Αυτό υποστήριξε και ο εισηγητής του ΚΚΕ στην Επιτροπή Αναθεώρησης:

“Καλούν τους Φορείς που ελέγχουν τις πλειοψηφίες της Γ.Σ.Ε.Ε. και της Α.Δ.Ε.Δ.Υ. για να λένε “ναι”, να χειροκροτάνε και να διευκολύνουν το πέρασμα της κυβερνητικής πολιτικής. Και το βάζουμε στο Σύνταγμα; Την πολιτική, δηλαδή, της ενσωμάτωσης των κινημάτων, τους μηχανισμούς της συναίνεσης και της συνοχής, όπως και το Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής θέλετε να τα κάνουμε συνταγματικά.”

Και βεβαίως ποτέ δεν έχουν δώσει καμιά θεσμική, τυπική έστω, οντότητα στην πληθώρα των οργανώσεων εθελοντικού χαρακτήρα με την “πανσπερμία των μετα-υλιστικών συμφερόντων”.

Αντιθέτως, τα κόμματα, με μια υποσυνείδητη πρόθεση αποδυνάμωσης, του κοινωνικού τους ρόλου, επικέντρωσαν το ενδιαφέρον τους στις εκλογικές τους διαδικασίες, ώστε, μέσα από εκλεγόμενα στις διοικήσεις τους χειραγωγούμενα μέλη τους, να ελέγχουν τις αποφάσεις τους στη μεγαλύτερη δυνατή έκταση και ένταση. Και όχι μόνο αυτό. Με μια ασταμάτητη παραγωγή και κατασκευή “παράλληλων οργανώσεων” νοθεύουν απελπιστικά την ίδια την κοινωνική διαδικτύωση.

Η ιδέα της κοινωνίας των πολιτών όχι μόνο δεν καλλιεργήθηκε, αλλά υπονομεύθηκε συστηματικά, αρνητικά και θετικά.

Αρνητικά με τη μη θεσμοποίηση των ενδιάμεσων σωμάτων και θετικά με τη συνεχή προσπάθεια χειραγώγησής τους.

Η ύπαρξη, όμως, ανεξαρτήτων κοινωνικών ενώσεων, όλων των ειδών, οι οποίες συνθέτουν μια πραγματική κοινωνία πολιτών, με θεσμοθετημένο ρόλο στη λειτουργία της Πολιτείας, είναι ο μόνος τρόπος για λιγότερο Κράτος και περισσότερη Δημοκρατία.

“Μόνο με τον τρόπο αυτό μπορεί να περιορισθεί η εξουσία του κράτους, να εκφρασθεί η δημόσια γνώμη από τη βάση χωρίς να κατευθύνεται από την εξουσία και να αποκτήσει η κοινωνία την αναγκαία αυτοπεποίθηση για να αντισταθεί στην αυθαίρετη διοίκηση. Η αρχή ότι οι ενώσεις αυτές δεν θα έπρεπε να είναι μόνον ανεξάρτητες, αλλά επίσης και να λειτουργούν δημοκρατικά στο εσωτερικό τους, εκφράζει την ιδέα ότι η δημοκρατία στο κρατικό επίπεδο θα είναι πολύ αδύναμη εάν η υπόλοιπη κοινωνία λειτουργεί με αυταρχικές αξίες. Όταν οι άνθρωποι εθίζονται, στον αυταρχισμό μέσα στην οικογένεια, το σχολείο και την εκκλησία, και δεν έχουν καθόλου πείρα στην οργάνωση συλλόγων ή στη συμμετοχή στις αποφάσεις στο χώρο εργασίας, τη γειτονιά και τις εθελοντικές ενώσεις, είναι απίθανο να αποδειχθούν ενεργοί πολίτες ή να αισθανθούν ευθύνη για την εν γένει κατάσταση της κοινωνίας τους.” (David Beetham).

Το απογοητευτικό, για το πολιτικό μας σύστημα, φαινόμενο είναι η σταθερή άρνηση των πολιτικών να υιοθετήσουν μια πιο θετική στάση απέναντι στους συλλογικούς κοινωνικούς φορείς. Η άρνηση να μετατρέψουν κάποιους από αυτούς σε ενδιάμεσα σώματα και να τους ενσωματώσουν στις πολιτειακές διαδικασίες είτε με την ένταξή τους, με τυπικό τρόπο, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων είτε με τη θεσμοποίησή τους σε οιονεί δημόσια όργανα.

Είναι μια άρνηση, σιωπηρή, σιγαλή, αφανέρωτη, άγνωστη στο εκλογικό σώμα, η οποία όμως έδρασε και δρα με τον πιο ύπουλο τρόπο εις βάρος της Δημοκρατίας μας.

Και το χειρότερο, είναι ότι καμιά ελπίδα δεν διαφαίνεται στον ορίζοντα, για αλλαγή των προθέσεων του Συστήματος. Στην Αναθεώρηση περιγραμματακά μόνο αναφέρθηκε, η ανάγκη συνταγματικών επιταγών για τη συγκρότηση κοινωνίας πολιτών.

Η Γραμματέας του ΚΚΕ μίλησε για *“λαογέννητους θεσμούς, που δεν μπορούν να φτιαχθούν σε κομματικά ή άλλα συνδικαλιστικά γραφεία, αλλά μέσα από την πάλη με τη λαϊκή πρωτοβουλία και αυτενέργεια. Θεσμούς που μπορούν να πάρουν ένα τέτοιο χαρακτηριστικό σε συνθήκες ανεπτυγμένες κοινωνικής και πολιτικής αναμέτρησης”* (Βουλή 17-1-2001).

Είναι προφανές ότι η ανατροπή, αυτής της εξουθενωτικής για τη Δημοκρατία αρνητικής κατάστασης, μπορεί να επέλθει μόνο μέσα από διεκδικητικούς αγώνες των πολιτών.

Ο Στέργιος Χασαπίδης γράφει: *“Η λύση, όσο δύσκολη κι αν φαίνεται, βρίσκεται στην πρωτοβουλία του σκεπτόμενου, του συνειδητού τμήματος της κοινωνίας, στους ενεργούς πολίτες. Η συσπείρωση μιας μικρής μειοψηφίας ποιότητας μπορεί ν’ αποτελέσει πυρηνική δύναμη ικανή να δραστηριοποιήσει την αδρανή μάζα, να διαπεράσει όλους τους θεσμούς και να συγκροτήσει ένα αυτόνομο αναγεννητικό πολιτικό κίνημα. Ήδη κινήσεις πολιτών σπάζουν τα καθιερωμένα και κινητοποιούνται για να υφάνουν τη μόνη λυτρωτική λύση: Την κοινωνία των πολιτών.* (Ελευθεροτυπία 28-9-95)

Πως όμως να ενεργοποιηθεί ένας Λαός δημοκρατικά

- όταν ο ίδιος έχει την άποψη ότι δεν υπάρχουν “ούτε στα χαρτιά” πολιτικά του δικαιώματα, πέραν της ανά 4 ετία ψήφου του,
- όταν η μόνη άγραφη ρυθμιστική Αρχή την οποία ακολουθεί πιστά είναι η ελπίδα της σωτηρίας του από τον Αρχηγό – Μεσία,
- όταν το ίδιο το Σύνταγμα του τον θεωρεί δημοκρατικά ελλειμματικό, πολίτη ειδικών αναγκών, άτομο με ανεπαρκή πολιτική υπόσταση,
- όταν είναι σχεδόν οιονεί πεπεισμένος ότι το δικαίωμα της επιλογής δεν ανήκει στον ίδιο, αλλά είναι προνόμιο των Αντιπροσώπων του.

Ο David Beetham αναφερόμενος στο μέλλον της Δημοκρατίας επισημαίνει το αδιέξοδο δράσεως των πολιτών: *“Όταν οι επιλογές που τους προσφέρονται κατά την περίοδο των εκλογών τους είναι αδιάφορες, επειδή οι πολιτικοί δεν έχουν την εξουσία ή τη θέληση να αλλάξουν οτιδήποτε προς την κατεύθυνση που επέλεξε ο λαός με την ψήφο του, εάν δεν διασφαλίζονται επαρκώς τα βασικά ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, ώστε ο λαός να οργανωθεί και να αγωνιστεί άφοβα για δημόσια θέματα, και ιδίως εάν ο λαός δεν έχει την εξουσία να επηρεάσει την κατάστασή του έστω στο στενά τοπικό και περιορισμένο επίπεδο της εργασίας του και της γειτονιάς του, τότε η δημοκρατία έχει γίνει κενή περιεχομένου, μορφή χωρίς ουσία.*

Η μη ανεκτή ανοχή του εκλογικού σώματος

Επειδή αυτό το καθήκον εκδημοκρατισμού του πολιτικού μας συστήματος δεν φαίνεται, περιέργως, να γίνεται αντιληπτό από τον Έλληνα πολίτη παρά τη δημοκρατική του ευαισθησία, θα επιχειρήσουμε να ερμηνεύσουμε, το φαινόμενο με μια μικρή ιστορική αναδρομή στην πολιτική του υπόσταση.

- Πριν 25 αιώνες, ο Έλληνας ανακαλύπτει τη Δημοκρατία και τη ζει, ως πολίτης πλέον, επί 170 χρόνια περίπου. Αυτά τα χρόνια, όμως, δεν τη ζει απλώς, τη

βιώνει σε κάθε στιγμή της ζωής του, την αφομοιώνει ως λειτουργία της κοινωνίας και ταυτίζεται μαζί της. Γίνεται συνειδητός πολίτης και δημότης.

- Τους επόμενους πέντε αιώνες η Αθήνα διδάσκει τη Δημοκρατία στις σχολές της, έστω και εάν οι Αθηναίοι μαζί με τους πολίτες των άλλων ελληνικών πόλεων είναι υπήκοοι αυτοκρατοριών.
- Οι σχολές κλείνονται, τον 2^ο μ.Χ. αιώνα από τους Ρωμαίους και περνούν άλλοι 17 αιώνες, κατά τους οποίους ο Έλληνας εξακολουθεί να λειτουργεί, στο ευρύτερο πολιτικό πεδίο, ως υπήκοος αυτοκρατοριών.
- Παρά την ξένη κυριαρχία, παραμένει πάντα δημότης, που εκλέγει τους τοπικούς του άρχοντες, και στη συνέχεια και τους επιτρόπους της ενορίας του. Ανεξάρτητα από τον πολιτικό ρόλο των αρχόντων και των κληρικών, απέναντι στους κατακτητές το σπουδαίο είναι ότι ο Έλληνας αισθάνεται τιμή να εκλέγει την τοπική του εξουσία και το κάνει με περισσή ευθύνη. Τοπική εξουσία από εκείνον για εκείνον, η οποία ρυθμίζει την καθημερινότητα για κάθε μορφής διοικητική διαδικασία πρώτου βαθμού, (δικαστική, τελωνειακή, οικονομική κλπ) και μεσολαβεί, για την επίλυση κάθε προβλήματός του, προς τις ανώτερες αρχές.
- Ο ξένος κατακτητής, αφ' ενός του απαγορεύει οποιασδήποτε άλλης μορφής συλλογική δράση, και αφ' ετέρου του υποβάλλει το δέος προς το Κράτος. Ένα Κράτος το οποίο οι καταστάσεις τον υποχρεώνουν να το φοβάται, αλλά και να προσπαθεί να το ξεγελάσει, με κάθε δυνατό τρόπο, αφού είναι ο δυνάστης που τον απομυζά.
- Με αγώνες πετυχαίνει την εθνική ανεξαρτησία, η οποία τον καθιστά πολίτη ενός ευρύτερου κράτους. Η αιφνίδια "μεγέθυνση", από δημότη σε πολίτη, τον κάνει να αισθάνεται ελάχιστος ανάμεσα στο μεγάλο πλήθος των συμπολιτών και αδύναμος απέναντι στη νέα πολύ ευρύτερη από του προεστού, εξουσία του Νομάρχη και του Βουλευτή.
- Η εξουσία του, απρόσωπου Κράτους, έστω και δικού του, εξακολουθεί να τον τρομάζει. Η ανάγκη της προσέγγισης στην εξουσία και το ένστικτο συμμετοχής στην ομάδα τον οδηγεί στον κομματάρχη και τον εντάσσει στα κόμματα.
- Η ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι του επιτρέπει τη συγκρότηση δεκάδων χιλιάδων κοινωνικών φορέων συλλογικής δράσης, για να ενδυναμώσει τη συλλογική του υπόσταση.
- Το απόλυτο της πολιτικής αντιπροσώπευσης, που παρεχώρησε θεσμικά στους αντιπροσώπους του, και η έκταση και η ένταση του κομματισμού σε

συνάρτηση με την αντιδημοκρατική λειτουργία των κομμάτων, οδήγησε σε μια υπερσυγκέντρωση της εξουσίας, η οποία τον κατέστησε πολιτικά όμηρο των ιδίων του των ελευθεριών, που κέρδισε με τους αγώνες του. Αντιμετωπίζεται, λοιπόν, αισθάνεται και λειτουργεί ως υπήκοος..

Οι πολιτικοί, διακαώς επιθυμούντες την εξακολούθηση της μονοπωλιακής από τους ίδιους, διαχείρισης της εξουσίας, αρνήθηκαν και αρνούνται, συνειδητά, την όποια θεσμική αναγνώριση οιοδήποτε άλλου, εκτός των κομμάτων, υποκειμένου αντιπροσώπευσης και αποφεύγουν οποιαδήποτε πολιτική αγωγή θα οδηγούσε σε πολιτική χειραφέτηση τους Έλληνες, στο μετασχηματισμό τους από υπηκόους σε πολίτες.

Μοναδικό σημείο σύγκλισης των εκάστοτε κομμάτων της πολιτικής σκηνής, παραμένει σταθερά η με “παντοίους τρόπους” αποτροπή της όποιας αλλαγής στο εξουσιαστική σχέση αντιπροσώπου – αντιπροσωπευομένου.

Αρνούνται, πεισματικά, ακόμη και να αναφέρονται στον όρο Πολιτεία, την οποία συνιστά το Σύνταγμα ως διαχειριστή της κρατικής εξουσίας. Μιλούν συνεχώς για το “Κράτος” το ιστορικά φορτισμένο με τον καταναγκασμό της απόλυτης υπακοής.

Συντηρούν, επιμελώς, από γενεά σε γενεά, την ιδέα του Αφέντη, τόσο για το Κράτος όσο και για τον Πρωθυπουργό, με επίμονη επιβολή του σκεπτικού ότι όσο πιο πολύ υπακούουμε τόσο πιο πολλά έχουμε να κερδίσουμε από την εύνοιά του.

Στο ίδιο το κείμενο του Συντάγματος, στο οποίο θα έπρεπε κάθε λέξη να χρησιμοποιείται με την ακριβή έννοιά της, αν και το Τρίτο Μέρος του έχει τίτλο “Οργάνωση και λειτουργίες της Πολιτείας” και το τμήμα Α’ έχει τίτλο “Σύνταξη της Πολιτείας” σε όλα τα προηγούμενα και στα επόμενα άρθρα γίνεται κατάχρηση του όρου “Κράτος” αντί αυτού της “Πολιτείας”.

Ένας ελεύθερος, όμως, από τη φύση του Λαός, δεν κατακτά την πρόοδο με το Κράτος της υποταγής, αλλά με την Πολιτεία της συγκυριαρχίας. Δεν προοδεύει υπακούοντας στο Κράτος, αλλά συμμετέχοντας στην Πολιτεία. Η συμμετοχή καθιστά τις αποφάσεις αντιπροσωπευτικότερες, πλησιέστερες στο κοινό καλό, και ευκολότερα πραγματοποιήσιμες, αφού οι πολίτες είναι πολύ πιο πρόθυμοι να συνδράμουν στην πραγμάτωσή τους.

Η πολυζητούμενη πολιτική κρίση, με κύριο χαρακτηριστικό την αδιαφορία για την πολιτική και την έλλειψη εμπιστοσύνης στους πολιτικούς, γεννήθηκε, κατά τη δική μας άποψη, από τις πολυποίκιλες δυσμενείς επιπτώσεις τις οποίες προκάλεσε η κατάχρηση της έννοιας του Κράτους σε κάθε πτυχή της δημόσιας ζωής μας. Γι’ αυτό πιστεύουμε ότι μόνο με προώθηση ουσιαστικών δημοκρατικών διαδικασιών μπορεί να θεραπευθεί.

Μόνον αν επαναποκτήσουμε τη δυνατότητα που είχαμε να διαχειριζόμαστε συντροφικά τα τοπικά μας ζητήματα, την οποία μας στέρησε άτυπα ο κομματισμός και θεσμικά η “εποπτεία του κράτους” (Εποπτεία + “Προστασία” = Υποταγή)

Μόνον αν σμικρύνει η απόστασή μας από την απόμακρη κρατική εξουσία, που μονοπωλούν οι αντιπρόσωποί μας, με τη θεσμοθέτηση των ενδιάμεσων σωμάτων, ως χώρους δημοκρατικής προσέγγισης μας μαζί της, για τομεακά ζητήματα της δημόσιας ζωής μας.

Μόνον αν θεσμοθετηθούν αυστηροί κανόνες τήρησης ουσιαστικών δημοκρατικών διαδικασιών, στην εσωτερική λειτουργία κάθε συλλογικού φορέα, μη απαλλοτριούμενων, άμεσα, από την ισχύ των οργάνων της Πολιτείας, ούτε καταργούμενων έμμεσα από την έλλειψη ελέγχου τήρησής τους.

Μόνο, δηλαδή, αν εξασφαλισθούν οι προϋποθέσεις για τη συγκρότησή της κοινωνίας των πολιτών, των ενώσεων θα επιμέναμε εμείς. Κοινωνία της οποίας τα συστατικά στοιχεία, τα ενδιάμεσα σώματα, θα αντιπροσωπεύουν θεσμικά, όχι πια την ανύπαρκτη στην ουσία γενική βούληση, αλλά τις υπαρκτές “μερικές βουλήσεις” των πολιτών.

Η θεσμική αναγνώριση ενός συλλογικού φορέα ως “ενδιάμεσο σώμα” θα επέρχεται μετά από ουσιαστικό έλεγχο της δημοκρατικότητας του καταστατικού του, το οποίο θα είναι υποχρεωμένο να εφαρμόζει πιστά. Ενδεικτικά, πρέπει:

- Να υπάρχει ελευθερία εγγραφής (χωρίς την ανάγκη σύστασης από μέλη) για όποιον πολίτη συγκεντρώνει τις προδιαγραφές που σαφή κριτήρια θα προσδιορίζουν.
- Οι εκλογές να γίνονται με την παρουσία δικαστικού αντιπροσώπου.
- Το μητρώο των μελών του να είναι κατατεθειμένο, με συνεχή ενημέρωση, σε ειδικό δικαστήριο, από το οποίο και θα το προμηθεύεται ο δικαστικός αντιπρόσωπος.
- Απόλυτη οικονομική διαφάνεια και υποχρεωτική δημοσιοποίηση στον Τύπο του ετήσιου απολογισμού.
- Σαφής δέσμευση για επίτευξη συγκεκριμένου ειδικού σκοπού, και όχι ενδιαφέρον “επί παντός επιστητού”.

Η απαίτηση σαφούς δημοκρατικότητας των καταστατικών, από το συνταγματικό όργανο που θα αναδεικνύει σε Ενδιάμεσα Σώματα τους ενδιαφερόμενους συλλογικούς φορείς, θα προκαλέσει ένα πολύτιμο συναγωνισμό δημοκρατικότητας και εξορθολογισμού των σκοπών, μεταξύ των 50.000 και πλέον συλλογικών φορέων της ελληνικής κοινωνίας, των οποίων ο καθένας θα φιλοδοξεί να αποκτήσει τον

επίζηλο, για την ουσία του, τίτλο του Ενδιάμεσου Σώματος, την επίσημη αναγνώρισή του ως “Κοινωνικού Εταίρου”.

Ο Δημ. Τσάτσος και πολλοί άλλοι υπεστήριξαν ότι *“η αναβάθμιση των κοινοβουλευτικών θεσμών θα συντελεστεί, εάν πέρα από την ένταξη του βουλευτή στην ομάδα θα αναγνωριστεί και ο προσωπικός του ρόλος ως Κοινοβουλευτική Προσωπικότητα”* (Καθημερινή 8-1-95)

Εμείς συμφωνούμε, αλλά θεωρούμε ότι με την ίδια συλλογιστική η ποιοτική βελτίωση της Δημοκρατίας μας θα συντελεσθεί εάν πέρα από τον ρόλο του πολίτη ως ψηφοφόρου, του αναγνωριστεί και προσωπικός ρόλος ως εταίρου της εξουσίας, με τη θεσμοθέτηση των “κοινωνικών εταίρων”. Θεωρούμε δε, ακόμη, ότι η αναβάθμιση αυτή είναι πολύ πιο σπουδαία και πολύ πιο πολύτιμη για τον ελληνικό Λαό και το πολιτικό μας σύστημα, από την αναβάθμιση του ρόλου του βουλευτή στη Βουλή.

Η καλή αρχή το ήμισυ του παντός

Θα πρέπει στο σημείο αυτό να επισημάνουμε, προς αποτροπή, τον ελοχεύοντα κίνδυνο αποδυνάμωσης, εξ αρχής, όλης αυτής της καθοριστικής, για τις προοπτικές του πολιτικού μας συστήματος, δημοκρατικής αλλαγής.

Πρέπει να ληφθεί υπ’ όψιν, ζωηρά, η διάκριση ανάμεσα στους συλλογικούς φορείς, οι οποίοι διεκδικούν, ή υπερασπίζονται, προνόμια των μελών τους (π.χ. συνδικαλιστικά, επιμελητήρια κ.λ.π.) και εκείνων που σκοπό έχουν να προστατεύουν συγκεκριμένες εκφάνσεις δημοσίου ενδιαφέροντος.

Στους πρώτους, αφ’ ενός έχει εισέλθει ο κομματισμός και άρα ενεργούν ως άτυπα όργανα των κομμάτων, τα οποία στηρίζουν οι διοικήσεις τους, και αφ’ ετέρου αντλούν δυνάμεις από το προσωπικό συμφέρον που κινητοποιεί τα μέλη τους. Προέρχονται από τα ισχυρά στρώματα, τα οποία αυτοοργανούμενα αποκτούν δυνατότητες, έστω και άτυπες, έντονης παρέμβασης στην εξουσία.

Ο κίνδυνος συνίσταται στο να ενισχυθούν, ακόμη περισσότερο, οι ήδη ισχυροί φορείς που λειτουργούν δήθεν ως ομάδες πίεσεως, ενώ ποδηγετούνται από τα κόμματα ή οι ομάδες συμφερόντων, οι οποίες ποδηγετούν τα κόμματα, στο υφιστάμενο παραεξουσιαστικό ισχυρό πεδίο της ιδιοτέλειας.

Σε μια αντιστάθμιση αυτού του φαινομένου και για την εξισορρόπηση των κοινωνικών δυνάμεων, μέσα στην κοινωνία πολιτών, απαιτείται η ιδιαίτερη ενίσχυση της παρεμβατικότητας της δεύτερης κατηγορίας των ενώσεων πολιτών.

Των ενώσεων που ιδρύονται και λειτουργούν από το προσωπικό ενδιαφέρον, και όχι το συμφέρον, των μελών τους να υπερασπισθούν μια κοινή υπόθεση, προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Αυτή η κατηγορία φορέων χρήζει ιδιαίτερης ενδυνάμωσης

και προώθησης, για να υπάρξουν κίνητρα δραστηριοποίησης να ενδυναμωθεί η αποτελεσματικότητα, προς αυτήν, την οδηγούσα στο γενικό καλό, κατεύθυνση.

Κατά τη δική μας άποψη, η σταθερή πορεία για τη δημιουργία μιας ισχυρής Κοινωνίας Πολιτών ξεκινά με την ανάδειξη σε Κοινωνικούς Εταίρους υπαρχόντων ή ιδρυθησομένων συλλογικών φορέων, των οποίων το αντικείμενο δράσεως θα είναι η προστασία του περιβάλλοντος, η διείσδυση του πολιτισμού στην καθημερινότητα, η εμβάθυνση της ποιότητας της Δημοκρατίας, η διεύρυνση της Αυτοδιοίκησης, και όποιων το ενδιαφέρον κινείται από τη διάθεση προσφοράς και συμβολής στο κοινό καλό. Αυτών που θέλουν να συμβάλλουν στην εδραίωση και όχι εκείνων που επιζητούν την υπονόμηση ή την εκμετάλλευση της Κοινωνίας των Πολιτών.

Κατά την κλασσική έκφραση "οι καιροί ου μενετοί", η επιτεινόμενη και εντεινόμενη πολιτική κρίση επιβάλλει την προώθηση ουσιαστικών αλλαγών στο δημοκρατικό μας πολίτευμα. Η Λαϊκή Κυριαρχία πρέπει να καταστεί, επιτέλους, το πραγματικό, και όχι το τύποις, θεμέλιο του πολιτεύματός μας.

Ο πολίτης πρέπει να γίνει ο πραγματικός και όχι ο τύποις φορέας της εξουσίας. Να μπορεί να παρεμβαίνει άμεσα με πρωτοβουλίες των κοινωνικών του οργανώσεων, ξέχωρα από την αντιπροσώπευση του στο Κοινοβούλιο. Είναι, ήδη έτοιμος, πολιτικά ώριμος, να αναλάβει τις ευθύνες του. Έχει ήδη μια κοινωνία έτοιμη, πολυσχιδώς συγκροτημένη, από δεκάδες χιλιάδες σφύζουσες οργανώσεις.

Το θεσμικό πρότυπο το προσφέρει έτοιμο η πολλών δεκάδων ετών εμπειρία των δυτικοευρωπαϊκών χωρών και των Ηνωμένων Πολιτειών.

Η Βουλή, μετά τη δυνατότητα νομοθέτησης και από τα τμήματά της, είναι έτοιμη, αν κατανοήσει την ανάγκη, να δεχθεί και να αξιοποιήσει, "ειδικούς συνομιλητές".

Ο εισηγητής της παρούσης πλειοψηφίας της Βουλής, εξάλλου, ήταν χείμαρρος, έστω μόνο θεωρητικά, στην Επιτροπή της Αναθεώρησης: *"Γιατί φυσικά το κάθε άτομο λειτουργεί ως άτομο., λειτουργεί ως μέλος ενός κοινωνικού συνόλου, λειτουργεί ως εργαζόμενος, λειτουργεί ως ασφαλισμένος, λειτουργεί ως πολίτης, λειτουργεί ως μέλος του εκλογικού σώματος, λειτουργεί ως μέλος συσσωματώσεων και ομαδοποιήσεων μέσω των οποίων ασκούνται τα δικαιώματα ομαδικής δράσης.*

Το Σύνταγμα δεν οργανώνει απλά και μόνο το κράτος ως θεσμικό μηχανισμό εξουσίας, αλλά οργανώνει το κράτος ως τη σύνθετη και μεγάλη κοινωνική σχέση, το κράτος ως συμπύκνωση του συσχετισμού των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων. Το Σύνταγμα, υπό την έννοια αυτή, οργανώνει το κράτος και οργανώνοντας το κράτος οργανώνει κατά βάση τη σχέση του κράτους με την κοινωνία, είτε την κοινωνία αυτήν την ονομάσουμε κοινωνία χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό, είτε την ονομάσουμε αστική ή ιδιωτική κοινωνία ή κοινωνία των πολιτών" (Πόσο σημαντικό θα ήταν να είχαν κάποια ουσιαστική σχέση με την πραγματικότητα των πολιτικών αντιλήψεων των αντιπροσώπων μας όλα αυτά τα τόσο ωραία και τόσο δημοκρατικά λόγια).

Δεν μένει, λοιπόν, παρά να ακολουθήσουμε, έστω καθυστερημένα, το συνταγματικό καθεστώς των άλλων ευρωπαϊκών χωρών, τις οποίες δεν προσφέρουν στα κόμματα το μονοπώλιο της αντιπροσώπευσης του Λαού.

Με συνταγματικές αναφορές και στις πολιτικές συσσωματώσεις, προνόησαν να μην είναι δυνατόν να οικειοποιηθούν τα κόμματα το μονοπώλιο της Αντιπροσώπευσης, η οποία οδηγεί στην ανεξέλεγκτη διαχείριση της εξουσίας.

Φρόντισαν να μην επιτρέψουν τη δημιουργία κεκτημένων προνομίων στη μικρή, απέναντι στο πλήθος των πολιτών, ομάδα των πολιτικών, ώστε να μην μπορούν να καθορίζουν ερήμην του Λαού, το παρόν και το μέλλον του.

“Κεκτημένα προνόμια” που παραφράζοντας το Μάριο Πλωρίτη “λειτουργούν ως οδοφράγματα στη λογική διάρθρωση και λειτουργία της Δημοκρατίας. Προνόμια που καταντάνε “φονικά” για την ίδια τη Δημοκρατία.

Συμπερασματικά, μια ουσιαστική Αναθεώρηση του Συντάγματος θα πρέπει να θεσμοθετεί τους “κοινωνικούς εταίρους” και την συνεργασία τους με κάθε εξουσία, για το συγκεκριμένο σκοπό που υποστηρίζουν.

Το ζητούμενο είναι η Κοινωνία των Πολιτών, της οποίας η ανάπτυξη, θα διαμορφώσει ένα υγιές δημοκρατικό περιβάλλον για την ποιοτική λειτουργία του Πολιτεύματός μας. Θα προτιμούσαμε, όμως, κάνοντας χρήση του πλούτου της ελληνικής γλώσσας στον λεκτικό προσδιορισμό εξειδικευμένων εννοιών να καθιερωθούν, στην Ελλάδα, οι όροι “ενώσεις πολιτών” και “κοινωνία των ενώσεων”. Δίνουν εντονότερα την αίσθηση της ειρηνικής συνεργασίας για μια ποιοτική Δημοκρατία.

ΟΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΒΕΛΤΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΑΛΛΑ ΟΧΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Το συνταγματικό, πλέον, καθεστώς των Ανεξαρτήτων Διοικητικών Αρχών (Α.Δ.Α.) συνιστά, κατά τον εισηγητή του ΠΑΣΟΚ, μια “μεγάλη καινοτομία” την οποία, όπως δήλωσε, επέβαλαν τρεις λόγοι:

- *Η ανάγκη να περιβληθούν με θεσμικές εγγυήσεις ατομικά δικαιώματα που απειλούνται κυρίως μέσα από την τεχνολογική εξέλιξη.*
- *Η πολιτική αμηχανία των οργάνων της κρατικής εξουσίας στο να χειριστούν με αποτελεσματικότητα ορισμένους ευαίσθητους και ανταγωνιστικούς τομείς του δημόσιου βίου.*
- *Η ανάγκη να λειτουργεί η δημόσια διοίκηση με διαφάνεια, με πλήρη αιτιολογία.*

Η καινοτομία, όμως, είναι, εν γένει, έννοια συνυφασμένη με κάτι θετικό, κάτι δημιουργικό, ενώ στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται για μια ευκαιρία υπεκφυγής, της εκάστοτε Κυβέρνησης να ανταποκριθεί στο ρόλο της. Να μπορεί να αποσείει την ευθύνη της για καίριους τομείς του έργου που της αναθέτουμε να διεκπεραιώνει. Δεν είναι λοιπόν, καινοτομία προόδου, αλλά “καινοτομία άρνησης”.

Σχετικά με τους λόγους που επικαλείται ότι την επέβαλαν έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Ο πρώτος λόγος, τον οποίο επικαλείται, είναι η ανάγκη θεσμικών εγγυήσεων. Η θεσμική εγγύηση, όμως, ατομικών δικαιωμάτων, από μια Διοικητική Αρχή (όσο και αν αυτά απειλούνται, όσο και αν είναι η Αρχή αυτή είναι ανεξάρτητη) ακούγεται μάλλον περίεργα. Εκτός εάν η αρχή αυτή δεν είναι απλώς διοικητική, αλλά νέα πολιτειακή λειτουργία. Αν δεχτούμε, δηλαδή, ότι η εκτελεστική λειτουργία της κρατικής εξουσίας αποκτά μια νέα θεσμική συνιστώσα, μια και δεν είναι δυνατόν να την εντάξουμε στη νομοθετική λειτουργία, αφού δεν έχει άμεση δημοκρατική νομιμοποίηση.

Μια νέα συνιστώσα, πέρα από τις ήδη υπάρχουσες Κυβέρνηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Μια συνιστώσα, η οποία θα ήταν εξουσιοδοτημένη θεσμικά να εκπροσωπεί την Πολιτεία, για συγκεκριμένο τομέα και ως εκ τούτου να χαίρει συνταγματικά λειτουργικής ανεξαρτησίας, με νομοθετικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες. Να χαίρει διοικητικής αυτοτέλειας, οικονομικής αυτάρκειας και οι αποφάσεις της να έχουν όχι μόνο συμβουλευτικό, αλλά και εκτελεστικό χαρακτήρα.

Ο έλεγχος της δραστηριότητάς της να διενεργείται μόνο από τη δικαστική λειτουργία, η οποία να είναι και η μόνη υπεύθυνη να διαγνώσει και να διαπιστώσει συνταγματικές και νομικές παραβάσεις, να ακυρώσει αποφάσεις της και να επιβάλει τυχόν κυρώσεις στα μέλη της.

Κανένα, όμως, από τα κόμματα δεν δίνει τέτοια οντότητα στις ΑΔΑ.

Ούτε η Νέα Δημοκρατία, που τις θεωρεί “μόρφωμα” και τις προτείνει μόνο για ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διοίκησης, ούτε ο Συνασπισμός που μιλά για “περιορισμό της εκτελεστικής εξουσίας” ούτε το ΚΚΕ, αναφέρονται καν σε ανάγκη θεσμικής εγγυήσεως των ατομικών δικαιωμάτων. Και βεβαίως ούτε αυτά που προτείνει το ΠΑΣΟΚ συνιστούν ένα νέο θεσμικό όργανο εξουσίας, το οποίο θα μπορούσε να προσφέρει θεσμικές εγγυήσεις στα απειλούμενα, όπως υποστηρίζει, από την τεχνολογία ατομικά μας δικαιώματα. Είναι φανερό ότι πρόκειται απλώς για μια φραστική υπερβολή του εισηγητού του.

Ο δεύτερος λόγος, που επικαλείται ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ, “η πολιτική αμηχανία που έχει επικρατήσει στα όργανα της κρατικής εξουσίας, τα οποία αδυνατούν να χειριστούν με αποτελεσματικότητα ορισμένους ευαίσθητους και ανταγωνιστικούς τομείς του δημόσιου βίου και έτσι εμφανίζεται το αντιφατικό και παράδοξο φαινόμενο της ουδετεροποίησης πολύ σημαντικών λειτουργιών της κρατικής εξουσίας”.

είναι μια θλιβερή απολογία των πολιτικών δυνάμεων του τόπου και μια έμμεση ομολογία ότι κρίνουν εαυτούς ανήμπορους στο να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις μιας σύγχρονης Πολιτείας.

Την αδυναμία αυτή επιβεβαιώνει η Νέα Δημοκρατία υπερθεματίζοντας:

“Πολλές φορές ούτε η κυβέρνηση ούτε η βουλή είναι σε θέση να πάρει τις αποφάσεις εκείνες που μπορεί να πάρει η ανεξάρτητη διοικητική αρχή, αν είναι στελεχωμένη με αδιάβλητα και ακέραια πρόσωπα”.

Ο Συνασπισμός δηλώνει “ότι δεν είναι η ίδρυσή τους πανάκεια για την αντιμετώπιση των διαφόρων παθολογιών του πολιτικού μας συστήματος” τις αποδέχεται όμως ως μια λύση “διαρκούς συναίνεσης των πολιτικών δυνάμεων”. Συναίνεση στην αποδοχή της αδυναμίας τους να ανταποκριθούν στις ευθύνες τους.

Το ΚΚΕ θεωρεί τη σύστασή τους ως απόδειξη “υποκρισίας” του δικομματισμού.

Στην πραγματικότητα δεν είναι ούτε πανάκεια, ούτε πράξη υποκρισίας η προσήλωση στις ΑΔΑ, αλλά είναι απτή απόδειξη της κατάστασης αδυναμίας, στην οποία έχει περιπέσει το Σύστημα. Αδυναμία στο να ελέγξει το διοικητικό τέρας που κατασκεύασε, αδυναμία στο να αντεπεξέλθει στις πολιτικές ανάγκες των καιρών.

Ο εισηγητής της ΝΔ αποκαλυπτικότερος δηλώνει:

“Αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, η εικόνα που παρουσιάζει σήμερα η δημόσια διοίκηση είναι αποτέλεσμα ότι αυτή αποτέλεσε για πολλά χρόνια το φυσικό αποδέκτη προεκλογικών προσλήψεων, χωρίς καμιά πρόβλεψη ούτε για την ποιότητα, ούτε για την ποσότητα. ... Δυσλειτουργίες, αγκυλώσεις έντονο αίσθημα ευθυνοφοβίας, έλλειψη προσαρμοστικότητας, αδιαφορία είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά εκείνα γνωρίσματα που διέπουν τη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης. Έτσι, λοιπόν, η δημόσια διοίκηση καθίσταται ανίκανη να εξυπηρετήσει τον πολίτη αλλά και να συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό της χώρας... όλοι μας γνωρίζουμε ότι ο

μεγάλος ασθενής της χώρας μας είναι η υπερδιογκωμένη και υπερτροφική δημόσια διοίκηση''.

Ως τρίτο λόγο θεσμοθέτησης των ΑΔΑ επικαλούνται την *''την ανάγκη να λειτουργήσει η Δημόσια διοίκηση με διαφάνεια και με πλήρη αιτιολογία''*.

Εδώ έχουμε άλλη μια *''σοκ''* ομολογία, ότι η Δημόσια Διοίκηση, η οποία βεβαίως έχει στηθεί από το πολιτικό μας κατεστημένο, είναι αδύνατο πια να λειτουργήσει με διαφάνεια. Μας λένε, δηλαδή, ότι απαιτούνται άλλοι νέοι διοικητικοί φορείς, ανεξάρτητοι από τον εγκατεστημένο κεντρικό διοικητικό μηχανισμό, για να επιτευχθεί η διαφάνεια, αυτή που επί τόσα χρόνια μας διαβεβαίωναν ότι είναι αποκτημένο αγαθό.

Το γεγονός επιβεβαιώνει ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ *''Ιδιαίτερη όψη του προβλήματος της διαφάνειας αποτελεί το αίτημα των ανεξαρτήτων διοικητικών αρχών. Η συντριπτική πλειοψηφία της Βουλής τείνει στην αποδοχή μεγάλου αριθμού ανεξαρτήτων διοικητικών αρχών, φαινόμενο που σ' ένα μεγάλο βαθμό συνιστά εκδήλωση της αμηχανίας των σύγχρονων δημοκρατικών πολιτικών συστημάτων απέναντι στο φαινόμενο της κρίσης αξιοπιστίας της πολιτικής και των πολιτικών στελεχών''*. (ΒΗΜΑ, 5-4-98)

Την ίδια ομολογία προσυπογράφει η Νέα Δημοκρατία αφ' ενός μέσω του εισηγητή της, ο οποίος είπε ότι: *''ήλθε πλέον, ή ώρα να θεσμοθετήσουμε ανεξάρτητες διοικητικές αρχές που θα αντιμετωπίσουν τα φαινόμενα διαφθοράς και αδιαφάνειας''* και αφετέρου μέσω του Προέδρου της στη Βουλή, ο οποίος είπε: *''Είναι κατάντημα παρακμής να θριαμβεύει η κατάχρηση εξουσίας η αυθαιρεσία και η ασυδοσία. Το καθεστώς ατιμωρησίας δεν πάει άλλο''*.

Συνομολογούν, δηλαδή, τα μεγάλα κόμματα ότι συναγωνίζονται, μεν, για την εξασφάλιση της διαχείρισης της εξουσίας, καταθέτουν όμως, τα όπλα και νίπτουν τας χείρας, απορρίπτοντας ως *''αδιόρθωτο''*, *''μη επισκευάσιμο''* το διοικητικό της μηχανισμό. Το μηχανισμό, ο οποίος διέπει, καθοριστικά τη δική μας ζωή, από τον οποίο εξαρτάται η ανάπτυξη της Χώρας και τον οποίο βεβαίως και συνέθεσαν και εκμαύλισαν τα ίδια.

Οι ανυπόστατοι ισχυρισμοί των κομμάτων για τις Α.Δ.Α.

Στην περαιτέρω προσπάθειά τους, τα κόμματα, να πείσουν για την αναγκαιότητα των ΑΔΑ κατέθεσαν ισχυρισμούς που δείχνουν ότι υποτιμούν εντελώς τη νοημοσύνη μας. Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ, π.χ., καταθέτει ότι με το άρθρο 101 Α', που προστίθεται στο Σύνταγμα, *''παρέχονται εγγυήσεις προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας στα μέλη των ΑΔΑ''*. Πράγματι έτσι είναι η διατύπωση του άρθρου. Το πώς θα αντιλαμβάνεται, όμως, ένα μέλος ΑΔΑ την ανεξαρτησία του, όταν η επιλογή του δεν είναι αποτέλεσμα μιας αντικειμενικής αξιοκρατικής διαδικασίας ή εκλογής από το Λαό, αλλά προϊόν εύνοιας της Κυβέρνησης, ή κάποιου άλλου κόμματος, κατόπιν σχετικού *''παζαριού''*

μπορούμε να το φανταστούμε όλοι, αναλογιζόμενοι την κομματοκρατούμενη Πολιτεία που βιώνουμε και την 'μέχρι σήμερα πολιτεία των κομμάτων.

Ασφαλώς, όπως, γράφει ο Μ.Γ. Αντωνόπουλος στο βιβλίο του "Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές" : *"Η επιλογή των μελών αυτών των Αρχών με πρόσωπα ανεγνωρισμένου κύρους από τον χώρο των γραμμάτων, των τεχνών, της επιστήμης της τεχνολογίας και της πολιτικής, από τα μέλη των Μεγάλων Σωμάτων της Διοικήσεως αποτελεί μια ασφαλιστική δικλείδα για την αντικειμενικότητα, την αποτελεσματικότητα του θεσμού. Η δημοσιότητα της λειτουργίας τους η κοινή γνώμη, η θεωρία, εξασφαλίζουν τη διαφάνεια, τον επιστημονικό και κοινωνικό έλεγχο".*

Σε ένα Σύστημα, όμως, μέσα στο οποίο τα πάντα είναι "καλωδιωμένα", φαντάζει μάλλον απίθανο να επιλεγούν οι προσωπικότητες εκείνες που θα έχουν το σθένος της ουσιαστικής άρνησης στο όποιο αίτημα, ή στην όποια πλάγια εντολή, της Κυβέρνησης.

Χαρακτηριστικό είναι το παρακάτω απόσπασμα από άρθρο του Γ. Π. Μαλούχου:

"Εγώ κ. υπουργέ δεν έχω δει μέχρι στιγμής ούτε "Ανεξάρτητες" ούτε "Αρχές". Μόνον "Διοικητικές" έχω δει". Αυτή ήταν η απάντηση που έδωσε διακεκριμένος επιστήμονας όταν κλήθηκε να αναλάβει μια από τις ΑΔΑ. Ο υπουργός γέλασε. Γνώριζε ότι πολύ δύσκολα θα μπορούσε κανείς να διαφωνήσει σοβαρά με αυτή τη ρήση, καθώς πράγματι, η "νυχτερινή εισβολή" που πραγματοποίησαν οι Ανεξάρτητες Αρχές στην ελληνική πολιτική ζωή υπήρξε "άτακτη" από πολλές απόψεις".

Καθημερινή (5-11-00):

Το πώς λειτουργεί το Σύστημα είναι γνωστό σε όλους και έτσι τα πρόσωπα με πραγματικό κύρος, προφυλάσσονται από το να πέσουν στην παγίδα της τιμητικής προσφοράς. Γνωρίζουν, καλά, ότι η υπογραφή της αποδοχής του διορισμού είναι και υπογραφή συνθήκης υποταγής. Κατά το πλείστον, όσοι προσέρχονται δελεασμένοι από το αξίωμα, απλώς έχουν υποσυνειδήτως τοποθετήσει πάνω από το ουσιαστικό κύρος τους, τη σαγήνη της εξουσίας με τις κοσμικές εκδηλώσεις, τις μερσεντές με τους οδηγούς, τους υψηλούς μισθούς και όλα τα συμπαρομαρτούντα.

Δεν μπορεί, όμως, ούτως ή άλλως η ανεξαρτησία μιας Αρχής, η οποία προβάλλεται ως θεσμική εγγυήτρια ατομικών δικαιωμάτων μας, να εξαρτάται από την ιδιοσυγκρασία και την ψυχροσύνθεση των εκάστοτε μελών της. Από την ύπαρξη ή όχι ψυχικού σθένους να συγκρουστούν με τη βούληση αυτού που τους διορίζει. Η πιο αισιόδοξη πιθανότητα είναι να κρατήσουν, στις προκλητικές περιπτώσεις, τα προσχήματα της ανεξαρτησίας με μια πολιτικάντικη κρίση, αλλά χωρίς απόρριψη του αιτήματος που δέχθηκαν, από τον κυβερνητικό πατρώνα τους.

Όταν ο προσοδοφόρος διορισμός και ο θεσμικός έλεγχος γίνεται από τον ίδιο τον εξουσιαστή, η υποταγή στη θέληση του εξουσιαστή πρέπει να θεωρείται δεδομένη, ως όρος μιας άλεκτης αλλά ισχυρής συμφωνίας. Ιδιαίτερα όταν δεν υπάρχει προηγούμενο status του φορέα και η θεσμική του υπόσταση είναι συγκεχυμένη, άρα

εξαρτημένη από τον εξουσιαστή. Ο Γ. Μαλλούχος γράφει: "Το κύριο "τρωτό" τους είναι ότι δεν έχει καθοριστεί η ακριβής θεσμική και ιεραρχική τους θέση στο κράτος. ...Οι ίδιες αποτελούν κομμάτια του κράτους ή όχι; Κι αν ναι, τι είδους ανεξαρτησία διαθέτουν;

Πως είναι δυνατόν και να είναι ανεξάρτητες και ταυτόχρονα να χρηματοδοτούνται και να στελεχώνονται από τα εποπτεύοντα υπουργεία, κάποιες δε, ακόμη και να στεγάζονται μέσα σ' αυτά; Και τι σημαίνει ότι "υπάγονται" σε κάποιο υπουργείο;" ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (5-11-00)

Έχουμε κι εμείς να καταθέσουμε κάποιες απλές σκέψεις για να βεβαιώσουμε ότι μάταια προσπαθούν να μας παραπλανήσουν, μάταια επιδίδονται σε μια ακόμη μεταμφίεση των στόχων τους.

Για οτιδήποτε "νέο", στο εξουσιαστικό σύστημα δεν τίθεται θέμα ανεξαρτησίας, αλλά ελευθερίας. Γεννιέται ελεύθερο ή όχι. Και γεννιέται ελεύθερο μόνο αν προκύπτει άμεσα από τον ίδιο το Λαό, που ως πηγή κάθε εξουσίας, το εξοπλίζει με τη δύναμη που χρειάζεται.

Η έννοια της ανεξαρτησίας αφορά σε φορέα που ήταν εξαρτημένος και ήρθη η εξάρτησή του.

Οι ΑΔΑ, λοιπόν, είναι προφανές ότι δεν μπορούν να θεωρηθούν ελεύθερες, απλώς και μόνο διότι δεν εκλέγουμε εμείς τα μέλη τους. Γεννιούνται από τους αντιπροσώπους μας και είναι εξαρτημένες από εκείνους. Εμείς δεν μπορούμε, επομένως, να τις δεχθούμε ως ανεξάρτητες για να εγγυηθούν τα δικαιώματά μας, αφού την όποια ανεξαρτησία τους την οφείλουν στον επίβουλο των δικαιωμάτων μας, στην εκτελεστική εξουσία.

Πόσο σώφρονες, αλήθεια, θα είμαστε αν εμπιστευόμαστε κάποιο φορέα στον οποίο δεν δώσαμε εμείς της ανεξαρτησία, αλλά απλώς μας διαβεβαιώνει ο επίβουλος των δικαιωμάτων μας ότι την έδωσε εκείνος;.

Ως ανεξάρτητο φορέα, μπορεί να τον θεωρεί η Κυβέρνηση, απέναντι σε κάποιους άλλους δικούς της εξουσιαστικούς μηχανισμούς, και πράγματι να είναι. Εμείς, όμως, δεν μπορούμε να τον θεωρήσουμε ανεξάρτητο απέναντι στην κυβερνητική εξουσία.

Η ανεξαρτησία δεν είναι απόλυτη έννοια όπως η ελευθερία. Έχει σχέση με την άρση μιας εξάρτησης, από κάποιο κέντρο εξουσίας, το οποίο εν προκειμένω, για τη μεν Κυβέρνηση είναι ο υπάρχον διοικητικός της μηχανισμός, για μας όμως, είναι η ίδια η Κυβέρνηση, η ίδια η Πλειοψηφία των Αντιπροσώπων μας, η οποία συνθέτει, κάθε φορά, τον εξουσιαστή από τον οποίο πρέπει να προστατεύσουμε τα δικαιώματά μας.

Η Κυβέρνηση είναι αδύνατον να λειτουργεί ως επίβουλος και ως προστάτης ταυτοχρόνως. Είναι μια προσθαφαιρετική πράξη η οποία οδηγεί στο μηδέν, στο τίποτα.

Στην Ελλάδα χαλκεύεται το ανεξάρτητο των Α.Δ.Α. με προσοδοφόρες συναινέσεις

Οι καταθέσεις των εισηγητών των κομμάτων, για τις ΑΔΑ, ήταν έντονα αποκαλυπτικές όσον αφορά στην έλλειψη δημοκρατικής ενάργειας και ευαισθησίας του Συστήματος.

Και ήταν εξ ίσου αποκαλυπτικές, όσον αφορά και στην προσπάθειά τους, του να αποκρύψουν την υπαρκτή πρόθεσή τους, πέρα από την αδυναμία τους, να αποφύγουν να παρέμβουν σε ευαίσθητους τομείς της δημόσιας ζωής.

Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ μας *“καθησυχάζει”*, διαβεβαιώνοντάς μας για το ανεξάρτητο των ΑΔΑ, επειδή, όπως δηλώνει, συνδέεται *“με τη Βουλή, με τις αρμόδιες Διαρκείς Κοινοβουλευτικές Επιτροπές. Έτσι, η ανεξάρτητη αρχή γίνεται το “μακρύ χέρι” της Βουλής στα θέματα αυτά και ως εκ τούτου, υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο. Διότι δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν χώροι εξουσίας, οι οποίοι είναι εκτός κοινοβουλευτικού, άρα εκτός δημοκρατικού ελέγχου”*.

Πομπώδη, λόγια, χωρίς ουσία, αφού τον έλεγχο θα τον κάνει η ίδια η πλειοψηφία που διόρισε τα μέλη της και ως εκ τούτου δεν θα είναι αξιόπιστος για μας. Και εν πάσει περιπτώσει σε μια Δημοκρατία όλα υπόκεινται, ούτως ή άλλως, σε κοινοβουλευτικό και δημοκρατικό έλεγχο, ανεξάρτητα εάν το Σύνταγμα αναφέρει ειδικά κάποιον τομέα ή όχι. “Μας πουλάει φύκια για μεταξωτές κορδέλες” όπως λέει ο Λαός μας.

Ο εισηγητής της Ν.Δ. καταθέτει, με αδικαιολόγητη αυτοπεποίθηση και άνεση, ότι *“Σήμερα η εξουσία δεν ασκείται, πλέον, από τη Βουλή, αλλά από την εκτελεστική εξουσία και μάλιστα προσωπικώς από τον Πρωθυπουργό”*. Μα το ίδιο το Σύνταγμα δεν επιτάσσει ότι η Βουλή μόνο νομοθετεί αφού εκλέξει την Κυβέρνηση; Κατά την άποψή του πρέπει να καταργήσουμε και τυπικά τη διάκριση των λειτουργιών; Και ύστερα τι είναι αυτή η διαπίστωση περί πρωθυπουργοκεντρισμού; Τώρα τον αντελήφθησαν; Παλαιότερα ήταν διαφορετικά; Εμείς, ως πολίτες, μόνο αυτό το πολίτευμα έχουμε βιώσει.

Προσθέτει παρακάτω ο Εισηγητής της Ν.Δ. ότι *“οι ΑΔΑ θα βοηθήσουν πράγματι στη δόμηση ενός σωστού πολιτεύματος”* αν τα μέλη τους εκλέγονται με αυξημένη πλειοψηφία από την αρμόδια επιτροπή της Βουλής. Η άποψη αυτή της Ν.Δ. την εμφανίζει με πολύ “ρηχές” αντιλήψεις για τη Δημοκρατία. Ένα πολίτευμα που λειτουργεί “Πρωθυπουργοκεντρικά”, όπως η ίδια ομολογεί, θα αποκτήσει δημοκρατική ουσία, επειδή θα αυξηθεί το ποσοστό της απαιτούμενης πλειοψηφίας κατά την εκλογή των μελών κάποιων ΑΔΑ;

Την ίδια περίπου άποψη καταθέτει και ο εισηγητής του Συνασπισμού.

“Ένας τρόπος που μπορεί να εξασφαλίσει την ουσιαστική ανεξαρτησία των ΑΔΑ είναι η αναφορά τους στη Βουλή των Ελλήνων και ο περιορισμός της εκάστοτε εκτελεστικής εξουσίας”.

Ήθελαν, με κάθε τρόπο να μας πείσουν ότι είναι δυνατόν οι ΑΔΑ να είναι πράγματι ανεξάρτητες, και επομένως πρέπει να τις εμπιστευόμαστε, αφού τις εξουσιοδότησαν να εφαρμόζουν το νόμο, σε περιπτώσεις, ευαίσθητων τομέων του δημόσιου βίου που απειλούνται τα δικαιώματά μας.

Δεν είναι, όμως, ο σκοπός τους η προστασία των δικαιωμάτων μας. Αντιθέτως, επιλέγουν περιπτώσεις, για την ίδρυση ΑΔΑ οι οποίες είναι πρόσφορες για διαπλεγμένες συμφωνίες μεγάλων κερδών, ή απαιτούν αυστηρές απαγορεύσεις, οι οποίες τους προκαλούν υψηλό πολιτικό κόστος.

Οι ηγεσίες των μεγάλων κομμάτων, και των άτυπα συνεργαζομένων με αυτά μικρών, επιδιώκουν, μέσα από μια γενική συναίνεση, να διαμορφώσουν νέους θεσμούς συμμετοχής στη νομή της εξουσίας, έξω από την αντιπροσωπευτική διαχείριση, για να κερδίζουν χωρίς να φθείρονται, όπως γράφει ο Ν. Κοτζιάς:

“Οι ηγεσίες των κομμάτων, που συνδέονται όλο και πιο πολύ με τις ανάγκες του κράτους και όχι με τα αιτήματα της κοινωνίας απέναντι στο κράτος, προσπαθούν να οργανώσουν συμμαχίες και συμβιβασμούς, που να διασφαλίζουν το δικαίωμά τους στην κατοχή υψηλών θέσεων στους κρατικούς μηχανισμούς, αλλά και την ανοχή του κράτους.”

Προκειμένου, δηλαδή, να μπορεί να προσφέρει το Σύστημα άλλοθι στους κάθε φορά εκπροσώπους του, μέσα στην Κυβερνώσα Πλειοψηφία των Αντιπροσώπων μας, ώστε να επικυρώνουν τις ύποπτες συμφωνίες τους με την ισχύ της “λαϊκής βούλας”, προσπαθούν να πείσουν εμάς “να βάλουμε το λύκο να φυλάει τα πρόβατα”.

Τέτοιους είδους διαδικασίες, ο Λαός τις χαρακτηρίζει ως “κατεργαριές” και μια και τις αποτολμούν, ακόμη, ας συνειδητοποιήσουν ότι σταματήσαμε να τρώμε, πλέον, κουτόχορτο.

Το πόσο, δε, προσοδοφόρος είναι αυτή η “κατεργαριά” φάνηκε από την ένταση του ενδιαφέροντός τους, για τον τρόπο διορισμού των μελών των ΑΔΑ. Ήταν ένα από τα κυρίαρχα θέματα στις εισηγήσεις των κομμάτων, πλην του ΚΚΕ.

Όλοι εκόπτοντο, για τη διασφάλιση, δήθεν, της αξιοκρατίας στην επιλογή των μελών τους. Στην ουσία, όμως, διηγωνίζοντο στο ποιος θα έχει “το πάνω χέρι”, στο ποιος θα επιβάλει τους δικούς του ανθρώπους.

Αν δεν υπήρχε αυτή η κυρίαρχη σκοπιμότητα τα πράγματα θα ήταν απλά. Η αλήθεια εξασφαλίζεται πάντα με απλούς τρόπους.

Οι σύνθετες διαδικασίες και οι πολλοί ισχυρισμοί που κατατέθηκαν, υποδήλωσαν, αναμφιβόλως, την προσπάθεια αλλοίωσης της αλήθειας και απόκρυψης των διαφόρων σκοπιμοτήτων.

Προκειμένου, είπε ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ, να στείλουν, η Επιτροπή και η Αναθεωρητική Βουλή, *“ένα μήνυμα ισχυρής πολιτικής βούλησης για την ανάγκη να επιβληθούν νέες εγγυήσεις διαφάνειας”* πρέπει *“η πρόταση για τα πρόσωπα που θα συγκροτήσουν τις ανεξάρτητες αρχές να προέρχονται από τον Πρόεδρο της Βουλής”* ή *“να υποβάλλει ο αρμόδιος Υπουργός, μια πρόταση ως αφετηρία, μετά φυσικά από διαβούλευση και με τα κόμματα και με τους κοινωνικούς φορείς”* και τελικώς να αποφασίζονται από αρμόδια κοινοβουλευτικά όργανα με αυξημένες πλειοψηφίες.

Την “αξιοπιστία” της πρώτης των προτάσεων σχολίασε ως εξής ο εισηγητής της Ν.Δ.: *“Νομίζω ότι κοροϊδευόμαστε κατά τρόπο θα έλεγα βάνουσο”* και της δεύτερης *“Πάλι οδηγούμαστε στην από το παράθυρο εκλογή των μελών των ΑΔΑ από την κυβερνητική πλειοψηφία, παρά το γεγονός ότι είπαμε ότι οι ΑΔΑ να είναι πράγματι ανεξάρτητες”*.

Τα δικά μας σχόλια είναι περιττά, μπροστά σ’ αυτή την ειλικρίνεια που βεβαίως ξεχάστηκε κατά την τελική συμφωνία.

Ο εισηγητής του ΚΚΕ αρκέστηκε σε ένα “λιτό άδειασμα” των πολυσύνθετων προτάσεων:

“Ποιες ανεξάρτητες αρχές; Τα μέλη τους δεν διορίζονται; Πως θα εξασφαλίζεται ο πολιτικός και κοινωνικός πλουραλισμός; Η προβολή της άλλης άποψης; Γι’ αυτό μιλάω για υποκρισία”.

Ο εισηγητής του Συνασπισμού συμφώνησε στην εκλογή από τη Διάσκεψη των Προέδρων των Επιτροπών της Βουλής με την αυξημένη, όμως πλειοψηφία των 4/5 την οποία ζήτησε και η Ν.Δ. και είπε:

“Και αυτή η αυξημένη πλειοψηφία θα είναι στοιχείο που θα αναδεικνύει αντανakλαστικά δημοκρατικής συμπεριφοράς των κομμάτων, προκειμένου να εξασφαλίζονται εκείνες οι συναινέσεις, που στη συνέχεια θα οδηγούν σε επιλογές πράγματι αξιοκρατικές, σε επιλογές οι οποίες θα αντέχουν και πέραν του χρόνου της εκλογής των επικεφαλής των ανεξαρτήτων διοικητικών αρχών. Για να λειτουργήσει μια ανεξάρτητη διοικητική αρχή, θέλει μία διαρκή συναίνεση των πολιτικών δυνάμεων”.

Εμείς τους λέμε ότι εάν πράγματι επιθυμούσαν τη διαφάνεια, στην επιλογή των μελών των ΑΔΑ τότε δεν είχαν παρά να δεχθούν την πρόταση που δημοσίευσε ο Κώστας Ε. Μπέης.

(Ελευθεροτυπία, 13-12-00).

Κυβέρνηση και Αντιπολίτευση να προτείνουν ονόματα υποψηφίων μελών και η τελική σύνθεση να επιτυγχάνεται με τον αποκλεισμό των ανεπιθύμητων από κάθε πλευρά. Έτσι θα επιτυγχάνετο ο διορισμός όσων θα είχαν τη σχετικά καλύτερη έξωθεν μαρτυρία αντικειμενικότητας και αμεροληψίας.

Θα ήταν ακόμη προτιμότερο, να προτείνεται ένας μεγαλύτερος αριθμός, και να ακολουθεί κλήρωση για την οριστικοποίηση των ονομάτων.

Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι η Αθηναϊκή Δημοκρατία ξεκίνησε με τις διαδικασίες της κλήρωσης και του αποκλεισμού.

Ο τρόπος επιλογής των μελών των ΑΔΑ καθορίζει την ύπαρξη σκοπών ή σκοπιμοτήτων

Για να έχουμε, όμως, και μια γεύση, του πώς αντιμετωπίζουν τα συγκροτημένα κράτη την επιλογή των μελών των ΑΔΑ, μεταφέρουμε από το βιβλίο του Μ.Γ. Αντωνόπουλου το πώς επιλέγονται στη Γαλλία τα μέλη της: *“COMMISSION NATIONALE DE L'INFORMATIQUE ET DES LIBERTES (CNIL) (νόμος της 6 Ιανουαρίου 1978).*

Περιλαμβάνει 17 μέλη οριζόμενα για 5 χρόνια (ή όσο διαρκεί η θητεία τους στο θεσμό από τον οποίο προέρχονται):

- 2 βουλευτές και 2 γερουσιαστές (εκλεγόμενοι από τις βουλές τους)
- 2 μέλη (ή πρώην μέλη) του Συμβουλίου της Επικρατείας (ένας σύμβουλος), εκλεγμένος από την Ολομέλεια του Συμβουλίου.
- 2 μέλη ή πρώην μέλη του Αρείου Πάγου (ένας σύμβουλος), εκλεγμένοι από την Ολομέλεια του Αρείου Πάγου.
- 2 μέλη (ή πρώην μέλη) του Ελεγκτικού Συμβουλίου (ένας σύμβουλος), εκλεγμένοι από την Ολομέλεια του Συνεδρίου.
- 2 προσωπικότητες αναγνωρισμένες για τη γνώση τους στις εφαρμογές της πληροφορικής, οριζόμενοι με διάταγμα μετά πρόταση του Προέδρου της Βουλής και του Προέδρου της Γερουσίας.
- 3 προσωπικότητες οριζόμενες με διάταγμα από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Ο Πρόεδρος της CNIL εκλέγεται από τους κόλπους της Επιτροπής για πέντε χρόνια.”

Η Γαλλία, εκτός από συγκροτημένο κράτος, έχει και μιας άλλης ποιότητας Δημοκρατία, με δύο Βουλές, και άρα δύο διαφορετικές πλειοψηφίες με διαφορετικούς αντιπροσώπους και εκλεγόμενο από το Λαό Πρόεδρο Δημοκρατίας.

Το ΠΑΣΟΚ, στην τελική πρότασή του για τη διαδικασία επιλογής των προσώπων που συγκροτούν τις ΑΔΑ, προσπάθησε να φανεί γενναιόδωρο προς την Αντιπολίτευση και το πέτυχε. Η ΝΔ και ο ΣΥΝ συμφώνησαν, κατά βάση, διότι αυτό που προσδοκούσαν ήταν να μπορούν να τοποθετούν στη σύνθεσή των ΑΔΑ, ανθρώπους τους οποίους να επηρεάζουν, χωρίς να φαίνονται. Να μπορούν να ασκούν εξουσία χωρίς πολιτικό κόστος. Αυτή είναι και η ουσία του όλου εγχειρήματος για τις ΑΔΑ.

Για μας όλη αυτή η συζήτηση και η “προαγωγή” των ΑΔΑ σε συνταγματικό θεσμό, είναι μια αντιδημοκρατική προσπάθεια, του πολιτικού μας κόσμου να καλύψει άνομες προθέσεις του και υπαρκτές αδυναμίες του. Μεταθέτουν την ευθύνη τους, για τη λειτουργία των καίριων τομέων της δημόσια ζωής, σε τρίτου γένους θεσμικά μορφώματα, επικαλούμενοι τον έωλο ισχυρισμό ότι έτσι δήθεν προστατεύουν καλύτερα τα δικά μας δικαιώματα. Η αλήθεια είναι ότι επιστρατεύουν, την τακτική της

νομιμοφάνειας, αδυνατώντας, ή αδιαφορώντας για δικούς τους λόγους, να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της νομιμότητας.

Η νομιμότητα ως γνωστόν διασφαλίζεται και πιστοποιείται μόνο από τη Δικαιοσύνη. Όμως, το Σύστημα προτιμά να μην την έχει στα πόδια του. Διότι το ενδιαφέρον του δεν επικεντρώνεται στη στήριξη των δικών μας δικαιωμάτων, αλλά στην εξυπηρέτηση των δικών του συμφερόντων.

Όπως γράφει ο Ν. Αλιβιζάτος (ΒΗΜΑ, 4-1-98), πέρα από τις εξαγγελίες και τις διακηρύξεις για τα δικαιώματα *“ιδιαιτέρη σημασία έχουν οι εγγυήσεις που θεσπίζονται για την έγκαιρη, πλήρη, και αποτελεσματική διασφάλιση όσων θίγονται”*.

Και προσθέτει παρακάτω: *“Όπως έχει λεχθεί, είναι προτιμότερο ένα καλό και πράγματι ανεξάρτητο δικαστήριο από τον πλουσιότερο κατάλογο των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Έτσι, παραδοσιακά, την προστασία των συνταγματικών δικαιωμάτων τα σύγχρονα κράτη την αναθέτουν στους δικαστές. Τελευταία, την εμπιστεύονται όλο και περισσότερο και σε ανεξάρτητες διοικητικές αρχές”*.

Εμείς, όμως, στην Ελλάδα δεν έχουμε “σύγχρονο κράτος”, αλλά το φέουδο ενός εκμεταλλευτικού Συστήματος, του οποίου τις επιλογές δεν εμπιστευόμαστε καθόλου.

Η σκοπιμότητα του όλου εγχειρήματος περί των ΑΔΑ, κατά την Αναθεώρηση, αποκαλύπτεται εναργώς στην εξής γενική τοποθέτηση του εισηγητού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης: *“Είναι βέβαια αλήθεια ότι ορισμένες από τις προτεινόμενες τροποποιήσεις δεν ήταν απαραίτητο να περιβληθούν το μανδύα της συνταγματικής διατάξεως. Θα αρκούσε μια απλή νομοθετική ρύθμιση. Η έντονη, όμως, δυσπιστία, η οποία φορτίζει ακόμη και σήμερα τις σχέσεις μεταξύ των πολιτικών σχηματισμών, δημιουργεί την ανάγκη προσφυγής σε συνταγματική ρύθμιση.”*

Και επαναλαμβάνει παρακάτω περί *“έκδηλης και παρατεταμένης δυσπιστίας, η οποία δεν μπορεί να εκλείψει”*.

Είναι φανερό λοιπόν, ότι η ανάγκη συνταγματικής θεσμοποίησης των ΑΔΑ προκλήθηκε από την υπάρχουσα δυσπιστία μεταξύ των αντιπάλων κομμάτων και όχι από την ανάγκη κατοχύρωσης δικών μας δικαιωμάτων.

Οι ΑΔΑ είναι απλώς ένα διοικητικό όργανο, της Πολιτείας, περισσότερο, ίσως, αποτελεσματικό και ευέλικτο από τα άλλα, το οποίο, όμως, υποκριτικά μας “σερβίρεται” ως θεσμικός εγγυητής των ατομικών μας δικαιωμάτων. Είναι προφανές, ότι η αδυναμία στην επιτέλεση έργου, οδηγεί τους πολιτικούς μας στην υπερβολή των λόγων. Μια υπερβολή, η οποία όχι μόνο δεν μας πείθει, αλλά μας γεννά θλιβερές σκέψεις και ένα μεγάλο ερωτηματικό.

Αισθάνονται άραγε, τόσο ανασφαλείς, ώστε να φθάνουν να πιστεύουν ότι οι ίδιοι, ως εκλεγμένοι διαχειριστές της κρατικής εξουσίας, δεν μπορούν να προσφέρουν τις εγγυήσεις τις οποίες είναι σε θέση να μας προσφέρει μια ομάδα διορισμένων ατόμων; Πραγματικά δεν μπορούν, ή μας κοροϊδεύουν συνειδητά για να λύσουν

εσωτερικά τους προβλήματα. Να διευκολύνουν, π.χ. την πολιτική τους συμβίωση, με αγνές συναινέσεις, διότι όπως είπε ο εισηγητής της Ν.Δ. *“πολλές φορές τα κόμματα συναινούν για άλλους λόγους”*.

Η πραγματικότητα κατά τη δική μας άποψη είναι τελείως διαφορετική από αυτή που μας παρουσιάζουν και συνοψίζεται στα εξής:

- Τα κόμματα έχοντας συνειδητοποιήσει ότι έχασαν την αξιοπιστία τους απέναντι στο Λαό, ως διαχειριστές της εξουσίας, επιδιώκουν να μειώσουν το πολιτικό τους κόστος σε ευαίσθητους τομείς της δημόσιας ζωής, μεταφέροντας τη δική τους συνταγματική ευθύνη σε κατασκευασμένα αμφιβόλου πολιτειακής υπόστασης, όργανα
- Ως Κυβερνήσεις προτιμούν να αποσείουν τις ευθύνες τους από ευαίσθητους τομείς της δημόσιας ζωής και να τις μεταβιβάζουν σε ουδέτερους φορείς, συνεκτιμώντας την αποφυγή ενός μεγάλου πολιτικού κόστους, έναντι μιας μικρής μείωσης της εξουσίας τους.
- Ως Αντιπολίτευση αποκτούν την ευκαιρία πιθανής δικής τους επιρροής, χωρίς πολιτικό κόστος, στη διαχείριση καίριων τομέων, οι οποίοι συνταγματικά είναι αποκλειστική αρμοδιότητα της Κυβέρνησης.
- Η έλλειψη αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ Κυβέρνησης και Αντιπολίτευσης αμβλύνεται με τις ΑΔΑ, μειώνονται οι αλληλοεπιθέσεις και διευκολύνεται η άντληση ωφελειών και από τα δύο μέρη, στο πεδίο καίριων τομέων, χωρίς πολιτικό κόστος.
- Η διαφωνία περιορίστηκε στον τρόπο επιλογής των μελών των ΑΔΑ διότι η Κυβέρνηση προσπαθούσε να έχει το “πάνω χέρι”, ώστε χωρίς να αυξήσει το πολιτικό της κόστος, να ελαχιστοποιήσει τη μείωση της εξουσίας της. Αντιθέτως η Αντιπολίτευση, αφού αναλάμβανε ευθύνες, με τη συμμετοχή στην επιλογή των μελών τους, επιδίωξε να μεγιστοποιήσει την επιρροή της.

Οι θεσμοί τρίτου φύλου δεν γεννούν ούτε αρσενικές ούτε θηλυκές

δημοκρατικές εγγυήσεις

Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές είναι για μας ένας “τρίτου φύλου” θεσμός και επομένως ουδέτερης δράσης, ο οποίος προκύπτει από ανάγκη τακτοποίησης των σχέσεων, μεταξύ Κυβέρνησης και Αντιπολίτευσης, και όχι από διάθεση πολιτικής ευαισθησίας προς τα δικαιώματα του πολίτη.

Είναι ένας νόθος θεσμός που “κατασκευάστηκε” δίπλα στις παραδοσιακές λειτουργίες, νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική και αναζητεί “λειτουργική ταυτότητα”.

Γράφει ο Γεώργιος Π. Μαλούχος στην Καθημερινή της 5-11-00:

“Το πιο σημαντικό όμως μεταξύ όλων αυτών είναι ότι οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές μοιάζει να πήραν ένα μολύβι και να διέγραψαν πάνω από 2.000 χρόνια πολιτικής φιλοσοφίας και πρακτικής.

Στην ουσία, καταργούν εν μέρει τον αριστοτέλειο διαχωρισμό της πολιτείας στα τρία μέρη (λειτουργίες/ εξουσίες), τον οποίο στα νεώτερα χρόνια επανέλαβε ο Μοντεσκιέ και αποτελεί τη βάση, τον σκληρό πυρήνα όλων των δημοκρατιών δυτικού τύπου σήμερα.”

...“Ο μεγάλος κίνδυνος είναι ότι οι ΑΔΑ “πατούν” και στις τρεις λειτουργίες της δημοκρατίας: και νομοθετούν και ασκούν διοικητική εξουσία και δικάζουν. Διαπιστώνουν μια πραγματικότητα, ενεργούν για να την αντιμετωπίσουν και ελέγχουν τη συμμόρφωση προς τις αποφάσεις τους. Αποτελούν συνεπώς μια απρόσμενη “αυτοκτονία” της παραδοσιακής αριστοκρατικής δημοκρατίας προς όφελος της πλατωνικής αριστοκρατικής Πολιτείας – κάτι όχι και τόσο απλό, ειδικά στην εποχή της ακραίας διαπλοκής, όπου όλοι γνωρίζουν ότι δεν περισσεύει και πολύ δημόσιο ήθος και πλατωνική σοφία...”

Στο δε φύλλο της 10-12-00 της Καθημερινής, σχολιάζοντας τους κινδύνους που προκύπτουν από την ασάφεια της φύσης τους, ιδιαίτερα αυτής της Προστασίας των Προσωπικών Δεδομένων, προσθέτει: “Τα δύο μεγάλα προβλήματα που δημιουργούνται από την ύπαρξη των Αρχών, είναι ότι για να προστατεύσουν τον πολίτη “κόβουν μια φέτα” δημοκρατίας, ενώ, ταυτόχρονα, όπως ήδη αναφέρθηκε, ενδέχεται να λειτουργήσουν ως ασπίδα προστασίας του οργανωμένου εγκλήματος.”

Όλοι αναζητούν μια αυθεντική ταυτότητα για το “καινούργιο φρούτο”, αλλά δεν μπορούν να βρουν, διότι είναι από τη “γέννησή” του νόθο. Γεννήθηκε, ως διοικητικό προϊόν σκοπιμότητας και όχι ως θεσμική οντότητα αναγκαιότητας.

Γράφει ο Μ.Γ. Αντωνόπουλος: “Στην ελληνική πραγματικότητα ο Έλληνας νομοθέτης άλλοτε αναφέρει την ίδρυση μιας ΑΔΑ ως διοικητική αρχή και άλλοτε ως δημόσια αρχή, χωρίς βέβαια να θέλει να προσδώσει διαφορετικό περιεχόμενο στη μια ή την άλλη περίπτωση. Στη Γαλλία ο νομοθέτης προτιμά μερικές φορές να αναφέρεται σε *autorite independent* (ανεξάρτητη αρχή), χωρίς τη λέξη διοικητική (*administrative*).”

Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ έχει, ήδη, προσαρμόσει την ορολογία του και μιλάει για Ανεξάρτητες Αρχές, εξηγώντας, όμως, ότι “αφαιρέθηκε το διοικητικές για να τονιστεί ο ανεξάρτητος χαρακτήρας τους, αλλά δεν παύουν να είναι διοικητικές αρχές”.

Εμείς, αντιθέτως, θεωρούμε ότι είναι απλώς Διοικητικές Αρχές, καθόλου ανεξάρτητες από την κυβερνώσα πλειοψηφία, πολύ απαραίτητες, όμως, για την αύξηση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας στις διαδικασίες ευαίσθητων τομέων της Δημόσιας Διοίκησης. Μια Διοίκηση η οποία κατά τον εισηγητή της Ν.Δ. είναι “υπερδιογκωμένη, υπερτροφική, γεμάτη δυσλειτουργίες, αγκυλώσεις, αδιαφορία, έντονο αίσθημα ευθυνοφοβίας, έλλειψη προσαρμοστικότητας, και έχει καταστεί ανίκανη να εξυπηρετήσει τον πολίτη”. (Άραγε δεν αισθάνθηκε καμιά πολιτική ευθύνη ο ίδιος προσωπικά ή ως εκπρόσωπος της Ν.Δ. μετά από τόσα χρόνια κοινοβουλευτική και κυβερνητική θητεία γι’ αυτό το κατάντημα της Διοίκησης;)

Οι ΑΔΑ ως διοικητικοί φορείς νέας μορφής, είναι πράγματι, απολύτως απαραίτητοι. Συμβάλλουν σε μια προχωρημένου βαθμού τομεακή εξειδίκευση, η οποία τις καθιστά πολύ χρήσιμες για την Πολιτεία. *“Με τις προειδοποιήσεις, γνώμες, αποφάσεις, αναφορές, και εκθέσεις τους”* συμβάλλουν στον αποτελεσματική διαχείριση κρίσιμων, για μας τους πολίτες, ζητημάτων.

Δεχόμεθα, λοιπόν, τις ΑΔΑ, ως αυτόνομους Οργανισμούς της Δημόσιας Διοίκησης, οι οποίες, αντί όπως τόσοι άλλοι οργανισμοί δημοσίου δικαίου, να παρέχουν υπηρεσίες, (ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΟΑΣ, ΕΛΤΑ κ.λ.π.) προστατεύουν τα δικαιώματα του πολίτη και το δημόσιο συμφέρον.

Ασφαλώς, η σπουδαιότητα της αποστολής τους αποβαίνει πολλαπλάσια χρήσιμη. Ακριβώς, όμως, γι’ αυτό θα έπρεπε να είχε αποφευχθεί η αίσθηση της ανασφάλειας που μας προκαλούν.

Εάν είχε τεθεί η ανάγκη ύπαρξής τους με την αληθινή διάσταση που εμπεριέχει από μόνη της η υπόστασή της, και όχι με τις μεγεθύνσεις που της προσδίδουν οι όροι “Ανεξάρτητες Αρχές” και “Θεσμικές εγγυήτριες”, η αντιμετώπισή τους θα ήταν πολύ ευνοϊκότερη. Θα μας ενθουσίαζε η ιδέα ότι οι Αντιπρόσωποί μας δημιούργησαν νέα ευέλικτα διοικητικά σχήματα για να μας κυβερνούν καλύτερα. Καθιέρωσαν νέους θεσμούς, οι οποίοι σε ορισμένους τομείς θα μας απαλλάξουν από τα σκουριασμένα γρανάζια και τη διαφθορά της δημόσιας Διοίκησης.

Αντιθέτως, τώρα, μας ανησυχεί έντονα, τόσο η παραπλανητική τους διάθεση, όσο και η ιδέα ότι παρέδωσαν ευαίσθητους τομείς, του δημοσίου βίου, σε κάποιες “μικρές κυβερνήσεις σοφών”, τις οποίες εμείς δεν μπορούμε ούτε να ελέγξουμε, ούτε να αλλάξουμε με τις εκλογές. Θέλουμε, μεν, καλύτερευση των υπηρεσιών της Πολιτείας, όχι, όμως εις βάρος των δημοκρατικών μας δικαιωμάτων.

Η δημοκρατική νομιμοποίηση επιτάσσει την απόλυτη ευθύνη της Κυβέρνησης για τις Α.Δ.Α.

Η παρουσία εκπροσώπων της Αντιπολίτευσης στη σύνθεσή τους συμβάλλει, ασφαλώς, στη διαφάνεια, αλλά έχοντας συνειδητοποιήσει πόσο στεγανό και σκληρό στην διεκδίκηση των συμφερόντων του είναι το Σύστημα, ελάχιστα μας εφησυχάζει. Την πολιτική ευθύνη, των πράξεων των ΑΔΑ, απέναντι μας απαιτούμε να την έχει ολοκληρωτικώς η εκάστοτε Κυβέρνηση που εκλέγουμε.

Η ίδρυση των Α.Δ.Α. και ο βαθμός εκτελεστικότητας των αποφάσεων των δεν μπορεί παρά να είναι υποχρέωση και δικαίωμα της εκάστοτε Κυβέρνησης, η οποία έχει, εν τέλει, και την όλη ευθύνη διακυβέρνησης της Χώρας, σε κάθε τομέα της δημόσιας ζωής.

Μια Κυβέρνηση με εμπιστοσύνη στη λαϊκή της στήριξη είναι προφανές ότι δεν θα έχει ανάγκη το κύρος τους και θα τις χρησιμοποιεί, απλώς ως συμβουλευτικά όργανα.

Μια άλλη ανασφαλής, για να μειώνει, κατά την άποψή της, το πολιτικό της κόστος, θα αποδέχεται ως εκτελεστές τις αποφάσεις τους. Η πολιτική ευθύνη όμως, μιας εκλεγμένης Κυβέρνησης, σε μια Κοινοβουλευτική Δημοκρατία, είναι πολιτευματικό δικαίωμα που δεν αίρεται και υποχρέωση που δεν μεταβιβάζεται σε τρίτους. Για τον έλεγχο και την αποτίμηση του έργου των ΑΔΑ, επομένως, υπεύθυνη, απέναντι σε μας, θα είναι πάντα η εκάστοτε Κυβέρνηση, την οποία και ανάλογα θα χρεώνουμε ή θα πιστώνουμε πολιτικά.

Εάν τα κόμματα, τα οποία διαφεντεύουν το Πολίτευμά μας θέλουν να μεταφέρουν κάποιες ευθύνες τους αλλού, αυτό το “αλλού” πρέπει να ορισθεί από εμάς και όχι από εκείνα. Δεν έχουν το δικαίωμα να μεταβιβάζουν αλλού την εξουσία που τους παραχωρούμε και τις ευθύνες που αναλαμβάνουν. (Τους νοικιάσαμε το “μαγαζί”, χωρίς δικαίωμα υπενοικιάσεως!). Είναι δημοκρατικά νομιμοποιημένα, να διαχειρίζονται την εξουσία εν ονόματί μας, όχι, όμως, και να μας ορίζουν άλλα “αφεντικά”.

Εάν δεν τα βγάλουν πέρα με τη διαχείριση της όλης εξουσίας, γεγονός πασιφανές, να το δηλώσουν ευθέως και με μια καινούργια φιλοσοφία για την εκτελεστική εξουσία, να επιμερίσουμε τις ευθύνες τις. Να εκλέγουμε την Κυβέρνηση της Επικράτειας, τις “τοπικές κυβερνήσεις” και τις “τομεακές κυβερνήσεις” όπου απαιτούνται. Θα τις εκλέγουμε όμως απ’ ευθείας εμείς. Δεν δεχόμαστε να υφιστάμεθα εμείς το βάρος της Πρωθυπουργοκρατίας αλλά η ίδια να διαχέει και να απεμπολεί τις ευθύνες της

Πέρα από αυτό θεωρούμε ότι, αρκετά κράτησε το ανευθυνο-υπεύθυνο μονοπώλιο του “χορού” των Αντιπροσώπων μας. Τώρα θέλουμε να μπούμε κι εμείς στο “χορό”. Θέλουμε να συμμετάσχουμε κι εμείς, ως πολίτες, στις ευθύνες και στις απολαβές της εξουσίας. Θέλουμε κάθε νέα ανάγκη της εξουσίας να την καλύπτουμε, άμεσα, οι ίδιοι και όχι άλλο, πλέον, δια των Αντιπροσώπων μας.

Ο J. Habermas, επισημαίνοντας την κρίση νομιμοποίησης του πολιτικού συστήματος, την αποδίδει στην αποξένωση των μαζών από την πολιτική και τη μη ουσιαστική συμμετοχή τους στα πολιτικά δρώμενα.

Το δικό μας Σύστημα θεωρεί ότι το να επιλέγονται τα μέλη των ΑΔΑ από ένα μικρό αριθμό αντιπροσώπων μας στη Βουλή αποτελεί “δημοκρατική νομιμοποίηση”.

Η δημοκρατική νομιμοποίηση, όμως, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για μέλη ελεγκτικών μηχανισμών, δεν μπορεί παρά να παρέχεται απ’ ευθείας από το Λαό, αφού τα δικά του συμφέροντα προστατεύουν από τη βουλιμία των αντιπροσώπων του.

Όταν επιλέγονται από τους ίδιους τους αντιπροσώπους, είναι σαν να βάζουμε τους λύκους να διαλέγουν ποιος θα φυλάει τα πρόβατα.

Το να συζητούν, στη Βουλή, οι Αντιπρόσωποί μας περί εμμέσων νομιμοποιήσεων, μπορεί θεωρητικώς να είναι σωστό πολιτικά. Επί του πρακτέου όμως, είναι εντελώς άστοχο. Μας δίνουν άλλη μια απόδειξη πόσο λίγο εκτιμούν τη βούλησή μας και πόσο θέλουν να κρατήσουν τα πολιτικά μας δικαιώματα περιορισμένα. Στο πανευρωπαϊκό σάλπισμα, για όλο και περισσότερη συμμετοχή του πολίτη, το δικό μας Σύστημα “απαντά ” με το να μας αρνείται το δικαίωμα να επιλέγουμε εμείς τους θεματοφύλακες των ευαίσθητων τομέων της ζωής μας.

Οι πολιτευόμενοι στην Ελλάδα οφείλουν να συνειδητοποιήσουν ότι άλλο η δημοκρατική νομιμοποίηση και άλλο οι ανάγκες “απορρύθμισης” της Πολιτείας που συγκρότησαν.

Για την “απορρύθμιση” μπορούν να προσφεύγουν στους “σοφούς”, για τη δημοκρατική νομιμοποίηση, όμως, οφείλουν να προσφύγουν στο Λαό.

Ως εκπρόσωποι της Λαϊκής Κυριαρχίας δεν είναι θεσμικά κατοχυρωμένοι να προσφέρουν δημοκρατική νομιμοποίηση σε φορείς, των οποίων το περιεχόμενο των αρμοδιοτήτων τους αντίκειται στο πλαίσιο των βασικών αρχών του Συντάγματος και ιδιαίτερα αυτής της διάκρισης των τριών λειτουργιών της κρατικής εξουσίας.

Όταν το επιχειρούν, δεν επιτυγχάνουν τίποτα άλλο εκτός του να επιφέρουν μεγαλύτερο βάθος στο ήδη υπάρχον δημοκρατικό έλλειμμα.

Ο Μ. Γ. Αντωνόπουλος γράφει: *“Υπάρχει ένα έλλειμμα δημοκρατικής νομιμοποίησης αυτών των Αρχών. Η Διοίκηση υποτάσσεται στην εκτελεστική εξουσία. Η εκτελεστική εξουσία είναι υπεύθυνοι μπροστά στο Κοινοβούλιο. Οι ΑΔΑ που λογοδοτούν; Το δημοκρατικό έλλειμμα μεγαλώνει, όσο μεγαλώνει η “αυτονομία” αυτών των Αρχών σε σχέση με την εκτελεστική εξουσία. Η ανεξαρτησία αυτών των Αρχών απέναντι στην εκτελεστική εξουσία είναι βέβαια απαραίτητη, για να εκπληρώσουν την αποστολή τους χωρίς εξαρτήσεις. Η απομάκρυνσή τους, μήπως οδηγεί σε σκοτεινά μονοπάτια, μακριά των φώτων της δημοσιότητας.”*

Ακριβώς, αυτός ο ολισθηρός δρόμος της αδιαφάνειας είναι αυτός που μας τρομάζει όταν διαπιστώνουμε την προσπάθεια να παρουσιάζονται καθαρά διοικητικά όργανα ψευδοδημοκρατικά νομιμοποιούμενα, ως “εγγυητές” των δικαιωμάτων μας. Καθαρά εξουσιαστικούς μηχανισμούς, να μας τους παρουσιάζουν ως αντιεξουσιαστικούς.

Οι θεωρητικοί, προβληματίζονται, για το νέο αυτό θεσμό, και εμείς ανησυχούμε βαθύτατα, διότι, κάτω από τη δικαιολογία της δήθεν προστασίας των δικαιωμάτων μας, κατασκευάζονται μηχανισμοί προστασίας πάσης φύσεως εκνόμων συμπεριφορών και δραστηριοτήτων του Συστήματος.

Το πιο πιθανό, αλλά και ταυτόχρονα το πιο επικίνδυνο για τη Δημοκρατία, είναι να παίζουν το ρόλο του άλλοθι, του “φύλου συκής” της εξουσίας, για τη συγκάλυψη απαράδεκτων χειρισμών, και ιδιοτελών σκοπιμοτήτων.

Ανησυχούμε βαθύτατα γιατί τα αντικείμενά τους είναι το ένα πιο κρίσιμο από το άλλο για τη Δημόσια ζωή μας. ΑΣΕΠ, Εθνικό Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο, Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, Συνήγορος του Πολίτη, Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, Τράπεζα της Ελλάδος, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, είναι αυτές που λειτουργούν προς το παρόν.

Ανησυχούμε βαθύτατα, γιατί είχαμε φανταστεί την είσοδο αυτών των νέων θεσμών στη Χώρα μας, ως εξυγίανση της κρατικής διοίκησης, και όχι ως επιδείνωση των ασθενειών της Δημοκρατίας μας.

Ανησυχούμε, και είμαστε επιφυλακτικοί σε τέτοιου είδους συνταγματικές μεταρρυθμίσεις, διότι αντιλαμβανόμαστε ότι το επιδιωκόμενο από το Σύστημα είναι: “Και η πίτα γερή και ο σκύλος χορτάτος”. Και την εξουσία να ασκούν οι πολιτευόμενοι όπως την ασκούν και πολιτικό κόστος να μην έχουν από εδώ και πέρα. Όλο και περισσότερο, δηλαδή, ο Λαός στη “γωνία” και στο στόχαστρο.

Η ΘΕΣΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΩΣ ΒΑΣΙΚΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Σε όλες τις δυτικοευρωπαϊκές κοινωνίες είναι παγιωμένη η αντίληψη ότι περισσότερη Δημοκρατία σημαίνει εγγύτερη σχέση του πολίτη με την εξουσία. Είναι η αντίληψη, η οποία στις ενοποιητικές διαδικασίες για την ένωση της Ευρώπης, θεσμοθετήθηκε ως η Αρχή της Επικουρικότητας ή της Εγγύτητας, όπως την είπαν Έλληνες πολιτειολόγοι.

Η Αρχή αυτή απετέλεσε θεμελιώδη κανόνα της αρχαιοελληνικής άμεσης Δημοκρατίας και έχει καταστεί δημοκρατικό αξίωμα ποιότητας για την έμμεση Δημοκρατία.

Όπως όλες οι Αρχές, κατά την εφαρμογή της, τυποποιήθηκε, περιχαρακώθηκε, σχηματοποιήθηκε και απέκτησε υποστηρικτές αλλά και επικριτές, αφού είναι βέβαιο ότι η υπερχρησιμοποίηση μιας Αρχής προκαλεί, σε άλλους τομείς, κάποια αρνητικά φαινόμενα. Παρά τούτο, η ουσία της αρχής της εγγύτητας παραμένει βαθιά δημοκρατική και ο βαθμός εφαρμογής της μέτρο ποιοτικότερης Δημοκρατίας.

Αυτό και μόνο το γεγονός στάθηκε αρκετό, ώστε το Σύστημα όχι μόνο να μην την θεσμοθετήσει συνταγματικά, αλλά και να την καταγγείλει ως πηγή αρνητικών φαινομένων.

Με αφορμή την Επικουρικότητα, στις συζητήσεις για την τελεσθείσα Αναθεώρηση, ακούστηκαν μη αναμενόμενες παραδοξότητες.

Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ από τη μια δήλωνε ότι *“Η Ελλάδα κινείται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αξιοποιεί μια πλούσια θεσμική εμπειρία άλλων χωρών”* και από την άλλη κεραυνοβόλούσε την Επικουρικότητα ως μια *“έννοια ιστορικά και θεωρητικά επικίνδυνη”*.

Επικίνδυνη είναι, όχι όμως, για τους πολίτες, αλλά για την απολυταρχία των πολιτευόμενων που στηρίζει το Σύστημα.

Κάθε διαδικασία ή θεσμό που φέρνει τον πολίτη εγγύτερα στην εξουσία, οι εκπρόσωποι του Συστήματος φροντίζουν να τα αποφύγουν με κάθε δυνατό τρόπο, ακόμη και εάν εκτίθενται προσωπικά ως επιστήμονες.

Είπε συγκεκριμένα ο Εισηγητής του ΠΑΣΟΚ: *“Τόσο εγώ όσο και ο συνάδελφός κ. Παυλόπουλος μιλώντας και υπό τις δύο ιδιότητές μας και ως μέλη της Βουλής, αλλά και ως καθηγητές του Δημοσίου Δικαίου αντικρούσαμε την επιθυμία της ΕΝΑΕ να εισαχθεί ρητά η αρχή της επικουρικότητας γιατί έτσι εισάγεται μια νέα αόριστη έννοια της τοπικής υπόθεσης και της κρατικής αρμοδιότητας. Με το Σύνταγμα δίνουμε μια απάντηση στα όσα έχουν ειπωθεί γύρω απ’ αυτά τα θέματα, ενώ δεν θα μπορούμε στη συνέχεια να απαντήσουμε στην κακή χρήση της έννοιας της επικουρικότητας.*

Δεύτερον δε γιατί πολλοί γοητεύονται εκ του γεγονότος ότι η έννοια της επικουρικότητας χρησιμοποιείται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και *“εκτελωνίζεται”* από τις

Βρυξέλλες ενώ είναι μια έννοια ιστορικά και θεωρητικά επικίνδυνη, μια έννοια που είχε εκπηγάσει απ' το κανονικό δίκαιο της καθολικής εκκλησίας για να διακανονίσει τις σχέσεις κράτους εκκλησίας τον 17^ο και τον 16^ο αιώνα στη Δυτική Ευρώπη. Είναι μια έννοια που χρησιμοποιήθηκε στην εποχή των παλαιών οικονομικά φιλελευθέρων απόψεων για να περιορίσει το κοινωνικό κράτος και να το διατηρήσει "ως κράτος νυκτοφύλακα" χωρίς καμιά αρμοδιότητα στο κοινωνικό πεδίο. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση από το 1992 και μετά, από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ μέχρι σήμερα η αρχή της επικουρικότητας χρησιμοποιείται για να ανακόπτει κοινοτικές πρωτοβουλίες και για να εμποδίζει τη χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό της Ένωσης κοινών πολιτικών και μάλιστα σε τομείς όπως ο πολιτισμός που έχουν πολύ μικρό κόστος αλλά πολύ μεγάλη πολιτική και ιδεολογική σημασία. Γι' αυτούς τους λόγους είμαι πεπεισμένος ότι δεν πρέπει να εισαχθεί ρητά η αρχή της επικουρικότητας στο άρθρο 102'.

Όταν στην Ελλάδα, της απολυταρχίας των πολιτευόμενων, και του έντονου πρωθυπουργοκεντρισμού, οι πολιτευόμενοι δεν βλέπουν την ανάγκη ανάδειξης της έννοιας του πολίτη, αλλά αναφέρονται σε κινδύνους υποτίμησης του Κράτους, (μίλησαν για "κράτος νυκτοφύλακα"), εμείς δεν έχουμε να σκεφθούμε τίποτα άλλο παρά το ότι πρόκειται για το άκρον άωτον της εξουσιαστικής απληστίας.

Ως απάντηση στους ισχυρισμούς, για την αποφυγή θεσμοθέτησης της επικουρικότητας, μεταφέρουμε ένα απόσπασμα από το βιβλίο "Η Πόλη" του Π.Κ. Ιωακειμίδα.

"Η έννοια της επικουρικότητας, που ενυπάρχει στην Αριστοτελική θεωρία της πόλης, στη σύγχρονη διατύπωσή της εμφανίστηκε στη δεκαετία του 1930, σε μια περίοδο δηλαδή έντονης κοινωνικής και πολιτικής αστάθειας με κύριο στόχο να ενισχύσει το ρόλο του ατόμου ως "ικανού και υπεύθυνου συντελεστή" της κοινωνικής οργάνωσης. Η έννοια της επικουρικότητας απέβλεπε, με άλλα λόγια, στο να υπογραμμίσει τη σημασία του ατόμου και των λειτουργιών του ως της βασικής μονάδας στο πλαίσιο της κοινωνικής οργάνωσης – μονάδας που το κράτος θα έπρεπε να σεβασθεί".

Τώρα, αν αυτή την τόσο δημοκρατική έννοια είχε την αναγκαιότητα ή την ευθυκρισία, να την αξιοποιήσει προς το δικό της συμφέρον, η καθολική εκκλησία, γιατί πρέπει εμείς να στερηθούμε τα ευεργετικά αποτελέσματά της εφαρμογής της; Ο Π.Κ. Ιωακειμίδης συνεχίζει:

"Η διατύπωση του περιεχομένου της επικουρικότητας έγινε συγκεκριμένα από τον Πάπα Πίο XI, ο οποίος περιέγραψε τις βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν την κοινωνική οργάνωση με αποκλειστική σχεδόν έμφαση στο ρόλο, τη σημασία και την αποστολή του ατόμου. Κεντρική ιδέα της διατύπωσης ήταν ότι "αποτελεί αδικία, μεγάλο κακό και ανωμαλία στην εύρυθμη τάξη πραγμάτων εάν μεγαλύτερες και σημαντικότερες ενώσεις αναλαμβάνουν λειτουργίες που μπορούν να εκπληρωθούν αποτελεσματικά από μικρότερες ενώσεις...Από την άποψη αυτή, είναι προφανές ότι η ανάλυση του Αριστοτέλη για τη συγκρότηση της πολιτείας και το ρόλο του

πολίτη περιέχει, ως βασική φιλοσοφική έννοια, την αρχή της επικουρικότητας με το περιεχόμενο που της προσέδωσε η Ρωμαιοκαθολική εκκλησία”.

Περαιτέρω στοιχεία για την Επικουρικότητα, ως Αρχή της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης, θα μεταφέρουμε παρακάτω αφού μεταφέρουμε τις θέσεις και των άλλων κομμάτων.

Ο εισηγητής της Ν.Δ, σε προσωπικό επίπεδο, εμφανώς διαφωνεί με την απόρριψη της Αρχής της Επικουρικότητας, μια και σαφώς έχει τεθεί υπέρ της απόψεως για ουσιαστικότερη συμμετοχή του πολίτη, υποτάσσεται, όμως, αναγκαστικά στις επιταγές του Συστήματος και λέει: “Ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας, επικαλούμενος και την άποψη του κ. Παυλόπουλου, απέρριψε την αρχή της επικουρικότητας. Δεν είμαι τόσο σίγουρος ότι είναι ορθή η απόρριψη. Εκφράζω επιφυλάξεις, μήπως θα έπρεπε και η αρχή της επικουρικότητας να αποτελεί στοιχείο των αρχών που συνιστούν τη λειτουργία της τοπικής αυτοδιοικήσεως.”

Ο εισηγητής του ΚΚΕ δεν αναφέρθηκε καθόλου και ο εισηγητής του Συνασπισμού είπε τα εξής: “Συμερίζομαι την άποψη που διατυπώνεται την οποία και ο ομιλών είχε διατυπώσει και στο πρόσφατο και στο απότερον παρελθόν, ότι δεν είναι ανάγκη να αναφερθούμε στην αρχή της επικουρικότητας”.

Είναι εμφανές ότι ούτε τα μικρά κόμματα θέλησαν να θεσμοθετηθεί συνταγματικά μια Αρχή που στηρίζεται στην παραδοχή ότι οι αποφάσεις είναι τόσο πιο ορθές όσο πιο στενή είναι η σχέση αυτών που αποφασίζουν με το προς επίλυση πρόβλημα. Ίσως, απλώς, να λειτούργησαν ιδεολογικές αντανάκλασεις, μια και η αρχή της επικουρικότητας κατεκυρώθη, λανθασμένα βέβαια, ως δυτικής προέλευσης.

Η Επικουρικότητα είναι μια αρχή που ταιριάζει εξαιρετικά στο χαρακτήρα και την πολιτική συμπεριφορά του Έλληνα και η οποία ενδείκνυται ως καθοριστικός μοχλός ουσιαστικής αποκέντρωσης.

Μια αρχή που εφαρμόζεται και υποστηρίζεται επίμονα από τους δυτικοευρωπαϊκούς Λαούς, προκειμένου να παραχωρήσουν, όσο το δυνατόν λιγότερες εξουσίες στα κοινοτικά ευρωπαϊκά όργανα, όπως γράφει ο Π.Κ. Ιωακειμίδης.

“Τα κράτη – μέλη της Κοινότητας συμφώνησαν στην ενσωμάτωση της αρχής της επικουρικότητας στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (άρθρο 3B) με το ακόλουθο περιεχόμενο:

“Η Κοινότητα δρα μέσα στα όρια των αρμοδιοτήτων που της αναθέτει και των στόχων που της ορίζει η παρούσα συνθήκη.

Στους τομείς που δεν υπάρχουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα, η Κοινότητα δρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, μόνο εάν και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη – μέλη και δύναται συνεπώς, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο.”

Θα δανειστούμε μερικές ακόμη περικοπές, όπως αυτή, από τον Π.Κ. Ιωακειμίδη, για να καταδειχθεί ότι η μη συνταγματική κατοχύρωση της αρχής της επικουρικότητας ήταν μια ακόμη οπισθοδρομική απόφαση του Συστήματος, αυτού που εκθέτει πολιτικά την Ελλάδα στην Ευρώπη και προσβάλλει τη δημοκρατική ευαισθησία των Ελλήνων.

“Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας (26-27 Ιουνίου 1992) επεσήμανε στο κεφάλαιο με τίτλο “Μια Ένωση κοντά στους πολίτες της” ότι “... η αρμονική ανάπτυξη της Ένωσης κατά τα προσεχή χρόνια εξαρτάται, σε σημαντικό βαθμό, από την αυστηρή εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας από όλα τα θεσμικά όργανα...”

Στη διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, όσον αφορά στις διαδικασίες εφαρμογής της Αρχής της Επικουρικότητας, συμπεριλαμβάνονται τα εξής: *“Όλες οι προτάσεις της Επιτροπής περιλαμβάνουν στην αιτιολογική τους έκθεση, αιτιολόγηση της πρότασης υπό το πρίσμα της αρχής της επικουρικότητας.*

Οποιαδήποτε τροποποίηση του κειμένου της Επιτροπής, προερχόμενη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή από το Συμβούλιο, πρέπει, εφόσον συνεπάγεται τροποποίηση του πεδίου παρέμβασης της Κοινότητας, να συνοδεύεται από αιτιολόγηση υπό το πρίσμα της αρχής της επικουρικότητας και του άρθρου 3B.”

Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ότι τα κράτη – μέλη εκχωρούν στην ευρωπαϊκή κοινότητα δραστηριότητες, οι οποίες δεν είναι δυνατόν να ολοκληρωθούν στο χώρο του καθενός με την ίδια αποτελεσματικότητα, με αυτήν την οποία θα διεκπεραιωθούν συνολικά από εκείνη. Παραμένει, όμως, ως προτεραιότητα, η άσκησή τους στο μικρότερο δυνατό κοινωνικό σχήμα, διότι έτσι δίνεται ποιοτική προοπτική στη Δημοκρατία. Η Δημοκρατία γίνεται περισσότερη όταν διαφυλάσσεται η άσκησή της σε μικρά σχήματα και όχι όταν διευρύνεται σε υπερεθνικές κοινωνίες, ακόμη και από απαραίτητες ανάγκες όπως αυτές της ειρηνικής συμβίωσης και της οικονομικής βελτίωσης των Λαών. Λίκνο της Δημοκρατίας παραμένει η κοινωνία της “Πόλης” και σ’ αυτήν την ιδέα στηρίζεται η Αρχή της Επικουρικότητας. Η Αρχή, η οποία ανθίσταται έμμεσα στη διεύρυνσή της δημοκρατικής μονάδος, επιμερίζοντας τη λήψη των αποφάσεων σε πρόσφορα κοινωνικά υποσύνολα.

Αυτή είναι η ιδέα της Αρχής της Επικουρικότητας που αντί να την υμνούμε και να τη διαφυλάττουμε ως κόρη οφθαλμού, την καταγγέλλει το Σύστημα ως ξενόφερτο είδος, απλώς και μόνο επειδή θίγει την απολυταρχία του.

Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ δήλωσε στην Ελευθεροτυπία (28-1-2000) ότι:

“Η αναθεώρηση του Συντάγματος αποτελεί σίγουρα μια ευκαιρία να ανασυνθέσουμε και να προβάλλουμε το σύνολο των μεγάλων πολιτικών μας επιλογών”

και άλλος συνταγματολόγος βουλευτής του ίδιου κόμματος υπερακόντιζε στη Βουλή τον Υπουργό δηλώνοντας ότι *“η Αναθεώρηση έχει ενσωματώσει ότι πιο προηγμένο έχει να δώσει, σήμερα, ο θεσμικός πολιτισμός”*.

Ίσως, έτσι, να έγινε, μόνο που οι επιλογές τους δεν ήταν για να ενδυναμώσουν την οντότητα του πολίτη και να προσφέρουν περισσότερη Δημοκρατία στην κοινωνία, αλλά για να ισχυροποιήσουν την Πολιτεία, το Κράτος όπως προτιμούν να την αποκαλούν, για να την καταστήσουν ακόμη αυταρχικότερη.

Πρότυπό τους, δυστυχώς, εξακολουθούν να έχουν το μεταπολεμικό Κράτος, το οποίο προκειμένου να αντιμετωπίσει τις καταστροφές του πολέμου ανέπτυξε ένα έντονα παρεμβατικό ρόλο στην κοινωνική και οικονομική ζωή.

Σκόπιμα έχουν μείνει στο Τότε. Προστατεύουν το μονοπώλιο της εξουσίας τους, την υπερσυγκέντρωση που έχουν επιτύχει και τις άριστες συνθήκες διαπλοκής, τις οποίες κατ' εξοχήν επιθυμεί το Σύστημα. Αρνούνται την Επικουρικότητα, διότι δυσκολεύει τη διαπλοκή, αφού η εφαρμογή της επιφέρει διασπορά των αποφάσεων και συγκροτεί πολλαπλά κέντρα εκτέλεσης έργων και αγοράς προμηθειών.

Οι σύγχρονες ευρωπαϊκές Πολιτείες, όμως, επιδιώκουν να ανακατανεύρουν την εξουσία προς όφελος της κοινωνίας των πολιτών και αντιμάχονται τα μονοπώλια και τις υπερσυγκεντρώσεις. Ο Α. Μακρυδημήτρης γράφει :

“Το θεσμικό μονοπώλιο του κρατικού συγκεντρωτισμού έχει πλέον ιστορικά αποκαθλωθεί, και το ζητούμενο εν όψει του νέου αιώνα είναι η μετατροπή και ο μετασχηματισμός του από άμεσο παραγωγό σε εγγυητή, ρυθμιστή της παροχής μιας σειράς δημοσίων λειτουργιών και κοινωνικών υπηρεσιών.”
(ΤΟ ΒΗΜΑ, 5-12-99)

Ό, τι μπορεί να κριθεί από τους κατοίκους ενός Δήμου, από τα μέλη ενός Νομαρχιακού Συμβουλίου, από τα στελέχη μιας επιχείρησης δεν είναι, πλέον, αποδεκτό να απασχολεί την Πολιτεία.

Είμαστε ένας Λαός έξυπνος, γράφει ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος: *“Από τ' αρχαιότερα χρόνια η ελληνική ευφυΐα, ας την πούμε εδώ “εξυπνάδα”, έδωσε λαμπρές εξετάσεις. Αυτό που ονομάζεται “ελληνικό θαύμα” και που οφείλεται, βέβαια, σε πολλά δεδομένα, είναι, κατά σημαντικό ποσοστό, και το κατόρθωμα ενός λαού με κοφτερή ματιά, μ' ευκίνητο πνεύμα, με αντιληπτική και αφομοιωτική ικανότητα, που πήρε στα χέρια του το θολό κόσμο της Ανατολής και τον έκαμε κόσμο διαφανή, σαφή, ακριβομετρημένο, καλοζυγισμένο, αρμονικό.”*

Δεν υπάρχει αμφιβολία, λοιπόν, πως θα την καταφέρουμε καλά. Δεν υπάρχει αμφιβολία πως θα λάμψει το “δαιμόνιο της φυλής”, αφού διαθέτουμε αυτήν την *“αστραφτερή ικανότητα πρόσληψης, αφομοίωσης και επεξεργασίας”*.

Η Δημοκρατία, γράφει ο Ν. Καλογερόπουλος, *“είναι το καθεστώς εκείνο που παραδέχεται τη φύση του Ανθρώπου, καθορίζοντας τα πλαίσια δράσεως όπως τα επιβάλλει η κοινωνική συμβίωση – δηλαδή τον αμοιβαίο σεβασμό και τον αμοιβαίο συμβιβασμό για την επιδίωξη του κοινού σκοπού”*.

Αυτή η αμοιβαιότητα της συμπεριφοράς όμως, αναπτύσσεται μόνο στα πλαίσια του μικρού σχήματος και εκεί μόνο αποδίδει, προσθέτουμε εμείς.

Πιστεύουμε, ακόμη, ότι όχι μόνο η Επικουρικότητα, αλλά και κάποιες άλλες παλαιότερες επιλογές, οι οποίες διεφύλαξαν το συνεχές της ιστορικής πορείας του ελληνικού έθνους, οι οποίες έχουν σχέση με τον πολίτη, και δίνουν ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα στο Σύνταγμα, το “έμπλεο” σήμερα από το βίαιο προστατευτισμό του “Κράτους”, θα έπρεπε να έχουν συμπεριληφθεί και να έχουν προβληθεί ώστε οι καινούργιες γενεές να ανατραφούν με ένα ολοκληρωμένο σύστημα ιδεών που αντί να ισχυροποιεί την αυθαιρεσία του Κράτους, όπως σήμερα, θα προάγει τη Δημοκρατία. Απέναντι στη μελλοντική πορεία του Έθνους, οι συνταγματολόγοι, ιδιαίτερα οι εντός της Βουλής, ανέλαβαν μεγίστη ιστορική ευθύνη. Ολιγόρησαν αντί να προμαχήσουν για την θεσμοποίηση των πραγματικών αρχών της Δημοκρατίας. Αυτές οι οποίες θα επέτρεπαν να εγκατασταθεί μια νέα κουλτούρα Δημοκρατίας μέσα στις επιταγές του Συντάγματος, η οποία θα μετεδίδετο με το πέρασμα του χρόνου στους νεώτερους, ως μια βαθιά πνευματική, αλλά και συναισθηματική, αποδοχή και διάθεση εφαρμογής των πραγματικών δημοκρατικών αξιών.

ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΩΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΟΠΕΔΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

“Το μοντέλο του εθνικού κράτους βρίσκεται, πλέον, διεθνώς σε κρίση, παρουσιάζοντας σημαντικές αδυναμίες επίλυσης των προβλημάτων που το ίδιο δημιούργησε.

Η ανερχόμενη δύναμη στον νέο αιώνα δεν θα είναι συγκεκριμένα εθνικά κράτη, αλλά συγκεκριμένες εθνικές δυνάμεις που ζουν διεσπαρμένες επάνω στον πλανήτη και έχουν προσόντα να οικοδομήσουν παγκόσμια δίκτυα οικονομικής στήριξης και πολιτισμικής ταυτότητας.

Οι Έλληνες διαθέτουν ευρεία διασπορά, υψηλό σύστημα αξιών, εθνική αλληλεγγύη, εθνική ομογένεια, και πολιτισμό, ο οποίος έχει εισχωρήσει καταλυτικά στους άλλους πολιτισμούς. Κοινωνία που πλουτίζει πολιτισμικά, ενσωματώνοντας διαφορετικές αξίες και κουλτούρες, οικογενειακά δίκτυα στη διεθνή οικονομία. Όλα αυτά τα στοιχεία δίνουν τη δυνατότητα στους Έλληνες να δημιουργήσουν μια οικουμενική πολιτική οντότητα που να μπορεί να συναγωνιστεί τα παγκόσμια δίκτυα συμφερόντων και πολιτισμού και να καταταγεί στις παγκόσμιες δυνάμεις του 21^{ου} αιώνα.

Με συνέγερση του ανά την υφήλιο Ελληνισμού έχουμε, λοιπόν, το καθήκον να συγκροτήσουμε το οικουμενικό κράτος της Ελλάδας, που θα στηρίζεται στο σύνολο των δυνάμεων του Ελληνικού Έθνους.

Έλληνες διανοούμενοι, επιστήμονες, επώνυμοι πολίτες σε κέντρα πνευματικής και πολιτικής εξουσίας, επιχειρηματίες της αλλοδαπής, εφοπλιστές, κοινότητες εργαζομένων σε Ανατολή και Δύση, πρέπει να συστρατευθούν και να ενταχθούν ισότιμα με τους ελλαδικούς, σε μια πανεθνική προσπάθεια αναβάθμισης της ελληνικής παρουσίας στον παγκόσμιο βίο. Όλες αυτές οι ανά την υφήλιο δυνάμεις του ελληνισμού δεν επιτρέπεται να είναι αποκομμένες από την ηγεσία της Ελλάδας. Πρέπει να δοθεί στην Ελληνική Βουλή μια οικουμενικότητα, αντίστοιχη με αυτήν του οικουμενικού Ελληνισμού. Οι απόδημοι Έλληνες πρέπει να εκπροσωπηθούν με ένα σημαντικό αριθμό δικών τους κοινοβουλευτικών αντιπροσώπων στο Ελληνικό Κοινοβούλιο για να πάρει οικουμενικές διαστάσεις...

Η πολιτική σχηματοποίηση της οικουμενικότητας του ελληνικού Έθνους, δεν είναι, πλέον μια αισιόδοξη έκφραση, μια ρωμαντική άποψη, αλλά ένας εφικτός στόχος.

Η επανάσταση στις επικοινωνίες, η πρόοδος των τηλεπικοινωνιών, των υπολογιστών, των αερομεταφορών, διεθνοποίησαν την κεφαλαιαγορά, την τραπεζική πίστη, το χρήμα και επιτρέπουν τη συσσώρευση πόρων σε οποιοδήποτε σημείο του κόσμου. Η νέα υπερεπικοινωνία διεθνοποίησε όλη την οικονομία και η εντατικοποίηση της σημασίας της Γνώσης, που δεν περιχαράκώνεται από σύνορα, κατέστησαν χωρίς σημασία τα σύνορα των εθνικών κρατών. Ο δρόμος για το οικουμενικό κράτος της Ελλάδας είναι ανοικτός.

Αν το θελήσουμε και το επιδιώξουμε, οι Έλληνες, μπορούμε σύντομα να γίνουμε παγκόσμιο πρότυπο. Η πρώτη οικουμενική εθνική ενότητα με επικράτεια ανοιχτών συνόρων”.

(Απόσπασμα από το βιβλίο “Αιχμάλωτη Δημοκρατία” του Ι.Γ. Δημητροκάλλη)

Η παγκοσμιοποίηση προβάλλεται πλέον ως ο μοναδικός δρόμος της ανθρωπότητας για την πορεία της στο αύριο και ως εκ τούτου προκαλεί μεγάλες συζητήσεις για το ποιες θα είναι οι παράμετροι που θα την επηρεάζουν και ποιες θα είναι οι δυνάμεις που θα πρωταγωνιστήσουν.

Η παγκοσμιοποίηση, όμως γεννά παγκόσμια προβλήματα, τα οποία δεν είναι δυνατόν να λυθούν, κατά τον Πολ Κένεντι, από εθνικά κράτη.

Ο Bertrand Pecrue (Βήμα 2-1-94) αναρωτώμενος μήπως η διεθνοποίηση θα μας οδηγήσει σε "ένα είδος παγκόσμιας κυβέρνησης" τονίζει:

"Το εδαφικό όραμα της εξουσίας φαίνεται ήδη ξεπερασμένο, τη στιγμή που έχουν ανατραπεί οι κανόνες που διέπουν την παραγωγή του πλούτου. Τα ίδια τα κράτη γίνονται με τη σειρά τους εμπόδια. Φρενάρουν τη μεταφορά κεφαλαίων σε άλλες χώρες και χωρίζουν τις αγορές, ενώ οι νέες δυνάμεις της οικονομίας και του χρήματος απελευθερώνονται από τους εδαφικούς και συνοριακούς περιορισμούς του παρελθόντος".

Οι ειδικοί θεωρητικοί, αυτοί οι οποίοι προδιαγράφουν τις παγκόσμιες εξελίξεις, συμπεριλαμβάνουν, στις δυνάμεις που θα παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο, εθνικές ομάδες της οικουμενικής κοινότητας, οι οποίες διατηρούν σε εγρήγορση κοινά εθνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά. Είναι λοιπόν φανερό, ότι εθνικές ομάδες διασποράς, οι οποίες θα υποστηριχτούν θεσμικά, άμεσα και έμμεσα, από τα κράτη προέλευσής τους, είναι δυνατόν να συναποτελέσουν, μαζί με αυτά, νέας μορφής οικουμενικές πολιτικές οντότητες, ικανές να αντεπεξέλθουν επιτυχώς στο διεθνή ανταγωνισμό του 21^{ου} αιώνα.

"Ο Τζ. Κότκιν διατείνεται ότι ακόμη και η σημερινή οργάνωση της παγκόσμιας οικονομίας δεν είναι τόσο αποτέλεσμα της δράσης των εθνικών κρατών, όσο των εθνικών φυλών που ζουν στη διασπορά..."

.....Η επιτυχής παρουσία των εθνικών ομάδων διασποράς στη διεθνή οικονομία οφείλεται στο σύστημα αξιών που τις χαρακτηρίζει...

....Οι ομάδες που δραστηριοποιούνται σε πολλές περιοχές του κόσμου και δημιουργούν πολιτισμικά δίκτυα συμφερόντων, είναι οι πέντε μεγάλες φυλές (Εβραίοι, Βρετανοί, Ιάπωνες, Κινέζοι, Ινδοί) και οι μικρότερες όπως οι Έλληνες, οι Αρμένιοι, οι Κορεάτες οι Παλαιστίνιοι"

(από την εισαγωγή του Ν. Κοτζιά στο βιβλίο του Λ. Θάρου.)

Όταν όμως, διαπρεπείς ξένοι επιστήμονες αναγνωρίζουν τα πλεονεκτήματα της διασποράς του Έθνους μας, για τη σημερινή εποχή, οφείλουμε κι εμείς να αναλογισθούμε ότι στην τρισχιλιετή ιστορία μας και την προηγηθείσα επτακισχιλιετή προϊστορία μας, ποτέ δεν είμαστε κλεισμένοι στα ελλαδικά σύνορα.

Ποτέ οι Έλληνες δεν είδαν τις ελληνικές ακτές ως το τέλος του κόσμου τους. Αντιθέτως πάντα, ήταν οι βάσεις για τις εξορμήσεις τους στα πέρατα της γης (αποικίες, εμπορικός στόλος).

Ο Πλάτων ερευνώντας την καταγωγή της Πόλεως γράφει:

“Η πολλαπλότητα των αναγκών συναθροίζει σε κοινή διαβίωση πολλούς ανθρώπους με σκοπό την αμοιβαία βοήθεια” σ’ αυτή την κοινότητα δώσαμε το όνομα Πόλη”

Ο Αριστοτέλης γράφει στον “πολιτικό”:

“Η Πόλη είναι κοινότητα ελευθέρων ανθρώπων”

Νεώτεροι ερευνητές αποσαφηνίζουν σαφώς τη χαλαρή σχέση της Ελληνικής Πόλης με την εδαφική της έκταση. Ο C. Mosse διευκρινίζει ότι ήταν “διαφορετική από το νεότερο έθνος στο βαθμό που δεν ταυτιζόταν πάντοτε μ’ ένα δεδομένο έδαφος – σε σημείο που να γίνει λόγος για Πόλη χωρίς έδαφος. Ήταν εντούτοις, ταυτόχρονα, και το ένα και το άλλο”

Και ο Meyer αντιπαραθέτει: “τη ρωμαϊκή αντίληψη του Κράτους, που συνδέεται στενά με το έδαφος, στην ελληνική αντίληψη ενός Κράτους που απαρτίζεται από το σύνολο των πολιτών ανεξάρτητα από οποιοδήποτε έδαφος”.

Ακόμη και σε περιόδους που η γη τους ήταν κατακτημένη επέβαλαν τον πολιτισμό τους και ανέπτυξαν οικονομική δύναμη σε άλλες χώρες (Ρωμαϊοκρατία, Τουρκοκρατία).

Το ίδιο συμβαίνει σήμερα. Οι ελληνικές δυνάμεις είναι απλωμένες παντού. Ελληνικοί πνευματικοί και οικονομικοί κολοσσοί δεσπόζουν στον παγκόσμιο ανταγωνισμό, διατηρώντας με περηφάνια την ελληνικότητά τους.

Γράφει ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος: “Κάθε μέρα και περισσότερο η πνευματική Ελλάδα (γράμματα, τέχνες, επιστήμες) εξαπλώνεται στο Εξωτερικό. Εκατοντάδες Έλληνες διδάσκουν σε αμερικανικά πανεπιστήμια, δουλεύουν σε βιομηχανίες με παγκόσμια σημασία. Άλλες εκατοντάδες Έλληνες προκαλούν εκθειαστικές εκδηλώσεις στην πνευματική Ευρώπη. Άλλοι προωθούν την ανέλιξη της Ασίας ή της Αφρικής. Από τις Φιλιππίνες ίσαμε το Βόρειο κύκλο το ελληνικό πνεύμα, η νεοελληνική δραστηριότητα είναι μια ζωντανή παρουσία”

Η ομογένεια και το κρείσσον μέλλον του Έθνους

Ο Λέστερ Θάρου παρατηρεί ότι: “....Οι αυτοκρατορίες υπάρχουν επειδή οι άνθρωποι θέλουν να είναι μέλη μιας ομάδας. Θέλουν να νιώθουν την ασφάλεια που νιώθει κάποιος μόνο όταν είναι μέλος μιας ομάδας. Θέλουν να τους έχουν σε υπόληψη οι ανώτεροι και οι κατώτεροί τους στην κλίμακα της ιεραρχίας. Θέλουν ένα πεδίο να δημιουργήσουν και να ηγηθούν....

.....Οι πλούσιοι επιχειρούν να “αγοράσουν” υπόληψη, προβαίνοντας σε επιδεικτική κατανάλωση, αλλά ποτέ, σχεδόν, δεν τα καταφέρνουν. Η υπόληψη δεν αγοράζεται. Κερδίζεται με τη συμμετοχή, είτε ως ηγέτης, είτε ως απλό μέλος, σε επιτυχημένη παραγωγική μονάδα.....”

Επιστήμονες, στελέχη επιχειρήσεων, επιχειρηματίες, πολιτικοί σε κέντρα αποφάσεων, γεννημένοι στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, θέλουν να προσφέρουν στο Έθνος. Επιδιώκουν να ενταχθούν σε μια οικουμενική ελληνική ομάδα, να την κάνουν να διαπρέψει για να νιώσουν την ασφάλειά της, για να έχουν ένα δικό τους πεδίο αξιολόγησης, για να συντονισθούν σε ένα κοινό πλαίσιο δράσης, για να αποκτήσουν

κύρος και σεβασμό απέναντί στους ανταγωνιστές τους, όχι μόνο ως άτομα, αλλά και ως ομάδα.

Θέλουν να νιώσουν ότι η ατομική τους επιτυχία είναι και συμμετοχή σε μια συλλογική προσπάθεια, η οποία ισχυροποιεί, ανά τον κόσμο, την ομάδα που ανήκουν.

Χάσαμε από ολιγωρία ελληνικές πατρίδες που κατοικούσαν και δούλευαν πολλούς αιώνες Έλληνες. Χώματα μέσα στα οποία μένουν θαμμένα τα κόκαλα από εκατοντάδες ελληνικές γενεές.

Ας μη χάσουμε τώρα και αυτούς τους Έλληνες που ξεριζώθηκαν από την ελλαδική γη και σκόρπισαν σε άλλες χώρες. Έλληνες που πρόκοψαν σ' άλλους πολιτισμούς, αλλά κρατούν άσβεστη τη φλόγα του ελληνισμού στην καρδιά τους.

Πρέπει να συνδεθούμε με τις κοινότητες τους στις ξένες χώρες που ζουν και να φροντίσουμε με κάθε τρόπο να τους εντάξουμε στο Οικουμενικό Κράτος των Ελλήνων.

Όσο το εθνικό μας κράτος γυμνώνεται από αρμοδιότητες υπέρ των Ε.Ε., Ν.Α.Τ.Ο, ΕΔΕ και μετέπειτα υπέρ κάποιων άλλων πολιτικών σχηματισμών, τόσο περισσότερο εμείς οφείλουμε έγκαιρα να σχηματοποιήσουμε, θεσμικώς, την ανά τον κόσμο πολιτισμική μας κοινότητα, ώστε να την ενδυναμώσουμε έγκαιρα, απέναντι στον ανταγωνισμό του σήμερα και να προστατεύσουμε την ιστορική της πορεία στο αύριο. Είναι η ώρα που το "συνανήκειν" των Ελλήνων πρέπει και να είναι έντονα ανερχόμενο και να αναδειχθεί σε "συνυπάρχειν", σε μια οικουμένη εθνική παραγωγική μονάδα. Αυτό είναι χρέος άμεσο δικό μας, όλων εμάς που συναποτελούμε το εθνικό κέντρο.

Γράφει ο Ίων Δραγούμης: *"Το κράτος, ένα χρέος έχει, το να εξασφαλίζει όσο καλλίτερα μπορεί το άνθισμα του έθνους, γι' αυτό και το κράτος δεν έχει δικαίωμα να περιορίζεται στα στενά του σύνορα τα πολιτικά, ούτε να λησμονεί μέρη του έθνους οσοδήποτε μακριά από το πολιτικό του κέντρο και αν βρίσκονται, παρά χρεωστεί και αυτά τα μέρη τα έξω από τα σύνορα να τα προφυλάγει από το χαμό τους, γιατί όλα τα μέρη του έθνους μαζί, σ' όποιο πολιτικόν οργανισμό και αν τύχουν σφηνωμένα, δημιουργούν τον πολιτισμό του, συνεργάζονται όλα για το μεγάλο άνθισμα. Δεν έχει δικαίωμα να πει το κράτος: "Δε με μέλει τι γίνεται έξω από τα σύνορά μου", γιατί τούτο σημαίνει πως ξεχνά το χρέος του προς το Έθνος".*

Η δημιουργία του συνταγματικού πλαισίου και η πύκνωση της επικοινωνίας με την ομογένεια είναι αποκλειστικά δικό μας χρέος και καθήκον. Χρέος άμεσο και καθήκον επιτακτικό, όχι γιατί θα εξαφανισθεί το Έθνος μας, αλλά γιατί χάνουμε χρόνο εκκίνησης για την επιδίωξη της πρωτοπορίας στον παγκόσμιο στίβο. Η μεγάλη "πρωτιά" μας, πρέπει να είναι, να θεσμοθετήσουμε πρώτοι την ανά τον κόσμο πολιτισμική μας κοινότητα ως οικουμενική πολιτική οντότητα.

Όταν οι Κυβερνήσεις των Ευρωπαϊκών κρατών έχουν ήδη έτοιμο το "Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης" ως περίπου πρόπλασμα του μελλοντικού Ευρωπαϊκού Συντάγματος και όταν "εγκαθιδρύουν" μεταξύ τους μια διαρκώς στενότερη ένωση με κοινές αξίες, τότε η ανάδειξη του Ελλαδικού Κοινοβουλίου σε Οικουμενικό Εθνικό Κοινοβούλιο, αποτελεί άμεση, επιτακτική υποχρέωση των Ελλήνων πολιτικών.

Θα είναι το νέο δυναμικό και γρήγορο όχημα του Έθνους, στην κούρσα του ανταγωνισμού των Εθνών, στις νέες συνθήκες που επιβάλλει η ολοένα επιταχυνόμενη εδραίωση της παγκόσμιας κοινότητας.

Μια κούρσα στην οποία το Ελληνικό Έθνος έχει ως ισχυρά εφόδια, την πολιτιστική διείσδυση σε άλλους λαούς, τη δυνατότητά του να αφομοιώνει στοιχεία από άλλους πολιτισμούς, την πλατειά διασπορά του σε όλα τα πλάτη και μήκη της γης και την έμφυτη ευφυΐα της φυλής.

Η ένταξη μας στην εξάδα της νίκης, του διεθνούς ανταγωνισμού, θα μπορούσε πράγματι να είναι η "νέα μεγάλη ιδέα" των Ελλήνων. Αυτών που πιστεύουν πράγματι στον ιστορικό ρόλο αυτού του Έθνους και όχι εκείνων, των διαχειριστών της κρατικής εξουσίας, οι οποίοι βλέπουν ως μεγάλη ιδέα την καλή διοργάνωση των ολυμπιακών αγώνων. Γράφει σχετικά η Ελευθεροτυπία:

"Πορεύεται επί πολλά χρόνια η Ελλάδα χωρίς όραμα χωρίς συλλογικό στόχο, που να συγκινεί, να ενεργοποιεί τις δυνάμεις του τόπου και γα γεννά ελπίδες για το αύριο..."

Ιστορικό στέλεχος του ΠΑΣΟΚ (και δυστυχώς Υπουργός της Κυβέρνησης, επισημαίνουμε εμείς) δηλώνει, "το συνεκτικό μεγάλο σχέδιο και η μεγάλη ιδέα για τον Ελληνισμό και την Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα αταυίζονται με τις προκλήσεις, τις ευκαιρίες τις δυνατότητες και τις ελπίδες που περικλείει το 2004 με τους Ολυμπιακούς Αγώνες"...

...Είναι μια μεγάλη πρόκληση η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί "νέο όραμα" και πολύ περισσότερο "η μεγάλη ιδέα για τον Ελληνισμό".

Και εμείς αναρωτόμεθα, άραγε αυτό εννοούσε ως "κρείσσον μέλλον" ο Ελευθέριος Βενιζέλος όταν είπε ότι "Εις τον αγώνα, τον οποίον διεξάγωμεν μεταξύ των λαών και των εθνών, να μην υπολειφθούμε εκείνων οίπινες προβαδίζουσι, αλλά έχοντες υπέρ ημών το λαμπρό παρελθόν να καταστήσουμε το παρόν ανάλογο και παρασκευάσωμε κρείσσον το μέλλον".

Ασφαλώς όχι γιατί "η μεγάλη ιδέα" που "πραγμάτωσε" εκείνος ήταν ήδη πολύ πιο μεγάλη από την καλή διοργάνωση των ολυμπιακών αγώνων.

Το κρείσσον μέλλον για τον Έλληνα είναι αυτό που περιγράφει ο Γ.Κ. Βλάχος ως πεπαιθώσεις του "κάθε Αθηναίου πολίτη": "Όλοι μαζί και ο καθένας χωριστά θα μπορούσαν να επιτελέσουν ένα έργο πολιτισμού του οποίου η σημασία θα ξεπερνούσε τα

στενά όρια του τοπικού ή του εθνικού πατριωτισμού και θα προβαλλόταν ως ιδανικό πρότυπο για όλους τους ανθρώπους”.

Όραμα που θα έπρεπε να κατευθύνει και το στρατηγικό σχεδιασμό των σημερινών ελληνικών κυβερνήσεων μια και είναι “γονιδιακά” χαραγμένο στο νου και στη ψυχή του Έλληνα κάθε εποχής και κάθε τόπου.

Ο Ίων Δραγούμης γράφει από το 1909 ότι το μεγάλο πρόβλημα που πρέπει να απασχολεί κάθε ελληνική κυβέρνηση είναι, “να ενωθεί μίαν ώρα αρχύτερα η ελληνική φυλή σ’ ένα κράτος δυνατό, για να ζήσει καλλίτερα και να δείξει η φυλή τη δύναμή της. Ο αγώνας όλων μας ας είναι αυτός, και ας μη σκορπίζεται σε άσκοπες ενέργειες η δύναμη της φυλής”

και συνεχίζει οριοθετώντας το Νέο μεγάλο σκοπό,

“να ένα ιδανικό για τους Έλληνες πραγματικό: η ένωση των περισσότερων ελληνικών τόπων σ’ ένα κράτος ελληνικό αξιосέβαστο. Ένα τέτοιο ιδανικό, που το προτείνουμε όχι μόνο στο ελλαδικό κράτος το μικρό και στους Έλληνές του, αλλά σ’ όλους τους Έλληνες της γης. Ιδανικό που μπορεί να γεμίσει τις ζωές γενεών ανθρώπων”.

Η Ελλαδική μίζερη θεώρηση των ομογενών

Οι ελληνικές κυβερνήσεις, όμως, είναι παγιδευμένες μέσα στη μιζέρια της καθημερινότητας, και οι Έλληνες πολιτικοί είναι εγκλωβισμένοι στον αντιμύθο της “Ψωροκώσταινας”. Καταστάσεις, στων οποίων την “κατασκευή” συνήργησαν διαχρονικά οι ξένες ηγεμονικές δυνάμεις, μέσω του Συστήματος, για να παρατείνουν τη δουλικότητά μας. Οι Έλληνες πολίτευόμενοι δεν έχουν συνειδητοποιήσει, ακόμα, (άλλοι διότι δεν το θέλουν, άλλοι διότι δεν το μπορούν), την τεράστια αναξιοποίητη ελληνική δύναμη ανά την υφήλιο. Δεν στόχευσαν ποτέ πέρα από το ξεπέραςμα της καθημερινής μιζέριας, γιατί ποτέ δεν αναλογίστηκαν τα ωφέλη της συνεργασίας με τις αναξιοποίητες μεν, υπάρχουσες δε, δυνάμεις του Έθνους, στο εξωτερικό. Ως εκ τούτου δεν έχουν ούτε καθ’ υποψία σκεφθεί το σχηματισμό ενός πολιτικού υποβάθρου που θα δώσει τη δυνατότητα να χτιστεί η αναβαθμισμένη νέα εθνική παρουσία στον παγκόσμιο ανταγωνισμό του 21^{ου} αιώνα.

Μια πρόσφατη επιβεβαίωση, της αδιαφορίας και των αρνητικών τους προθέσεων είναι οι ελάχιστες αναφορές των εισηγητών της Αναθεώρησης για την ομογένεια.

- Ο εκπρόσωπος της Ν. Δ., του συντηρητικού κόμματος που κατά παράδοση εκφράζει εθνικές ανησυχίες, στη μακροσκελή εισήγησή του αφιέρωσε 15 μόνο λέξεις για τον απόδημο ελληνισμό: “Τέλος θα ήθελα να πω ότι είναι σωστή η συνταγματική καθιέρωση του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού”. Τίποτα άλλο δεν αισθάνθηκε την ανάγκη να προτείνει.

- Όσο για τον εισηγητή του ΠΑΣΟΚ αυτός αρκέστηκε να επισημάνει τη συνταγματική θέσπιση του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού: *''Καθίσταται πλέον όργανο συνταγματικής περιοχής που εκφράζει όλες τις δυνάμεις του απανταχού Ελληνισμού''*. Μόλις 13 από τις 30.000 λέξεις της εισήγησής του, για τα 7.000.000 ομογενών μας ανά τον κόσμο.

Ένα μέτρο σύγκρισης, για το πόσο οι άλλοι Λαοί ενδιαφέρονται για τους ομογενείς τους, περιλαμβάνεται μέσα στο άρθρο της Ειρήνης Κοντογεωργίου (Ελευθεροτυπία 10-3-96) *''250 περίπου Ισπανοεβραίοι (Σεφαρδί) που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα από το 1492 (ναι από το 1492) και δεν ψήφιζαν μέχρι σήμερα, καταχωρήθηκαν σε εκλογικές περιφέρειες (αυτές της μακρινής καταγωγής τους) για να ψηφίζουν από τις επόμενες εκλογές''*.

Στην Ελλάδα, όμως, του 2001 οι αντιλήψεις περί των ομογενών είναι τελείως διάφορες.

Απέναντί, στην προσπάθεια των Ισπανών να δώσουν την ευχέρεια στους προ 500 χρόνων ομογενείς τους να ψηφίζουν στη χώρα τους, οι Έλληνες πολιτικοί προβάλλουν τελείως διαφορετικές απόψεις.

Τονίζει ο εισηγητής, για την Αναθεώρηση, του ΠΑΣΟΚ : *''Δηλώνω ρητά, ότι όταν μιλάμε για Έλληνες που βρίσκονται εκτός Επικράτειας, εννοούμε προφανώς για Έλληνες πολίτες που δεν εμπίπτουν σε περιοριστικούς όρους του νόμου περί Ιθαγένειας''*.

Αποποιήθηκε δηλαδή την πρόσφατη κατηγορία περί *''παρانونτων ελληνικοποιήσεων''*, αλλά και γενικότερα το πνεύμα του ήταν σαφές. Να μείνουμε εμείς κι εμείς, χωρίς να μας *''μαγαρίσει''* η ψήφος κάποιου ομογενή.

Όσο για την επιστολική ψήφο, διαδικασία που αποδέχονται όλοι οι Λαοί για να ψηφίζουν οι εκτός των συνόρων τους, χωρίς ποτέ να αμφισβητούν την εγκυρότητά της, (π.χ. 500.000 Ισπανοί, ομογενείς απόδημοι ψηφίζουν με επιστολές), μετά από πολλές αντιρρήσεις και με πολύ δισταγμό καθιερώνεται και στη χώρα μας αισίως το 2001.

Ο Εισηγητής του ΠΑΣΟΚ πρότεινε τη *''συνταγματική καθιέρωση''* της για να αρθούν, είπε, παλαιές αμφισβητήσεις και ερωτηματικά.

Ο Εισηγητής της Ν.Δ. συμφώνησε αλλά εξέφρασε αμφιβολίες κατά πόσον τα διατάγματα εφαρμογής της θα υπογραφούν τελικά.

Ο Εισηγητής του Κ.Κ.Ε. κατέθεσε τις ανησυχίες του για *''συναλλαγές, μυστικότητα, και μηχανισμούς''* και αμφισβήτησε την εγκυρότητα της διαδικασίας.

Και όλοι αυτοί οι δισταγμοί την εποχή που οι άλλοι Λαοί ξεπερνούν την επιστολική – ψήφο και ετοιμάζονται για την τηλεψήφο.

Όλη αυτή η μίζερη ατμόσφαιρα γεννά μια απογοητευτική εικόνα για τους Έλληνες πολιτικούς. *''Χωσμένοι στο καβούκι''* τους, δείχνουν ανέτοιμοι να αναλάβουν την

ευθύνη διαδικασιών, οι οποίες είναι, ήδη, όχι απλώς παγιωμένες, αλλά ξεπερασμένες, για την πολιτική πραγματικότητα των άλλων Ευρωπαίων.

Μια εικόνα που γίνεται απελπιστική, όταν διαπιστώνεις, την εποχή της παγκοσμιοποίησης, την εντελώς αρνητική στάση τους απέναντι στην όποια σκέψη σύνδεσης με ένα πιο ουσιαστικό τρόπο με την Ομογένεια.

Είναι μια διαχρονική αντεθνική τακτική, την οποία καταγγέλει ευθέως ο Ίων Δραγούμης πολλές δεκαετίες πριν.

“Ο μικροπολιτικός του ελλαδικού κράτους κάνει πώς προσπαθεί να κάνει εθνική πολιτική. Όμως άλλο από ευχές απλές, από ευσεβείς πόθους, από λόγια παχειά και από σπασμωδικά κινήματα (όταν παραφουσκώνει το ρέμα) δεν έκανε ποτέ ο μικροπολιτικός. Ποτέ του δεν προσπάθησε να τον κάνει δουλειά του συστηματική τον αγώνα για την ένωση της φυλής. Ποτέ του δεν έκανε ούτε καν σχέδιο εξωτερικής πολιτικής, ούτε σύμφωνο ούτε ασύμφωνο με τις ανάγκες ή τους πόθους του έθνους. Και αν λέει πως έχει σχέδιο εξωτερικής πολιτικής, μην τον πιστεύετε, σας γελά, είναι ψέματα. Ούτε καν στοχάστηκε ποτέ να κάνει τέτοιο σχέδιο. Ούτε συλλογίστηκε ποτέ αυτό το ζήτημα.”

Ενώ ο ίδιος πιστεύει ότι απαιτείται “η ύπαρξη προδιαγεγραμμένου σχεδίου εξωτερικής πολιτικής, με σκοπόν την πολιτικήν ένωσιν της φυλής (όχι σε ιμπεριαλιστικά σχέδια) και γι’ αυτό στο πρόγραμμα που προτείνει γράφει: “Ως αφητηρίαν λαμβάνω την έννοιαν της ελληνικής φυλής, εξ αυτής Δε συνάγω πολιτικόν πρόγραμμα διά το Ελληνικό Κράτος. Διότι υπάρχει το δίλημμα: ή θα κάμη το Ελληνικόν Βασίλειον πολιτικήν καθαρώς κρατικήν, οπότε θα αδιαφορήση δια την πολιτικήν αποκατάστασιν των έξω των συνόρων του Ελλήνων, ή θα κάμη πολιτικήν πρωτίστως φυλετικήν και δευτερευόντω κρατικήν. Είμεθα υποχρεωμένοι να ακολουθήσωμεν το δεύτερον”

Δυστυχώς, όμως, ούτε “στρατηγική ένωσης” δεν υπήρξε ποτέ, ούτε τακτική προσέλκυσης, αλλά αντιθέτως υπήρξαν περίοδοι που επικράτησε κλίμα αποστροφής. Γράφει σχετικά ο Ν. Καλογερόπουλος: “Το “δαιμόνιο της φυλής” εθιράμβευε στο εξωτερικό. Στο παρελθόν, όλα αυτά τα άξια τέκνα της Ελλάδος είχαν τα μάτια πάντοτε στραμμένα στην πατρίδα την οποίαν εστόλισαν με πλουσιοπάροχες δωρεές έργων πολιτισμού. Οι Έλληνες τότε, που ζούσαν μέσα στην αθλιότητα και την φτώχεια έμεναν ευγνώμονες προς τον απόδημον αυτόν Έλληνα. Τον ανεκήρυσσαν “εθνικόν ευεργέτη” και του έστηναν άγαλμα δίπλα στο έργο του με την σεμνή επιγραφήν “η Ελλάς ευγνωμονούσα”.

Όταν αυτοί οι ίδιοι “εθνικοί ευεργέται”, δηλαδή τα λαμπρά δείγματα του δαιμονίου της φυλής, απεφάσισαν να σκεφθούν την Ελλάδα όχι πια σαν τον φτωχό συγγενή που περίμενε το “δώρο από τον θείο” (για να του στήσει ανδριάντα) αλλά σαν τόπο εγκαταστάσεως και οικονομικής αναπτύξεως, η ψυχολογία του φτωχού συγγενή ξαφνικά μετεβλήθη. Αντί τώρα να στήσει ανδριάντες στους εθνικούς ευεργέτες, που έχτιζαν πλέον όχι καλλιμάρμαρα κτίρια αλλά εργοστάσια και Ναυπηγεία και απασχολούσαν μόνιμα χιλιάδες εργάτες, άρχισε ν’ ανυψώνει τείχη φθόνου και μίσους με δεδηλωμένη πρόθεσι την λεηλασία του συγκεντρωθέντος κεφαλαίου.”

Τα τείχη αυτά δεν τα ύψωσε η αντιπάθεια του Ελληνικού Λαού, αλλά οι σκοπιμότητες των κομμάτων και των πολιτευομένων.

Ως εξαίρεση της αδιαφορίας των πολιτικών μας πρέπει να επισημανθεί, πέρα από κόμματα, πολιτικές επιδιώξεις και σωστούς ή λαθεμένους χειρισμούς, η πρωτοβουλία του υφυπουργού εξωτερικών Γρ. Νιώτη για την επικοινωνία του ελληνικού κράτους με τους απόδημους Έλληνες.

Είναι μακριά από το δικό μας ζητούμενο, αλλά είναι μια αρχή προς την αυτή κατεύθυνση.

Η αποστολή, με συνταγματική υπόσταση πλέον, του Παγκόσμιου Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού, αλλά και του Κοινοβουλίου του Ελληνισμού, με αριστείδη εκπροσώπους, έχουν μια προδρομική υφή για το Οικουμενικό Ελληνικό Κράτος, έστω και αν κρατήθηκαν αποστάσεις από το ενδεχόμενο τυχόν πολιτειακής ή κρατικής χροιάς των οργανώσεων των αποδήμων. Συγκεκριμένα ειπώθηκε κατά την εξαγγελία του τον Ιούνιο του 1995 στη Θεσσαλονίκη:

“Βασική τους αποστολή είναι να εντάξουν και να προωθήσουν στο διαμορφούμενο διεθνές σύστημα τα παγκόσμια ανθρωποδίκτυα του Ελληνισμού και τις περίπου τρεις χιλιάδες οργανώσεις του, χωρίς να αποτελούν κρατικά – πολιτειακά μορφώματα, ούτε να συγκροτούν διοικητικά όργανα. Στοχεύουν να συναρθρώσουν τον Ελληνισμό στη βάση του δικαιώματος του συνέρχεσθαι, με μια χαλαρή οργανωτική “καλύπτρα” στήριξης της αυτοοργάνωσης του και ενίσχυση ειδικότερα της πολιτισμικής ταυτότητας του Έθνους στο μεταβαλλόμενο διεθνές σύστημα”

Από τότε μέχρι σήμερα, έχει παραχθεί ένα σημαντικό έργο επικοινωνίας και καταγραφής, όπου διαπιστώνεται το πλούσιο δυναμικό των επτά εκατομμυρίων Ελλήνων των διεσπαρμένων, σε 140 χώρες, σ’ όλο τον κόσμο, με τα 400 ΜΜΕ, τις 400 έδρες ελληνικών σπουδών, τα 11 ελληνικά ερευνητικά κέντρα και τις 3000 οργανώσεις.

Οι παρατηρήσεις, εξ’ άλλου, που καταγράφει ο Σ. Λαμπρινίδης σε άρθρο του στο ΒΗΜΑ της 22-2-98 για την νεολαία της Διασποράς και το 2004 δείχνουν ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον και μια αυξανόμενη αποτελεσματικότητα στην προσέγγιση με τον απόδημο ελληνισμό.

Γράφει ο κ. Σ. Λαμπρινίδης για τους νέους της διασποράς: *“Η προσέγγιση των νέων αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα του υπουργείου Εξωτερικών και της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού. Από την επαφή τους με τις ελληνικές ρίζες τους θα εξαρτηθούν σε μεγάλο βαθμό το μέλλον του Ελληνισμού της Διασποράς τις επόμενες δεκαετίες αλλά και ο μελλοντικός πολυπολιτισμικός εμπλουτισμός και η παγκόσμια ακτινοβολία της ίδιας της Ελλάδας. Ένα μέλλον που σταδιακά θα παύσει να βασίζεται κυρίως σε Έλληνες μετανάστες και θα αρχίσει πια να ανθεί μέσα από τα παιδιά και τα εγγόνια τους”*.

Όσον αφορά, στη παρατήρησή του Σ. Λαμπρινίδη ότι *“Η πλειονότητα κρατεί τις αποστάσεις της, ενδεχομένως δε και απωθείται από την προοπτική συσπείρωσής της γύρω από οργανωτικές μορφές έντονα “ελληνικού” (αν όχι “ελλαδικού”) χαρακτήρα”*,

πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι είναι μάλλον βέβαιον ότι τη μόνη προσέγγιση που είχαν αυτοί οι νέοι, μέχρι πρότινος από ελλαδικούς παράγοντες, ήταν η προσπάθεια κομματικής ένταξής τους, που βέβαια μόνο ως δελεαστική δεν την εισέπρατταν.

Αυτό που με επιτυχία καταγράφεται στο παραπάνω άρθρο είναι ο κίνδυνος της πλήρους ενσωμάτωσης των ελληνόπουλων ως πολιτών των χωρών διαμονής τους, διότι αντί να τους καλλιεργείται από την Ελλάδα ως προσόν η διαφορετικότητα, αντίθετα οι λαθεμένες προσεγγίσεις τους δημιουργούν την ανάγκη να αποβάλλουν το συναίσθημα του “ξένου”, και να αφομοιωθούν ολοκληρωτικά από τη θετή πατρίδα τους.

Είναι η οδυνηρή διάψευση που ζει ένα υιοθετημένο παιδί, το οποίο αν και λαχταρά τη φυσική του Μάνα, όταν τη γνωρίσει διαπιστώνει την έντονη κατωτερότητά της απέναντι στη θετή που το μεγαλώνει με φροντίδα.

Αν θέλει, λοιπόν, η Ελλάδα να κερδίσει την εμπιστοσύνη του Απόδημου Ελληνισμού οφείλει να τον αγκαλιάσει με στοργή και όχι να επικαλείται απλώς ότι είναι η φυσική του Μάνα. Να τον αγκαλιάσει και να αρθρωθεί πολιτικά μαζί του και να πορευθούν ως ένα “σώμα” στο νέο Οικουμενικό Ελληνικό Κράτος, για μια υπερέχουσα πορεία μέσα στην ιστορία της ανθρωπότητας του 21^{ου} αιώνα.

Ο πολιτισμός ασπίδα των Λαών στην πολιτισμική ισοπέδωση

Είναι καιρός να στοχεύσουμε λίγο ψηλότερα, λίγο μακρύτερα. Να μεγιστοποιήσουμε το μερίδιό μας στην παγκόσμια αγορά που υποχρεωτικά μας οδηγούν οι διεθνείς εξελίξεις, πολιτικές και τεχνολογικές. Οι τηλεπικοινωνίες μας φέρνουν απίστευτα κοντά με τους Έλληνες όλου του κόσμου.

Ο Βιτόριο Ζουκόνι θέλοντας να επισημάνει την αμεσότητα την οποία προσφέρει η υπερτεχνολογία των τηλεπικοινωνιών στις σχέσεις των ανθρώπων, που ζουν στα πιο απομακρυσμένα σημεία του πλανήτη, χαρακτηρίζει τους συνδρομητές του Internet ως ένα “αόρατο έθνος” και γράφει: *“Όποιος δεν ζει μέσα σ’ αυτό, όποιος δεν το γνωρίζει, μπορεί να αγνοεί την ύπαρξή του, αλλά όχι για πολύ ακόμα. Γιατί το αόρατο έθνος μεγαλώνει κάθε μέρα, μεγαλώνει κάθε ώρα στο πεδίο της πληροφόρησης και της επικοινωνίας, στο “κυβερνητικό πεδίο”, που σιωπηλά, χωρίς κραυγές ή πυροβολισμούς κατακτάει τη γη και επηρεάζει τη ζωή μας”* (Ελευθεροτυπία 22-5-94).

Οι Έλληνες αξιοποιώντας όλη αυτή την “υπερπληθούσα” τεχνολογία μπορούμε να σχηματοποιήσουμε πρώτοι αυτό το αόρατο έθνος ως Οικουμενικό Έθνος και να το προβάλλουμε ως πρότυπο στην ανθρωπότητα.

Όλα μας ευνοούν για το μεγάλο τόλμημα. Η απόφαση χρειάζεται, και όπως λέει ο Ίων Δραγούμης: *“Την ιδέα από την πράξη τη χωρίζει μια τρίχα. Από το ένα στο άλλο είναι ένα βήμα. Και το βήμα θα το κάνει και την τρίχα θα την περάσει η απόφαση. Άμα ξεδιαλύνει κανείς καλά, μα καλά, το τι θέλει – αν αληθινά θέλει κάτι – εύκολα βρίσκει τον τρόπο για να το καταφέρει. Άμα είναι γεμάτος ο άνθρωπος από ένα σκοπό, τα εμπόδια του φαίνονται παιχνίδια και οι άνθρωποι μύγες”* (Από τις “Προκηρύξεις”).

Στο κάτω- κάτω, και αν δεν καταφέρουμε να ενταχθούμε, ως Έθνος, στις ηγέτιδες δυνάμεις, αξίζει να προσπαθήσουμε. Τουλάχιστον θα διακριθούμε, θα φανούμε αντάξιοι των προγόνων μας και θα κερδίσουμε, το σεβασμό των άλλων εθνών.

Αιώνων ιστορία απέδειξε ότι τα έθνη που πίστευαν σ’ αυτό για το οποίο αγωνιζόντουσαν ξεπερνούσαν τα εμπόδια εκείνων που τους πολεμούσαν. Πρέπει, όμως αυτό το Πιστεύω –Σκοπός να μην είναι μίμηση, ούτε “εγκατεστημένο” από ξένα συμφέροντα. Ένα έθνος δεν αναπτύσσεται, πραγματικά, αντιγράφοντας ξένα ιδανικά, τα οποία μπορεί να αφορούν σε άλλους, λαούς, να ανταποκρίνονται σε άλλες συνθήκες, καταστάσεις, παραδόσεις και ψυχολογίες. Ούτε από έξωθεν εισαγόμενα πρότυπα όπως αυτό που στηρίζεται στον άκρατο ωφελισμό, στο αδίστακτο, όπως γράφει ο Γ. Γεωργαλάς, κυνήγι του κέρδους, το οποίο θέλουν να μας επιβάλλουν οι “καθοδηγητές” της παγκοσμιοποίησης. *“Οι θαυμαστές και οι έμποροι αυτού του προτύπου καλλιεργούν την άποψη ότι η εμμονή ενός λαού στην ιδιαίτερη συλλογική ταυτότητά του, η προσπάθεια ενός έθνους να διαφυλάξει την ανεξαρτησία του, η πίστη στις παραδόσεις, στους τρόπους ζωής και σε ό, τι άλλο διακρίνει τον ένα λαό από τον άλλο, συνιστούν “ολέθρια μυθολογία”.* Όμως αυτή η “μυθολογία” αποβαίνει ολέθρια μόνον όταν στην ουσία της συνίσταται σε μίμηση του προτύπου, στο οποίο δεν θέλει να υποδουλωθεί.”

Η ιδιαίτερη συλλογική ταυτότητα απετέλεσε, διαχρονικά, για τον Έλληνα τη “σωτήρια μυθολογία” του. Ταυτότητα που στηρίχτηκε στο “είδος” του πολιτισμού που διαμόρφωσε, μέσα στους αιώνες, λειτουργώντας σαν ένας καλός “δέκτης” για να αφομοιώνει στοιχεία από άλλους πολιτισμούς, αλλά και σαν καλός “πομπός” για να περνά τις ιδέες του μέσα σε όλους τους άλλους.

Είναι αυτή που τον προστάτεψε από την αλλοτρίωση, κατά τη διαμονή του σε ξένες χώρες και που έγινε στέρεο θεμέλιο του “Ελληνισμού”.

Γράφει ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος για τους Έλληνες:

“Χιλιάδες χρόνια έχουν πλάσει μια ιστορική οντότητα που κατορθώνει να υπάρχει από μόνη της πια. Είναι μια δύναμη που εξακολουθεί να υφίσταται παρά τη θέληση των Ελλήνων, που αντιστέκεται σε κάθε καταδρομή, που εμπνέει και εμπυχώνει κατά την ώρα του κινδύνου, που αναγκάζει τους Έλληνες να κάνουν το χρέος τους κατά τις βαρυχειμωνιές της ιστορίας. Είναι περισσότερο μια πνευματική παρά μια υλική παρουσία. Ένα στοιχείο εσωτερικής ζωής που το χρειάζονται όλοι οι άνθρωποι, για να μπορούν “μετά λόγου” να υπάρχουν. Είναι το όραμα που ανεβαίνει ολόφωτο μέσα στις αίθουσες της διδασκαλίας των πανεπιστημίων του κόσμου όλου,

όταν βαθύγνωμοι σοφοί ξεκινούν από τα εδάφια των αρχαίων κειμένων, για ν' αναστήσουν μπροστά στα θαμπωμένα μάτια των νέων ανθρώπων το νόημα της ευγένειας και της αξιοπρέπειας, την καθαρή ενατένιση των βασικών προβλημάτων. Είναι ένα διάστημα ζωντανής και γόνιμης σιωπής μέσα στον απέραντο χρόνο. Είναι μια φρικιάση της καρδιάς. Ένα σπασμένο μάρμαρο που αναπαύεται μέσα στο άπλετο φως. Μια χρυσή αμμουδιά, η αιθρία του ουρανού και η αιθρία του πνεύματος. Ο εύδιος καιρός που αποκαλύπτει, διδάσκει, παιδαγωγεί. Και που τον έχει ανάγκη και ο αιώνας μας, καθώς τον έχουν ανάγκη όλοι οι αιώνες, όποιο πρόσωπο κι αν συμβεί ν' αποκτήσουν.''

Πόσο, όμως, μέσα στη δίνη της παγκοσμιοποίησης, θα μπορεί ο Έλληνας να επιβεβαιώνει, ακόμη, την εθνική του ταυτότητα απέναντι στο δήθεν ''μεγαλόφρονα διεθνισμό'', αλλά στην ουσία παγκόσμιο οικονομικό ολοκληρωτισμό;

Η ελληνική συνείδηση αντιστάθηκε στη φθορά του χρόνου, στην καταπίεση του κατακτητή, στην αλλοτρίωση της ξενιτιάς. Όμως τώρα κινδυνεύει. Η βία εκείνων των κατακτητών είχε άμεση σχέση μόνο με τον σωματικό καταναγκασμό, διότι διέθεταν ελάχιστα, μέσα για να επιτύχουν τον πνευματικό εξαναγκασμό.

Οι σημερινοί επικυρίαρχοι του πλανήτη, έχοντας στη διάθεσή τους την υπερτεχνολογία της μετάδοσης του ήχου και της εικόνας, επιχειρούν την κατ' ευθείαν πνευματική καθυπόταξη των Λαών, χωρίς να εμπλέκονται σε διαδικασίες συνοριακών πολέμων. Επιδιώκουν να ''γκριζάρουν'' κάθε τοπική ταυτότητα, με την άμβλυνση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των εθνικών πολιτισμών και παραδόσεων.

Επιδίωξη που οδηγεί στην ισοπεδωτική έννοια του ''πολίτη του κόσμου'', δηλαδή του κατόπιν ''πλύσεως του εγκεφάλου'' συμμορφώμενου προς τις υποδείξεις'' ατόμου. Του πολίτη του υποταγμένου στις καταναλωτικές οδηγίες της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας.

Ο εκμηδενισμός της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας είναι ο άμεσος σκοπός της παγκοσμιοποίησης, διότι οδηγεί εκ του ασφαλούς στην έμμεση άλωση των προστατευτικών τειχών της ανεξαρτησίας των Λαών.

Μέσα από την πολιτισμική αφομοίωση, σε ένα ''α-πολιτισμό'', επιδιώκουν την πολιτική αφοσίωση. Προβάλλεται ως Δρόμος Ειρήνης των Πολιτισμών, ενώ είναι Δρόμος Υποταγής των Λαών στις οικονομικές υπερδυνάμεις. Εννοούν την παγκόσμια ειρήνη όχι ως ελεύθερη επιλογή αναπτυσσόμενων λαών, αλλά ως αναγκαστική επιβολή, σε ισοπεδωμένους από κάθε διαφορετικότητα Λαούς.

Σ' αυτή την εξευτελιστική, για την πνευματική τους υπόσταση, κατάπτωση των ανθρώπων σε ''τυποποιημένους πολίτες'' μιας ''διεθνιστικής Δημοκρατίας'', ο Ελληνισμός μπορεί να προβάλλει το πρότυπο των οικουμενικών κρατών των Εθνών. Να αντιτάξει, στις συνθήκες διάβρωσης κάθε πολιτισμικής διαφοροποίησης, που επιτάσσει η παγκοσμιοποίηση, την καλλιέργεια και διατήρησή τους, με το σχηματισμό

των οικουμενικών κρατών των Εθνών, για τα οποία θα είναι πλέον άχρηστη κάθε εδαφική διεκδίκηση.

Είναι ένα σχήμα που στηρίζεται στην πρόταση της Επικοινωνίας απέναντι στα Σύνορα, του οικουμενικού Έθνους απέναντι στο εδαφικό Κράτος.

Με το σχήμα αυτό θα “συννοικούν” διαφορετικές εθνικές ομάδες, χωρίς πλέον το αντιειρηνικό συναίσθημα της καταπιεσμένης μειονότητας.

Η ύπαρξη του οικουμενικού κράτους του έθνους του, θα παρέχει την ασφάλεια και την περηφάνια του ελεύθερου ατόμου στον κάθε ξένο πολίτη, ο οποίος θα αισθάνεται, πλέον ως κάτοικος και όχι ως μέτοικος στη χώρα που διαμένει. Είναι μια νέα ιδέα ειρηνικής συνύπαρξης των εθνών, η οποία μπορεί να σχηματιστεί μέσα από διακρατικές συμφωνίες ιθαγένειας. Η πραγμάτωσή της θα συμβάλλει ουσιαστικά στην ευρυθμότερη συμβίωση των Λαών μέσα στα υπάρχοντα εθνικά κράτη, θα επιτρέψει τη συγκέντρωση και την ταχυρυθμότερη ανάπτυξη όλων των εθνών, και θα αποτελέσει την πιο ασφαλή πορεία για μια διαρκή παγκόσμια ειρήνη. Ο Φ. Φουκουγιάμα υποστηρίζει ότι *“Υπάρχει ένας ισχυρός δεσμός ανάμεσα στην ανάπτυξη και τη Δημοκρατία, και ακόμη περισσότερο ανάμεσα στη Δημοκρατία και την Ειρήνη.”*

Είναι η μόνη Ιδέα που θα οδηγήσει την ανθρωπότητα σε μια αυτορρυθμιση ειρήνης, και θα την οργανώσει σε ένα διαδίκτυο Εθνών, χωρίς κυρίαρχους και κυριαρχούμενους.

Η πρωτοπορία μας στην οικουμενική συσπείρωση των Εθνών

Η ιδέα του εθνικού πολίτη του κόσμου είναι ταυτόσημη με τον “Ελληνισμό”. Ενυπάρχει μέσα σε κάθε Έλληνα κάθε εποχής, “γονιδιακά” μεταφερόμενη από γενεά σε γενεά.

Είναι ο αιώνιος, απραγματοποίητος μέχρι σήμερα, πόθος για συνένωση όλων των Ελλήνων.

Είναι η ιδέα που έχει ανάγκη κάθε έθνος, για Ιδανικό, για Πιστεύω-Σκοπό, που όπως έγραψε ο Ίων Δραγούμης: *“πρέπει να έχει πλαστεί από τα σπλάχνα του Λαού για να τον τραβά να το εκπληρώσει. Τα έθνη για να μεγαλουργήσουν και να κυριαρχήσουν ανάμεσα στα άλλα έθνη σε τόπους και σε χρόνους, κάτι μεγάλο πρέπει να βάλουν με το νου τους και να το αποζητούν, αλλιώς είναι ανάξια για μεγάλα έργα και θα απομείνουν δούλοι άλλων εθνών, δούλοι πολιτικά ή πνευματικά και ψυχικά. Όχι να μεγαλοπιάνονται, γιατί έτσι κάνουν οι μικροί, μα σύμφωνα με μια παράδοση δική τους να βλέπουν και να θέλουν μεγάλα.”*

Και έχουμε τα όπλα για να πετύχουμε αυτό το μεγάλο σκοπό.

“Τα όπλα μας, λέει ο Α. Παπανδρέου, μπροστά στη νέα εποχή είναι η εθνική μας περιουσία. Η γλώσσα. Η πολιτιστική μας ταυτότητα. Το ανεπανάληπτο φυσικό περιβάλλον. Η παιδεία μας. Η προοδευτική ανθρωποκεντρική ιδεολογία. Η ορθοδοξία.” (Ομιλία, Απρίλιος 1994)

Όπλα που την αξία τους επιβεβαιώνει ο Σ. Χαντιγκτον (Καθημερινή, 28-9-97)

“Παρήλθε η εποχή των ιδεολογιών και άρχισε αυτή των “πολιτισμών”, κατά την οποία κάθε κράτος, για να κάνει τους προσδιορισμούς του, καταφεύγει στις πολιτισμικές αξίες: την παράδοση, τη θρησκεία, τη γλώσσα, τα έθιμα, την ιδιαιτερότητα των θεσμών.”

Όπλα – αξίες, δυνατά από “κατασκευή” τους, τα οποία βοήθησαν τους ομογενείς μας, σ’ όποια χώρα κι αν εγκαταστάθηκαν, να αποκτήσουν δύναμη και κύρος.

Όταν ένας Λαός θέλει να πετύχει τους σκοπούς του πρώτο του μέλημα έχει να μελετήσει και να αξιοποιήσει όλες του τις δυνάμεις, όλα τα δεδομένα του.

Δυστυχώς, όμως, η σημερινή πολιτική ηγεσία του τόπου μας αρνείται και να μετρήσει, ακόμη, τις δυνατότητες που μας προσφέρει ο Ελληνισμός, ανά την υφήλιον.

Εμείς πιστεύουμε ότι το 2004 δεν θα πρέπει να αποτελέσει μόνο το νικηφόρο τερματισμό της προσπάθειας για την καλή επιτέλεση των ολυμπιακών αγώνων, αλλά θα πρέπει να αποτελέσει αφετηρία για νέους εθνικούς αγώνες.

Είναι η μεγάλη ευκαιρία να εξαγγείλουμε προς τα άλλα έθνη, το οικουμενικό εθνικό μας Κοινοβούλιο και να καλέσουμε και τους άλλους Λαούς να μας ακολουθήσουν στη δημιουργία νέων πολιτικών οντοτήτων, νέου τύπου κρατών. Κρατών που τα ανοιχτά σύνορά τους θα διασφαλίζουν την ειρηνική συμβίωση των Λαών σε κάθε γωνιά της γης, εις το διηνεκές και όχι μόνο κατά τη διάρκεια των ολυμπιακών αγώνων.

Έχει γράψει ο Ίων Δραγούμης:

“Αυτή ήταν του ελληνικού έθνους η ιδιοφυΐα από τα παλιά τα χρόνια, να μπορεί να εκφράζει ό, τι οι άνθρωποι μισοένοιωθαν, να ανθρωπίζει, να δίνει μορφή στα ασύνειδα, να τραβά από τα βάθη των θησαυρών της ψυχής, από τα πλούτη του ασύνειδου και να φέρνει στο φως όσα μπορούσε περισσότερο κάνοντάς τα συνειδητά, ή δίνοντας τους νοητή μορφή. Η αξιοσύνη του ήταν και είναι να βοηθεί την ανθρωπότητα για να εκφραστεί. Αν η νέα θρησκεία είναι το έθνος, την έκφρασή της, τη μορφή της πάλε οι Έλληνες θα τη βρούνε, και θα φανερώσουν έτσι στον κόσμο την αληθινή εθνολατρεία, την αγάπη και την ολοκληρωτική καλλιέργεια της ατομικής και της ομαδικής ψυχής του ανθρώπου”

Είμαστε σε θέση, με λογική προσπάθεια, να συστήσουμε με τον απανταχού ελληνισμό, αυτήν την οικουμενική εθνική οντότητα, ως παγκόσμιο πρότυπο. Πρότυπο – καταλύτη για την ειρηνική συμβίωση των εθνών, για τη διηνεκή ολυμπιακή εκχειρία, για τη μόνιμη επιτέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Ελλάδα.

Μια πολιτική οντότητα νέας μορφής, με συνδετική ουσία τις κοινές πολιτισμικές μας ρίζες, που τα σύνορά της θα είναι ανοιχτά μέχρις εκεί που κατοικούν και ζουν Έλληνες. Εκεί που έχουν τις έδρες του επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων, εκεί που φθάνουν τα ποντοπόρα πλοία μας.

Ο Jacques La Carrieze αναφέρει: “Η Ελλάδα βρίσκεται σε όλον τον κόσμο...βρίσκεται στη θάλασσα εκεί που βρισκόταν πάντα από την εποχή του Οδυσσέα” (ΒΗΜΑ 18-7-99).

Και ο Ίων Δραγούμης επιμένει στην Προκήρυξή του: *“Πρέπει το κράτος, να κάνει καινούρια σύνορα, πλατύτερα, και να πάρει μέσα στα σύνορά του τα καινούρια τους περισσότερους τουλάχιστο από τους έξω Έλληνες. Όσοι περισσότεροι από τους έξω Έλληνες γίνουν μέσα Έλληνες, τόσο καλλίτερα θα μπορέσουν να σιαχτούν τα οικονομικά του κράτους”*

Είναι βέβαιον πως το Κράτος έχει πιο πολύ ανάγκη το Έθνος, από ότι το Έθνος το Κράτος. Το Έθνος υπήρξε προηγούμενα και θα υπάρξει και υστερότερα του Κράτους. Το ζητούμενο είναι αν θα πορεύεται, μέσα στην ιστορία του Αύριο, σκόρπιο και αδύναμο ή σχηματοποιημένο και δυνατό.

Αν θα μπορέσει να αντισταθεί το Έθνος στην επικίνδυνη ισοπέδωση της πολιτισμικής παγκοσμιοποίησης και το εθνικό μας Κράτος στο σκληρό διεθνές οικονομικό ανταγωνισμό. Βρίσκονται και τα δύο ένα βήμα πριν τη δίνη της “μεγάλης απορρόφησης” που επιχειρούν οι εξουσιαστές του πλανήτη, “οι οποίοι αποποιούμενοι την ηθικό-πολιτική ταυτότητά τους μεταβάλλονται σε μια πολυπολιτισμική οντότητα” (Σ. Χάντιγκτον, Καθημερινή, 28-9-97)

Όπως, λοιπόν, *“το άτομο δεν μπόρεσε να αναδυθεί, παρά μέσα στο πλαίσιο του έθνους”* (Μαρσέλ Γκοσί, Ελευθεροτυπία 3-7-94), έτσι και το κράτος μας δεν θα μπορέσει να αντισταθεί στη δίνη και την “καταβόθρα” της παγκοσμιοποίησης, παρά μόνον στενά διαρθρωμένο Οικουμενικά με το Έθνος. Έτσι μόνο, πολιτικά δεμένα, Κράτος και Έθνος, θα σταματήσουν την υποθήκευση του μέλλοντος του πανελληνισμού στα διεθνή μεγαλοκεφαλαιοκρατικά κέντρα.

Οφείλουμε να συνειδητοποιήσουμε ότι απέναντι στην ολοκλήρωση της Ε.Ε. με τις ατέλειωτες δυσκολίες, εμείς πρέπει να προτάξουμε την ολοκλήρωση του εθνικού οικουμενικού δυναμικού μας. Όσο μεγάλη είναι η ανάγκη θεσμικής αποκέντρωσης και διάχυσης της κρατικής μας εξουσίας, άλλο τόσο απαραίτητη είναι η συγκέντρωση και η συσπείρωση των δυνάμεων του Ελληνισμού. Είναι μια διεθνής παραδοχή πλέον, ότι *“το εθνικό κράτος είναι πολύ μεγάλο για τα μικρά προβλήματα, και πολύ μικρό για τα μεγάλα προβλήματα”* (ALAIN TOYRAINE, ΒΗΜΑ 25-1-98)

Η αναθεώρηση του Συντάγματος, λοιπόν, για να ανταποκρίνεται στα κελεύσματα των καιρών, της αυγής του αιώνα της παγκοσμιοποίησης. Θα έπρεπε να διαπνέεται από το πνεύμα της Οικουμενικότητας του Κράτους των Ελλήνων.

Η προώθηση, του εγχειρήματος αυτού, θα είναι ασφαλώς περίπλοκη και με βραδείς ρυθμούς, αλλά το ξεκίνημα πρέπει να γίνει τάχιστα. Το άρθρο 108 του Συντάγματος γράφει για μέριμνα ζωής και διατήρηση δεσμών του Κράτους με τους Αποδήμους. Αυτό όμως είναι μια ανεπαρκής πρόθεση. Απαιτείται να απορρέει, μέσα από όλες τις σχετικές συνταγματικές επιταγές, η σθεναρά βούληση της Πολιτείας, όχι απλώς να συνδράμει ηθικά, αλλά να συμπεριλάβει πολιτικά μέσα στους κόλπους της το ανά την υφήλιο άφθονο ελληνικό δυναμικό. Πρέπει να διαμορφώνει τις συνθήκες

δημιουργίας αυτής της οικουμενικής παραγωγικής μονάδας, την οποία οφείλουμε να προσφέρουμε στο Έθνος μας.

Η ΕΣΣΔ είχε ορίσει στο άρθρο 69 του Συντάγματός της ως *“διεθνιστικό χρέος του πολίτη να συμβάλλει στην ανάπτυξη της φιλίας και συνεργασίας με τους Λαούς των άλλων χωρών για τη διαφύλαξη και την εδραίωση της γενικής ειρήνης”*

Στο δικό μας Σύνταγμα θα πρέπει να περιληφθεί ότι *“οικουμενικό χρέος του Έλληνα πολίτη είναι να συμβάλλει στη δημιουργία του οικουμενικού κράτους των Ελλήνων, για συνένωση των απανταχού δυνάμεων του Έθνους”*.

Και βέβαια πρέπει να αφαιρεθεί από το άρθρο 4.3 ότι όποιος Έλληνας αποκτά άλλη ιθαγένεια χάνει την Ελληνική. Όταν ο Ευρωπαίος Πολίτης είναι γεγονός και ο παγκόσμιος πολίτης αναφέρεται ήδη, είναι πασιφανής η ανάγκη της αποδοχής της διπλής ιθαγένειας των Ελλήνων από το Σύνταγμά μας.

Περαιτέρω οι επιταγές του πρέπει να επιτρέπουν νομοθετικές διευκολύνσεις για :

- εθνικοποίηση των συμφερόντων των ομογενών,
- διακρατικές συμφωνίες προστασίας τους,
- ίδρυση παραρτημάτων πανεπιστημίων του εξωτερικού στην Ελλάδα υπό τη διεύθυνση ομογενών
- εγκατάσταση στην Ελλάδα επιχειρήσεων ελληνικού ενδιαφέροντος
- υπαγωγή όλων των ελληνικών πλοίων υπό την ελληνική σημαία
- αναβάθμιση του ρόλου των ανά τον κόσμο πρεσβειών και προξενείων μας.

Οι προτάσεις είναι εντελώς ενδεικτικές για να υποσημειώσουν την κατεύθυνση που πρέπει να έχουν οι συνταγματικές επιταγές για να είναι δυνατή η προετοιμασία του οικουμενικού κράτους των Ελλήνων.

Το γεγονός, όμως, που θα είναι καθοριστικό για την ενιαία πορεία των Πανελλήνων στους επερχόμενους αιώνες είναι η Κοινοβουλευτική αντιπροσώπευση των ομογενών σε Ελληνική Βουλή. Στο Οικουμενικό Κοινοβούλιο των Ελλήνων.

Το ισχύον Σύνταγμα το άρθρο 51.2 ορίζει ότι *“οι βουλευτές, αντιπροσωπεύουν το Έθνος”*.

Μέχρι, σήμερα, αντιπροσωπεύουν τον Ελληνικό Λαό. Είναι, πλέον, καιρός να αντιπροσωπεύσουν ολόκληρο το Έθνος. Να υλοποιηθεί και το δεύτερο σκέλος του άρθρου 1.3 που γράφει ότι οι εξουσίες υπάρχουν *“υπέρ και του έθνους”*

Οι ομογενείς μας θα πρέπει να αποκτήσουν τη δυνατότητα είτε να εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους των επαρχιών καταγωγής τους και να ψηφίζουν με τη διαδικασία της επιστολικής ψήφου, είτε να σχηματίζουν νέες εκλογικές περιφέρειες στις χώρες καταγωγής τους και εφ' όσον συγκεντρώνουν τον αντίστοιχο με τις

περιφέρειες του εσωτερικού αριθμό ψηφοφόρων να εκλέγουν δικούς τους βουλευτές, βάσει νέων εκλογικών καταλόγων.

Ο αριθμός των βουλευτών του εσωτερικού να περιορισθεί στους 250 και οι Ομογενείς να εκλέγουν πρόσθετους βουλευτές κατά Ήπειρο, Κράτος, Πόλη, ανάλογα με τον αριθμό τους.

Η υπερτεχνολογία των τηλεπικοινωνιών επιτρέπει με την ίδια άνεση που επικοινωνεί το Υπουργείο Εσωτερικών με τις Νομαρχίες της Ελλάδος, να επικοινωνεί και με οποιαδήποτε πόλη στον κόσμο.

Η μόνη πρόσθετη εργασία που έχει να κάνει είναι να στελεχώσει κάποιες εκατοντάδες εκλογικά τμήματα ακόμη, απέναντι στις πολλές χιλιάδες που ήδη στελεχώνει. Εκλογικά τμήματα που οι ψηφοφορίες τους θα αναδείξουν τους βουλευτές της Ομογένειας, οι οποίοι μαζί με τους Ελλαδίτες θα συνθέτουν το Οικουμενικό Κοινοβούλιο της Ελλάδας.

Η παρουσία των ομογενών βουλευτών θα προσδώσει παγκόσμια αίγλη στο πολιτικό σύστημα της Ελλάδας. Τα θέματα που θα αναφυούν, με την ανάμειξη των εκτός Ελλάδας πολιτών στα προβλήματα των εντός της Ελλάδας κατοικούντων, είναι βέβαιον ότι θα ξεπεραστούν με ρυθμίσεις υπό ανάλογο ευρύ πνεύμα, του κανονισμού της Βουλής.

Η αναβάθμιση του Κοινοβουλίου μας, αν μη τι άλλο από το μεγαλύτερο πλήθος και την ευρύτερη προέλευσή των εκπροσωπούμενων, είναι προφανές ότι θα έχει πολλαπλά ενεργητικά αποτελέσματα στη ζωή του Ελληνικού Λαού, και στην ιστορική πορεία του Έθνους. Και είναι βέβαιον ότι και ο Λαός μπορεί και το Έθνος αξίζει.

Ήρθε η ώρα για να ανοίξει, επί τέλους, η Ελλάδα την αγκαλιά της στους απανταχού Έλληνες, και αυτοί να της δώσουν τα φτερά για ένα δυναμικό πέταγμα και ένα περίλαμπρο Αύριο, στο νέο αιώνα της παγκόσμιας Ιστορίας.

Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΤΡΕΠΕΙ ΤΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η πολιτική, ως τέχνη και επιστήμη του κυβερνάν, στηρίζεται στην επικοινωνία. Μέσω της επικοινωνίας εξασφαλίζεται η ανάληψη της αντιπροσώπευσης της Λαϊκής Κυριαρχίας από τους πολιτικούς και αυτή τους επιτρέπει τη συνεχή καθοδήγηση του Λαού προς την ευημερία.

Η ανάπτυξη της τεχνολογίας, στην εποχή μας, μετέθεσε το κύριο βάρος της πρόσφορης επικοινωνίας, από το μέτρο των προσωπικών ικανοτήτων του πολιτικού στο βαθμό της προηγμένης τεχνολογίας την οποία έχει ενσωματωμένη το Μέσον που χρησιμοποιεί και της επιδεξιότητας του χειριστού του.

Η ευγλωττία του πολιτικού έρχεται, πλέον, σε δεύτερη μοίρα, εν σχέση με την επιτηδειότητά του να χρησιμοποιεί τις δυνατότητες επικοινωνίας που του παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία.

Οι επί αιώνες σταθεροί κανόνες για την επιτυχή άμεση επικοινωνία, μεταξύ πολιτικών και πολιτών, ατονούν μπροστά στις νέες δυνατότητες επηρεασμού, τις οποίες παρέχουν τα τεχνικά Μέσα.

Η συνεχής εξέλιξη της τεχνολογίας της επικοινωνίας, επιφέρει ανάλογες αλλαγές στη μορφή της πολιτικής επικοινωνίας.

Μέσα σε μια 10ετία, είδαμε να εξουδετερώνονται οι επί αιώνες κλασικές μέθοδοι επηρεασμού του πλήθους και να αλλοιώνεται άρδην το πρότυπο του ηγέτη.

Η εξέδρα του ομιλητού έγινε τηλεοπτικό παράθυρο, το συγκεντρωμένο φανατισμένο πλήθος, ένα σύνολο μεμονωμένων τηλεθεατών της πολυθρόνας του σαλονιού, οι επιδίωξη πρόκλησης ενθουσιασμού στα πλήθη, προσπάθεια ήρεμης πειθούς, ή συχνότερα αποχαυνωτικού εντυπωσιασμού.

Οι πολυειδείς δραστηριότητες της προεκλογικής περιόδου αποκρυσταλλώθηκαν στον τηλεοπτικό ανταγωνισμό.

Η τηλεοπτική Δημοκρατία δεν είναι πλέον, υπόθεση του μέλλοντος, αλλά γεγονός του παρόντος. Δεν είναι, όμως, ένα βήμα προς τα εμπρός, αλλά *''ένα τεράστιο βήμα προς τα πίσω, όσον αφορά στην όποια Δημοκρατία υπάρχει. Η τηλεοπτική δημοκρατία για την οποία πολλοί μιλάνε, δεν είναι δημοκρατία του καναπέ, αλλά προκρούστιος κλίνη της Δημοκρατίας''* γράφει ο Α. Μαυρόπουλος. (ΓΡΙΝ, 8-9-96).

Η επιλεκτικά κατασκευασμένη εικόνα, αντικαθιστά, πράγματι, και υπερτερεί σε δύναμη, την πραγματικότητα και ο μόνος δρόμος προσέγγισης της αλήθειας, απομένει η σύγκριση με το τι λένε τα άλλα κανάλια, όπως είπε ο Τσόμσκι. Η πικρή αλήθεια αποκτά ζαχαρώδες περίβλημα και προσφέρεται ως χάπι ευτυχίας.

Οι σωστές εκτιμήσεις για τις προτιμήσεις των ψηφοφόρων, προκειμένου το περίβλημα να έχει την κατάλληλη γεύση, αποδεικνύονται ασυγκρίτως πολυτιμότερες, για την εκλογική νίκη, από τις γνώσεις επίλυσης των προβλημάτων τους.

Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα δεν αποτελεί, πλέον, το περιεχόμενο της ομιλίας, αλλά οι νέες τεχνικές, τις οποίες θα χρησιμοποιήσει ο ομιλητής για τη μετάδοσή της.

Συγκριτικό πλεονέκτημα δεν αποτελεί το χάρισμα της πειθούς που δίνει η μητέρα Φύση στον πολιτικό, αλλά η επιτηδειότητα στην παραπλάνηση, την οποία του παρέχουν τα πολυμέσα της σύγχρονης υπερτεχνολογίας.

Υπάρχουσες ανισότητες επικοινωνίας, προσωπικότητας και γενικώς επιδόσεων, αντιστρέφονται μεταξύ των πολιτικών και αυξομειώνεται η πιθανότητα επικράτησής τους από την εμπειρία στο χειρισμό των Μέσων Επικοινωνίας, από τα χρήματα που διαθέτουν για να τα αποκτούν τις υπηρεσίες τους και από το βαθμό ύποπτων διαπραγματεύσεων με τους ιδιοκτήτες των Μ.Μ.Ε.

Η κυριαρχία των Μέσων και η Κοινωνία της Πληροφορίας ανατρέπουν και επαναπροσδιορίζουν αιώνων ισορροπίες, σε σχέσεις, όπως αυτές, του πολίτη με τον πολιτικό, της επιστήμης με την πολιτική, του ατόμου με την ομάδα, των κυβερνώντων με τους κυβερνωμένους.

Η εξέλιξη δεν επιμετράται, πλέον, στις ανά 20ετία γενεές των ανθρώπων, αλλά στις ανά έτος "γενιές" των παντοειδών ηλεκτρονικών Μέσων.

Η "έξυπνη" κάρτα έρχεται προελαύνουσα για να αντικαταστήσει, στην καθημερινότητα του πολίτη, κάθε υπάρχοντα μέχρι σήμερα τρόπο συναλλαγής και ταυτόχρονα να δώσει νέες δυνατότητες στην πολιτική συμμετοχή.

Προσωπικός ηλεκτρονικός υπολογιστής, Interactive τηλεόραση, Internet τηλέφωνο, είναι τα Μέσα που δομούν ένα πολυσύνθετο και πολυδύναμο σύστημα επικοινωνίας, το οποίο εισφέρθηκε στις σύγχρονες κοινωνίες σαν εκρηκτικό συνταίριασμα επιστήμης και τεχνολογίας. Ένα σύστημα το οποίο δεν έχει σύνορα, δεν έχει όρια, δεν έχει αφέντη, δεν ανήκει σε κανένα, χωράει τον καθένα, περιέχει και διακινεί την άπειρη ανά τον πλανήτη γνώση, προσφέροντας στο άτομο το συναίσθημα της πιο απόλυτης ελευθερίας και ταυτοχρόνως της πιο "γλυκιάς" σκλαβιάς.

Αόρατα, και απροσδιόριστα, αναπτύσσεται σαν μια "σαγήνη" υπερεξουσίας, η οποία περικλείει και ρυθμίζει όλο το μέχρι σήμερα εξουσιαστικό σύστημα.

Η ταχύτητα μετάδοσης της πληροφορίας, η ταχύτητα μετάδοσης της άποψης, η διαπροσωπική επικοινωνία, η μαζική ενημέρωση, αποκτούν μεγέθη και διαστάσεις τα οποία ανατρέπουν σαρωτικά, ότι είχε υπάρξει επί δεκάδες αιώνων στην πολιτική επικοινωνία.

"Τίποτα πια δεν είναι το ίδιο, ακόμα και η πιο μικρή εταιρεία μπορεί να γίνει ένα κέντρο εξουσίας" υποστηρίζει ο Μπ. Πεκιερί (ΤΟ ΒΗΜΑ, 2-1-94)

Χιλιάδες υποδίκτυα του Internet, και εκατοντάδες, δορυφορικές μεταδόσεις τηλεοπτικών εκπομπών, αποτελούν ένα πολύμορφο, συνεχούς λειτουργίας, ανεξέλεγκτο από πολίτες και πολιτικούς, “δημόσιο βήμα”. Βήμα, του οποίου όποιος κατέχει, τα μυστικά της λειτουργίας, αποκτά όχημα υπέρυψηλης ταχύτητας για τη διακίνηση των ιδεών του. Ένα κίνημα αμφισβήτησης το χρησιμοποιεί για να περάσει τα μηνύματά του, ένα κέντρο παραεξουσίας το εκμεταλλεύεται για να εξυπηρετήσει τα συμφέροντά του, μία Κυβέρνηση για να υμνολογήσει το έργο της, μία Αντιπολίτευση για να επιφέρει την κατακραυγή εναντίον της αντιπάλου της εξουσίας. Γίνεται φιλικό με τον καθένα που στοχεύει στον ευρύ επηρεασμό, ο οποίος όμως θα εντρυφήσει στις απίστευτες δυνατότητές του.

Ουσιαστικά, πρόκειται για ένα δημόσιο βήμα που δεν αρκείται να διευκολύνει τις διαδικασίες της εξουσίας, αλλά γίνεται το ίδιο φορέας εξουσίας.

Ο Μπ. Πικιερί επεσήμανε ότι: *“Πρέπει να αποδεχθούμε ότι πρόκειται για την πέμπτη εξουσία... που είναι αντίθετη με τις προηγούμενες. Η λογική του δικτύου αγνοεί τον διαχωρισμό μεταξύ εκτελεστικής, νομοθετικής, και δικαστικής εξουσίας, καθώς και των μέσων επικοινωνίας. Αντιθέτως τρέφεται από αυτές και τις χρησιμοποιεί εναλλακτικά.”*

Η καινούργια αυτή υπερεξουσία, δεν λειτουργεί με τη λογική της δόμησης μιας ακόμη νέας εξουσίας, αλλά με την λογική του ατμοσφαιρικού περιβλήματος που ζωογονεί, ή αποσαθρώνει, κατά περίπτωση, όλες τις μέχρι σήμερα εξουσίες. Δεν “κοντράρει” ανοιχτά τις υπάρχουσες εξουσίες, αλλά υποσκάπτει τα θεμέλιά τους, επηρεάζοντας υπόγεια αλλά σταθερά τη βούληση του πολίτη. *“Ολοένα και περισσότερο η κρυψίνους στρατηγική της πληροφορίας θα επικαθορίζει την υποκρυπτόμενη στρατηγική της κυριαρχίας”*, γράφει ο Κ. Τσουκαλάς.

Δημιουργεί νέους δρόμους επηρεασμού του πολίτη και προκαλεί πολιτικούς συσχετισμούς προς όφελος αυτών οι οποίοι έχουν την οικονομική δυνατότητα να την τροφοδοτούν με πληροφορίες και εκείνων που κατέχουν τη γνώση να τις αντλούν και να τις εκμεταλλεύονται.

Η πολυπλόκαμη αυτή τεχνολογική οντότητα είναι ένα νέο δέντρο εξουσίας το οποίο δεν ανταγωνίζεται τα διπλανά του στην επιφάνεια, αλλά απλώνεται στο υπέδαφος, καταστρέφοντας το ριζικό τους σύστημα.

Δεν αποβλέπει και δεν συμβάλλει στην οργάνωση νέων κομμάτων, ούτε στην επέκταση του δικτύου των ενδιάμεσων σωμάτων, ούτε στην εξάπλωση του lobbying, αλλά αντιθέτως υπονομεύει την αποτελεσματικότητα κάθε υπάρχοντος μαζικού φορέα, έχοντας τη δυνατότητα να επικοινωνεί με ένα έκαστον των πολιτών απ’ ευθείας.

Η απ' ευθείας επικοινωνία επιτρέπει την υπέρβαση των συνήθων μέτρων προστασίας, της νομιμότητας και επομένως παρέχει άνεση και ευελιξία δράσεως, την οποία εκμεταλλεύεται εις βάρος των άλλων εξουσιών.

Ξεπερνά την ανάγκη της δημοκρατικής νομιμοποίησης, τις διαδικασίες για το σχηματισμό της δεδηλωμένης, την αγωνία της εκλογικής νίκης, και αποκτά χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια, τους δικούς της φανατικούς "ιεραποστόλους", οι οποίοι προσηλυτίζουν εξατομικευμένα σε μια ιδεολογία, η οποία αν και δεν έχει περιεχόμενο, αποκτά φανατισμένους οπαδούς.

Μπροστά στο φαινόμενο της χειμαρώδους διείσδυσης της τεχνολογίας στο μηχανισμό της εξουσίας, διανοούμενοι από όλο τον κόσμο μιλούν συγκρατημένα, με επιφυλακτικότητα και σκεπτικισμό, για το μέλλον της πολιτικής επικοινωνίας και συνακόλουθα της ίδιας της Δημοκρατίας, τασσόμενοι άλλοι υπέρ και άλλοι εναντίον της ωφελιμότητας της υπερτεχνολογίας στην επικοινωνία.

Η τεχνολογία ως δαπανηρό, αλλά εντυπωσιακά αποτελεσματικό εργαλείο επηρεασμού

Στο προχωρημένο στάδιο που βρίσκεται σήμερα η υπερτεχνολογία, απαιτεί τεράστια χρηματικά ποσά για έρευνες και πειράματα, για κάθε περαιτέρω εξέλιξή της. Χρηματικά ποσά, τα οποία δαπανώνται, συχνά από ιδιώτες, για την απόκτηση κέρδους και όχι για την εδραίωση της Ειρήνης ή της Δημοκρατίας.

Οι δαπάνες αυτές καταβάλλονται από κυρίαρχα οικονομικά και πολιτικά κέντρα, τα οποία κατέχουν τον πλούτο και επιδιώκουν να τον αυξήσουν, τόσο μέσα από την αγορά όσο και μέσα από τον πολιτικό στίβο.

Πρέπει, λοιπόν, η ίδια η κοινωνία να αντιληφθεί την ανάγκη ότι επείγει η οργανωμένη αντιμετώπιση αυτής της πρωτοφανούς για την Ιστορία της ανθρωπότητας, κατάστασης, πρέπει να αφομοιώσει την ιδέα ότι δεν επιτρέπεται να αρκεσθεί στις συνήθεις μετεξελικτικές διαδικασίες, οι οποίες προκύπτουν από την εσαεί σωτήρια αυτορρύθμισή της, μετά την όποια μικρή ή μεγάλη αναστάτωση των παραμέτρων λειτουργίας της.

Αυτό που συμβαίνει σήμερα δεν είναι αναστάτωση, αλλά έκρηξη.

"Η επίδραση των νέων τεχνολογιών στην κοινωνία δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί με όρους μιας απλής αυτόματης προσαρμογής των κοινωνικών μορφών στις νέες απαιτήσεις που απορρέουν από τις καινοτόμες της τεχνολογίας", γράφει ο Κ. Τσουκαλάς (ΤΟ ΒΗΜΑ, 19-10-97).

Και πράγματι οι αλλαγές είναι συγκλονιστικές και οι διακυβεύσεις εξαιτίας τους εξαιρετικά σημαντικές. Τα θεμέλια όλων των κοινωνικών ισορροπιών και όλων των πολιτικοκοινωνικών σχέσεων, τίθενται υπό δοκιμασία.

“Η πρόσβαση όλων σε κάθε είδους νέες πληροφορικές τεχνολογίες έχει λοιπόν θεμελιώδη πολιτική σημασία. Οι άνθρωποι δεν θα πρέπει μόνο να έχουν τη δυνατότητα και τα κίνητρα, αλλά και την “υποχρέωση” να είναι ικανοί να χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες και στον επαγγελματικό και στον ιδιωτικό βίο τους. Αν δεν θέλουμε να βρεθούμε αντιμέτωποι με τις συνέπειες αξεπέραστων κοινωνικών κατακερματισμών και “γκέτο” γνώσης, τότε η ίδια η έννοια και το περιεχόμενο μιας θεσμοποιημένης “στοιχειώδους εκπαίδευσης για όλους” πρέπει να αναθεωρηθούν.”

Συνεχίζει παρακάτω, επισημαίνοντας την ανάγκη μιας προσαρμογής της εκπαίδευσης στις απαιτήσεις των τεχνικών γνώσεων για τη συμμετοχή στο νέο επικοινωνιακό περιβάλλον, και συμπληρώνει: “Ακριβώς όπως συνέβαινε παλιότερα με την εκμάθηση γραφής και ανάγνωσης από όλους, ένα δίπλωμα στοιχειώδους τεχνικής εκπαίδευσης είναι πλέον προϋπόθεση για την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία. Τούτο σημαίνει ότι βασικοί δημοκρατικοί κανόνες απαιτούν πως όλα τα άτομα θα πρέπει να είναι προικισμένα με την αντικειμενική ικανότητα συμμετοχής τους στην κυρίαρχη κουλτούρα της τεχνολογίας.”

Στην Ελλάδα, βοήθους της υψηλής νοημοσύνης της φυλής, τα παιδιά έχουν στραφεί ήδη, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην εκμάθηση του χειρισμού όλων των νέων Μέσων και έτσι η ικανότητα άντλησης πληροφοριακών στοιχείων επεκτείνεται συνεχώς στη νέα γενεά. Θα μπορούσαμε, λοιπόν, να ευελπιστούμε σε ένα ποιοτικό άλμα της Δημοκρατίας μας, αφού ο ενημερωμένος πολίτης είναι ο καλός πολίτης. Ωστόσο η παράλληλη συνεχής αυτόματη ενδυνάμωση των δικτύων από τους ολοένα αυξανόμενους πολίτες-επισκέπτες, ενισχύει αλματωδώς τη δυνατότητά τους να εμπλουτίζουν το πληροφοριακό περιβάλλον με δικές τους νέες επιλογές. Συστηματικά, έτσι, επηρεάζουν και πολιτικά, προς την επιθυμητή σ’ αυτά κατεύθυνση, ένα μεγάλο αριθμό πολιτών απ’ ευθείας, χωρίς τη μεσολάβηση των αντιπροσώπων τους, γεγονός το οποίο προκαλεί μια πρωτόφαντη σύγχυση στη λειτουργία του πολιτεύματος.

Τα κέντρα ιδιοκτησίας και βασικού επηρεασμού των Μέσων, τα οποία παράγουν το νέο πληροφοριακό περιβάλλον, υπερβαίνουν, ουσιαστικά, στο πολιτικό πεδίο, την επιρροή των κομμάτων επί του κοινωνικού συνόλου και ασκούν τα ίδια μια νέας μορφής αποτελεσματικότερη “πολιτική”.

Μια πολιτική, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε ένα “βελουδένιο” ολοκληρωτισμό, σε μια σύγχρονη “ηλεκτρονική” τυραννία, η οποία θα είναι αόρατη μεν, πανίσχυρη δε, διότι:

- Θα ελέγχει όχι μόνο τους κυβερνώμενους, αλλά και τους κυβερνώντες.
- Θα είναι προϊόν απροσδιόριστης ιδεολογίας, αλλά εξαιρετικά προωθημένης τεχνολογίας επικράτησής της.

- Θα χρησιμοποιεί μεθόδους έμμεσης και εξατομικευμένης διάδοσης και όχι άμεσης και μαζικής.
- Θα στηρίζεται στην υπεργνώση των τυράννων που δύσκολα αντιμετωπίζεται και όχι στην αμάθεια του Λαού, που εύκολα αμβλύνεται.

Σε όλες τις προηγούμενες φάσεις του Πολιτισμού η τεχνολογία υπηρετούσε την πολιτική, ήταν το Μέσο. Τώρα, η υπερεξέλιξή της ξεπέρασε τις δυνατότητες χρησιμοποίησής της από τους παραδοσιακούς πολιτικούς θεσμούς, οι οποίοι καθίστανται αδύναμοι να προστατεύσουν, πλέον, τον πολίτη από τους επερχόμενους κινδύνους καθυπόταξής του σε αόρατα κέντρα εξουσίας.

Η Λ. Μήτρου π.χ. επισημαίνει ότι *“στη Σύνοδο των επτά που έγινε για την παγκόσμια κοινωνία των πληροφοριών (25-2-95) δεσμεύτηκαν να εντείνουν τις προσπάθειές τους, ώστε να βρουν δημιουργικές τεχνολογικές και πολιτικές λύσεις για την προστασία της ιδιωτικής σφαίρας’ και των προσωπικών δεδομένων”*

Όμως, τι προστατευτικές πρωτοβουλίες μπορούν να πάρουν όταν κάθε ιδιωτική συζήτηση στα κινητά τηλέφωνα καταγράφεται σε ένα πρακτικά άπειρης χωρητικότητας ηλεκτρονικό εγκέφαλο, όταν καταγράφει τα πάντα το δίκτυο Έσελον, όταν οι δορυφόροι παρακολουθούν κάθε κίνηση επί του πλανήτη, όταν υπάρχει το γιγαντιαίο φακέλωμα της Συνθήκης Σένγκεν, όταν οι Τράπεζες μπορούν να γίνουν κοινωνοί των πλέον προσωπικών μας προτιμήσεων από τη χρήση του πλαστικού χρήματος, όταν όποιος κωδικός PIN, e mail, μπορεί να “σπάσει” από όποιον επιτήδριο.

Ούτε τα ανθρώπινα, ούτε τα πολιτικά δικαιώματα, λοιπόν, μπορούν να προστατευθούν από τις υπάρχουσες μορφές πολιτικής εξουσίας, έναντι των κινδύνων που επιφέρει η υπερτεχνολογία της επικοινωνίας.

“Η παραδοσιακή αναπαράσταση του φιλελευθερισμού – ισωτικού δημοκρατικού πολιτικού συστήματος ως μια ορθολογική εξιδανίκευση της κοινότητας υποβάλλεται σε σκληρή δοκιμασία: οι περισσότερες σημασιακές και θεσμικές αποκρυσταλλώσεις που εκπορεύονται από τον θεμελιώδη διαχωρισμό μεταξύ της δημόσιας και της ιδιωτικής σφαίρας αμφισβητούνται πλέον. Η φαντασιακή σχέση του ατόμου με την κοινωνία μπορεί κυριολεκτικά να διαλυθεί.” γράφει ο Κ. Τσουκαλάς (ΒΗΜΑ 19-10-97).

Πολύ περισσότερο, όταν οι εξουσιάζοντες, αντί να σπεύδουν να διαφυλάξουν τον πολίτη, σπεύδουν, να αυξήσουν τη δύναμη επιβολής τους επί του πολίτη, ανεξάρτητα εάν ταυτοχρόνως οι ίδιοι γίνονται υποτελείς των Μέσων που χρησιμοποιούν.

Όσο, όμως, και εάν είμαστε επιφυλακτικοί στην πιθανότητα εξεύρεσης κανόνων και μέσων προστασίας του πολίτη δεν θα είχε και κανένα νόημα να προσπαθούμε απλώς να εξορκίσουμε τους κινδύνους που συνοδεύουν την εφαρμογή της υπερτεχνολογίας στην ζωή μας.

Όταν επέρχεται η θύελλα ούτε τους κινδύνους της έχει νόημα να εξορκίζεις, ούτε να προσπαθείς να τη σταματήσεις.

Ούτε, ακόμη, να οχυρώνεσαι παθητικά, ελπίζοντας ότι οι δυνάμεις της θα είναι κατώτερες από τη θωράκισή σου. Η πλέον σώφρων αντιμετώπιση είναι να καταφέρεις να μεταλλάξεις τις δυνάμεις της που σε απειλούν, σε δυναμική προστασία σου.

Εν προκειμένω, νέοι θεσμοί, οι οποίοι θα ενεργοποιούν τον πολίτη, θέτοντας στη διάθεσή του την τεχνολογία της επικοινωνίας για τη συμμετοχή και την παρέμβασή του στην εξουσία, είναι αυτοί οι οποίοι μπορούν να μας προστατεύσουν και από τους κυβερνώντες και από τα κέντρα που τους ελέγχουν.

Οι θεσμοί θα καθορίσουν αν η τηλεψήφος θα είναι όπλο της Δημοκρατίας της τυραννίας

Η προσέλευση στο εκλογικό τμήμα, κάθε τετραετία, για την εκλογή του ατόμου, το οποίο αναλαμβάνει να αντιπροσωπεύει τον πολίτη στη διαχείριση της εξουσίας, σύντομα, θα μεταβληθεί σε ένα παραδοσιακό διατηρητέο πολιτικό έθιμο.

Η έξυπνη κάρτα πολιτικής συμμετοχής, όπως αυτή που θα πληρώνεις τα διόδια χωρίς να σταματάς, ή το εισιτήριο του λεωφορείου χωρίς να το προμηθεύεσαι, ή αυτή που θα ενημερώνει το γιατρό για το ιατρικό σου "είναι" σε περίπτωση ατυχήματος, είναι η κάρτα η οποία θα επιτρέπει στον πολίτη να παρεμβαίνει στη διαμόρφωση ή και στον άμεσο ορισμό, των αποφάσεων της εξουσίας, αλλά και να ασκεί το εκλογικό του δικαίωμα, σε οποιοδήποτε σημείο της Χώρας θα βρίσκεται την ημέρα των εκλογών.

Ο Δήμαρχος της Αθήνας π.χ. παρουσίασε το σύστημα "Περικλής" με το οποίο οι δημότες θα μπορούσαν, ανεξάρτητα εάν δεν το εφήρμοσε ο ίδιος, "να ψηφίζουν για τα θέματα που απασχολούν την περιοχή τους, αλλά και να θέτουν οι ίδιοι θέματα προς συζήτηση και ψηφοφορία στους συμπολίτες τους για να συναποφασίζουν απ' ευθείας περί του πρακτέου" (Αδέσμευτος Τύπος 10-6-97).

Το κόστος της αναγκαιούσης υποδομής υπολογίστηκε σε 4 περίπου εκατομμύρια δραχμές ανά ψηφοφόρο, ποσόν που κατανεμημένο ετήσια είναι εντός λογικών ορίων, τόσο για το Δήμο, όσο και για τους δημότες, οι οποίοι θα είχαν μια επιβάρυνση 1000 δρχ για την αγορά της σχετικής κάρτας.

Η Καθημερινή (25-6-95) αναδημοσιεύει άρθρο του Εκόνομιστ σχετικό με τον επηρεασμό της λειτουργίας της Δημοκρατίας με την εφαρμογή της τηλεψήφου.

''Μετά το τεχνολογικό άλμα της δεκαετίας μας, ο μηχανισμός της δημοκρατίας δυσκολεύεται να διατηρηθεί στην εποχή της ατμομηχανής. Μολοντί εξ ορισμού η δημοκρατία είναι το πολίτευμα σύμφωνα με το οποίο οι άνθρωποι ψηφίζουν κατά διαστήματα εκπροσώπους που

θα παίρνουν όλες τις σημαντικές αποφάσεις, ενδεχομένως ένα τέτοιο σύστημα να μην επαρκεί πλέον – ίσως επειδή οι πολίτες των δημοκρατιών είναι πιο μορφωμένοι, έχουν υψηλότερο βιοτικό επίπεδο και περισσότερο χρόνο για να ενημερωθούν και να ασχοληθούν με τα γεγονότα.”

Στη συνέχεια ο αρθρογράφος αφού επισημαίνει τον κίνδυνο παραπλάνησης των κατοίκων μιας χώρας, στην οποία αποφασίζεται οι πολίτες να ψηφίζουν τους νόμους, αλλά και τους κινδύνους που προκύπτουν από τυχόν ακραίες πρωτοβουλίες των πολιτών, γράφει: “Υπάρχει βέβαια και το ενθαρρυντικό παράδειγμα της Ελβετίας, μιας χώρας όπου συχνά οι πολίτες καλούνται μέσω δημοψηφισμάτων να συμμετάσχουν μαζικά στις αποφάσεις, χωρίς να παρασύρονται ούτε από οικονομικά συμφέροντα ούτε από φτηνές συγκινήσεις... Αν εφαρμοστεί σωστά, η άμεση δημοκρατία μπορεί να λειτουργήσει. Όσο μεγαλύτερη πολιτική ευθύνη αναλαμβάνουν οι κοινοί άνθρωποι, τόσο πιο υπεύθυνα θα ψηφίζει το μεγαλύτερο ποσοστό τους. ”

Είναι φανερό ότι η νέα αυτή δυνατότητα του πολίτη να συμμετέχει σε ψηφοφορίες που αφορούν τη δημόσια ζωή ενέχει κινδύνους στη χρήση του, όπως κάθε “όπλο” ή “εργαλείο” υψηλών προδιαγραφών.

Η συμμετοχή ούτε υπερβολική πρέπει να είναι, ούτε αλόγιστα να χρησιμοποιείται, για να προσφέρει, πράγματι ακίνδυνα, στον πολίτη τα αγαθά και τα ωφέληματα της άμεσης Δημοκρατίας.

Ούτως ή άλλως, η εισβολή των ευφύων μηχανών στον εργασιακό χώρο προκαλεί μια συνεχή μείωση των αναγκαίων ωρών εργασίας και επομένως, ο πολίτης έχει στη διάθεσή του τον απαιτούμενο χρόνο για να συλλέξει πληροφορίες, μαρτυρίες και επιχειρήματα, ώστε να συμμετάσχει κατασταλαγμένος στη λήψη της πολιτικής απόφασης.

Η υπερτεχνολογία, λοιπόν, μπορεί να γεννήσει την ηλεκτρονική συμμετοχική Δημοκρατία ή την πιο επαχθή αόρατη τυραννία, ανάλογα εάν θα αποφασίσουν οι Λαοί να είναι οι δούλοι ή οι αφέντες των Μέσων.

Ανάλογα εάν η υπερεπικοινωνία θα προκαλέσει το θρυμματισμό των κοινωνικών συσπειρώσεων οδηγώντας τα άτομα σε απομόνωση ή εάν θα συσφίξει τους δεσμούς τους, δίνοντας την ευκαιρία της εύκολης διαπροσωπικής σχέσης και της συλλογικής αντιμετώπισης του όποιου Αφέντη των Μέσων.

Στην ηλεκτρονική επικοινωνία λείπει η ζεστασιά της χειραψίας, η διείσδυση της ματιάς, η αύρα της κίνησης του σώματος, από την άλλη πλευρά, όμως, απελευθερώνεται η έκφραση από κοινωνικές ιεραρχίες, από συναισθηματικές φορτίσεις και παγιωμένες συμπεριφορές.

Η ηλεκτρονική συμμετοχή, στη Δημοκρατία χάνει τη χάρη της αμεσότητας της αρχαίας αγοράς, η οποία δεν θα υπάρξει ξανά, αλλά λυτρώνει το άτομο από την ψυχολογική καταπίεση του πλήθους στην περίπτωση της διαφορετικής άποψης.

Η σημαντικότερη παράμετρος για την τελική έκβαση της έμμεσης ανταγωνιστικής πορείας των παραγωγών και των καταναλωτών της ηλεκτρονικομεταφερόμενης πληροφορίας, είναι η απουσία της άμεσης διαπροσωπικής “επαφής”. Ο όγκος της επικοινωνίας εξασθενεί από την έλλειψη επηρεασμού της απ’ ευθείας συνάντησης των βλεμμάτων, της εκ του πλησίον αμοιβαίας διέγερσης της αύρας των ανθρώπων.

Η σύγχρονη υπερτεχνολογία των Κέντρων έχει, δηλαδή, να αντιμετωπίσει τις αρχέγονες μορφές αλληλοεπηρεασμού των ανθρώπων.

Το μέλλον, μόνο, θα δείξει αν το ένστικτο θα προσαρμόσει την ανθρώπινη συμπεριφορά στο να αποκρούσει τον “εισβολέα” ή στο να υποταχθεί στο θέλημά του.

Η Καθημερινή (25-6-95) αναφερόμενη στο ηλεκτρονικό μέλλον της Δημοκρατίας γράφει:

“Η πεποίθηση ότι η τεχνολογία θα δώσει στους κοινούς ανθρώπους μεγαλύτερο εύρος πολιτικής έκφρασης ίσως να αμβλύνει τη δυσπιστία τους απέναντι στις κυβερνήσεις. Ο Αλ Γκορ μίλησε στο Μπουένος Άιρες για μια “νέα εποχή δημοκρατίας αθηναϊκού τύπου”, ενώ στη Βρετανία το κεντροαριστερό κίνημα “Δήμος” παρουσίασε δύο μελέτες σχετικές με το θέμα. Όμως οι επιφυλάξεις παραμένουν: είναι οι ψηφοφόροι σε θέση να πάρουν λογικές αποφάσεις ή επηρεάζονται εύκολα και βλέπουν κοντόφθαλμα; Και επιπλέον προκύπτει ένας ακόμη προβληματισμός: ποιος θα επωφεληθεί από τις νέες τεχνολογίες, οι πολίτες ή μακροπρόθεσμα οι μεγάλες ομάδες συμφερόντων;”

Είναι βέβαιον, ότι η κατεύθυνση, την οποία θα πάρει η προσαρμογή των θεσμών των Πολιτευμάτων στο νέο επικοινωνιακό περιβάλλον, θα είναι ο καθοριστικός παράγοντας, ο οποίος θα κρίνει το εάν θα γείρει η πλάστιγγα προς την ανύψωση της Δημοκρατίας των πολιτών ή την εκβάθυνση της τυραννίας των Μέσων.

Το χειρότερο θα συμβεί, όταν τα αλματωδώς αυτοεξελισόμενα κέντρα θα επιτίθενται, μετωπικά ή πλαγιοβάλλοντα, προς κατάληψη της εξουσίας και οι πολιτειακοί θεσμοί θα παραμένουν στάσιμοι. Τότε ο πολίτης, ως εταίρος της εξουσίας, θα οπισθοδρομεί, απέναντι στο άτομο, το οποίο ως μέλος της κοινωνίας θα πρωτοπορεί. Τότε δεν θα αμφισβητεί, απλώς, ο πολίτης την πολιτική, αλλά θα απορρίπτει ως άτομο την Πολιτεία, διότι δεν θα την αισθάνεται, πλέον, ως υπέρτερη προστάτιδα δύναμη. Θα την αντιλαμβάνεται ως υποδεέστερη των δικών του ικανοτήτων κατάσταση, πολύ εντονότερα και ευρύτερα από ότι συμβαίνει σήμερα.

Η έννοια του πολίτη, θα χάσει πλέον, ως αξίωμα την αίγλη του και θα ευτελισθεί σε έναν άνευ περιεχομένου τίτλο.

Η τεχνολογία ως παραγωγός κοινωνικών αποκλεισμών

Στην κοινωνική δομή είναι αναμενόμενο να υπάρξουν επιδράσεις με επιβαρυντικά αποτελέσματα. Στους υπάρχοντες κοινωνικούς αποκλεισμούς και διαχωρισμούς θα αρχίσει να σχηματοποιείται και να προστίθεται μια νέα βαθιά κοινωνική ανισότητα μεταξύ αυτών, οι οποίοι θα απολαμβάνουν τα ευεργετήματα της χρήσης των Μέσων και εκείνων οι οποίοι θα στερούνται, από επιλογή ή αδυναμία, τις υπηρεσίες τους. Θα προκληθεί ένας έντονος διαχωρισμός μεταξύ των ευεργετημένων και των καταφρονεμένων της τεχνολογίας.

Ο Κ. Τσουκαλάς γράφει σχετικά:

“Η κοινωνική ανισότητα, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η αποδιάρθρωση του κοινωνικού ιστού είναι στο εξής άμεσα συνδεδεμένα με τις αυξανόμενες ανισότητες πρόσβασης στην πληροφόρηση και στην ταξινομημένη γνώση.

Εν τούτοις, οι κοινωνικές επιπτώσεις της ανισότητας στη γνώση μπορεί να αποδειχθούν τελείως διαφορετικές από εκείνες που είχαν όλες οι προηγούμενες μορφές ανισότητας. ...Σε ψυχολογικό επίπεδο, θα μπορούσε να υποθέσει κανείς ότι η διαδικασία μέσω της οποίας εσωτερικεύονται οι κοινωνικές συνέπειες της άγνοιας πρέπει να είναι πιο επικίνδυνη και εξουθενωτική από όσο στην περίπτωση των κοινωνικών επιπτώσεων του status ή της τάξης: Περισσότερο από όποια άλλη μορφή κοινωνικής διάκρισης, η άγνοια έχει την τάση να προξενεί ντροπή και να σπέρνει επιθετικότητα.” (ΤΟ ΒΗΜΑ, 19-10-97)

Προς αποτροπή του φαινομένου αυτού, προτείνει τη δια βίου εκπαίδευση, ώστε όλοι οι πολίτες να είναι εφοδιασμένοι με τη γνώση εκείνη, η οποία θα τους προσδίδει, αντικειμενικά, την ικανότητα συμμετοχής τους στην “κυρίαρχη κουλτούρα της τεχνολογίας”.

Κοινός τόπος, άμεσα ή έμμεσα, σε όλες τις προτάσεις οι οποίες κατατίθενται από τον πνευματικό κόσμο, είναι η μεγάλη ευθύνη των αντιπροσώπων μας στο να οργανώσουν την Πολιτεία και να εξελίξουν τους θεσμούς ώστε να διαμορφωθούν οι αναγκαίες εκείνες συνθήκες, στις οποίες οι πολίτες εξοπλισμένος με ατομικές ικανότητες και πολιτικές δυνατότητες δεν θα βιώνει, πλέον, την περιθωριοποίησή του από τη διαχείριση της εξουσίας. Δεν θα απαιτείται να υπομένει την έμμεση υποταγή του στα Μ.Μ.Ε. και δεν θα υφίσταται τον άχρηστο και άχαρο προστατευτισμό της Πολιτείας.

Αντιθέτως, θα απολαμβάνει, αυτό που η κοινή λογική απαιτεί, την επέκταση και εμβάθυνση της παρέμβασής του στις πολιτικές εξελίξεις, με τα μέσα τα οποία θα του παρέχει η αλματώδης πρόοδος της επικοινωνιακής τεχνολογίας.

Η υπερτεχνολογία της επικοινωνίας είναι σαφές ότι δίνει την ευκαιρία της επικράτησης μιας δημοκρατικότερης αντίληψης της λειτουργίας της Πολιτείας. Της Πολιτείας, η οποία δεν είναι απλώς προστάτιδα κάποιων ελάχιστων, παγιωμένων ήδη, δικαιωμάτων, αλλά η προωθούσα ιδέες και θεσμούς. Η Πολιτεία η παρέχουσα

όχι μόνο γνώσεις αλλά και Γνώση, ώστε να εξελίσσεται η τέχνη της ζωής και να ανυψώνεται το επίπεδο της πολιτικής από τον ίδιο τον πολίτη, ο οποίος θα συνειδητοποιήσει ότι η εξέλιξη δεν είναι υπόθεση μόνο των αντιπροσώπων του.

Οι δικοί μας αντιπρόσωποι αντιμετώπισαν, στην Αναθεώρηση, όλη αυτήν την κοσμογονία της τεχνολογίας, απλώς ως αφορμή κάποιων προστατευτικών επιταγών για τη γενετική, τη βιοϊατρική, τα προσωπικά δεδομένα και την πληροφορική. Κανένας νέος θεσμός, καμιά καινούργια συνταγματική επιταγή που να θέτουν στη διάθεση του πολίτη τις νέες τεχνολογικές δυνατότητες, κανένα θεσμικό κίνητρο στο να ανακαλύψει νέους δρόμους, να αναγνωρίσει νέες μεθόδους και να πραγματώσει νέους στόχους, λειτουργώντας όχι πλέον κάτω από την καταστολή της δράσης του, από την Πολιτεία, αλλά μέσα σε συνθήκες ενθάρρυνσης της ατομικής του πρωτοβουλίας.

Σε άλλες χώρες, όμως, οι αναζητήσεις προχωρούν εντατικά, στον προσδιορισμό δυναμικών οι οποίες θα αξιοποιήσουν τις νέες επικοινωνιακές δυνατότητες περισσότερο προς όφελος των πολιτών.

“Ο Αλ Γκορ, ως συντάκτης του “νόμου περί Η/Υ υψηλών επιδόσεων” του 1990, θέτει και τις βάσεις μιας νομοθετικής ρύθμισης για τη δημιουργία ενός υπερταχέως δικτύου οπτικών ινών που θα αποτελούσε την υποδομή του ευρύτερου δικτύου. “Η ικανότητα διακίνησης πληροφοριών” αποτελεί σήμερα το βασικότερο παράγοντα βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας ενός έθνους”. Οι λεωφόροι της πληροφορικής έχουν πάρει τη θέση που είχαν παλιά τα συγκοινωνιακά δίκτυα”. Ο Αλ Γκορ εφευρίσκει και το νέο όρο που θα σηματοδοτήσει την ανάλυσή του: “πληροφοριακό πλεόνασμα”!

“Όπως η αντιπροσωπευτική δημοκρατία λειτουργεί καλύτερα όταν οι αποφάσεις λαμβάνονται μετά την επεξεργασία της γνώμης όλων των πολιτών – μέσω των εκλογών – έτσι και τα εκατομμύρια των Η/Υ πρέπει να μπορούν να επεξεργάζονται την πληροφοριακή ροή”, λέει ο Γκορ και επισημαίνει ότι “πρέπει να αναπτύξουμε υπερταχέα δίκτυα που θα συνδεθούν μεταξύ τους εκατομμύρια τερματικά”. (Ελευθεροτυπία)

Αν η πολιτική των αντιπροσώπων παραδόθηκε στην εξουσία των Μέσων, ήρθε η ώρα η πολιτική των πολιτών να αποσπάσει ξανά την εξουσία με τη βοήθεια των ίδιων μέσων. Η λαϊκή κυριαρχία, η οποία τόσο παραποιήθηκε από την τεχνολογία, πρέπει να χρησιμοποιήσει τα ίδια μέσα για να απελευθερωθεί από την εξουσία της και να αναδείξει την αίγλη της, καθιστώντας την θεραπαινίδα της.

ΓΟΝΙΜΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΜΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΑΝΤΙ ΑΚΑΡΠΕΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ

Η Επιστήμη διεισδύοντας μέσα στη δομή και τις εσωτερικές διαδικασίες της φύσεως επέτυχε να συνθέσει νέες ύλες και να παράγει τεχνητή ευφυΐα.

Έδωσε, έτσι, στον άνθρωπο την ευκαιρία να υπερβεί τόσο τις φυσικές του δυνατότητες, όσο και τα όρια που έθετε η φύση στη δραστηριότητά του. Στην επικοινωνία π.χ. εκμηδενίστηκαν ο χρόνος και οι αποστάσεις. Νέα μέσα, τα ποία μεταδίδουν, σε ελάχιστο χρόνο, τη φωνή και την εικόνα του σε πολύ μεγάλες αποστάσεις, πολύ πέρα από τους χώρους της φυσικής παρουσίας του ανθρώπου, εδημιούργησαν μια νέα επικοινωνιακή πραγματικότητα, ακόμα και στην πολιτική του ζωή.

Ο συναγωνισμός σε φυσικές επιδόσεις μεταξύ των πολιτικών μετακίνησε, κατά ένα μεγάλο βαθμό, σε σύγκριση της υπεροχής σε διαθέσιμα Μ.Μ.Ε., τα οποία, έτσι, κατέλαβαν πρωταγωνιστικό ρόλο στο πολιτικό γίγνεσθαι.

Στο συναγωνισμό αυτό αποδυναμώθηκε η σημασία της άμεσης άσκησης γοητείας από το ρήτορα, στο όποιο ευάριθμο ακροατήριο, απέναντι στο βαθμό προβολής, από τα Μ.Μ.Ε., της κατασκευασμένης εικόνας του, στο πολυπληθέστατο κοινό τους.

Τα Μ.Μ.Ε. απέκτησαν μια πρωτοφανή πολιτική δύναμη, την οποία ούτε τα ισχυρότερα ηγεμονικά κέντρα, στην ιστορία του ανθρώπου, φαντάστηκαν ποτέ ότι θα μπορούσαν να κατέχουν.

Τα Μ.Μ.Ε. της εποχής μας θέτουν προτεραιότητες, προωθούν ιδέες, καθιερώνουν άτομα, επιβάλλουν αναγκαιότητες και διαμορφώνουν, το εν γένει πολιτικό πεδίο.

Η πλαστότητα του πεδίου που κατασκευάζουν δεν αποδυναμώνει τον επηρεασμό τους, αφού δεν υπάρχει δυνατότητα σύγκρισης με το "δέον γενέσθαι".

Οι δυνατότητές τους, έφθασαν να είναι πολύ περισσότερες, από όσες χρειάζονται για να είναι οι "κυρίαρχοι του παιχνιδιού".

Έχουν αποκτήσει ένα "τρίτο μάτι" που δεν έχει απλώς τη δυνατότητα να "βλέπει" πέρα από τα φαινόμενα, αλλά να διαμορφώνει τα φαινόμενα και τα μελλούμενα.

Μια κάμερα, σε μια μεταδιδόμενη τηλεοπτικά συγκέντρωση, επιλέγοντας την εικόνα, μετακινούμενη από θέση σε θέση, μεταβάλλοντας τη γωνία λήψης, μεγεθύνοντας τα πρόσωπα, επικεντρώνοντας σε μια χειρονομία, κατασκευάζει ένα οπτικοακουστικό θέαμα και διαχέει ένα κλίμα, τα οποία είναι εντελώς διάφορα από αυτά που θα έβλεπαν και θα ένοιωθαν οι τηλεθεατές εάν παρευρίσκοντο ως θεατές, σε οποιοδήποτε σημείο της συγκέντρωσης.

Αντίστοιχα αποτελέσματα επιτυγχάνει το μικρόφωνο ενός ραδιοφωνικού σταθμού στους ακροατές του, η γραφίδα ενός δημοσιογράφου στους αναγνώστες ενός εντύπου.

Τα Μ.Μ.Ε., όμως, δεν ασκούν πολιτική. Χρησιμοποιούν την πολιτική για να αποκομίσουν οικονομικά ωφέλη. Είναι επιχειρήσεις και όχι πολιτικοί οργανισμοί. Από τη φύση τους, λοιπόν, επιδιώκουν να ελαχιστοποιήσουν το κόστος και να μεγιστοποιήσουν το κέρδος.

Απευθυνόμενα στην ολότητα της κοινωνίας, γνωρίζουν πολύ καλά πόσο χαμηλός είναι ο μέσος όρος των ποιοτικών απαιτήσεων του κοινού.

Λειτουργούν ως θιασώτες του εμπορικού κανόνα "η φθηνία τρωει τον παρά". Χωρίς τύψεις, χωρίς, αιδημοσύνη, ασχημονούν, υπερβαίνοντας κάθε κανόνα της πολιτικής και κοινωνικής ηθικής, προκειμένου να αυξήσουν τα κέρδη τους.

Στην προσπάθεια επίτευξης χαμηλού κόστους προγράμματος και υψηλής τηλεθέασης ή ακροαματικότητας δεν διστάζουν να ευτελίσουν την όποια αξία, την όποια Αρχή, και να προβούν στην πλέον φθοροποιό για τη Δημοκρατία ενέργεια. Ένας επιχειρηματίας που δεν επιτελεί κοινωνικό έργο αλλά επιδιώκει το κέρδος, αναμενόμενο είναι να τον ενδιαφέρει μόνο το νόμιμο και όχι η ηθική των πράξεών του.

Προβάλλουν, έτσι ως πρότυπο του πολιτικού διαλόγου, όχι τη διαδικασία αναζήτησης της συμφωνίας σε σημαντικά θέματα, αλλά εκείνη που οδηγεί στη σύγκρουση για τετριμμένα.

Καλλιεργούν, ως υπόδειγμα ιδανικού πολίτη, όχι εκείνον που προσφέρει συμμετέχοντας στα κοινά, αλλά εκείνον που παθητικά παρακολουθεί τις δικές τους επιλογές.

Καθιερώνουν, ως ικανό πολιτικό, όχι εκείνον που με παρρησία παραθέτει ορθολογικά τις ιδέες του, αλλά εκείνον που υποταγμένος στο Σύστημα, υπεκφεύγει της αλήθειας και αερολογεί εκφέροντας συγκεχυμένες έννοιες.

Επιτυγχάνοντας να καθιερώσουν τα δικά τους πρότυπα, μεταλλάσσουν τον πολιτικό ανταγωνισμό σε θεαματική αντιπαράθεση, της οποίας τα κλειδιά της νίκης κρατούν οι ιδιοκτήτες των Μ.Μ.Ε..

Πριν δώσουν, τη νίκη, όμως, στον εκλεκτό τους, επιβάλλουν πρώτα την κερδοφόρο γι' αυτούς χαμηλή ποιότητα. Γι' αυτό ο Γ. Χάμπερμας παρατηρεί ότι *"η ιδιωτικοποίηση των καναλιών έριξε το γενικό επίπεδο της πληροφόρησης"*. (ΑΥΓΗ)

Άνθρωποι που επαγγελματικά έχουν σχέσεις μαζί τους στηλιτεύουν τη διαπόμπευση της πλουραλιστικής πληροφόρησης με την επικράτηση της ελεύθερης "Παραπληροφόρησης". Ο Σ. Μ. Τζούμας γράφει στο ΒΗΜΑ (10-12-2000):

“Αυτή είναι η περίπτωση της ιδιωτικής τηλεόρασης. Έχοντας ως μοναδικό κριτήριο την κερδοφορία, έχει υποτάξει όχι μόνο τις ψυχαγωγικές εκπομπές αλλά και τις ειδησεογραφικές και ενημερωτικές στη λογική της τηλεθέασης και σε όσα αυτή συνεπάγεται.

Έτσι, η πολιτική παρουσιάζεται σαν ανόητο κουτσομπολιό, οι συγκρούσεις σαν προσωπικές φιλοδοξίες, ενώ οι καθοριστικές πολιτικές επιλογές έχουν ξεπέσει σε διαφορά *image* των αρχηγών.

Καμιά εξουσία δεν κατόρθωσε ποτέ να μετατρέψει την ίδια την κοινωνικότητα του ανθρώπου σε όπλο εναντίον του, καμιά δεν μπόρεσε να εξουτελίσει την πολιτική τόσο ριζικά, όσο η ιδιωτική τηλεόραση που την ονειρευτήκαμε ελεύθερη.”

Πρόθυμοι τηλεπαρουσιαστές ανέλαβαν αυτό το έργο και το εκτελούν επιτυχώς.

Με ελάχιστες εξαιρέσεις ακολουθούν πιστά τις οδηγίες του Συστήματος λόγω είτε καθαρού επαγγελματισμού, είτε μη πολιτικής συγκρότησης, είτε έλλειψης ηθικών αναστολών. Ευτελίζουν τον πολιτικό διάλογο σε φραστικές διαμάχες, εξάπτοντας το ενδιαφέρον των πολιτών, για θέματα που ελάχιστη σχέση έχουν με τα προβλήματά τους.

Οι πλείστοι των πολιτευομένων, λόγω αντίστοιχου δικού τους περιεχομένου, προσαρμόζονται στο ρόλο του χαριεντιζόμενου, ή του ψυχαγωγού ή του οργίλου, ανάλογα με το κλίμα της εκπομπής, για να εξασφαλίσουν την “προβολή τους”.

Οι σοβαροί πολιτικοί, υποχρεώνονται σε ένα επιπόλαιο διάλογο, λόγω της αμάθειας της πλειοψηφίας των τηλεπαρουσιαστών, οι οποίοι φροντίζουν, επιμελώς να κρατούν στα δικά τους επίπεδα τη συζήτηση.

Όσοι ασχολούμενοι με την πολιτική έχουν διαφορετικές απόψεις από τις τρέχουσες, ή δεν προσφέρουν θέαμα, προστατεύοντας την αξιοπρέπειά τους είναι αποκλεισμένοι από τα Μ.Μ.Ε.. Καλούνται μόνο εκείνοι που λόγω της προβολής τους ή της γραφικότητά τους ανεβάζουν τη θεαματικότητα.

Οι πολίτες “περνούν την ώρα τους” απολαμβάνοντας το θέαμα, ή όσοι θελήσουν να παρακολουθήσουν με προσοχή τη συζήτηση “βγαίνουν από τα ρούχα τους”. Αυτοί, οι δεύτεροι, αγανακτούν με το επίπεδο των πολιτευομένων. Έτσι, εντείνεται η αμφισβήτηση για το ρόλο τους, την οποία και μεταδίδουν, μέσα από το κοινωνικό γίγνεσθαι, στους πρώτους. Εκείνοι, με τη σειρά τους. με την ίδια ευχαρίστηση που παρακολουθούσαν το θέαμα, με την ίδια ευκολία απορρίπτουν “πάσα αρχή και εξουσία”.

Το αποτέλεσμα, είναι, μια γενική πολιτική καταρράκωση, όπου οι μεν πολιτικοί έχουν παραιτηθεί ουσιαστικά από την πολιτική επιχειρηματολογία, έναντι της “καλής” τηλεοπτικής παρουσίας, εμείς δε τους κρίνουμε, όχι ως παραγωγούς πολιτικής, αλλά ανάλογα με το πόσο “γράφουν στο γυαλί”.

Ο Μ. Duverger επισημαίνει ότι:

“Βασικός, άλλωστε, κανόνας, για να προσεγγίσει κανένας όσο το δυνατόν ευρύτερο κοινό, είναι να μη συγκρουσθή με κανένα. Ο τύπος, το ραδιόφωνο, η τηλεόραση επιδιώκουν ν’ αποφεύγουν τα σημαντικά, τα επικίνδυνα, τα αμφισβητούμενα θέματα. Το να πάρη κανένας μια σαφή θέση σ’ αυτά, υπάρχει κίνδυνος να ενοχλήση την πελατεία και να την απομακρύνει. Αν είναι απόλυτα αναγκαίο να μιλήση γι’ αυτά, γιατί έχουν έλθει στην επικαιρότητα, θα το κάνει με τις μεγαλύτερες προφυλάξεις, προσπαθώντας να ευχαριστήσει όλο τον κόσμο, δηλαδή χωρίς να εμβαθύνει στο πρόβλημα, στρέφοντας αλλού την προσοχή. Μεταχειρίζονται έτσι τους πολίτες, σαν να είναι παιδιά, ανίκανα ν’ αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες.”

Αυτήν, ακριβώς, την τακτική ακολουθούν τελευταία στην Ελλάδα, οι θεωρούντες εαυτούς ως ανανεωτές του πολιτικού σκηνικού και βέβαια τα ιδιωτικά Μ.Μ.Ε. τους στηρίζουν, αφού έχουν κάθε όφελος να επιδιώκουν την υποβάθμιση των απαιτήσεων του κοινού.

Μειώνουν το κόστος τους και αυξάνουν τα κέρδη τους. Η Δημοκρατία, όμως, βλάπτεται. Τα συμφέροντα των ιδιωτικών Μ.Μ.Ε., όπως τα αντιλαμβάνονται οι ιδιοκτήτες τους, και της Δημοκρατίας, είναι, δυστυχώς, αντιστρόφως ανάλογα.

Προσπαθούν να αποκοιμίσουν τους πολίτες όταν η Δημοκρατία τους θέλει σε εγρήγορση, και τους εξηγίζουν όταν πρέπει να τους καθησυχάσουν.

Καταγγέλλουν όταν πρέπει να υπερασπιστούν και συνηγορούν όταν πρέπει να αντιστρατεύονται. Προσφέρουν θέαμα όταν πρέπει να προκαλέσουν προβληματισμό και προκαλούν ανησυχία όταν πρέπει να προσφέρουν καθησυχασμό.

Έτσι, όμως, τα Μ.Μ.Ε. έχουν επιτύχει να επιβάλλουν τους δικούς τους κανόνες στο πολιτικό γίγνεσθαι και να συγκεντρώνουν την πολιτική δύναμη στα χέρια τους. Διότι, Δύναμη στη Δημοκρατία διαθέτει εκείνος που μπορεί να συγκεντρώνει και να επηρεάζει το πλήθος. Η τεχνολογία έδωσε στα Μ.Μ.Ε. μια καινούργια πολύτιμη δυνατότητα. Μπορούν να επηρεάζουν το πλήθος, χωρίς να το συγκεντρώνουν. Αυτή και μόνο η δυνατότητα τα κατέστησε ρυθμιστές στη διεκδίκηση της εξουσίας.

Την αδράνεια των πολιτευομένων εκμεταλλεύθηκαν τα Μ.Μ.Ε. για να τους αιχμαλωτίσουν

Οι πολιτικές εξελίξεις κατέληξαν να είναι αντικείμενο έμμεσων ή και άμεσων διαπραγματεύσεων, μεταξύ των ιδιοκτητών των Μ.Μ.Ε. και των κομμάτων, ή και μεμονωμένων πολιτικών.

Γράφει ο Α. Μαυρόπουλος στο ΠΡΙΝ (8-9-96):

“Το μεγάλο κόμμα της τηλεόρασης μοιάζει να είναι πιο ισχυρό από κυβέρνηση και αντιπολίτευση στις προεκλογικές περιόδους και όχι μόνο. Τα δισεκατομμύρια που δαπανούν τα μεγάλα κόμματα για τηλεοπτικά σποτ, οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν απέναντι στους καναλάρχες και τα μετεκλογικά δάνεια που συνήθως ακολουθούν έρχονται να αποκαλύψουν μιαν άλλη πλευρά του νομίσματος: Η επίσημη πολιτική και οι επίσημοι πολιτικοί δεν είναι μόνο

τηλεοπτικά προϊόντα αλλά και πελάτες της τηλεόρασης. Η πιθανότητα εκλογικής ανόδου εξαρτάται όλο και περισσότερο από την οικονομική δύναμη – αν δεν βγεις στην τηλεόραση απλά δεν υπάρχεις – όπως συχνά αναλύουν οι “ειδικοί”.

Η μονοπωλιακή διάθεση των υπηρεσιών τους, λόγω της καθολικής ενσωμάτωσης της πληροφόρησης σ’ αυτά τα ίδια, είναι τόσο αποτελεσματική, ώστε και οι συμφωνίες τους να μην εμποδίζονται από ιδεολογικές διαφορές και να επιτρέπουν ανενόχλητα, την ελευθερία του λόγου. Το μη ανεκτό, για τους ιδιοκτήτες τους, είναι η αθέτηση των συμπεφωνημένων οικονομικών δοσοληψιών.

Ο Παύλος Μπακογιάννης, σχετικά με την άνεσή τους να διαπραγματεύονται με κάθε προτιθέμενο, γράφει:

“Το κατεστημένο που ελέγχει, την τηλεόραση, δεν διαθέτει δική του αναγνωρίσιμη ιδεολογία, ούτε γνωρίζει επαρκώς την ιδεολογία που θέλει να χρησιμοποιήσει. **Συμφύρονται** τα πιο ετερόκλητα στοιχεία με ένα στόχο: τη διατήρηση της εξουσίας και της δικής του επιρροής για να καθιστούν βορά τους τη λαϊκή βούληση”.

Ο “συρφετός”, όμως, αυτός κατόρθωσε να συγκροτήσει σταθερά κέντρα ηγεμονικών δυνάμεων, οι οποίες αυξάνουν, όλο και περισσότερο, τον επηρεασμό τους επί του κοινωνικού συνόλου. Οι Κυβερνήσεις αλλάζουν, αλλά αλλάζουν με τη δική τους επιρροή, η οποία δεν αλλάζει ποτέ.

Απλώς φροντίζουν να την ενδυναμώνουν όλο και περισσότερο. Γράφει ο Ν. Κοτζιάς: “Η εξουσία δεν έχει μοναδικό κέντρο νομιμοποίησής της τη Βουλή, αλλά και μια σειρά άλλων θεσμών, όπως ο Τύπος, το ραδιόφωνο και η τηλεόραση, προς τα οποία ακολουθεί ειδική (και οικονομική) πολιτική προσεταιρισμού. Τα κόμματα και τα εκλογικά τους αποτελέσματα δεν είναι πια οι μοναδικοί σφυγμομέτρες των κοινωνικών διαθέσεων. Οι νέες μέθοδοι σφυγμομέτρησης εμφανίζονται σαν πιο αντικειμενικές αλλά και πιο εύπλαστες”.

Πιο εύπλαστες και πιο “πειστικές”, για να κατευθύνουν τα αποτελέσματα των εκλογών, ανάλογα με συμφωνίες.

Η κρατική εξουσία αλλάζει διαχειριστές, όχι με βάση την αποτελεσματικότητά τους στην επίλυση των προβλημάτων του Λαού, αλλά ανάλογα στην ανταπόκρισή τους στα αιτήματα των κατόχων των Μ.Μ.Ε..

Ο εισηγητής του ΚΚΕ διαμαρτύρεται:

“Στα Μέσα Ενημέρωσης υπάρχει σοβαρό ζήτημα δημοκρατίας. Πώς χρησιμοποιούνται από το κυβερνητικό κόμμα; Και όχι μόνο τα κρατικά κανάλια, αλλά και τα ιδιωτικά κανάλια, λόγω των διασυνδέσεων, που αξιοποιούνται. Φιμώνεται η φωνή του δικού μας Κόμματος, αλλά και όλων των μικρότερων Κομμάτων και γενικότερα η άλλη άποψη.”

Και ο “ανένταχτος” Λ. Μπαλτάς αναλαμβάνοντας ρόλο αυτόκλητου υπερασπιστή του Συνασπισμού, όπως δηλώνει, γράφει στην Καθημερινή: “Ο διασυρμός όμως ενός ολόκληρου κόμματος, με τη συνεπικουρία, έστω, ενός μικρού και ιδιαίτερα αυστηρά επιλεγμένου – πάντα από την ίδια τη τηλεόραση – αριθμού “στελεχών του”, που, απ’ ότι

φαίνεται, αυτόν τον τρόπο βρήκε για να κάνει όνομα, όχι μόνο δεν εγείρει καμιά διαμαρτυρία αλλά γίνεται και απόλυτα πειστικός!

Τούτη η μορφή δεν απευθύνεται, για άλλη μια φορά, στην ίδια την τηλεόραση. Αυτή απλώς κάνει τη δουλειά της, παράγοντας και αναπαράγοντας την εξουσία που ασκεί η εικόνα της. Ωστόσο, υπάρχουν κάποιοι φορείς και κάποιοι μηχανισμοί που εξουσιάζουν πολιτικά αυτή καθ' εαυτή την εικόνα."

Σχετικά με αυτές τις υπερβολές κατά επιλεγμένων στόχων, η παράγραφος 15.2 του Συντάγματος γράφει ότι: "η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του κράτους και έχουν σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων του λόγου της τέχνης. Πρέπει πάντως να εξασφαλίζεται η ποιοτική στάθμη των εκπομπών που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή τους και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας".

Ο εισηγητής όμως τη Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ομολογεί: "Πρέπει όλοι μας να ομολογήσουμε ότι όλες οι διατάξεις των άρθρων 14 και 15 έχουν ουσιαστικά καταστεί ανενεργές. Είναι αλήθεια ότι η πολιτεία με τέσσερα νομοθετικά κείμενα, (νόμος 1730/1987, νόμος 1866/1989, νόμος 2173/1993, νόμος 2328/1995) επεχείρησε να ρυθμίσει τον κρατικό έλεγχο στα οπτικοακουστικά μέσα, ώστε αυτά να λειτουργούν σύμφωνα με τη συνταγματική επιταγή. Όλες, όμως, αυτές οι προσπάθειες δεν ανταποκρίθηκαν στις προσδοκίες τους, γιατί είχαν εξ υπαρχής το σπέρμα της αποτυχίας.

Ο τελευταίος νόμος, ο νόμος του 1995, προέβλεπε την έκδοση δεκαπέντε προεδρικών διαταγμάτων, δώδεκα κοινών υπουργικών αποφάσεων, δώδεκα αποφάσεων του Υπουργού Τύπου. Από μια έρευνα που είχα κάνει πριν από δυο χρόνια, καμιά από αυτές δεν είχε εκδοθεί. Δεν ξέρω αν έχουν εκδοθεί σήμερα. Χωρίς, λοιπόν, έλεγχο από το κράτος τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα, τα οποία ελέγχονται από τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα, παίζουν τα δικά τους παιχνίδια."

Εμείς συμπληρώνουμε μια "λεπτομέρεια". Πλέον των 150 τηλεοπτικών και 1000 ραδιοφωνικών σταθμών, λειτουργούν έτσιθελικά χωρίς τη σχετική άδεια λειτουργίας που προβλέπεται να δίνεται από την Πολιτεία. Από το 1993 το ΕΣΡ επέλεξε τους τηλεοπτικούς σταθμούς που συγκέντρωναν τα στοιχεία καταλληλότητας και ανάλωσε δεκάδες συνεδριάσεις για τη σύνταξη ενός συμφωνητικού μεταξύ Πολιτείας και κατόχων τους, ουδέποτε όμως υπεγράφη από τους αρμόδιους Υπουργούς για να εκδοθούν οι σχετικές άδειες.

Δεν εκδόθηκαν ποτέ τα σχετικά διατάγματα, και δεν υπογράφηκαν ποτέ τα απαραίτητα συμφωνητικά, διότι οι εκάστοτε Αντιπρόσωποί, μας που διαχειρίζονται την κρατική εξουσία, αισθάνονται μειονεκτούντες, απέναντι στην πολιτική δύναμη των Μ.Μ.Ε.. Αισθάνονται αδύναμοι να προχωρήσουν σε οποιοδήποτε ποιοτικό ή νομικό έλεγχο της λειτουργίας τους. Ούτε καν τη μέτρηση της τόσο πολύτιμης, για την οικονομία της αγοράς, θεαματικότητας δεν ανέλαβε η Πολιτεία να μετρά, αλλά το κάνουν μόνοι τους, με δικές τους εταιρείες μετρήσεων, ρυθμίζοντας αφ' εαυτών την

“πίτα” της αγοράς. Υπενθυμίζουμε ξανά, όμως, ότι μια εξουσία που δεν ελέγχει, δεν υπάρχει.

Η Πολιτεία ολιγώρησε στο να επιβάλλει τους κανόνες της και ανέχτηκε την παράνομη ύπαρξή τους, με την αίσθηση της δύναμης εκείνου που διατηρεί ένα μονοπώλιο, εν προκειμένω της Πληροφόρησης, επί μακρόν διάστημα, αλλά και την ταυτόχρονη πολιτική ανασφάλεια εκείνου που καταγγέλλεται ως “φιμωτής”.

Τα Μ.Μ.Ε. εκμεταλλεύτηκαν, στο έπακρο, την ολιγωρία αυτή, για να επιβάλουν πραξικοπηματικά την αναφανδόν επικράτησή τους στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης. Αφού δίστασε η Πολιτεία να ασκήσει την εξουσία της, να τα ελέγχει, λόγω των κοντόφθαλμων υπολογισμών και την έλλειψη προβλεπτικότητας, γιγάντωσαν εκείνα την εξουσία τους και ελέγχουν ασύδοτα τους λειτουργούς της, επιβάλλοντας και την ύπαρξή τους, και το χαμηλό, όπως κάθε ασύδοτο, ποιοτικό τους επίπεδο.

Ο Μάριος Πλωρίτης γράφει στο ΒΗΜΑ (2-12-95):

“Το “κράτος θέαμα” παρουσιάζει το θέαμα ενός κράτους που τραμπολίζεται οικτρά ανάμεσα στην αδυναμία και την αναρχία, στην ανακολουθία και την αναξιοπιστία, στην ανυποληψία και τη γελοιότητα.

Κι αυτό το θέαμα γίνεται υπερθέαμα από την υπερεξουσία των Μ.Μ.Ε., που τρέφονται και τρέφουν το κοινό όχι μόνο με τη “βεντετοποίηση” των πιο απίθανων προσώπων της “επικαιρότητας”, αλλά με τη “σταρ – οποίηση” της βίας, της αθλιότητας, των σκανδάλων, της χρεοκοπίας αρχών και Αρχών...”

Και καταλήγει: “Έχουμε περάσει, εμείς οι Έλληνες, πολέμους, κατοχές, δικτατορίες, κάθε είδους υποδουλώσεις. Ωστόσο, μας έμενε πάντα η ελπίδα πως οι τυραννίες, οι απ’ έξω κι οι από μέσα, θα πέσουν, πως “Αύριο θα’ ναι μια άλλη, καλύτερη μέρα” – και αγωνιζόμαστε γι’ αυτό. Αλλά σε τι Αύριο μπορούμε να προσβλέπουμε όταν εμείς οι ίδιοι εκδίδουμε εις πορνείαν το Σήμερα, και αγωνιζόμαστε να μολύνουμε με ανίατες αφροδίσιες αρρώστιες το Αύριο και το Μεθαύριο;”

Και ο Αριστόβουλος Μάνεσης σε ένα άρθρο του για την “πολιτική κρίση και κρίση της πολιτικής” στο ΒΗΜΑ (29-1-95) γράφει: *“Ο εκχυδαϊσμός της πολιτικής αντιπαράθεσης, ο ευτελισμός του πολιτικού βίου και η έκπτωση των πολιτικών ηθών είναι προφανής κοινός τόπος. Πρόχειρο παράδειγμα: τα λεγόμενα Μέσα Μαζικής “Ενημέρωσης” (κατ’ ουσίαν “Επιρροής”) έχουν αναγάγει σε κύριο θέμα επικαιρότητας, όχι π.χ. το “πόθεν έσχες” καθεαυτό, αλλά τον αριθμό των αποχωρητηρίων και των πισινών της κατοικίας του εκάστοτε πρωθυπουργού ή τον βαθμό τρυφερότητας των σχέσεων του εκάστοτε πρωθυπουργικού ζεύγους.”*

Η αλλοιωτική τακτική σε επιλογές και μεγέθη των Μ.Μ.Ε. απαιτεί σθεναρές αποφάσεις για να αντιμετωπισθεί

Χωρίς πολιτικές ή κοινωνικές αναστολές τα Μ.Μ.Ε. εξογκώνουν ανώδυνες υποθέσεις για να αποκτήσουν το ενδιαφέρον του κοινού, δραματοποιούν προβλήματα για να προκαλέσουν την απάρεσκεια, προσωποποιούν την εξουσία για να προκαλούν, τεχνητά, το μίσος ή τον ενθουσιασμό, και πάντα κατά το πώς εξυπηρετούνται τα συμφέροντά τους.

Γράφει ο M. Duverger: *“Το μεγάλο κοινό ενδιαφέρεται λίγο για τις αφηρημένες ιδέες και τις θεωρίες, οι οποίες δεν είναι καθόλου κατάλληλες για μεγάλους τίτλους και εικονογράφηση. Είναι διαφορετικά όμως, αν αυτές οι ιδέες ενσαρκώνονται από έναν άνθρωπο, στον οποίο προσδίδονται οι διαστάσεις ήρωα. Το θέατρο και ο κινηματογράφος απέδειξαν την διαφημιστική αποδοτικότητα αυτών που αποκαλούμε vedettes, και που δημιουργήθηκαν από τα μέσα σύγχρονης πληροφόρησης. Μεταφερόμενο στην πολιτική το σύστημα γίνεται το ίδιο αποδοτικό. Ο τύπος, τα εβδομαδιαία εικονογραφημένα περιοδικά, το ραδιόφωνο, η τηλεόραση δημιουργούν έτσι πολιτικούς ήρωες, σε μεγάλο βαθμό προκατασκευασμένους, σε μεγάλο βαθμό μυθικούς, που αρέσουν στο κοινό τόσο περισσότερο, όσο έχει την εντύπωση μιας οικειότητας μαζί τους. Αυτοί οι “ήρωες” χρησιμοποιούν, φυσικά, στους πολιτικούς αγώνες την δημοτικότητα που δημιουργήθηκε μ’ αυτό τον τρόπο”.*

Και οι κατασκευαστές των “ηρώων” τους χρησιμοποιούν, με τη σειρά τους, για να εκμεταλλεύονται την εξουσία και να συγκεντρώνουν τον πλούτο.

Η συγκέντρωση του πλούτου δεν είναι αυτή καθ’ αυτή το μείζον πρόβλημα. Ίσως σε κάποιες περιπτώσεις να ωφελεί, επιτρέποντας την ελληνική επιχειρηματική παρουσία στον ευρωπαϊκό οικονομικό ανταγωνισμό. Είναι καταστρεπτική, όμως, για τη Δημοκρατία, όταν επιστρατεύεται για να επηρεάζει τη βούληση του εκλογικού σώματος, για να αξιώνει ή απαξιώνει πολιτικά πρόσωπα, για να απαιτεί τη λήψη αποφάσεων, οι οποίες ευνοούν τους ισχυρούς και βλάπτουν τα συμφέροντα του Λαού, για να διαστρεβλώνει τη νομιμότητα και να νοθεύει αλόγιστα τη Δημοκρατία.

Γράφει ο Αντώνης Μανιτάκης στην Ελευθεροτυπία (25-7-97)

“Η διαμόρφωση της γνώμης και της βούλησης των πολιτών ελέγχεται σχεδόν αποκλειστικά από τους μεγιστάνες και αφέντες των μέσων ραδιοτηλεοπτικής επικοινωνίας. Τα καλούμενα “διαπλεκόμενα συμφέροντα” διαμορφώνουν την κοινή γνώμη κατά το δοκούν και κατά τις ιδιωτικές τους προσδοκίες ή χρηματοοικονομικές ανάγκες τους.

Σε μια δημοκρατία που είναι “κυβέρνηση διά της κοινής γνώμης” η κυβέρνηση που στηρίζεται όχι στη “βούληση” ή στη “γνώση”, αλλά στη “δόξα” – κατά Πλάτωνα – των πολιτών, όποιος ελέγχει τη ραδιοτηλεοπτική επικοινωνία, ελέγχει την ιδιωτική και δημόσια ελευθερία και έμμεσα τη λαϊκή κυριαρχία.”

Μια ελεγχόμενη, όμως, Λαϊκή Κυριαρχία, δεν είναι κυριαρχία. Η πηγή της εξουσίας που θεμελιώνει το Σύνταγμα δεν είναι δυνατόν να εκφέρεται ως όρος κατ’ ευφημισμόν, ούτε να εμφανίζεται ως εικονική πραγματικότητα. Όταν η ελευθερία και η

ισότητα μετατρέπονται σε "φαντασιώσεις" σημαίνει ότι δεν υπάρχουν. Αν, για να έχει ένας πολιτικός ίση μεταχείριση, πρέπει να είναι τοποθετημένος κατά τις "υποδείξεις", δεν είναι ελεύθερος. Αν του επιτρέπουν μεν να λέει μεμονωμένος την αλήθεια, την εξουδετερώνουν, όμως, ενδυναμώνοντας εκατομμύρια φορές με τα Μ.Μ.Ε. τη δική τους προπαγάνδα, του στερούν την ισότητα.

Εμποδίζουν, έτσι, βάνουσα την κυκλοφορία της ακατέργαστης πρώτης ύλης της πληροφόρησης και υποχρεώνουν τον μεν πολίτη, ως θεατή, ως ακροατή ως αναγνώστη, να ζει στο βασίλειο της "επίσημης", κατευθυνόμενα επεξεργασμένης, αποπληροφόρησης, τον δε "μη υπάκουο" πολιτικό να δραστηριοποιείται μέσα στο χάος της ανισότητας.

Εκμεταλλούνται την έλλειψη αμυντικής θωράκισης της πληροφόρησης, για να πλήττουν το σκληρό πυρήνα της διαδικαστικής δομής της Δημοκρατίας, με μια επιθετική αποπληροφόρηση, που πάνω της καθρεπτίζεται, πλέον, το ύστερο λυκόφως της Δημοκρατίας.

Η όποια ενδεχόμενη πρόταση, για οχύρωση της ίσης μεταχείρισης, προσκρούει στην επίκληση της δημοκρατικής Αρχής για ελευθερία της έκφρασης, η οποία βεβαίως δεν πρόκειται για επίκληση αλλά καπήλευση.

Ο Καρλ Πόπερ όταν ερωτάται πως αυτός ένας φιλελεύθερος, προτείνει την επιβολή ρυθμίσεων για την τηλεοπτική πληροφόρηση και του επισημαίνεται ότι υπάρχουν αντιρρήσεις γι' αυτές απαντά:

"Πρέπει να ομολογήσω ότι δυσκολεύομαι να κατανοήσω αυτές τις αντιρρήσεις. Θα μπορούσα να θέλω να εκφραστή κτυπώντας σας με μια γροθιά, αλλά είναι σαφές ότι δεν μπορώ, δεν πρέπει να το κάνω. Είναι μήπως αντιφιλελεύθερο το να με εμποδίσετε να σας κτυπήσω;

Η αλλοτρίωση της Λαϊκής Κυριαρχίας, που με την ευθύνη των πολιτικών προκλήθηκε, απασχολεί έντονα τον πολιτικό κόσμο λόγω της αδυναμίας τους να την αντιμετωπίσουν. Όσο γιγαντώνεται, αντιλαμβάνονται ότι τους αποδυναμώνει ανάλογα ως συνιστώσα, ως τμήμα, πλέον της εξουσίας, αφού με την τακτική τους απώλεσαν, ήδη, το μονοπώλιό της. Το φαινόμενο προκάλεσε, πλέον, μια οδυνηρή πραγματικότητα όχι μόνο για τους πολίτες αλλά και για τους ίδιους.

Ο εισηγητής του Συνασπισμού καταθέτει: *"Πρέπει να είμαστε προμηθείς. Είναι ραγδαία και έντονη η είσοδος της σύγχρονης τεχνολογίας στο χώρο της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου. Το ξέρουμε όλοι και πρέπει εμείς να προλάβουμε και να ρυθμίσουμε και με συνταγματική ρύθμιση αυτό το ζήτημα.*

...Εάν θέλουμε να είμαστε αποφασιστικοί και ειλικρινείς με τα πράγματα – δεν αναλύω περαιτέρω – πιστεύω ότι το Εθνικό Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο πρέπει να βρει την αυτόνομη ρύθμισή του στο πλαίσιο της συνταγματικής τάξης.

Και βεβαίως, στο ίδιο πλαίσιο, από την ώρα που η τηλεόραση κάνει χρήση δημόσιου αγαθού, να υποχρεώνεται αυτή να σέβεται την ψυχική υγεία του πολίτη, την προσωπικότητά του, τον πολιτισμό, την ελληνική γλώσσα.''

Ο εισηγητής της Ν.Δ επιμένει κι' αυτός στην συνταγματική κατοχύρωση σαν να πρόκειται για ξόρκι που θα διώξει το κακό.

''χρειάζεται η συνταγματική κατοχύρωση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεοράσεως. Εάν θέλουμε, πράγματι, να κοπεί ο ομφάλιος λώρος μεταξύ διαπλεκομένων συμφερόντων και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, πρέπει να αναγάγουμε το Εθνικό Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο σε ανεξάρτητη διοικητική αρχή, να προβλέψουμε, ώστε ο τρόπος αναδείξεως των μελών του να μην εξαρτάται από την κομματική πλειοψηφία, να προβλέψουμε ότι οι αποφάσεις του θα έχουν αποφασιστικό χαρακτήρα, και όχι συμβουλευτικό, για τον Υπουργό και τέλος, να προβλεφθεί ότι θα έχει ίδιους πόρους, ώστε να μπορεί να λειτουργεί ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή.''

Η πραγματικότητα είναι ότι και δεν θέλουν και δεν μπορούν να επιβάλουν ένα ελεγκτικό μηχανισμό, όπως το Ε.Σ.Ρ., στο χώρο της Πληροφόρησης.

Απόδειξη είναι ότι τα περισσότερα από τα μέλη του διορίζονται από τα κόμματα και ο Πρόεδρός του διορίζεται από την Κυβέρνηση, δηλαδή από αυτούς που κατ' εξοχήν δεν θα έπρεπε να είναι εις θέση να επηρεάζουν τη βούληση των μελών και τις αποφάσεις τους.

Όσον αφορά στο προσωπικό, είναι κάτω από 10 άτομα, όταν το αντίστοιχο της Γαλλίας είναι 300 περίπου άτομα. Η αριθμητική αυτή διαφορά είναι αρκετά ενδεικτική του πόσο ενδιαφέρθηκαν οι ελληνικές κυβερνήσεις να λειτουργήσει αποτελεσματικά το ελεγκτικό αυτό όργανο, το οποίο αναβάθμισαν με συνταγματική θέσπιση.

Όσο για τα μέσα, και τον προϋπολογισμό, πρακτικά, απλώς δεν υπάρχουν. Η έδρα του φιλοξενείτο κατά καιρούς σε διάφορα κτίρια και γραφεία ως να επρόκειτο περί "άχθους αρούρης"

Η συνταγματική αναβάθμιση είναι μια εύκολη λύση έκφρασης ενδιαφέροντος, το οποίο όμως παραμένει άνευ πρακτικού αποτελέσματος. Κοντολογίς, είχαν τη δυνατότητα να επιλύσουν πάρα πολλά προβλήματα με τις αρμοδιότητες του κοινού νομοθέτη, πριν θεωρηθεί αναγκαία η συνταγματική κατοχύρωση.

Όταν υπάρχει 10 χρόνια ένα όργανο, τόσο μεγάλης σημασίας για τη Δημοκρατία και την κοινωνία, και παραμένει "ευνουχισμένο", το να προάγεται σε συνταγματικό όργανο, χωρίς ουσιαστικές αλλαγές στη σύνθεσή του, στις αρμοδιότητές του και στις συνθήκες λειτουργίας του, είναι μάλλον προσβολή παρά προσφορά στη Δημοκρατία. Καλό και θεάρεστο το έργο του, άξια τα μέλη του, θεμιτή η συνταγματοποίησή του, αλλά το βέβαιον είναι ότι η Πολιτεία εξακολουθεί να το διατηρεί ως "βιτρίνα" και όχι για ουσιαστική συνεργασία, με σεβασμό στις απόψεις και αποφάσεις του.

“Αν το άτομο στις σύγχρονες κοινωνίες αισθάνεται να συνθρίβεται κάτω από το βάρος της εξουσίας που ασκούν επάνω του τα κανάλια, όταν του παρέχουν ενημέρωση “με την οκά”, βεβαίως το ρόλο της διαφύλαξης των δικαιωμάτων του δεν μπορεί να παίξει το κράτος. Γιατί το κράτος αμφισβητείται επίσης – και δικαίως – ως προς τις γενικότερες προθέσεις του απέναντι στους πολίτες.”

γράφει ο Χ. Οικονόμου μέλος του Ε.Σ.Ρ. (Ελευθεροτυπία, 14-4-96)

Όμως, αν την Πολιτεία (που ασφαλώς υπαινίσσεται με τη λέξη κράτος) την αμφισβητούν οι πολίτες, ποιοι νομιμοποιούνται να τους προστατεύσουν; Και εάν το πρόβλημα είναι η σκουριασμένη Διοίκηση, χρειάζεται άραγε συνταγματική επιταγή για την ίδρυση ενός δυναμικού αποτελεσματικού, ευέλικτου, διοικητικού φορέα, ή απλώς η βούληση της Πολιτείας;

Η Δημοκρατία δεν βλάπτεται από τα Μ.Μ.Ε. αλλά από τους ακατάλληλους χειριστές τους

Εμείς πιστεύουμε ότι όλα είναι θέμα βούλησης της Πολιτείας, και πιο συγκεκριμένα πολιτικής βούλησης των Αντιπροσώπων μας.

Βούληση να μπουν τα πράγματα σε τάξη, την οποία θα σέβονται όλοι και όχι βούληση που στοχεύει στο, να τα κουκουλώσει, για να συνεχίσει ανενόχλητο το Σύστημα της δραστηριότητές του.

Διότι, όταν, όλη αυτή η ρητορεία, περί συνταγματικών κατοχυρώσεων, καταλήγει σε κάποιες διατάξεις ενός ομιχλώδους ασυμβίβαστου, μεταξύ εργολάβου και προμηθευτού του Δημοσίου και ιδιοκτήτου Μ.Μ.Ε. και μιας αχαμνής απαγόρευσης για τη συγκέντρωση ιδιοκτησίας πολλών Μ.Μ.Ε., τότε είναι βέβαιον ότι καμιά θετική εξέλιξη δεν πρόκειται να επέλθει. Με απαγορεύσεις, μόνο, προστατεύεται ένα σύστημα, που λειτουργεί, ήδη, καλά. Ένα σύστημα που για πολλά χρόνια καρκινοβατεί, χρειάζεται θετική ώθηση, θετικά μέτρα, για να αποκτήσει αποτελεσματικότητα.

Στέκονται ικανοποιημένοι οι πολιτευόμενοι π.χ. στην απαγόρευση την οποία περιέχει το ασυμβίβαστο εκδότη - προμηθευτή. Δεν τολμούν να προχωρήσουν, όμως, στον καθορισμό προϋποθέσεων, καταλληλότητας για τον εκδότη – φορέα, πτυχίου επαγγελματικής εξειδίκευσης για τους δημοσιογράφους. Μόνη της η απαγόρευση δεν πρόκειται να εξυγιάνει τα κύκλωμα. Η απαίτηση, όμως, καταλληλότητας και εξειδίκευσης θα φέρει την εξυγίανση. Συζητούν περί κωδίκων δεοντολογίας και κανόνων αυτοδέσμευσης, όταν, όπως γράφει ο Θ.Γ. Γιαλκέτσης, *“η πλειονότητα των επαγγελματιών της τηλεόρασης δεν αντιλαμβάνονται πλήρως την υπευθυνότητά της. Όταν δεν είναι ικανοί να αξιολογήσουν το εύρος της δύναμής τους”*. (Ελευθεροτυπία, 8-9-90)

- Ποιος, Πως και Πότε θα στήσει τον τεράστιο μηχανισμό που απαιτείται για να ελέγχει το χάος προγραμμάτων, εάν δεν αυτορυθμιστεί η ποιότητα από την βελτίωση της επαγγελματικής συνείδησης και κατάρτισης των συντελεστών τους;
- Ποιοι θα κατανοούν και θα εφαρμόζουν τους κώδικες και τους κανόνες, όταν έχει διαμορφωθεί η αντίληψη ότι, ο επαγγελματίας χρήστης του μικροφώνου, της τηλεόρασης ή του ραδιοφώνου, που καταφέρνει να συγκεντρώνει την προσοχή, του κοινού, αυτοδικαίως εκφέρει τη σωστή άποψη, έστω και εάν συγκεντρώνει την προσοχή, όπως ένας επιδειξίας στο δρόμο;
- Ποιος θα πείσει όλους αυτούς, οι οποίοι με προπέτεια παρουσιάζουν τις θέσεις και απόψεις τους ως δικές μας επιθυμίες και προτιμήσεις, ότι δεν έχουν δικαίωμα να επικαλούνται, μόνο και μόνο για να καπηλεύονται, την “κοινή γνώμη”, και να μιλούν εν ονόματι μας, μόνο και μόνο για να προσδώσουν κύρος στις από το Σύστημα κατευθυνόμενες προτάσεις τους;
- Ποιος θα τους υπενθυμίσει ότι *“το δικαίωμα τους να ομιλούν, δεν περιλαμβάνει και υποχρεώσει δική μας να τους παίρνουμε στα σοβαρά”* όπως είπε ο αμερικανός Hubert H. Humphrey.

Χρειάζεται να σκεφθούμε, επεσήμανε ο Κάρλ Πόπερ, “διότι συχνά χρησιμοποιείται κακά η τηλεόραση.

“Η εμπειρία μου από το τηλεοπτικό περιβάλλον με διδάσκει πράγματι ότι οι επαγγελματίες του δεν γνωρίζουν αυτό που κάνουν. Θέτουν σκοπούς του τύπου “να είμαστε ρεαλιστές”, “να είμαστε συναρπαστικοί”, “να προκαλούμε το ενδιαφέρον”, “να προκαλούμε συγκίνηση”. Αυτοί είναι οι στόχοι μου θέτουν ρητά. Αυτό που μετράει την τέχνη, την τεχνική ενός ανθρώπου της τηλεόρασης είναι η υλοποίηση τέτοιων στόχων. Δεν έχει συνείδηση της εκπαιδευτικής του λειτουργίας, δεν έχει συνείδηση της πελώριας εξουσίας που ασκεί.”

Αυτοί που πρέπει να αναλάβουν πρώτα τις ευθύνες τους είναι οι πολιτικοί. Να τολμήσουν να βάλουν το μέλλον το δικό τους, και το δικό μας, πάνω από το φθηνό βόλεμα του σήμερα.

Να τολμήσουν να “στενοχωρήσουν” όλες αυτές τις ελλειμματικές προσωπικότητες που αναγορεύονται σε “διαμορφωτές της κοινής γνώμης” (και δυστυχώς για τον τόπο είναι) και να απαιτήσουν την προηγούμενη εκπαίδευσή τους, την προηγούμενη προετοιμασία τους, ώστε μετά από σχετική δοκιμασία, να κρίνονται εάν διαθέτουν τα αναγκαία εφόδια και τα ικανά προσόντα να αναλάβουν αυτόν τον τόσο σπουδαίο για τη λειτουργία της Δημοκρατίας ρόλο του “διαμορφωτού της κοινής γνώμης”.

Στην Ιταλία π.χ. για να εξασκήσει κάποιος το επάγγελμα του δημοσιογράφου πρέπει να έχει συγκεκριμένη εκπαίδευση και να περάσει από εξετάσεις. Στην Αγγλία

υπάρχουν αντίστοιχοι περιορισμοί, οι οποίοι βασίζονται στην εκπαίδευση και την εμπειρία.

Ο Καρλ Πόπερ κάνει συγκεκριμένη πρόταση για εξειδικευμένη εκπαίδευση των δημοσιογράφων της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου και προτείνει την ύπαρξη ειδικής άδεια εργασίας που θα εκδίδεται κατόπιν σχετικών εξετάσεων.

“Η πρότασή μου είναι τούτη: να ιδρύσουμε ένα θεσμό όπως εκείνος που υπάρχει για τους γιατρούς. Οι γιατροί ελέγχονται μέσα από ένα κανονισμό. Το πράγμα δεν έχει πάντα τέλεια επιτυχία. Υπάρχουν γιατροί που κάνουν σοβαρά λάθη και γιατροί που διαπράττουν εγκλήματα. Αλλά υπάρχουν πάντα και οι κανόνες που έχει επεξεργαστεί ο κανονισμός. Φυσικά, το κοινοβούλιο έχει νομοθετική εξουσία ανώτερη από εκείνη του κανονισμού των γιατρών. Στη Γερμανία και στην Αγγλία αυτός ο θεσμός αποκαλείται “Βουλή των γιατρών”. Με βάση αυτό το μοντέλο θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα “Ινστιτούτο για την τηλεόραση”. Στη συνέχεια θα’πρεπε να πάρετε μέρος σε μια σειρά μαθημάτων για να ευαισθητοποιηθείτε σχετικά με τους κινδύνους στους οποίους η τηλεόραση εκθέτει τα παιδιά, τους ενήλικες και στο σύνολο του πολιτισμού μας.

Έτσι πολλοί από σας θα ανακάλυπταν άγνωστες πτυχές του επαγγέλματος και θα οδηγούνταν να εξετάσουν με νέο τρόπο την κοινωνία και το ρόλο τους. Θεωρώ εξάλλου ότι σε ένα δεύτερο χρόνο θα’πρεπε να δώσετε εξετάσεις για να φανεί αν έχετε αφομοιώσει τις βασικές αρχές. Αφού περάσετε τις εξετάσεις, θα’πρεπε να δώσετε όρκο όπως και οι γιατροί. Θα’πρεπε να υποσχεθείτε ότι θα υπολογίζετε πάντα αυτούς τους κινδύνους και ότι συνεπώς θα δράτε με υπεύθυνο τρόπο. Μόνο τότε θα μπορείτε να εγγραφείτε ως μόνιμο μέλος του “Ινστιτούτου για την τηλεόραση”. Αν δεν τηρείτε αυτή την υπόσχεση, θα χάνετε την άδεια άσκησης επαγγέλματος”. (Ελευθεροτυπία, 8-9-96).

Είναι μια απαράδεκτη αλλά και παράδοξη κατάσταση για την Ελλάδα, της ισχυρής δομημένης κοινωνίας και της μεγάλης δημοκρατικής ευαισθησίας, αυτό το “μπείτε σκύλοι αλέστε” του τηλεοπτικού και ραδιοφωνικού αλαλούμ.

Όλη η ένταση, του διαρκώς υποβόσκοντος εθνικού μεταβολισμού της μετακύλησης της ελευθερίας σε ασυδοσία, παρουσιάστηκε και αναπτύσσεται στον τηλεοπτικό χώρο.

Η αιφνίδια ίδρυση ατέλειωτων μικρών και μεγάλων σταθμών και η έλλειψη έτοιμων επαγγελματιών, οδήγησε στην ανεύθυνη χρησιμοποίηση άσχετων με το λειτουργήμα του δημοσιογράφου ατόμων, τα οποία εθέλγοντο από την άμεση προβολή.

Από τη μια μέρα στην άλλη, μέσα από μια ταχύτατη διαδικασία μεταγένεσης, παρήγοντο “επαγγελματίες” των ηλεκτρονικών Μέσων από ανεπάγγελτα άτομα. “Επαγγελματίες” οι οποίοι, όπως, γράφει ο Ν. Καλογερόπουλος (Πολιτικά Θέματα, 13-1-95): *“Χωρίς καμιά σοφία, με τη συνήθη επιπολαιότητα, αμάθεια ή ημιμάθεια, που χαρακτηρίζει τους “ταγούς” των Μ.Μ.Ε., παρανοούν, παραπλανούν και πελαγώνουν, με*

μοναδικό πνευματικό τους όπλο το "μαρκούτσι" και το ιδιοτελή συμφέροντα του "Συγκροτήματος που τους εξασφαλίζει τον επιούσιο"'.

Η Ελλάδα των αυστηρά ελεγχόμενων επαγγελματιών, ανέχεται στον πιο ευαίσθητο τομέα της δημόσιας ζωής, ένα εντελώς ανεξέλεγκτο επάγγελμα.

Απαιτεί η Πολιτεία, και καλά κάνει, να βγάζει σχολή ο Παπάς για να λειτουργεί στην εκκλησία, να έχει 4ετή φοίτηση ο δάσκαλος για να διδάσκει στο σχολείο, ο δικηγόρος να έχει εμπειρία για να πάρει άδεια εξάσκησης επαγγέλματος, ο διπλωματούχος γιατρός να εξασκηθεί σε νοσοκομείο, και αντίστοιχες προϋποθέσεις για τόσα άλλα επαγγέλματα, που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους πελάτες τους μόνο ατομικά, προκειμένου να προστατεύσει τον άνθρωπο.

Επιτρέπει, όμως, στον οποιοδήποτε άσχετο, να διαμορφώνει την άποψη του πολίτη από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και να συντελεί στο σχηματισμό των νέων κοινωνικών προτύπων. Η τηλεόραση λειτουργεί ως συνολική και συνεχής εκπαίδευση, η οποία δεν είναι δυνατόν, επομένως, να παρέχεται από μη εκπαιδευμένους.

Το μεγάλο μειονέκτημα του τηλεοπτικού και ραδιοφωνικού πεδίου στην Ελλάδα είναι ότι στη μέγιστη πλειοψηφία του το ανθρωπινό δυναμικό του δεν διακατέχεται από την ιδέα ότι διακονεί ένα κοινωνικό ρόλο που απαιτεί ήθος, αλλά θεωρεί ότι πουλάει ένα εμπορεύσιμο προϊόν που απαιτεί "μαγκιά" και "κόλπα".

Εδώ είναι, όμως, που υπεισέρχεται η μεγάλη ευθύνη των διανοομένων της Χώρας μας. Η ευθύνη της παθητικής αντιμετώπισης αυτής της συνεχούς φθοράς του σημερινού και αυριανού ελληνικού δυναμικού.

Ο Γ.Δ. Κοντογιώργης γράφοντας στο "Ένα" για το "Μέλλον της Δημοκρατίας" και τη μετάβασή της από την βιομηχανική στην τεχνολογική κοινωνία, θεωρεί ως μία από τις τρεις βασικές προτεραιότητες την *"αποϊδιοποίηση και ανάδειξη των μέσων της πολιτικής επικοινωνίας, όπως η τηλεόραση, σε θεμελιώδεις παράγοντες του πολιτικού συστήματος"*. Στο ευφυές περιβάλλον που διαμόρφωσε ο άνθρωπος, γράφει, *"η ανάδειξη αυτή θα επισπεύσει τις νοοτροπιακές κατασταλάξεις της κοινωνίας"*.

Τι είδους κατασταλάξεις, όμως, θα μορφοποιηθούν και από ποιους και τι ισορροπίες θα σταθεροποιηθούν, όταν οι ίδιοι οι πολιτικοί μας αντιπρόσωποι γίνονται αυτοβούλως έρμαια των συμπεριφορών ανεύθυνων χειριστών των Μ.Μ.Ε. και οι διανοούμενοι παραμένουν απλοί παρατηρητές της μεθοδικής κάλυψης της αλήθειας από το ψεύδος;

Ο Δ. Δημητράκος επισημαίνει την ευθύνη των διανοομένων, αυτών που έχουν χρέος να είναι οι διαμορφωτές της κοινής γνώμης και παρέδωσαν τις επάλξεις τους αμαχητί.

“Την κύρια ευθύνη την έχουν οι διαμορφωτές κοινής γνώμης και ειδικότερα οι άνθρωποι του πνεύματος. Από αυτούς εξαρτάται το αν η αλήθεια θα ανακτήσει το ρόλο της ως ρυθμιστική ιδέα μέσα στην κοινωνία ή αν θα συνεχίσει να σχετικοποιείται με αιτιολογικό την ανάγκη υπηρετήσης άλλων, υποτιθέμενα ανώτερων σκοπιμοτήτων.”

Οι διανοούμενοι που έχουν τη Γνώση, αλλά και τη δυνατότητα να τη μεταδίδουν, είχαν και έχουν το χρέος να διεκδικήσουν, ή και να επιβάλουν, μερίδιο συμμετοχής τους στη χρήση των Μ.Μ.Ε. για τη μετάδοση της Αλήθειας. Αποτελούν το “άλας της Ελλάδος” συνιστούν την ηγέτιδα πνευματική τάξη και έχουν υποχρέωση πέρα από τις παραδοσιακές επάλξεις τους, να αποδυθούν σε ένα αγώνα απόρριψης της ευτέλειας και της στήριξης του πολύτιμου αγαθού της αληθινής πληροφόρησης.

Έχουν υποχρέωση να εμπλακούν στις διαδικασίες διαμόρφωσης της κοινής γνώμης, για να αποτελέσουν πρότυπα σύγκρισης, ώστε να καταποντισθεί η σημερινή ευτέλεια και να λάμψει η δικής τους ποιότητα. Να παύσουν *“Οι κόρακες του ψεύδους να παριστάνουν τις περισσότερες της αλήθειας.”* Να αποκαλυφθεί η αμάθειά τους, οι σκοπιμότητές τους, η οργανωμένη παραπλάνηση και εξαπάτηση, στις οποίες επιδίδονται εις βάρος του Λαού, ώστε να εξουδετερωθεί να ανατραπεί αυτή η τόσο αντιδημοκρατική σημερινή πραγματικότητα και η φθοροποιός επιρροή τους στη λειτουργία της Δημοκρατίας μας.

Μόνο αν καταθέτουν την αλήθεια οι σοφοί της Χώρας με απλή κατανοητή γλώσσα στα Μ.Μ.Ε. θα διανοιγεί μια προοπτική βελτίωσης της ποιότητας της Δημοκρατίας μας και θα δικαιωθεί ο κοινωνικός ρόλος των Μ.Μ.Ε..

Η προσπάθεια αντιμετώπισής τους, από την Πολιτεία, με νομοθετικές απαγορεύσεις, που πάντα υπάρχει τρόπος να παρακάμπτονται, όσο αφορά στην ιδιοκτησιακή συγκέντρωση, είναι μια περιορισμένη και αναποτελεσματική προσπάθεια. Η απαγόρευση, μπορεί να εμποδίζει τη μονοπώληση από ορισμένα πρόσωπα, δεν ακυρώνει, όμως, τη μορφή της διαδικασίας που είναι το μεγάλο πρόβλημα. Αυτό που πρέπει ν’ αλλάξει είναι η διαδικασία της επιλογής και όχι ο φορέας της επιλογής. Η ίδια η κατάσταση είναι το πρόβλημα και όχι απλώς ο διαχειριστής της.

Η Πολιτεία να επιβάλει τη χρησιμοποίηση των ΜΜΕ για τη χειραφέτηση των Πολιτών

Εμείς θεωρούμε ότι μια τόσο καταλυτική, για τη λειτουργία της Δημοκρατίας, κατάσταση δεν αντιμετωπίζεται με νομοθετικές απαγορεύσεις, αμφιβόλου όπως απεδείχθει εφαρμογής, αλλά με συνταγματικές υποχρεώσεις των φορέων των ηλεκτρονικών Μ.Μ.Ε.. Οι συχνότητες, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές, είναι ένα υπερπολύτιμο φυσικό αγαθό, για το σύγχρονο πολιτισμό το οποίο ανήκει στο κράτος. Η Πολιτεία δεν ενδιαφέρθηκε να επιβάλει ένα πλαίσιο διαχείρισης, με δημοκρατικές

και οικονομικές υποχρεώσεις στους φορείς εκμετάλλευσής τους. Έτσι, αντί να εκμεταλλεύεται ο κυρίαρχος λαός το φυσικό πλούτο, έχει καταστεί ο ίδιος αντικείμενο εκμετάλλευσής από οιωνοί καταληψίες της δικής του περιουσίας.

Οι κοινοί καταπατητές κατελάμβαναν ένα κομμάτι γη και το χρησιμοποιούσαν προς όφελός τους, χωρίς περαιτέρω αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις και όμως επιμωρούντο. Οι “καταληψίες των συχνοτήτων” όχι μόνο καταλαμβάνουν ένα αγαθό, το οποίο ανήκει σε μας, και δυστυχώς το άφησαν απροστάτευτο οι Αντιπρόσωποί μας, αλλά το χρησιμοποιούν συνεχώς για να κατευθύνουν τη βούλησή μας προς το συμφέρον τους. Και δυστυχώς, αντί να καταγγέλλονται ως ιέρακες της παραπληροφόρησης, αναγορεύονται σε σωτήρες της ελεύθερης πληροφόρησης. Αντί να πληρώνουν ενοίκιο χρήσεως των συχνοτήτων, χρυσοπληρώνονται για τις παρεχόμενες υπηρεσίες προβολής στα κόμματα και την Πολιτεία.

Εμείς, όμως, θα απαιτήσουμε την “αντιπαροχή” μας, ως ιδιοκτήτες. Θα απαιτήσουμε ένα ποσοστό του χρόνου εκπομπών να διατίθεται, υποχρεωτικά, δωρεάν, πέραν από τα κόμματα, στα πνευματικά ιδρύματα και στις αναγνωρισμένες από το Συνταγματικό Δικαστήριο κοινωνικές ενώσεις, για την αντικειμενική διάδοση των ιδεών τους.

Την ευθύνη της κατανομής του χρόνου και όλων των διαδικασιών θα την έχει το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο. Με δεδομένη τη δυνατότητα αμφίδρομης επικοινωνίας της, εντός ολίγου καθιερούμενης, interactive τηλεόρασης οι εκπομπές αυτές θα λειτουργούν ως νέα αγορά του Δήμου. Ο ρήτορας, εν προκειμένω ο πολιτικός, θα παρουσιάζει τις νέες του ιδέες, τις απόψεις του για τα τρέχοντα θέματα και θα υπάρχει η δυνατότητα να ερωτηθεί και να απαντήσει στο κοινό, σε μια προσωπική επικοινωνία, χωρίς ενδιάμεσους που νοθεύουν την αμεσότητα της σχέσης.

Οι λεωφόροι των πληροφοριών των διεθνών δικτύων είναι ήδη μια πραγματικότητα, όπου ο καθένας αντλεί όποια πληροφορία επιθυμεί, από όποιο σημείο της γης. Θέλουμε να εκμεταλλευτούμε κι εμείς την υπερτεχνολογία που αλώνει την ιδιωτική μας ζωή και καθοδηγεί τη βούλησή μας. Να δημιουργήσουμε ένα επικοινωνιακό αντίβαρο για να επηρεάζουμε, με την ανάπτυξη των μεταξύ μας σχέσεων, τη διαχείριση της εξουσίας. Όχι μόνο να μας χρησιμοποιούν τα Μ.Μ.Ε. προς όφελός τους, αλλά να τα χρησιμοποιήσουμε κι εμείς, προς όφελος μας.

Χρησιμοποίηση, η οποία δεν θα συνίσταται σε προσωπική επίδειξη γνώσεων, αλλά σε κατάθεση της αλήθειας στο Λαό, με απλά λόγια, με αίσθημα προσφοράς και όχι προβολής, από τους συμμετέχοντες πνευματικούς ανθρώπους.

Ο Θ.Π. Τάσιος σε ένα άρθρο του με τίτλο “Δυσλειτουργία της Δημοκρατίας” γράφει: *“Κι εδώ που τα λέμε, πως μπορείτε να βγάλετε άκρη όταν (μέσα στην απέραντη περιπλοκή των σύγχρονων κοινωνικο – οικονομικών και τεχνολογικών φαινομένων) είναι πράγματι*

δύσκολο ν' απομονώσει κανείς τις συνέπειες ενός συγκεκριμένου μέτρου απ' τις επιπτώσεις άλλων προηγούμενων ή μεταγενέστερων παραγόντων; Πρόσθετος λοιπόν λόγος να είχαμε απ' τα πριν (στην "αιτιολογική έκθεση") μίαν ανάλυσιν των σχετικών φαινομένων, σαν ένα χνάρι για να παρακολουθούμε το πράγμα.

Το κακό βέβαια είναι πως, τώρα πια, οι τέτοιες κρίσεις πάνω στην ορθότητα των πολιτικών αποφάσεων προϋποθέτουν και πλούτον πληροφοριών και κάποιον βαθμό ειδικεύσεως, τα οποία ο μέσος πολίτης δεν διαθέτει...'' (ΒΗΜΑ, 17-3-96)

Και αφού προτείνει διαδικασίες "Θεραπείας" καταλήγει: ''δ) Υποχρεωτικό (μικρό) ποσοστό τηλεοπτικού χρόνου ή έντυπου χώρου στις εφημερίδες, για τη δημοσιοποίηση και συζήτηση αυτών των εκθέσεων (αρχικών και τελικών), αντί για το σύννεφο των τόξω (talk show) που μας έπνιξε.

Αυτά να γίνουν. Ένα, δε, να μη γίνη: Ν' ακούσωμε πως τάχα "αυτά τα πράγματα δεν γίνονται". Διότι η ιστορία περιγράφει και λαούς που αυτοκτονούν από απραξίαν – κι όχι από λάθος πράξη μόνον.''

Εμείς προσθέτουμε ότι ανεξάρτητα από τις ελλείψεις του μέσου πολίτη να κρίνει τις πολιτικές αποφάσεις, για να γραφούν και για να συζητηθούν δημόσια οι προτεινόμενες εκθέσεις, χρειάζεται η συμμετοχή των διανοουμένων όλων των επιπέδων και τομέων, ώστε να υπάρξει ένα πράγματι "αγαθό" αποτέλεσμα. Διότι, δυστυχώς, ούτε η διοίκηση, ούτε ο πολιτικός κόσμος, υπό τη σημερινή σύνθεσή τους, διαθέτουν τα κατάλληλα στελέχη.

Εκπρόσωποι των κομμάτων άρχισαν ήδη να συζητούν το αίτημα της παροχής δωρεάν τηλεοπτικού χρόνου, όχι όμως για την ενημέρωσή μας όσον αφορά στις απόψεις και στις ιδέες τους, αλλά για την παραπλάνησή μας με διαφημιστικές εκπομπές.

Ο εισηγητής της Ν.Δ. κατέθεσε συγκεκριμένη πρόταση στην Επιτροπή Αναθεώρησης: ''Προτείνουμε συγκεκριμένα στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς που λειτουργούν κατά παραχώρηση του κράτους, εκμεταλλευόμενοι κρατική περιουσία – τη συχνότητα δηλαδή την οποία τους παραχωρεί το κράτος – να επιβληθεί η υποχρέωση, κατά την προεκλογική περίοδο, να παρέχουν δωρεάν χρόνο στα κόμματα, ανάλογα με τη δύναμή τους. Και παράλληλα, εφόσον θα παραχωρείται δωρεάν χρόνος, θα πρέπει να απαγορευθούν οι άλλες διαφημίσεις των κομμάτων, μέσω της τηλεοράσεως''.

Η πρόταση της Ν.Δ. πηγάζει προφανώς από την ανάγκη της να μειώσει τα προεκλογικά της έξοδα. Το σημαντικό είναι, όμως, ότι τίθεται σε λειτουργία, έστω με λάθος κίνητρο και κατεύθυνση, μια διαδικασία η οποία επεκτεινόμενη θα αποβεί πολύτιμη για την ποιότητα της Δημοκρατίας στη χώρα μας.

Με τη δωρεάν παροχή τηλεοπτικού χρόνου προς την Πολιτεία, είναι δυνατόν, με την κατάλληλη χρησιμοποίησή του, τα δεινά που προκαλούσαν τα Μ.Μ.Ε., να μεταβληθούν σε "αγαθά" από ενεργοποιούμενους πνευματικούς ανθρώπους.

Ο τηλεοπτικός χρόνος και η πρόσβαση στο Internet, παρέχουν την τεχνολογική υποδομή για μια πραγματική Δημοκρατία, μια αληθινά συμμετοχική Δημοκρατία της ουσίας και όχι πλέον της δημοκοπίας.

Έτσι θα μπορούμε να διενεργούμε εμείς δημοψηφίσματα, τα κόμματα δημοσκοπήσεις για τον καθορισμό των θέσεών τους, φορείς και κόμματα δημοκρατικές εκλογές για την ανάδειξη των ηγεσιών τους, με τη χρήση κατάλληλων προσωπικών κωδικών αριθμών. Να υπάρξουν, επιτέλους, κωδικοί αριθμοί μητρώων για τη Δημοκρατία και όχι μόνο για την Εφορία.

Με τη συνταγματική υποχρέωση, δωρεάν παροχής χρόνου πολιτικής επικοινωνίας, θα προστατευθεί η Δημοκρατία από την αλματώδη εξέλιξη της υπερτεχνολογίας μια και δεν θα χρησιμοποιείται μόνο από τα κέντρα για τη χειραγώγηση των πολιτών, αλλά και από τους φορείς των πολιτών για την ενδυνάμωση της παρουσίας τους στη διαχείριση της εξουσίας.

Η εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας στις επικοινωνίες δεν είναι δυνατόν ν' αντιμετωπιστεί μόνο με τις όποιες απαγορεύσεις δημοκρατικής ή ολοκληρωτικής αντίληψης. Απαιτείται θεσμοθέτηση συνταγματικής υποχρέωσης των Μ.Μ.Ε. συνεχούς παροχής, στη διάθεση της Πολιτείας, ενός μέρους της δύναμης που ασκούν επί του κοινωνικού συνόλου, ώστε με την κατάλληλη αξιοποίηση, για Πολιτική χειραφέτησή μας, να αντιμετωπιστεί η προσπάθεια χειραγώγησής μας από το Σύστημα μέσω των Μ.Μ.Ε.

ΔΙΑΠΛΕΓΜΕΝΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑ, Η ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΜΟΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ

Το βασικό χαρακτηριστικό της εξουσίας είναι ότι από τη φύση της τείνει σε ισχυροποίηση, η οποία ολοκληρώνεται και μεγιστοποιείται όταν συγκεντρώνεται στη βούληση ενός ατόμου. Η δίψα, την οποία προκαλεί η εξουσία στο άτομο για εντονότερη συγκέντρωσή της, το οδηγεί σε ηθική κατάπτωση. Η κατάπτωση αυτή χαρακτηρίζει, πλέον, και την ίδια την εξουσία που έχει συγκεντρωθεί, αφού η ηθική της είναι ταυτόσημη με τον φορέα που την κατέχει και την ασκεί.

Ειδικά όταν πρόκειται περί κρατικής εξουσίας, σε χώρες με κοινοβουλευτικό πολίτευμα, υπάρχουν πάντα, σε κάθε κοινωνία, άτομα, τα οποία προκειμένου να μπορούν να ασκούν, άμεσα ή έμμεσα, περισσότερη εξουσία, δεν διστάζουν να υπονομεύουν τα θεμέλιά της Δημοκρατίας, αμφισβητώντας τους θεσμούς της, νοθεύοντας τις διαδικασίες της, παρεμποδίζοντας τις λειτουργίες της.

Εκμεταλλεύονται θεσμικές ατέλειες, οι οποίες του, επιτρέπουν, να μετέρχονται δήθεν δημοκρατικών διαδικασιών, και να συγκεντρώνουν ατύπως την εξουσία σε κέντρα συμφερόντων νοθεύοντας καταλυτικά το λαϊκό της χαρακτήρα.

Η βασική ατέλεια, την οποία εκμεταλλεύονται είναι η δυνατότητα συγκέντρωσης όλης της εξουσίας στα χέρια του Αρχηγού-Πρωθυπουργού, λόγω μη συνταγματικής κατοχύρωσης της δημοκρατικής λειτουργίας στα κόμματα.

Η συγκεντρωμένη εξουσία διολισθαίνει, άτυπα αλλά ουσιαστικά, σε κατεστημένα πρόσωπων και μηχανισμών, μη ελεγχόμενα από τη διοίκηση, αλλά και χωρίς δημοκρατική νομιμοποίηση, τα οποία συγκροτούν τις αυλές συναλλαγής με τα μεγαλοσυμφέροντα. Είναι ο χώρος της εμπλοκής των διαχειριστών της δημοκρατικής εξουσίας με τα ιδιωτικά συμφέροντα.

Ανυπεράσπιστο, εντελώς, το δημόσιο συμφέρον, γυμνό από όποια λαϊκή άμεση ή έμμεση λαϊκή θωράκιση, εκχωρείται, εκεί (επ' ανταλλάγματι), από κυβερνητικούς λειτουργούς σε ισχυρούς ιδιώτες. Εκεί διενεργείται αυτό που ο Max Weber χαρακτήρισε την *“πιο σύγχρονη εξέλιξη της πολιτικής. Η απαλλοτρίωση των απαλλοτριωτών της πολιτικής εξουσίας”*. Εκεί πραγματώνεται η διαπλοκή που καταλύει τη Λαϊκή Κυριαρχία και εμπλουτίζει ακαταπαύστως τις πηγές των σκανδάλων.

Όσες διατάξεις απαγορευτικές και όσα νέα όργανα θεσπιστούν, εφ' όσον η διαχείριση της εξουσίας παραμένει συγκεντρωμένη σε λίγους, και στην ουσία σε ένα, τον Πρωθυπουργό, άλλο τόσο τα παραεξουσιαστικά κέντρα θα εντείνουν τις προσφορές τους και θα βρίσκουν τρόπο να χειραγωγούν τους διαχειριστές.

Είναι πολύ μεγάλος ο πειρασμός, ακόμη και για τους πιο "αθώους" οικονομικά ισχυρούς, να γνωρίζουν ότι όλο το εξουσιαστικό σύστημα έχει μόνο ένα κλειδί, τον Πρωθυπουργό. Είναι έτοιμοι να μετέλθουν οποιονδήποτε μέσω των προκειμένου να αλώσουν την ηθική του ίδιου, ή των μελών της ομάδας του.

Η διαπλοκή δεν είναι φαινόμενο τοπικό ή εποχικό. Είναι παγκόσμιο και διαχρονικό πρόβλημα κάθε εξουσίας. Η οργάνωση "Διεθνής Διαφάνεια" βαθμολόγησε 40 χώρες του κόσμου, όσον αφορά στη διαφάνεια της δημόσιας ζωής. Την Ελλάδα την κατέταξε 35^η. Δηλαδή 34 χώρες στον κόσμο παρουσιάζουν λιγότερη διαφθορά από αυτήν της Ελλάδας.

Πέμπτη, λοιπόν, ανάμεσα στις 40 πιο ανεπτυγμένες χώρες, στον κόσμο, και πρωταγωνίστρια μαζί με την Ιταλία στην Ευρώπη, σε βαθμό διαφθοράς, η Ελληνική Πολιτεία, διακρίνεται πλέον όχι για τη Δημοκρατία της ή για τον πολιτισμό της, αλλά για τη διαφθορά της.

Στο διεθνή χώρο ξεπέρασε, σε διαφθορά, χώρες όπως η Μαλαισία, η Ταϊβάν, η Νότιος Αφρική, η Ναμίμπια, η Κόστα Ρίκα. (Καθημερινή 4-2-01).

Επιβεβαιώνεται, δηλαδή, με τη δοσοληπτική ατμόσφαιρα, την οποία, συντηρεί το Σύστημα, η άποψη των Γάλλων για τον Έλληνα, οι οποίοι στα λεξικά τους τον χαρακτήριζαν ως "ψιλοκλέφτη", "απατεωνάκο".

Είναι σαφές, ότι η διαφθορά αυτή δεν ενοχλεί, επί της ουσίας, τους πολιτικούς μας. Αντιθέτως, φροντίζουν να την καλλιεργούν διατηρώντας σκουριασμένο και αναποτελεσματικό το διοικητικό μηχανισμό της Πολιτείας που κατατρώχεται από καταστάσεις όπως:

- Πολυδαίδαλο νομικοδιοικητικό καθεστώς
- Πληθώρα απαιτούμενων εγκρίσεων, από διαφορετικές υπηρεσίες, για κάθε επένδυση.
- Απουσία ελέγχου αποτελεσματικότητας των εκτελεστικών οργάνων.
- Μεγάλα περιθώρια υποκειμενικών εκτιμήσεων, λόγω ελάχιστης κωδικοποίησης των κριτηρίων του συστήματος.
- Χαμηλά κριτήρια επιλογής των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα και επετηριακή εξέλιξή τους.
- Ανεπαρκείς, για μια αξιοπρεπή διαβίωση, μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων και ιδιαίτερα των ανωτέρων που κατέχουν νευραλγικές θέσεις.

Η αναποτελεσματικότητα του διοικητικού αυτού μηχανισμού υποχρεώνει, τους επιχειρηματίες δραστήριους, πολίτες να προσφεύγουν στην επ' ανταλλάγματι βοήθεια και να συναλλάσσονται με τους υπαλλήλους για διευκολύνσεις απεμπλοκής

από το γραφειοκρατικό κατεστημένο, επεκτείνοντας τη διαπλοκή σε όλα τα επίπεδα και τη διαφθορά σε όλα τα βάθη.

Ειδικά, τα κοινοτικά προγράμματα στήριξης και η ενδημούσα αρχηγοκρατία, προκάλεσαν ακόμη μεγαλύτερη έκρηξη του φαινομένου της διαφθοράς. Έκρηξη που ξεπέρασε κατά πολύ κάθε προηγούμενο.

Διότι, πρέπει, με θλίψη, να αποδεχτούμε ότι άλλος είναι ο βαθμός της πολιτικής διαφθοράς όταν παραιτείται και εξαφανίζεται, από το πολιτικό σκηνικό, ένας ιστορικός ηγέτης μιας χώρας, (π.χ. Γερμανίας), επειδή δέχτηκε την κρυφή χρηματοδότηση του κόμματός του και άλλος όταν ο Πρωθυπουργός της δικής μας χώρας δηλώνει ότι: *“είπαμε ένα δωράκι, αλλά όχι και 500 εκατομμύρια”*, για Πρόεδρο Οργανισμού της Κυβέρνησής του, και δεν τιμωρείται κανένας.

Παρά την πανθομολογούμενη έκταση της διαπλοκής, ματαιώς αναζητήσαμε να βρούμε κάποιες συγκεκριμένες αναφορές για την κατανομή των ευθυνών των “ενόχων του εγκλήματος”. Συμβαίνει και αυτό το παράδοξο στο πολιτικό μας σκηνικό. Όλοι τους αναγνωρίζουν το “έγκλημα” αλλά κανένας δεν καταδεικνύει ποιοι είναι οι φυσικοί και ποιοι οι ηθικοί αυτουργοί, ώστε να καταλογισθούν οι ανάλογες ευθύνες και να επιβληθούν οι αντίστοιχες κυρώσεις. Εκμεταλλευόμενοι τη σύγχυση των ορίων μεταξύ της “κατ’ έθος ανεκτής” επιρροής και του “αδικήματος”, ιδιαίτερα στη σχέση πολιτικών – επιχειρηματιών παραμένουν με σταθερότητα στον αναθεματισμό της διαφθοράς και ταυτοχρόνως στη συγκάλυψη των διεφθαρμένων.

Με την τακτική αυτή, της συνεχούς προσπάθειας των αντιπροσώπων μας για μετάθεση της ευθύνης της γενικότερης διαφθοράς, αλλά και της διαπλοκής, σε κάποια αόρατα χέρια, το χαλαρό πολιτικό μας σύστημα απέκτησε μια απόλυτη, αλλά επικίνδυνη για τη Δημοκρατία, “σταθερά”. Τα “μεγαλοσυμφέροντα”. Οι εκπρόσωποί τους ανακηρύχτηκαν, πλέον ως η αδιαμφισβήτητη κορυφή στο Σύστημα που ελέγχει την κρατική εξουσία. Αναγορεύτηκαν οι απόλυτοι ρυθμιστές της, από τους ίδιους τους αντιπροσώπους της Λαϊκής Κυριαρχίας, στους οποίους έχουμε εμπιστευτεί τη διαφύλαξή της.

Η εγκατάσταση αυτής της “σταθεράς”, είναι η τρανή απόδειξη της ουσιαστικής κατάρρευσης της δομής του πολιτικού μας βίου. Διότι, ναι μεν οι οικονομικά ισχυροί είναι απαραίτητοι, διότι στηρίζουν την ανάπτυξη της χώρας, χρειάζεται, όμως, μια συνεχής μάχη μαζί τους για τη διατήρηση των πρωτείων από την πολιτική εξουσία. Γράφει ο Μιχ. Παπακωνσταντίνου: *“Είναι ο παντοτινός αγώνας της εξουσίας εναντίον δυνάμεων, τις οποίες δεν θέλει να συντρίψει, αλλά μόνο να τις ελέγξει, που όλοι θεωρούν ότι πρέπει να υπάρχουν αλλά να υποτάσσονται στο σύνολο, που το πολιτικό σύστημα εξασφαλίζει την ύπαρξή τους, αλλά που το γενικότερο συμφέρον αποκλείει την ασυδοσία τους.”*

Βέβαια υπάρχουν και οι “αιρετικές” απόψεις του Νόαμ Τσόμσκι, ο οποίος ισχυρίζεται ότι: “Η διαφθορά των πολιτικών είναι καλό πράγμα. Τον ισχυρισμό αυτό τον εδραιώνει στα πραγματικά δεδομένα που είναι περίπου τα εξής: Η διαφθορά έχει έναν τρόπο να ξεσκεπάζεται, με σκάνδαλα, διότι κάποιοι “ισχυροί άνθρωποι δυσανασχετούν, γιατί τους ξέκοψαν από το κόλπο”. Το ξεσκέπασμα αυτό αποδυναμώνει την εξουσία. Το ξεσκέπασμα ενός σκανδάλου σήμερα είναι “ένα από τα λίγα πράγματα που εξασθενίζουν το κράτος ή οποιαδήποτε άλλη συγκεντρωμένη εξουσία” (Σταύρος Λυγερός, Καθημερινή, 8-10-00)

Η διαπλοκή αντιμετωπίζεται ως ένας γεγονός καταδικαστέο και αποτρεπτέο από τους αντιπροσώπους μας, αλλά όπως ήδη παρατηρήσαμε αποφεύγουν να αναφερθούν στους αυτοργούς του. Μιλούν γενικά και αόριστα για ένα μεγάλο κακό που ονομάζουν διαπλεκόμενα. Για να υπάρχουν όμως διαπλεκόμενα, πρέπει να έχουν υπάρξει δύο διαφορετικά νήματα, δύο διαφορετικά άκρα τα οποία εκουσίως να διαπλεχθούν. Και προφανώς στην πολιτική διαπλοκή το ένα άκρο είναι οι αντιπρόσωποί μας. Ανεξάρτητα του πόσοι και ποιοι είναι αναμειγμένοι άμεσα, η ευθύνη βαρύνει όλους, διότι αφενός απέτυχαν ως σώμα να αποτρέψουν το φαινόμενο αυτό, της προχωρημένης διαφθοράς και κατάλυσης της Δημοκρατίας, και αφ’ ετέρου επέτρεψαν να είναι οι πολιτικές εξουσίες πιο ανίσχυρες από τους ιδιώτες. Είναι ένα φαινόμενο διεθνές, το οποίο έπρεπε να το έχουν αντιμετωπίσει, θωρακίζοντας με θεσμούς πρόληψης και προστασίας τη Δημοκρατία μας.

“Ο υποψήφιος των Πρασίνων Ραλφ Νέιντερ καταγγέλλει, *urbi et orbi*, μετά παρρησίας: “Η ισχύς των γιγαντιαίων επιχειρήσεων διαστρεβλώνει και δηλητηριάζει την λειτουργία της δημοκρατίας μας, ώστε να μην λύνονται βασικά προβλήματα...”

Γιγαντιαία ποσά διοχετεύονται εις τα μεγάλα κόμματα, αμειβόμενα εν καιρώ, με απόκτηση ισχυρών επιρροών.

Οι άρχοντες μας είναι όμηροι των επιχειρήσεων αυτών...

Εν κατακλείδι η επιρροή των μεγάλων εταιριών στραγγαλίζει τη δημοκρατία μας. ” (Α.Χ. Τάγαρης, Νέοι Άνθρωποι, 5-1-01)

Η διαπλοκή στην πολιτική λειτουργία εγκλωβίζοντας τους διαχειριστές της εξουσίας, νοθεύει με ένα καταλυτικό τρόπο την ουσία της Δημοκρατίας. Ενώ οι εκπρόσωποι της κρατικής εξουσίας την έχουν αναλάβει κατ’ εντολή του κυρίαρχου Λαού, και θα έπρεπε να διαχειρίζονται τις κοινές υποθέσεις επ ωφελεία του Λαού, κατέληξε να την ενεργούν για λογαριασμό των ιδιωτικών μεγαλοσυμφερόντων, εις βάρος του Λαού.

Κατηγορηματικός ο Πρόεδρος του Συνασπισμού απαντά στο ερώτημα τι είναι διαπλοκή “Είναι η νέα δομή της εξουσίας. Στις συνταγματικές διακηρύξεις έχουμε τη λαϊκή κυριαρχία. Στην πολιτική πραγματικότητα έχουμε την κυριαρχία των συμφερόντων. Ο σκληρός πυρήνας της εξουσίας είναι η διαπλοκή της επιχειρηματικής – οικονομικής ισχύος με την κυβερνητική – κρατική πολιτική δομή. ” Και συμπληρώνει ότι : “όσοι υποτιμούν την

κατάσταση μιλώντας για διαπλοκολογία θέλουν να κρύψουν την πραγματικότητα της μεταβολής ολόκληρων τομέων του δημόσιου βίου σε παραρτήματα επιχειρήσεων, επιχειρηματιών και εκδοτικών συμφερόντων.” (Καθημερινή, 11-2-01).

Βασικό χαρακτηριστικό, όμως, της Δημοκρατίας είναι ότι την εξουσία κατέχουν οι οικονομικά ασθενέστεροι, οι οποίοι είναι πολυπληθέστεροι.

Όπως γράφει ο Αριστοτέλης στα “Πολιτικά”: “Την κυρίαρχο εξουσία στο δημοκρατικό πολίτευμα την έχει η πλειοψηφία των πολιτών, και ό, τι αυτοί θεωρούν σωστό αυτό αποτελεί και σκοπό και δίκαιο, γιατί, όπως λένε, όλοι οι πολίτες έχουν ίσα δικαιώματα. Συνεπώς συμβαίνει στα δημοκρατικά πολιτεύματα οι φτωχοί να έχουν μεγαλύτερη κυρίαρχη εξουσία παρά οι πλούσιοι, γιατί αυτοί είναι περισσότεροι, και κυρίαρχο είναι ό, τι οι πολλοί αποφάσισαν”.

Ο David Held επαναλαμβάνει 1500 χρόνια μετά: “Καθώς καθένας πολίτη έχει ίσα δικαιώματα, οι άποροι έχουν μεγαλύτερη κυριαρχία, στη Δημοκρατία, από τους εύπορους, γιατί είναι περισσότεροι και πλειοψηφεί η γνώμη τους”.

Δυστυχώς, όμως, ενώ οι εύποροι έχουν τη δυνατότητα να αυτοοργανώνονται, μέχρι του βαθμού να υπερισχύουν της πολιτικής εξουσίας, οι άποροι, οι φτωχοί, μη έχοντες τρόπο να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους, αφού τους προδίδουν οι αντιπρόσωποί τους, παραμένουν ανήμποροι απέναντί της.

Με τη διαπλοκή, η κυριαρχία της εξουσίας, περνά στους εύπορους που είναι πολύ λιγότεροι και μάλιστα στους επικεφαλείς τους που μετριούνται στα δάκτυλα. Καταργείται η τριαδική σύσταση της εξουσίας (Νομοθετική, Εκτελεστική, Δικαστική) και αντικαθίσταται από ένα άλλο τρίπτυχο “Κόμματα, ΜΜΕ, Προμηθευτές και Εργολάβοι του Δημόσιου” όπως χαρακτηριστικά δήλωσε ο Α. Μανιτάκης (Ελευθεροτυπία, 21-1-95)

Ο Βασίλης Κωνσταντινίδης γράφει στην Αυγή (20-3-94): “Έτσι γιγαντώνεται θεσμοί μονοκρατορικής ισχύος, παρά φύσει, που τείνουν να υποκαταστήσουν συλλογικότητες όπως τα κόμματα, να αλλοιώσουν το δημοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος, μεταφέροντας σε αυτό κριτήρια της αγοράς και εκπτώσεων αξιών”.

Όταν ο τέως Πρωθυπουργός κ. Κ. Μητσοτάκης, στον προεκλογικό αγώνα των εκλογών του 1993, είχε αναφέρει τη λέξη “διαπλεκόμενα” ασφαλώς δεν είχε φαντασθεί ότι καθιέρωνε στο πολιτικό μας λεξιλόγιο τον πιο πολυσυζητούμενο σήμερα όρο της πολιτικής, με την πιο στενή σχέση, ταυτόσημη θα λέγαμε, με την πολιτική διαφθορά.

Καταγγέλλεται η διαπλοκή, αλλά καλύπτονται οι διαπλεκόμενοι

Οι ίδιοι, όμως, οι πολιτικοί αντιμετωπίζουν τα τεκταινόμενα από τη δική τους οπτική γωνία, αυτήν της απεμπόλησης κάθε ευθύνης τους.

Επισημαίνουν τα γεγονότα, για να παρουσιάζονται αξιόπιστοι, καταδικάζουν το άηθες τους για να φανούν υπεράνω υποψίας και με ελαφρές παρεκκλίσεις από τον ορθολογισμό, απεκδύονται των ευθυνών και τις αποδίδουν στους "άλλους".

Είναι η στρατηγική της "μεταμφίεσης", όπως αποκαλεί ο Duverger την προσπάθεια κάλυψης της απόστασης μεταξύ αυτών που εμφανίζονται και εκείνων που πραγματικά συμβαίνουν, μεταξύ των φαινόμενων στόχων και των επιδιωκόμενων σκοπών στην πολιτική.

''Ως στρατηγικό μέσο χρησιμοποιείται σε όλα τα πολιτικά καθεστώτα, ακόμα και τα αυταρχικά και τα συγκεντρωτικά: η μεταμφίεση. Συνίσταται στην απόκρυψη των πραγματικών μέσων και σκοπών πολιτικής δράσεως πίσω από ψευδοσκοπούς και ψευδομέσα, που είναι δημοφιλέστερα. Επωφελούνται έτσι, αυτοί που την εφαρμόζουν, μιας ευρύτερης υποστηρίξεως της κοινής γνώμης. Φαινόμενο που αναπτύχθηκε, φυσικά, στη δημοκρατία, ή όπου αυτή η τελευταία παίζει σημαντικό ρόλο ... Η μεταμφίεση έχει πολυάριθμες μορφές. Η συχνότερη είναι η απόκρυψη ενός αντικειμενικού ανομολόγητου πίσω από κάποιο άλλο, που μπορεί να ομολογηθεί, σε σχέση με το σύστημα αξιών της εξεταζόμενης κοινωνίας, με μεγαλύτερη ευκολία.''

Η επίκληση των αξιών ενός κοινωνικού συνόλου είναι ένα άλλο μέσο μεταμφίσεως... *"Μια άλλη τεχνική μεταμφίσεως συνίσταται σο να οδηγηθεί η μάζα του λαού να πιστέψει, ότι τα συμφέροντα της κινδυνεύουν, ενώ δεν πρόκειται παρά για τα ειδικά συμφέροντα μιας μειονότητας.'"*

Εξαιρετικά εκπαιδευμένοι οι Πολιτικοί μας στην πολύ αποτελεσματική "ελαφρά μεταμφίεση" ολοφύρωνται για το κατάντημα της Δημοκρατίας, αλλά μας παραπλανούν με μαεστρία, για τον προσδιορισμό των πρωταιτίων.

Δηλώνει π.χ. στην Καθημερινή (11-2-01) σε μια "καυτή" εναντίον της διαπλοκής συνέντευξη στην Κατερίνα Ακριβοπούλου ο Πρόεδρος του Συνασπισμού:

''Το πολιτικό χρήμα είναι που εσωτερικά διαβρώνει τη δημοκρατία και εκφυλίζει τους θεσμούς. Η πολιτική γίνεται συναλλαγή. Άλλοτε το πολιτικό χρήμα εξασφάλιζε την επιρροή. Τώρα επιθυμεί την επιβολή. Τη νομοθετική εξουσία την ασκεί η Βουλή. Δεν μπορεί να την υπαγορεύει η διαπλοκή.''

Ορθότατες επισημάνσεις, αλλά, με φανερή την πρόθεση να επιρρίψει τις ευθύνες της διαπλοκής στους επιχειρηματίες "αναθέτοντας" σ' αυτούς και όχι στην Πολιτεία την πρωτοβουλία να ορίζονται και να διαφυλάττονται οι κανόνες του ανταγωνισμού της αγοράς *''Είναι υποχρεωμένοι να διεκδικήσουν πλαίσιο και κανόνες υγιούς ανταγωνισμού. Είναι αναγκασμένοι να καταλάβουν ότι η διαφάνεια και ο έλεγχος είναι υπέρ του υγιούς δημόσιου βίου, της επιχειρηματικής δεξιότητας και της ορθολογικής αξιοποίησης των πόρων''*.

Το πολιτικό χρήμα δηλώνει “διαβρώνει”, “εκφυλίζει”, “επιβάλλει”, “υπαγορεύει”. Χρησιμοποιώντας την ενεργητική φωνή, και με πρώτο πρόσωπο τους επιχειρηματίες, επιδιώκει να δείξει ότι αυτοί διενεργούν τη διαπλοκή, αυτοί είναι τα υποκείμενα, οι θύτες και συμπερασματικά οι πολιτικοί “τα αντικείμενα” τα θύματά της. Για μας, όμως, οι πολιτικοί είναι υπεύθυνοι για τη διαφύλαξη της ηθικής και την τήρηση της τάξης.

Η ίδια πολύ αποδοτική στρατηγική της “ελαφριάς μεταμφίεσης”, της “έξυπνης συγκαλύψης”, περιέχεται τόσο στο εξής ερώτημα της δημοσιογράφου, αλλά και στην απάντησή του.

Το ερώτημα: *“Η εφευρετικότητα και η ευρηματικότητα της οικονομικής εξουσίας δεν καθιστά οίον αδύναμο, αν όχι και αιχμάλωτο, το πολιτικό σύστημα;*

Η απάντηση: *“Η εφευρετικότητα και η επινοητικότητα της επιχειρηματικής δράσης πρέπει να αξιοποιείται για την οικονομική ανάπτυξη. Αν κατευθύνεται στη χειραγώγηση της πολιτικής εξουσίας, τότε γίνεται αντιαναπτυξιακό στοιχείο. Από την άλλη πλευρά, εάν το πολιτικό σύστημα αναζητεί στη θαλπωρή των οικονομικών συμφερόντων τη δικαίωσή του, τότε στην πράξη αυτοκαταργείται κάθε έννοια πολιτικής.”*

Το ερώτημα δεν καταγγέλλει την αδυναμία του πολιτικού συστήματος, αλλά την “ευρηματικότητα” των επιχειρηματιών. Και η απάντηση απαιτεί το ηθικό “ΠΡΕΠΕΙ” από τους επιχειρηματίες, ενώ στους πολιτικούς αποδίδει ένα υποθετικό “εάν αναζητούν”.

Έχουμε, δηλαδή, μια “έξυπνη” μεταφορά του κέντρου βάρους της ευθύνης από τους πολιτικούς, οι οποίοι την έχουν αναλάβει με τη δημοκρατική νομιμοποίησή τους (την ευθύνη να προστατεύουν τα συμφέροντά μας και τους όρους του ανταγωνισμού της αγοράς), στους ανθρώπους της αγοράς. Οι επιχειρηματίες, όμως, επιδιώκουν, εκ των πραγμάτων, να μεγιστοποιήσουν το κέρδος τους εκμεταλλευόμενοι την όποια ευκαιρία ή το όποιο κενό ανακαλύπτουν.

Απαιτεί ο Πρόεδρος του Συνασπισμού από την Κυβέρνηση να καταθέσει *“πίνακα των προμηθευτών του Δημοσίου και των συμβάσεων που διεκδικούν. Να καταθέσει επίσης τις δηλώσεις που έχουν υποβάλει όσοι διεκδικούν άδειες για ΜΜΕ. Να θεσπισθεί εθνική επιτροπή ανταγωνισμού για να υπάρξουν αμέσως κυρώσεις συμβάσεων και αφαίρεση αδειών, όπου διαπιστωθεί ασυμβίβαστο ή άλλη παραβίαση της νομοθεσίας”* δεν απαιτεί, όμως να τιμωρηθούν με έκπτωση από το αξίωμά τους οι ένοχοι πολιτικοί και κρατικοί λειτουργοί που παραβίασαν τη νομοθεσία.

(Η εκτεταμένη αναφορά στη συνέντευξη του Προέδρου του Συνασπισμού δεν αποτελεί προϊόν αιχμής κατά του προσώπου του ή του κόμματός του. Τουναντίον. Χρησιμοποιήθηκε ως δείγμα της διάθεσής μας για ήπια προσέγγιση της ευθύνης των πολιτικών μια και είναι η πιο τεκμηριωμένη συνέντευξη που διαβάσαμε κατά της

διαφθοράς και η μόνη που περιλαμβάνει ουσιαστικές δημοκρατικές προτάσεις, τις οποίες και καταγράφουμε παρακάτω, για την πάταξή της.)

Στο ίδιο κλίμα της τακτικής αποστασιοποίησης ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας διαπιστώνει το "έγκλημα" αλλά μεταφέρει την ευθύνη του σε μια τρίτη, απρόσωπη, υπόσταση την "πολιτική". *"Η πολιτική, δηλώνει, οφείλει να αναλάβει πρωτοβουλίες ώστε να ανατρέψει τη σε βάρος της σχέση που διαμόρφωσε η ενίσχυση της ισχύος των οικονομικών συμφερόντων. Οφείλει το πολιτικό σύστημα να οχυρωθεί ώστε να είναι σαφές ότι αποφασίζει ο λαός και οι εκπρόσωποί του και όχι τα οικονομικά συμφέροντα. Με άλλα λόγια, είναι απαραίτητο σε τούτη τη νέα οικονομική συνθήκη που διαμόρφωσαν οι διεθνείς εξελίξεις, να υπάρξει καλύτερη ισορροπία μεταξύ πολιτικής και οικονομικής εξουσίας και, βεβαίως, η πολιτική εξουσία είναι ανάγκη να ενισχύσει την ανεξαρτησία της."*

Θα ήταν, πράγματι αριστοτεχνικά δοσμένη η αναγκαιότητα της πολιτικής εξυγίανσης, εάν εδιδάσκετο από ένα καθηγητή στους μαθητές του. Αλλά να μας τα λέει αυτά ο βασικός Υπουργός Κυβέρνησης ενός κόμματος, που με μικρό διάλειμμα μας κυβερνά επί 20 χρόνια, ξεπερνά κάθε στρατηγική "μεταμπίεσης" και γίνεται προσβλητική πρόκληση στη νοημοσύνη μας. Και συνεχίζει, την "ενδιαφέρουσα" πολιτική του κατάθεση στον Αντώνη Καρακούση (Καθημερινή, 15-10-00), με καλομελετημένα "Πρέπει", τα οποία όμως δεν αντιλαμβανόμαστε που απευθύνει: Μήπως τελικά εμείς οι πολίτες είμαστε οι μόνοι υπεύθυνοι για όλα τα κακά, επειδή τους αναθέτουμε να μας κυβερνούν σε ένα πολιτικό περιβάλλον που είναι πολύ κατώτερο των προδιαγραφών τους; Διότι πραγματικά δεν καταλαβαίνουμε, γιατί δεν τα λένε αυτά στα συνέδριά τους, στα υπουργικά τους συμβούλια, στις κυβερνητικές τους επιτροπές, στους προεκλογικούς τους λόγους, μαζί με τις λύσεις που θα εφαρμόσουν, αλλά τα γράφουν, ως ουδέτεροι σχολιαστές, στις εφημερίδες, για να τα διαβάζουμε εμείς.

"Πιστεύω κατ' αρχάς, λέει ο Υπουργός, ότι πρέπει να ελεγχθούν οι επιχειρήσεις οι οποίες κατέχουν ΜΜΕ. Το θεωρώ μείζον θέμα, επειδή τα ΜΜΕ χρησιμοποιούνται ως δίαυλοι προώθησης των οικονομικών συμφερόντων και ως μηχανισμοί πίεσης των πολιτικών. ... Νομίζω ότι πρέπει να καταπίπτουν στα Δικαστήρια συμβάσεις που έχουν επιτύχει με το Δημόσιο επιχειρήσεις συνδεδεμένες με ΜΜΕ. Να μπορεί, δηλαδή, κάποιος θιγόμενος να προσφεύγει στα Δικαστήρια και να διεκδικεί την ακύρωση συμβάσεων όταν αποδεικνύεται σχέση με ΜΜΕ."

Θαυμάζουμε τη σωστή δεοντολογία, και τη δεξιολογία, με την οποία αποποιείται την ενοχή της συνυπευθυνότητας (προφανώς αποδίδει την ευθύνη στην κοινωνία, ή ίσως μόνο στο εκλογικό σώμα) και αποσιωπά την ανάγκη τιμωρίας των πολιτικών που υπέγραψαν τις ένοχες συμβάσεις. Στη δεοντολογία του δεν παραλείπει να αναφερθεί στο "πολιτικό χρήμα". *"Είναι απαραίτητο να αποδεχθούν τα κόμματα ότι θα ελέγχονται τα οικονομικά τους από αξιόπιστους ελεγκτικούς μηχανισμούς. Και να δίνουν λογαριασμό ώστε*

να μην υπάρχουν τα σημερινά φαινόμενα, όπου δαπάνες π.χ., 10 δις δρχ να καλύπτονται με αποδεδειγμένα έσοδα 1 δις δρχ και τα υπόλοιπα 9 δις δρχ να αποτελούν αυτό που ονομάζουμε “μαύρο” πολιτικό χρήμα.”

Καλό και αυτό το “απαραίτητο” αλλά γιατί δεν το θεσμοθετεί η πλειοψηφία που τον έχει Υπουργό, και αν αρνηθούν τα άλλα κόμματα γιατί δεν ξεκινούν τη διαφάνεια από το δικό τους κόμμα μόνοι τους;

Πέρα όμως από τις ενδεικτικές δηλώσεις που χρησιμοποιήσαμε, υπάρχει μια πολύ γενικευμένη έλλειψη πολιτικής υπευθυνότητας. Η συντέλεση του οικονομικού εγκλήματος ξεκινά από τους πολιτικούς, οι οποίοι όταν καταλαμβάνουν την εξουσία μοιράζουν ευνοιοκρατικά το δημόσιο χρήμα (προμήθειες και έργα) σε όσους τους προβάλουν και τους χρηματοδοτούν.

Οι επιχειρηματίες δαπανούν, έστω παράτυπα, τα δικά τους χρήματα, όπως και όπου πιστεύουν ότι θα ωφεληθούν περισσότερο, μια και το διοικητικό σύστημα, που κατασκεύασαν οι πολιτικοί, είναι ανίκανο να προωθήσει τις επενδύσεις τους.

Η διαπλοκή ούτε προκαλείται ούτε επέρχεται μόνη της. Είναι πολιτικό έγκλημα που συντελείται συνειδητά, ακυρουμένης κάθε ηθικής αντίστασης των εκμαυλισμένων στη διαφθορά πολιτευομένων. Είναι διαφθορά που δεν εξαγνίζεται ούτε με ηθικοπλαστικές διακηρύξεις, ούτε με συνταγματοποιήσεις των δήθεν καλών προθέσεων, οι οποίες δεν πείθουν ούτε τους ίδιους ούτε κανέναν από εμάς.

Η συγκέντρωση της εξουσίας γιγαντώνει τη διαπλοκή

Κάθε φορά, που ένα κόμμα “καταλαμβάνει” τη διακυβέρνηση του Κράτους, απαιτεί όλη την εξουσία για τον εαυτό του για να ... διαπλέκεται με άνεση. Το κόμμα υπέταξε την Πολιτεία και υποτάχθηκε στη συνέχεια το ίδιο στους ιδιώτες για να αποκτήσουν προβολή και πλούτο οι επικεφαλείς του. Γράφει σχετικά ο Χ. Ρήγας:

“Μετά τη συγκέντρωση όλων των εξουσιών το κοινοβούλιο υποβαθμίστηκε σαν αποφασιστικό όργανο των αστών. Οι αποφάσεις δεν παίρνονται στο κοινοβούλιο από βουλευτές, αλλά σε εξωκοινοβουλευτικά κέντρα ισχύος. Το ρόλο που έπαιζαν οι βουλευτές στο φιλελεύθερο κοινοβουλευτικό καθεστώς τον έχουν αναλάβει (άτυπα) τα διευθυντικά στελέχη της οικονομίας, της πολιτικής και του στρατού. Αυτά αποτελούν τους ύπατους της εξουσίας και αυτά διαμορφώνουν την κρατική πολιτική και στρατηγική. Οι ενώσεις και οι συνασπισμοί των βιομηχάνων οργανώνουν σε ενιαία τάξη τους επίλεκτους διευθυντές και άλλα μέλη της πλουτοκρατίας, και με αυτούς στελεχώνουν τα επιτελεία της οικονομίας, της πολιτικής και του στρατού.

Πίσω από τους ύπατους της εξουσίας βρίσκονται οι μεγιστάνες του πλούτου, ανεξάρτητα από τον τρόπο που τον απόκτησαν.

Τα φώτα της δημοσιότητας πέφτουν πάντα στα διευθυντικά στελέχη του πολιτικού τομέα, ενώ οι μεγιστάνες του πλούτου φαίνεται να μην παίζουν κανένα ρόλο στην πολιτική

ζωή. Αυτοί όμως στην ουσία “βασιλεύουν”, όσο και αν κρύβονται στα “ανάκτορά” τους, πίσω δηλαδή από τα μεγάλα απρόσωπα συγκροτήματα στα οποία έχει συγκεντρωθεί η δύναμη και ο πλούτος. Αυτοί είναι ο ουσιαστικός “κυρίαρχος” και αυτοί επιβάλλουν τη θέλησή τους στο κράτος, στην κυβέρνηση και στην κοινωνία.

Με τον τρόπο αυτό το κράτος, δεν ελέγχεται από την κοινωνία, αλλά οργανώνει και ελέγχει την κοινωνία προς τα συμφέροντα των κεφαλαιοκρατών.”

Παρατηρεί ο Θ.Γ. Κανέλλος στην Ελευθεροτυπία (21-6-95): “Η νέα δύναμη που παραμερίζει πλέον τις παραδοσιακές κυβερνήσεις φάνηκε. Είναι οι κοινές πολυεθνικές επιχειρήσεις. Νέοι άνθρωποι, μέλη μιας τεχνολογικής και οικονομικής ελίτ, διευθύνουν τις εταιρείες με τις οποίες πραγματοποιούνται οι επιχειρηματικές δραστηριότητες σε όλον τον κόσμο. Άνθρωποι με βαθιά γνώση της πληροφορικής και της οικονομίας. Σε πολλές περιπτώσεις χρησιμοποίησαν δομές που έστησαν οι κυβερνήσεις, όπως στην περίπτωση του *Internet* που είναι δημιούργημα του αμερικανικού υπουργείου Άμυνας. Τώρα, γράφει το “Νιούζγουικ”, οι κυβερνήσεις θα πρέπει να συνηθίσουν ότι μπαίνουν στο περιθώριο.”

Γράφει ο Θανάσης Γιαλκέτσης επίσης στην Ελευθεροτυπία (25-9-97): “Πίσω από το νομικό φορμαλισμό του κράτους δικαίου και τη συναινετική αποδοχή των “κανόνων τους παιχνιδιού” αποκρύπτονται επιμελώς οι πραγματικοί συσχετισμοί δύναμης που σφραγίζονται από τη διαπλοκή οικονομικής και πολιτικής εξουσίας και από την πελώρια κοινωνική ισχύ του μεγάλου πολυεθνικού κεφαλαίου”

Κεφάλαιο, απέναντι στο οποίο εμείς στρουθοκαμηλίζουμε, ενώ αυτό οργανώνεται για την καθιέρωση νέων μορφών συνεργασίας και ρύθμισης στην παγκόσμια οικονομία και πολιτική. Η δική μας τακτική ανάδειξης των κομματικών στελεχών σε διευθυντικά της δημόσιας διοίκησης, παίρνει μια πολύ εξελιγμένη μορφή στο διεθνές πεδίο. Εκεί έχουμε την αντίστροφη ροή. Στελέχη του ιδιωτικού τομέα προωθούνται σε πολιτικές θέσεις, όπου με επιστημονικές μεθόδους εξυπηρετούν το διεθνές κεφάλαιο, εντασσόμενοι σε ένα “νέο ηγεμονικό πρόγραμμα των υπερεθνικών κονσορτίσιουμ”, ή στο “όραμα των υπερεθνικών” όπως το χαρακτηρίζει ο Κριστόφ Σερέρ. Έχουμε μια επαλήθευση της θεωρίας του J. Bernham, για την “επανάσταση των διευθυντών”, κατ’ αντίθετο όμως φορά, διότι ναι μεν ο ρόλος των διευθυντών γιγαντοποιείται, αλλά οι ίδιοι αντί να επιβάλλονται, χρησιμοποιούνται για τη διαπλοκή από τα “μεγαλοαφεντικά”.

Σε εμπεριστατωμένα άρθρα του Ελληνικού τύπου, περιγράφεται η διαπλοκή περίπου ως στίγμα εκφυλισμού του πολιτικού συστήματος. Επιλέγουμε αποσπάσματα από τρία τα, οποία θεωρούμε χαρακτηριστικά.

- “Η νέα πραγματικότητα τροφοδοτεί μια τάση εξάρτησης της πολιτικής εξουσίας. Σε αρκετές περιπτώσεις η εξάρτηση έχει προσλάβει διαστάσεις “υπαλληλοποίησης”. Προσφέροντας χρήμα για τις προεκλογικές εκστρατείες και πολιτική στήριξη από τα ΜΜΕ που ελέγχουν, οι μεγάλοι εξωθεσμικοί παράγοντες έχουν συγκροτήσει δικές τους οριζόντιες “Κοινοβουλευτικές Ομάδες”! Αλλά και οι πολιτικοί που αγωνίζονται να

διατηρήσουν την ακεραιότητά τους απειλούνται άμεσα να περιπέσουν σε καθεστώς έμμεσης πολιτικής ομηρίας. Η μετατόπιση του κέντρου βάρους της δύναμης, επιτρέπει στους "βαρώνους" να επηρεάζουν καθοριστικά το συσχετισμό πολιτικών δυνάμεων. Με τέτοια ισχύ μπορούν όχι μόνο να αποσπάσουν κερδοφόρες συμβάσεις, αλλά και να υπαγορεύουν κρίσιμες κρατικές αποφάσεις. Κι όλα αυτά χωρίς να διαθέτουν την παραμικρή δημοκρατική νομιμοποίηση και χωρίς, βεβαίως, να έχουν καμία ευθύνη έναντι του εκλογικού συστήματος" (Σταύρος Λυγερός, Καθημερινή, 3-9-00).

- "Αν έχει, και έχει μεγάλο, πρόβλημα η χώρα μας, είναι για δύο λόγους. Πρώτον, την αφύσικα μεγάλη συγκέντρωση οικονομικής δύναμης σε εξαιρετικά λιγοστά κέντρα επιχειρηματικής και πολιτικής διαπλοκής. Και, δεύτερον, την εμπέδωση στην κοινωνία της πεποίθησης ότι καμιά νέα δύναμη δεν μπορεί να επιτύχει αν δεν φροντίσει να διαλέξει σωστά τον κατάλληλο "νταβατζή" της, όπως χαρακτηριστικά τους αποκαλεί υψηλό στέλεχος της οικονομικής ζωής, που από τη θέση του παρακολουθεί το σχετικό παιχνίδι."

(Χ.Α. Παπαδημητρίου, Καθημερινή, 23-7-00).

- "Καθεστωτικές νοοτροπίες, που υποβαθμίζουν τη συμμετοχή του πολίτη – συμμετοχή η οποία αποτελεί την πεμπτουσία της δημοκρατίας – στα κοινά από απλώς νομιμοποιητική ως καθαρώς προσχηματική, ολοένα και περισσότερο εντεινόμενα φαινόμενα διαπλοκής και αδιαφάνειας, που εκτός από διασπάθιση του δημόσιου χρήματος πλήττουν καίρια τις αρχές της ισότητας, της αξιοκρατίας και, εν τέλει, της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας" (Προκόπης Παυλόπουλος, Καθημερινή, 23-7-00)

Ως παράδειγμα της υποταγής σε ιδιωτικά παράκεντρα που παρακολουθεί τη συγκέντρωση της εξουσίας αναφερόμαστε σε συνέντευξη του υφυπουργού Αθλητισμού, ο οποίος στην προσπάθειά του να αποκαθάρει το χώρο του ποδοσφαίρου, μια άλλη πτυχή της διαπλοκής, καταγγέλλει(;) οργισμένος για το συγκεντρωτισμό της Ε.Π.Ο.

"Η διαιτησία ελέγχεται από την ΕΠΟ, η Διοίκηση της οποίας προέκυψε, σύμφωνα με πολλές καταγγελίες με την εξαγορά ψήφων κρίσιμων ενώσεων. Η διαιτησία λοιπόν κουμαντάρεται πλήρως απ' αυτούς. Ορίζουν τους διαιτητές, οι ίδιοι ορίζουν τις επιτροπές, τα ίδια πρόσωπα ορίζουν και τους παρατηρητές των αγώνων και έτσι μια άθλια διαιτησία παίρνει άριστα. Και προφανές είναι ότι έτσι κανονίζουν και τ' αποτελέσματα...Στον ίδιο χώρο γίνονται όλα. Ποιος ξέρει τι κάνουνε, αφού λογαριασμό δεν δίνουν πουθενά. Η ίδια συμμορία διαλέγει τους διαιτητές, αυτοί προσδιορίζουν ποιοι θα εξελιχθούν και όποιοι δεν υποτάσσονται στη θέλησή τους διαγράφονται και βγαίνουν εκτός παιχνιδιού. Οι διαιτητές είναι εξαρτημένοι και έτσι η συμμορία ρυθμίζει τα πάντα". (Καθημερινή, 5-11-00).

Τον ίδιο αμαρτωλό συγκεντρωτισμό, του καλά οργανωμένου κυκλώματος, το οποίο "στήνει τα παιχνίδια και καθορίζει τα αποτελέσματά τους, που διαπιστώνει ο Υφυπουργός στο ποδόσφαιρο, αισθανόμαστε και, εμείς ότι υπάρχει στην Πολιτική.

Αντί συμμορία υπάρχει το Σύστημα και τα “ενεργούμενα” αντί να είναι διαιτητές, είναι οι Αντιπρόσωποί μας στη Βουλή.

Ο κατασκευασμένος αρχηγός και οι μονοκομματικές κυβερνήσεις διευκολύνουν τη διαπλοκή

Τα όργανα της Πολιτείας, πολυμελή και ολιγομελή, είναι υποταγμένα στη βούληση της κομματικής πλειοψηφίας της Βουλής και αυτή είναι υποταγμένη στη βούληση του Αρχηγού – Πρωθυπουργού.

Στην Ελλάδα, όλα και όλοι προσπάθησαν, άμεσα ή έμμεσα να περάσουν μέσα μας την ιδέα της λατρείας του Αρχηγού – Σωτήρα. Γράφει ο Θ. Γιαλκέτσης

“Τα ΜΜΕ τείνουν να ταυτίζουν την πολιτική δράση με τον ηγέτη προβάλλοντας συνεχώς τους λόγους του, τις επιλογές του, τις συμπεριφορές του ... Ο πρωταγωνισμός της ηγεσίας καθιστά δυνατή την προσωποποίηση των συλλογικών φόβων και ελπίδων, των προσδοκιών και των ευθυνών, μεταφέροντας τες στα λίγα άτομα που παίζουν το ρόλο του ηγέτη.

Η προσωποποίηση της πολιτικής δίνει μεγαλύτερη συγκινησιακή ένταση στο πολιτικό θέαμα, ιδιαίτερα μάλιστα όταν συνοδεύεται από τους δραματικούς τόνους που χαρακτηρίζουν τη γλώσσα των ΜΜΕ.” (Ελευθεροτυπία, 15-9-96).

Διεγείρουν την ανάγκη του χαρισματικού ηγεμόνα, ο οποίος είναι παναρμόδιος και παντοδύναμος, ικανός να ανταποκριθεί σε κάθε απαίτησή μας. Ηγεμόνα τον οποίον όλοι πρέπει να υπακούουμε αν θέλουμε να τύχουμε της εύνοιάς του. Στις σφυγομετρήσεις, δεν μας ρωτούν πια “ποιο κόμμα εμπιστεύεστε”, αλλά “ποιόν αρχηγό εμπιστεύεστε”.

Όλα έχουν αρχηγοποιηθεί. Αυτή και μόνο η καθολική συνηγορία στην προώθηση της αντίληψης, για την αναγκαιότητα του Αρχηγού, δείχνει το βάρος της εξάρτησης της πολιτικής μας ζωής από κέντρα ιδιοτελών συμφερόντων και όχι από μας τον Κυρίαρχο Λαό, όπως απαιτείται σε μια δημοκρατική Πολιτεία. Η τέταρτη εξουσία, απέναντι σε μια ανοργάνωτη κοινή γνώμη, εύκολα επέβαλε το δικό της Προϊόν, ως πολύτιμο Αγαθό.

Η κατ’ έθος, πλέον, δυστυχώς για τη Δημοκρατία μας, “κατασκευή” του “χαρισματικού” Αρχηγού, οδήγησε σε αντιλαϊκές αντιλήψεις και αντιδημοκρατικές πρακτικές. Χρησιμοποιείται “για να πειθαρχηθεί και να προσανατολιστεί η κοινή γνώμη σε περιόδους πολιτικής σύγχυσης” (Ελευθεροτυπία, 15-9-96)

Ο ένας, ο Αρχηγός, είναι η εύκολη λεία για τα οργανωμένα συμφέροντα που υπήρχαν και θα υπάρχουν στις εθνικές και υπερεθνικές κοινωνίες. Εξ άλλου, φροντίζουν να τον κατασκευάζουν “προγραμματισμένο να ενδίδει”. Για τον έλεγχο του μηχανισμού διαχείρισης του προϊόντος της κοινωνικής προσπάθειας, τα οργανωμένα

συμφέροντα δεν έχουν παρά να επιβάλλουν αυτόν που δείχνει ότι είναι συμπαθής και αρεστός σε μας και βέβαια πρόθυμος στο να εξαρτηθεί από τους ίδιους.

Ο κατασκευασμένος “χαρισματικός Αρχηγός” είναι η προσφορότερη διαδικασία για να μεταβιβασθεί, πλάγια και έμμεσα η δύναμη της Λαϊκής Κυριαρχίας, στα χέρια των οικονομικών συμφερόντων.

Είναι η έμμεση διολίσθηση της Δημοκρατίας προς την Ολιγαρχία, την οποία απέφευγαν οι αρχαίοι πρόγονοί μας, καθιερώνοντας τον εξοστρακισμό για αυτούς που είχαν τη δυνατότητα να επηρεάζουν υπέρμετρα τη γνώμη του Λαού

Απόδειξη είναι ότι καμία πρόβλεψη δεν έγινε στην Αναθεώρηση για να αποτραπεί το επιτεινόμενο φαινόμενο του ουσιαστικού αποδημοκρατισμού των κομμάτων.

Στην εποχή μας θεωρείται πολύ βολικό, από τους διαπλεκόμενους, το status quo των χωρίς θεσμικές δεσμεύσεις καταστατικών των αρχηγικών κομμάτων. Καταστατικά τα οποία αφ’ ενός μετατρέπουν εμάς τα μέλη, που αγωνιζόμαστε για την ιδεολογία μας, σε ακούσιους υποστηρικτές των ιδιοτελών αποφάσεων τους, και αφ’ ετέρου επιτρέπουν στους πολιτευόμενους να υπερσυγκεντρώνουν την εξουσία στα χέρια τους και να διοχετεύουν τη δύναμη της, προς εκμετάλλευση, σε εξωθεσμικά κέντρα ιδιωτικών συμφερόντων.

Θεωρήθηκε ως συνδετική ύλη κόμματος και εκλογικής του βάσης η ελπίδα λειτουργίας ενός μηχανισμού ανταλλαγής των ψήφων με εξυπηρετήσεις και η επιθυμία προσέγγισης και ελέγχου της Εξουσίας, όμως, υπήρχε πάντα ως βασικό στοιχείο συνοχής ή κοινή ιδεολογία.

Όταν, το κόμμα αρχηγοκρατείται και ο αρχηγός διαπλέκεται, με τα όποια συμφέροντα, τότε η ιδεολογία εκφυλίζεται σε πατρωνία και το κόμμα εκτρέπεται του διαμεσολαβητικού του ρόλου μεταξύ Εκλογικού Σώματος και Εξουσίας.

Λειτουργεί ως ενδιάμεσος, ως “νταβατζής” λέει ο Λαός, επιβολής της βούλησης του πατρώνος επί της εκλογικής βάσης. Ακυρώνει, έτσι, η διαπλοκή τα συστήματα αναφορών και αξιών τα οποία επικαλούνται οι πολιτικοί σχηματισμοί και αντιστρέφει την ανάντι ροή της βούλησης της εξουσίας στη Δημοκρατία στην κατάντι ροή στη Μοναρχία.

Η υπερσυγκέντρωση της πολιτικής δύναμης στους αρχηγούς, ενός εκάστου των δύο κομμάτων εξουσίας, έχει επηρεάσει και τη πολιτική συλλογιστική των διαπλεγμένων οικονομικών κέντρων. Όταν αισθάνονταν ανίσχυρα απέναντι στην πολιτική εξουσία, επεδίωκαν την ανάπτυξη των μικρών κομμάτων για να διασπούν τη συνοχή και άρα τη δύναμη των μεγάλων, προς το συμφέρον τους.

Τώρα, όμως, που μπορούν να ελέγχουν, μέσω της διαπλοκής, τα μεγάλα κόμματα, αρνούνται τη χρησιμότητα των μικρών. Είναι φανερό ότι τα αντιμετωπίζουν ως

εμπόδια που καθιστούν δυσχερέστερη την εκμετάλλευση της εξουσίας την οποία θέτουν στη διάθεσή τους επ' ανταλλαγματι, οι αρχηγοί των μεγάλων κομμάτων.

Αναπτύσσεται, έτσι, μια λογική αποκλεισμού της παρουσίας μικρών κομμάτων στη δρώσα πολιτική. Για την στήριξη της λογικής αυτής παγιποιείται η επιχειρηματολογία της ανάγκης σταθερών κυβερνήσεων, η οποία κατά τους ισχυρισμούς τους επιτυγχάνεται μόνο όταν είναι μονοκομματικές.

Πρωθούν, έτσι, την αντίληψη του δικομματισμού, επιδιώκοντας να πείθουν το Λαό ότι αυτός είναι ο δρόμος αντίστασης κατά της διαφθοράς, έστω και εάν στην πραγματικότητα είναι η λεωφόρος επέλασής της.

Προβάλλουν τη λογική ότι η πολυδιάσπαση των πολιτικών δυνάμεων επιφέρει την αποδυνάμωση των μεγάλων κομμάτων και επομένως ενισχύει τη διαπλοκή, ενώ το αληθές είναι ότι την αποδυναμώνει. Με ωμή υποκρισία παρουσιάζουν μια ευθέως ανάλογη σχέση πολιτικών εξελίξεων ως αντιστρόφως ανάλογη.

Για μας είναι σαφές ότι ο πιο ενδεδειγμένος τρόπος για να ενισχύσουμε τη δική μας πολιτική οντότητα στο συσχετισμό των δυνάμεων, είναι η προσφυγή στον πανάρχαιο κανόνα της Εξουσίας, "διαίρει και βασίλευε". Κομματική διαίρεση των πολιτικών δυνάμεων, για να βασιλεύει η Λαϊκή Κυριαρχία.

Όσον αφορά στην επίκληση της κυβερνητικής σταθερότητας τη θεωρούμε εκτός τόπου και χρόνου, και ύποπτη, για να μην πούμε και ευθέως διαβλητή.

Οι συμμαχικές κυβερνήσεις στις χώρες της Ε.Ε. εδραιώνουν μια πολιτική πραγματικότητα σταθερότητας και υψηλής ποιότητας λειτουργίας της Δημοκρατίας, που όχι μόνο αίρουν κάθε φόβο, αλλά προσφέρουν και τη μόνη ελπίδα, αποδυνάμωσης της διαπλοκής μέσα από την ενδυνάμωση της Δημοκρατίας.

Στην Ελλάδα, όμως, το Σύστημα προτιμά να ενισχύσει τη μονοκομματική σταθερότητα εις βάρος της συμμαχικής δημοκρατικότητας. Έτσι, προσπαθούν, με κάθε θεμιτό και αθέμιτο τρόπο, να μας πείσουν ότι η προσφορότερη σύνθεση της Βουλής είναι αυτή που εξασφαλίζει την κυβερνητική σταθερότητα, έστω και εάν αποτελεί προϊόν νοθευμένων δημοκρατικών διαδικασιών.

Η εξάρτηση των κομμάτων εξουσίας, από τα μεγαλοσυμφέροντα, καθιστά προέκταση της κυβερνητικής σταθερότητας την ενδυνάμωση και την παγίωση της διαπλοκής εις βάρος των συμφερόντων του Λαού. Η σταθεροποίηση της διαπλοκής είναι το επιδιωκόμενο με την προσήλωση στην αντίληψη των σταθερών, μεν, αλλά και σταθερά ελεγχόμενων, δε, κυβερνήσεων.

Υπ' αυτό το πρίσμα, το Σύστημα δεν επιδιώκει την οριοθέτηση των δυνατοτήτων της Πολιτείας στη διαχείριση της εξουσίας, αλλά την οριοθέτηση των παρεμβατικών δυνατοτήτων της Λαϊκής Κυριαρχίας.

Είναι μια επιδίωξη αντιδημοκρατικής υφής με υπόβαθρο τον ολοκληρωτισμό ο οποίος τους διαπνέει, τους εμπνέει και τους οδηγεί να καλλιεργούν την Πρωθυπουργοκρατία εις βάρος της διάκρισης των λειτουργιών της δημοκρατικής εξουσίας.

Η θεσμική αδυναμία παρέμβασης της δικαιοσύνης

Η ελλειμματική διάκριση των λειτουργιών, η οποία αφ' ενός ευνοεί την υπερσυγκέντρωση της εξουσίας και αφ' ετέρου στερεί τη δυνατότητα αλληλοελέγχου των λειτουργιών της εξουσίας, αντί να καταγγέλλεται ως "δυστυχία" του πολίτη, αναγορεύεται, από το Σύστημα, ως "εκσυγχρονισμός" του Πολιτεύματος.

Στην πραγματικότητα, προκαλείται έτσι ένας παράλογος πειθαναγκασμός, εις βάρος του πολίτη τον οποίο επιβάλλει θεσμικά το Σύστημα υπεραμυνόμενο της ασυδοσίας των πολιτευομένων εκπροσώπων του.

Ένας πειθαναγκασμός, όχι μόνο επιτρέπει την υπερσυγκέντρωση της εξουσίας, αλλά και οδηγεί στη μονοπώλησή της από ένα μικρό αριθμό προσώπων. Η μονοπώληση αυτή όλο και πληθαίνει τις πηγές διαφθοράς, διότι όπως είναι γνωστό όσο συγκεντρώνεται η εξουσία τόσο εξαθλιώνεται ηθικά.

Η έλλειψη υποχρέωσης των κυβερνώντων να λογοδοτούν επί της ουσίας στο Λαό, σε τακτά μικρά χρονικά διαστήματα, η μακροχρόνια παραμονή των ίδιων προσώπων σε καίρια αξιώματα και η συγκέντρωση της εξουσίας σε ένα πρόσωπο, τον Πρωθυπουργό, οδηγεί σε όλο και πιο σκοτεινές διεργασίες αδιαφάνειας και διαμορφώνει όλο και πιο ευνοϊκές συνθήκες για την εξάπλωση της διαφθοράς.

Η σκιά των σκανδάλων βαραίνει υπέρμετρα τη δημόσια ζωή μας, σε σημείο που να αισθανόμαστε προσβεβλημένοι ως πολίτες της Χώρας της Δημοκρατίας, του πολιτισμού και του φιλότιμου.

Αισθανόμαστε, ακόμη, και εγκαταλελειμμένοι από τη Δικαιοσύνη, η οποία δεν δράττει την ευκαιρία να παρέμβει.

Μόνο ορισμένοι, λειτουργοί της Δικαιοσύνης επέδειξαν ευαισθησία και ανταποκρίθηκαν στον κοινωνικό ρόλο τους. Το γεγονός επισημαίνει ο Σταύρος Λυγερός στην Καθημερινή (8-10-2000):

“Σύμφωνα με καλά ενημερωμένες πηγές, στους κόλπους του δικαστικού σώματος αναπτύσσεται μία τάση αντίδρασης στην επέκταση της διαφθοράς και της παρανομίας στο δημόσιο βίο και ειδικότερα στα υψηλά κλιμάκια της πολιτικής. Στην αιχμή του δόρατος βρίσκονται ορισμένοι ανώτεροι – όχι ανώτατοι – δικαστές, οι οποίοι διαθέτουν ηθικό έρεισμα και φέρονται αποφασισμένοι να προχωρήσουν ακόμα και εάν υποχρεωθούν να συγκρουσθούν με τους πανίσχυρους παράγοντες της διαπλοκής. Κατά τις ίδιες πηγές, δεν πρόκειται για κάποια συγκροτημένη ομάδα, ούτε για όργανα της Ρηγίλλης, όπως ισχυρίζονται για προφανείς λόγους παράγοντες του Μεγάλου Μαξίμου. Οι λειτουργοί της Δικαιοσύνης, που

δυσφορούν για την επικρατούσα κατάσταση, ολοένα και περισσότερο υπερβαίνουν τους δισταγμούς τους, οι οποίοι πηγάζουν αφενός από το φόβο για τις επιπτώσεις στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία και αφετέρου από την ανησυχία μήπως κατηγορηθούν ότι είναι υποστηρικτές ενός “κράτους δικαστών”.

Την ώρα, όμως, που η ελληνική Δικαιοσύνη δεν έχει θεσμική ευχέρεια να πάρει πρωτοβουλίες, αλλά ούτε το θάρρος, υπό το φόβο της κατηγορίας του “κράτους των δικαστών”, να ασχοληθεί και πολύ λιγότερο να “διαπιστώσει” οποιοδήποτε από τα καταγγελλόμενα σκάνδαλα πολλών δισεκατομμυρίων, το γαλλικό εφετείο έφτασε να ερευνά κατά πόσο “ή σύζυγος του Δημάρχου του Παρισιού μισθοδοτήθηκε για μια αμφισβητούμενη απασχόλησή της”.

Σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως στην Ισπανία, στην Ιταλία, στη Γερμανία στη Γαλλία, η Δικαιοσύνη έχει την πολιτειακή δυνατότητα να πάρει πρωτοβουλίες για να προστατεύσει το δημόσιο συμφέρον. Πρωθυπουργοί, Υπουργοί, Τραπεζίτες, Επιχειρηματίες, κάθισαν στο εδώλιο του κατηγορουμένου, και επακολούθησαν, φυλακίσεις, αυτοκτονίες, πολιτικές εξαφανίσεις, οικονομικές καταρρεύσεις, χωρίς να μπορούν οι κυβερνήσεις να σταματήσουν τις δικαστικές εξελίξεις με την κινδυνολογία “του κράτους των δικαστών”.

Η δικαστής του Παρισιού Εβά Ζολί, η οποία δεν δίστασε ως ανακρίτρια να στοιχειοθετήσει υποθέσεις όπως αυτές που οδήγησαν στην κατάρρευση μιας μεγάλης Τράπεζας και στη φυλάκιση πρώην Υπουργού, στο βιβλίο της “Υπόθεση όλων μας” γράφει:

“ Συνειδητοποίησα την παράλληλη ύπαρξη δύο “χώρων εξουσίας”: ενός χώρου δημοσίου, εκεί που καθημερινά παίζεται η κωμωδία της εξουσίας και κυριαρχεί η ψευδαισθήση της εικόνας. Και ενός χώρου προστατευμένου από τα αδιάκριτα βλέμματα, εκεί όπου καθορίζονται οι πραγματικές εξουσιαστικές σχέσεις, ορισμένες φορές μάλιστα με τον πλέον βίαιο τρόπο”

Και η συγγραφέας συνεχίζει: “ Γράφω γιατί θέλω να διηγηθώ την αδικία που η δική μας γενιά δικαστών ανακαλύπτει κάθε μέρα σε όλη την Ευρώπη. Γράφω για να εμποδίσω εκείνους που επιθυμούν για την αρρώστια αυτή τη χειρότερη θεραπεία: ένα πέπλο αδιαφάνειας ανάμεσα στην εξουσία και τον πολίτη, μέσα από κανόνες και διεθνείς συμφωνίες χωρίς ισχύ που ουσιαστικά εξασφαλίζουν την ατιμωρησία στο μεγάλο οικονομικό έγκλημα. Τότε βεβαίως, κανείς πια δεν θα βλέπει το έγκλημα. Η δημοκρατία όμως θα έχει γίνει ένα θέατρο σκιών”

“Κάθε μέρα στην Ευρώπη, δικαστές εισχωρούν όλο και περισσότερο στο σκοτεινό δαίδαλο των επικίνδυνων σχέσεων ανάμεσα στην οικονομία, το έγκλημα και την πολιτική. Αυτά που ανακαλύπτουν, κι ας είναι η κορυφή μόνο του παγόβουνου, είναι ανατριχιαστικά: κρυφές προμήθειες και μαζικές υπεξαίρέσεις, εταιρείες φαντάσματα και εικονικές πληρωμές, προσωπικός πλουτισμός και τροφοδοσία ‘κρυφών ταμείων’ των πολιτικών κομμάτων και το χειρότερο, ανεκτικότητα μπροστά στο φαινόμενο μιας συγκεκριμένης πολιτικής που λειτουργεί σαν ιδιότυπη μαφία”. (Καθημερινή, 8-10-2000)

Οι πολιτευόμενοι αυτοεξαγνίζονται και ενοχοποιούν επιχειρηματίες και Μ.Μ.Ε.

Το πολιτικό κατεστημένο που “έπλεξε” τη διαπλοκή την περιγράφει ως ζοφερό γεγονός, αλλά αρνείται να ομολογήσει ότι αυτό το ίδιο την εξέθρεψε μέσα στους κόλπους του.

Ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης είπε στη Βουλή: *“έκδηλώνεται μια αδιάστατη απόπειρα ποδηγέτησης της πολιτικής ζωής. Οι κρίσιμες πολιτικές αποφάσεις υποβάλλονται και επιβάλλονται ενίοτε στην Κυβέρνηση από εξωθεσμικούς παράγοντες. Η άσκηση της εξουσίας διολισθαίνει από τα θεσμικά κέντρα σε εξωθεσμικά παράκεντρα. Διαμορφώνεται μία εξαιρετικά επικίνδυνη κατάσταση αλληλεξάρτησης μεταξύ πολιτικής, οικονομικής ισχύος και διαμορφωτών της κοινής γνώμης, που συγκρούονται με τη νομιμότητα και το δημόσιο συμφέρον, που πλήττει την αναπτυξιακή διαδικασία, που πλήττει τα συμφέροντα των φορολογουμένων, των καταναλωτών, των επιχειρηματιών και τελικά αποβαίνει σε βάρος της δημοκρατίας και φαλκιδεύει τη λαϊκή κυριαρχία.”*

Απλώς φαλκιδεύει τη Λαϊκή Κυριαρχία, ή δυστυχέστατα την απαλλοτριώνει, την “επιτάσσει”, αφού “οι πολιτικές αποφάσεις επιβάλλονται στην Κυβέρνηση; Και ποιοι έδωσαν τη δυνατότητα στα εξωθεσμικά παράκεντρα να απαλλοτριώνουν την “ακαταγώνιστο δύναμη” που πηγάζει από το Λαό;

Αφού διαπιστώνει με σαφήνεια τα τεκταινόμενα εις βάρος του Δημόσιου συμφέροντος, γιατί δεν καταγγέλλει, με την ίδια σαφήνεια, και τους υπευθύνους; “Κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει” λέει θυμόσοφα ο Λαός.

Οι εισηγητές των κομμάτων ανέφεραν τα εξής στη Επιτροπή της Αναθεώρησης:

- Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ : *“Έχουμε να αντιμετωπίσουμε νέες μορφές προβλημάτων που αφορούν τη σχέση της πολιτικής εξουσίας με άλλους θύλακες εξουσίας, οι οποίοι δεν υπόκειται σε έλεγχο, οι οποίοι είναι αδιαφανείς, όπως στη σχέση μεταξύ των πολιτικών οργάνων και της δικαστικής εξουσίας, μεταξύ των οργάνων της δημοκρατικά νομιμοποιημένης πολιτικής εξουσίας και άλλων μορφών άτυπης εξουσίας όπως είναι η επικοινωνιακή εξουσία, η οικονομική εξουσία, η αισθητική εξουσία, η γνωσιολογική εξουσία....
....Αυτό είναι το μεγάλο σταυρικό πρόβλημα της σύγχρονης αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας”.*

Η αναφορά είναι πολύ κομψή, προφανώς για να μη διαταραχτούν “οι σχέσεις” και περίπου εξομοιώνεται μια καθαρώς θεσμική δυσλειτουργία μεταξύ Κυβέρνησης και Δικαιοσύνης με τα προβλήματα ανηθικότητας και διαφθοράς που γεννά η διαπλοκή.

- Ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας: *“Έχουμε την ευκαιρία να “βάλουμε το μαχαίρι στο κόκαλο” στα διαπλεκόμενα συμφέροντα και μπορούμε να προβλέψουμε*

ρυθμίσεις ικανοποιητικές. Αν δεν το πράξουμε τότε η πολιτική ζωή του τόπου καθημερινά θα ευτελίζεται όλο και περισσότερο’.

Εδώ διακρίνουμε μια ολοφάνερη αποστασιοποίηση από την ευθύνη συμμετοχής στην πρόκληση της διαφθοράς και μια όψιμη διάθεση να έλθουν ως σωτήρες να μας γλιτώσουν από το κακό που και οι ίδιοι προξένησαν.

- Ο εισηγητής του ΚΚΕ είπε: *“Μιλάνε για “πόθεν έσχες” αλλά όσο υπάρχουν ένα σωρό απόρρητα δεν λύνεται το ζήτημα των διαπλεκομένων”.*
- Ο εισηγητής του Συνασπισμού: *“Μέσα από τα κενά που δημιουργεί η απόσταση και η αποχή του πολίτη από την πολιτική, αναδεικνύονται τα ποικιλώνυμα κέντρα, τα οποία ασκούν πολιτική, προφανέστερα για την εξυπηρέτηση όχι των συμφερόντων του ελληνικού λαού, αλλά των δικών μας”.*

Είναι φανερό, ότι σε όλα τα σχόλια των κομμάτων για τη διαπλοκή εμπεριέχεται ένας σαφής υπαινιγμός εις βάρος των επιχειρηματιών.

Γιατί, όμως, όχι και εις βάρος των πολιτικών; Ποιο είναι το χειρότερο για τη Δημοκρατία, η προσπάθεια των επιχειρηματιών να αυξήσουν τον πλούτον τους εξαγοράζοντας του πολιτευόμενους, ή η απόφαση των πολιτευόμενων να πλουτίζουν ξεπουλώντας την εξουσία που τους εμπιστεύθηκε ο Λαός;

Και όταν αναφέρονται στους επιχειρηματίες γιατί προσβάλλουν και κατηγορούν μια τάξη που προωθεί την οικονομική ανάπτυξη της χώρας και δεν συγκεκριμενοποιούν τις καταγγελίες τους εις βάρος μόνον εκείνων που καπηλεύονται τον κοινωνικό ρόλο των Μ.Μ.Ε., προκειμένου να επιτύχουν τον εύκολο και παράνομο πλουτισμό, καταρακώνοντας κάθε έννοια Δημοκρατίας στον τόπο μας.

Μέσα σε μια δεκαετία τα Μ.Μ.Ε. και ιδιαίτερα τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά, από “ιερά” της ελεύθερης πληροφόρησης και στυλοβάτες της Δημοκρατίας, αναφέρονται μέσα στον πολιτικό λόγο ως επιβουλές της Δημοκρατίας και αυτοχαρακτηρίζονται ως διαφθορεία.

“Με παρόμοιο τρόπο αναφέρονται στα μέσα και οι εισηγητές των κομμάτων, απευθυνόμενοι προς τη Βουλή εν όψει της συνταγματικής αναθεώρησης. “Έχουμε να αντιμετωπίσουμε τον ισχυρότερο ίσως θύλακο εξουσίας, που είναι η λεγόμενη επικοινωνιακή εξουσία, η εξουσία των ΜΜΕ ” αναφέρει ο Ευ. Βενιζέλος εκ μέρους του ΠΑΣΟΚ “Βρισκόμαστε μπροστά σε ένα νοσηρό φαινόμενο. Τα διαπλεκόμενα αποτελούν ένα απόστημα, το οποίο πρέπει να ανοίξει” υπερθεματίζει από την πλευρά του ο Ι. Βαρβιτσιώτης εκφράζοντας της ΝΔ. “Στα Μέσα Ενημέρωσης υπάρχει σοβαρό ζήτημα δημοκρατίας” τονίζει ο Αντ. Σκυλλάκος του ΚΚΕ. “Η τυραννία [των Μέσων] απειλεί ευθέως τη δημοκρατία και τον πυρήνα του δημοκρατικού πολιτεύματος” αναφέρει ο Γ. Κουβέλης του Συνασπισμού. Ανάλογες δηλώσεις έχουν γίνει από τους περισσότερους πολιτικούς μας – μόνο ο πρωθυπουργός Κ. Σημίτης έχει αποφύγει να τοποθετηθεί με δριμύτητα απέναντι στα μέσα και, αντιθέτως, έχει κατά καιρούς κατηγορήσει

τους αντιπάλους του, κυρίως τον Κ. Καραμανλή και τον Ν. Κωνσταντόπουλο για αθεμελίωτη “διαπλοκολογία”.

(Δ.Κ. Ψυχογιός, ΤΟ ΒΗΜΑ, 4-2-01)

Επειδή τη δεκαετία του '90 ο Ελληνικός Λαός δεν επέδειξε, ευτυχώς, ηθικοπρωτικές τάσεις στο κοινωνικό πεδίο είναι προφανές ότι τα “διαφθορεία” “αναπτύχθηκαν” αντλώντας “πελάτες” από τους πολιτικούς.

Οι πολίτες ως “αγοραστές” (αναγνώστες ή ακροατές ή θεατές) ενίσχυαν μεν, με το τίμημα ή τη συνδρομή τους, την ύπαρξη των ΜΜΕ δεν συμμετείχαν, όμως, στο όποιο φθοροποιό έργο τους. Απλώς, ήλπιζαν σε μια αντικειμενική ενημέρωση και ήθελαν να συμβάλλουν στην ελεύθερη διακίνηση των ιδεών. Συλλειτουργοί των Μ.Μ.Ε. ήταν και είναι οι πολιτευόμενοι, οι οποίοι αντί να παρουσιάζονται ανυποχώρητοι σε θέματα ηθικής τάξεως, υποστηρίζοντας το δημόσιο συμφέρον, αποδείχτηκαν λίαν ευεπίφοροι στη διαφθορά.

Το γεγονός επισημαίνεται και από μέλος του ΕΣΡ, του οργάνου που σύμφωνα με το νόμο θα έπρεπε να αποτελεί την αιχμή του δόρατος ενάντια στο μάτι του κυκλώνα της διαπλοκής.

(Ν.Δ. Κουλούρης, Καθημερινή, 11-2-01)

Οι πολιτευόμενοι καταγγέλλουν μεν, την καταδυνάστευση της “Δημοκρατίας” από τα ΜΜΕ ταυτοχρόνως, όμως, ευάλωτοι όντες στον τομέα δημοσιότητας, καταγοητεύονται από την προβολή που τους παρέχουν. Υποκύπτουν στη γοητεία τους, όπως οι ναύτες του Οδυσσέα υπέκυψαν στα θέληγτρα των σειρήνων.

Η δύναμη των ΜΜΕ πολλαπλασιάζεται από την αδυναμία των πολιτικών να αντισταθούν στην προβολή. Όσο όμως αυξάνεται η δύναμη των ΜΜΕ, τόσο ισχυροποιούνται οι ιδιοκτήτες τους απέναντι στους πολιτικούς, και τόσο διευρύνεται το κανάλι της διαπλοκής. Διότι ενώ στην προσφορά της ευκαιρίας του παράνομου πλουτισμού είναι αρκετοί αυτοί που δεν υποκύπτουν, στην αποδοχή της προσφοράς για έντονη και εξασφαλισμένη προβολή προσέρχονται σχεδόν όλοι.

Μέσα στα πλαίσια της ελεύθερης κοινωνίας που ζούμε και με δεδομένες τις “συνθήκες” του δημοκρατικού καθεστώτος μας, η προσφορά της προβολής θα μπορούσε να λειτουργεί ως μια φιλική εξυπηρέτηση με κάποια αντίστοιχη, περιπτώσιακά, πολιτική εκδούλευση, κατάσταση που δεν γεννά σημαντικό πρόβλημα.

Δυστυχώς, όμως, η μεγιστοποίηση της δύναμης των ιδιοκτητών – επιχειρηματιών των Μ.Μ.Ε., το αυξανόμενο ενδιαφέρον των πολιτικών για προβολή και η απίνσχυση των ηθικών αντιστάσεων, μαζί με το υπερφίαλον των επιδιώξεων αμφοτέρων, οδήγησαν στο ολέθριο, για τον πολιτικό μας βίο, γιγαντισμό της διαπλοκής. Μια σχέση η οποία, ανεξάρτητα του πόσοι έχουν προσχωρήσει σ’ αυτήν,

καθιστά υπόλογο απέναντι στον Ελληνικό Λαό, το σύνολον του πολιτικού κόσμου της Χώρας.

Ο πρώην Πρωθυπουργός Γ. Ράλλης, αν και απέχει της ενεργούς πολιτικής αισθανθήκε την ανάγκη να δηλώσει:

“Το πρόβλημα είναι πολύ σοβαρό και απασχολεί και άλλες χώρες σε Ανατολή και Δύση. Στη Χώρα μας είναι επίκαιρο, και φλέγον και προσλαμβάνει επικίνδυνες διαστάσεις με απρόβλεπτες εξελίξεις. Η διαδικασία παραπομπής στα δικαστήρια είναι ατελέσφορη και τα ίδια τα δικαστήρια εντελώς απρόσφορα για τέτοιες υποθέσεις” (Καθημερινή, 5-11-00).

Η δημοσιότητα, την οποία εκ των πραγμάτων πήρε η ιδιοτελής σχέση ΜΜΕ και πολιτικών, υποχρέωσε τους τελευταίους να προτείνουν νόμου “προστασίας του πολιτικού μας συστήματος”.

Παρ’ όλον, ότι, όμως, οι ίδιοι είναι οι “ραβδούχοι” του πολιτικού μας συστήματος και επομένως οι υπεύθυνοι δια τη συντελεσθείσα “αμαρτία”, ο Νόμος έχει κατεύθυνση να περιορίσει, ως μόνους υπεύθυνους, τους ιδιοκτήτες των Μ.Μ.Ε. και αφήνει αχαλίνωτους τους ίδιους, ως εκπροσώπους της εξουσίας, να συναλλάσσονται παρανόμως και ατιμωρητί.

Βιώνουμε μια υπερβατική για τον κοινό νου, κατάσταση όπου η πολιτική εξουσία στέκεται αδύναμη να εφαρμόσει τους υπάρχοντες Νόμους και όχι μόνο επιτρέπει να εκπέμπουν 200 τηλεοπτικοί και 1500 περίπου ραδιοφωνικοί σταθμοί, χωρίς την απαιτούμενη από την Πολιτεία άδεια και χωρίς την καταβολή πάγιων τελών, αλλά κάνει χρήση των υπηρεσιών τους επισήμως επί χρήμασι. (π.χ. πληρώνουν οι δημόσιοι οργανισμοί για να διαφημίζονται.)

Παράλληλα, δεν αρκείται στο να προσαρμόσει, όπου απαιτείται, στις παρούσες συνθήκες το Νόμο, και να σπεύσει να τον εφαρμόσει, αλλά τον προάγει, και εδώ είναι το υπερβατικό, σε συνταγματική επιταγή, ισχυριζόμενη ότι έτσι κατοχυρώνει περισσότερο το δημόσιο συμφέρον.

Κατά τη δική μας άποψη, όμως, πέρα από τη δυνατότητα, που παρέχει στους πολιτικούς η θεσμική αναβάθμιση, να απαιτούν μεγαλύτερα ανταλλάγματα για τις όποιες διευκολύνσεις, το μέγεθος της υπερβολής του Νόμου, σε περιεχόμενο και θεσμικότητα, δεν δείχνει παρά το βαθμό της διάθεσης των συντακτών του να μην εφαρμοσθεί.

Όταν τίθεται όλο το βάρος για τον περιορισμό της διαπλοκής στο ασυμβίβαστο της ιδιότητας ιδιοκτήτη Μ.Μ.Ε. και προμηθευτού και εργολήπτου του Δημοσίου και επεκτείνεται η απαγόρευση στον όποιο μικρομέτοχο του Χρηματιστηρίου, στους διευθυντές, στους συγγενείς, σε οικονομικά εξαρτημένα πρόσωπα, στις εταιρείες χαρτοφυλακίου είναι σαφές ότι ο Νόμος δεν είναι δυνατόν να λειτουργήσει.

Είναι εκ των πραγμάτων, αδύνατον σε μια χώρα που οι ελεγκτικοί μηχανισμοί ιδιαίτερα στο γενικότερο πολιτικό χώρο είναι είδος εν ανεπαρκεία, αίφνης να υποθέσουμε ότι θα στηθεί ένας μηχανισμός που θα ελέγχει μερικές εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους κατά πόσον αγόρασαν ή πούλησαν κάποια μερίδια από τους 2.000 ραδιοφωνικούς σταθμούς και τους 150 τηλεοπτικούς ή κάποιες μετοχές από τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρείες των Μ.Μ.Ε. και στη συνέχεια εάν κάποια άλλη επαγγελματική δραστηριότητά τους έχει σχέση με έργα ή προμήθειες του Δημοσίου. Κατά πάσα πιθανότητα θα αρκεσθούν σ' αυτό που συμβαίνει και τώρα στο ΕΣΡ, το οποίο λόγω ελλείψεως προσωπικού και τεχνικών δυνατοτήτων "χορηγεί σε εργολάβους και προμηθευτές του Δημοσίου τα αναγκαία βάσει της κείμενης νομοθεσίας "πιστοποιητικά διαφάνειας" ότι δηλαδή δεν είναι μέτοχοι επιχείρησης που κατέχει άδεια μέσου ενημέρωσης προκειμένου να συμβληθούν εγκύρως με το Δημόσιο βάσει... υπευθύνων δηλώσεων που προσκομίζουν οι ίδιοι οι ενδιαφερόμενοι!!" όπως δηλώνει το μέλος του ΕΣΡ Νίκος Δ. Κουλούρης στην Καθημερινή (11-2-01).

Όλοι γνωρίζουν ότι η συζήτηση στην Αναθεώρηση έγινε απλώς για να ακουστούν διάφορες κορώνες. Ο Νόμος είναι για τα μάτια και όπως έγραψε ο Δ. Καστριώτης "η θέσπιση της απαγόρευσης σε συνταγματικό επίπεδο οφείλεται μάλλον στη διάθεση των πολιτικών κομμάτων να εξασφαλίσουν εύσημα αγωνιστών κατά της διαφθοράς (στο Σύνταγμα το "βάζουμε") παρά στην ανεπάρκεια του κοινού νομοθέτη να αντιμετωπίσει το ζήτημα"

(Καθημερινή, 17-9-2000).

Περιορίζουν τη διαπλοκή στην Κυβέρνηση

και στη χρηματοδότηση των κομμάτων για να την υποβαθμίσουν

Ένα ακόμα δείγμα της έκδηλης υποκρισίας είναι ο ισχυρισμός στελεχών της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ότι η διαπλοκή αφορά μόνο την Κυβέρνηση. Τώρα που τα έργα του Γ' ΚΠΣ και της Ολυμπιάδας του 2004 συγκροτούν "το μεγάλο πακέτο" και η ίδια δεν μετέχει στη διαχείρισή του, τώρα "θυμήθηκε" να καταγγείλει τη διαπλοκή. Δηλώνει π.χ. ο τέως Πρόεδρος της Ν.Δ.: "Η διαπλοκή περνά αποκλειστικά και μόνον ή, αν θέλετε, σε ένα ποσοστό 95% στη σχέση κυβέρνησης – προμηθευτών – εργολάβων του Δημοσίου. Διότι από την αντιπολίτευση τι όφελος θα έχουν ; Κανένα, απλώς την προσδοκία ενός μελλοντικού οφέλους. Εδώ όμως κρίνουμε το άμεσο. Η άποψη ότι όλα τα κόμματα είναι διαπλεκόμενα είναι απαράδεκτο και να διατυπώνεται ακόμη. Φανερώνει δε μια προσπάθεια να εκτραπεί η προσοχή από το συγκεκριμένο πρόβλημα" (Καθημερινή, 11-2-01)

Άλλος βουλευτής της όμως δηλώνει: "Μα μήπως επί των κυβερνήσεων ΝΔ δεν "φτιάχτηκαν" άλλοι ; και μήπως δεν είναι αυτονόητο ότι κάποιοι τη στηρίζουν τώρα για να τους "φτιάξει" όταν έρθει στην εξουσία; "

Ανάλογες θέσεις εκφράζει και ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της Ν.Δ.:

“Η διαπλοκή μοιάζει με ένα θεσμικώς και πολιτικώς απαράδεκτο ταγκό που προϋποθέτει πρόσωπα που μετέχουν, αμέσως ή εμμέσως, στη λήψη αποφάσεων. Κατά τούτο, το μέγιστο μέρος της ευθύνης βαρύνει την κυβέρνηση και τους λειτουργούς της αφού αυτοί μετέχουν, όπως είναι φυσικό, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων που οδηγούν στη διαπλοκή.”

(Καθημερινή, 18-2-01)

Είναι προφανές ότι η καταγγελία της διαπλοκής δεν γίνεται εδώ επί της ουσίας για την πάταξή της, αλλά ως αιχμή του αντιπολιτευτικού δόρατος ή ως πολιορκητικός κριός, για την κατάκτηση της εξουσίας.

Επειδή, όμως, τα σημαίνοντα αυτά στελέχη της ΝΔ, στα οποία ενδεικτικά αναφερόμαστε, γνωρίζουν καλά ότι τα πρόσωπα της Κυβέρνησης στο δημοκρατικό μας σύστημα αλλάζουν, κατά τεκμήριο, σε κάθε εκλογή και επειδή υποστηρίζουν ότι πολύ γρήγορα η ΝΔ θα είναι στην Κυβέρνηση, είναι σαφές ότι υποκρίνονται ή στο ότι το θέμα αγγίζει μόνο το ΠΑΣΟΚ ή στο ότι ελπίζουν πως θα γίνουν Κυβέρνηση.

Ο χρονικός εστιασμός στο Σήμερα, τον οποίο περιέχει το “εδώ κρίνουμε το άμεσο”, λες και πρόκειται για “στιγμιαίο αδίκημα”, δεν μπορεί να ευσταθήσει πολιτικά. Απλώς είναι άλλη μια έκφανση της υποκρισίας που κατακλύζει τον πολιτικό μας κόσμο. Άλλη μια προσπάθεια ξεγελάσματος της κοινής γνώμης.

Άλλη μια φορά που το ένα κόμμα ταυτίζεται με τις κοινωνικές αξίες και κατηγορεί το άλλο για αποτίμησή τους. Άλλη μια φορά που η απόσταση από την εξουσία επιτρέπει σε ένα κόμμα να αυτοεξειδανικεύεται και να χρησιμοποιεί, ως τερτίπια της πολιτικής τακτικής, την υπεράσπιση των αξιών μας. Είναι η γνωστή τακτική με την οποία επιδιώκουν να μας παρασύρουν στους κόλπους τους, μέχρι να έρθει η ώρα να αλλάξουν οι ρόλοι, και να ξαναζήσουμε, από διαφορετικές κατευθύνσεις, την ίδια προσπάθεια “προσηλυτισμού”, μέσω πάλι της “υπεράσπισης” των ίδιων αξιών και συμφερόντων μας, από κάποιους άλλους.

Αυτό που ελπίζουμε εμείς, είναι ότι θα δημιουργήσουμε κάποτε την Πολιτεία, της οποίας η εξουσία θα είναι διαχυμένη, ώστε να μην προκύπτουν σκάνδαλα τα οποία θα πρέπει να ξεσκεπαστούν.

Υπάρχει, όμως, και ένας άλλος άξονας στην τακτική των πολιτευομένων απέναντι στη διαπλοκή που πρέπει να αναλυθεί, διότι καλύπτει όχι απλώς σκοπιμότητες αλλά και μικρότητες.

Καταβάλλεται μια συνεχής προσπάθεια επικέντρωσης και περιορισμού της διαπλοκής στην κρυφή χρηματοδότηση των κομμάτων από ιδιώτες, με σαφώς ένοχη αποσιώπηση του προσωπικού πλουτισμού πολιτικών και διοικούντων.

Δηλώνει π.χ. ο εισηγητής της Ν.Δ. *“Τα οικονομικά των κομμάτων και οι προεκλογικές δαπάνες των υποψηφίων βουλευτών, ίσως αποτελούν τη βάση της διαπλοκής. Ο έλεγχος, λοιπόν, θα πρέπει να είναι και σε βάθος και ουσιαστικός. Να διεξάγεται από αδιάβλητο όργανο*

και να επιβάλλει κυρώσεις, οι οποίες στην περίπτωση των υποψηφίων βουλευτών να φθάνουν μέχρι την έκπτωση από το αξίωμα''.

Όλο το πρόβλημα δηλαδή το περιορίζει στην προεκλογική περίοδο. Από την ώρα που θα αναλάβει η νέα Κυβέρνηση και θα καθίσουν οι υπουργοί στο θώκο τους, κατά την εκτιθέμενη άποψή του, ούτε με τις αναθέσεις των έργων, ούτε με τις αγορές των εξοπλισμών, ούτε με τις παραγγελίες των προμηθειών, ούτε γενικώτερα με τη διαχείριση της εξουσίας δεν συμβαίνει κάτι ύποπτο.

Ταυτοχρόνως, ουδετεροποιεί, ως διαδικασία, την κρυφή χρηματοδότηση των κομμάτων και την εμφανίζει περίπου ως μια φυσική καταστροφή, η οποία επέρχεται μόνη της, άρα δεν υπάρχει θέμα αναζήτησης ενόχων. Εμφανίζεται, τόσο άδολη η ροή του παράνομου χρήματος, ώστε να φθάνουμε εμείς οι ψηφοφόροι να αναρωτώμεθα, μήπως τελικά τα κόμματα είναι τα αθώα θύματα, τα οποία εμπλέκονται από αόρατα πρόσωπα και χέρια σε παράνομες συμφωνίες και ύποπτες δοσοληψίες. Αόρατες δυνάμεις που τα σπρώχνουν στη διαπλοκή, χωρίς τους αρχηγούς τους, χωρίς τους έμπιστους της αυλής τους, χωρίς τους διακεκριμένους της ιεραρχίας τους, χωρίς τους βουλευτές τους, χωρίς τα στελέχη τους. Είναι δυνατόν, όμως, να υπάρχει δωροδοκία χωρίς δωρολήπτες;

Είναι προφανές, ότι στους πολυτευόμενους βολεύει να καταγγέλλουν το "έγκλημα" και όχι να αναζητούν τον εγκληματία, διότι στην αντίθετη περίπτωση θα υποχρεωθούν να αποκαλύψουν τους εαυτούς τους. Και όχι μόνο καταγγέλλουν τη χρηματοδότηση των κομμάτων, αλλά μεγιστοποιούν σκόπιμα τις καταστροφικές προεκτάσεις της για να αποκτήσουν άλλοθι. Άλλοθι για να καλύψουν την πολιτική τους μικρότητα, που συνίσταται στο να επιδιώκουν να παριστάνουν τους αθώους και ταυτοχρόνως να θέλουν να αυξήσουν την επιδότηση των κομμάτων από την Πολιτεία, αλλά και τους μισθούς, τους, σε εύθετο χρόνο.

Στην πραγματικότητα, όμως, η κρυφή χρηματοδότηση των κομμάτων δεν είναι παρά μια μικρή επιπλοκή της καταστρεπτικής για η Δημοκρατία διαπλοκής, η οποία συντελείται με την εμπλοκή των πολιτικών στα κέρδη των μεγαλοσυμφερόντων.

Η ωμότητα αυτή της διαφθοράς έχει προκαλέσει αποπνικτική ατμόσφαιρα για τον πολίτη. Η Μαριέττα Καραμανλή γράφει σε άρθρο της : *''Η ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ των πολιτών για την πολιτική και τους πολιτικούς παρουσιάζεται με φόντο τα σκάνδαλα: κρυφή χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων, προσωπικός πλουτισμός μερικών (!!) διοικούντων, πελατειοκρατία, ή απουσία δημοκρατικότητας μέσα στα ίδια τα κόμματα...Σε πολλά κράτη, νέες οργανώσεις αλλαγής ελκύουν περισσότερο τους ψηφοφόρους παρά τα παραδοσιακά πολιτικά κόμματα.''*

(Οικονομικός, 3-2-94):

Η αδιαφορία των πολιτών έχει προκύψει από την συνειδητή άρνησή των πολίτευομένων, να άρουν τα αίτια της διαφθοράς και να επαναπροσδιορίσουν τον προορισμό της σύγχρονης πολιτικής.

Επανάλαβαν, κατά τις διαδικασίες της Αναθεώρησης, αρκετές φορές ότι ο *“εκσυγχρονισμός, περνάει μέσα από την Αναθεώρηση του Συντάγματος”*.

Μας έπεισαν γι’ αυτό, δεν μας έπεισαν, όμως, καθόλου ότι έχουν βρει το σωστό περιεχόμενό της, για να εκσυγχρονίσουν το πολιτικό μας σύστημα. Όχι μόνο δεν βρήκαν νέες ιδέες, νέους δρόμους ποιοτικής αναβάθμισης, της Δημοκρατίας μας , αλλά δεν κατάφεραν, ή μάλλον δεν το θέλησαν, να την απαλλάξουν από τη δαμόκλειο σπάθη της διαφθοράς, αν και οι μέθοδοι είναι γνωστές.

Όταν π.χ. ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της Ν.Δ. σε άρθρο του για το πολιτικό χρήμα στην Καθημερινή (10-12-00) γράφει:

“Δεν αγνωώ βεβαίως το γεγονός ότι το Σύνταγμα δεν πρέπει – δεν είναι, άλλωστε, αυτή η φύση του και η αποστολή του, αν μη τι άλλο κατά κανόνα – να αποτελεί κολυμβήθρα του Σίλωάμ για τον εξαγνισμό των κάθε είδους κακοδαιμονιών που πλήττουν κατά καιρούς το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό μας σύστημα. Πλην όμως το ζήτημα αυτό είναι τόσο σοβαρό και οι επιπτώσεις του τόσο φθοροποιές για τα ίδια τα θεμέλια της δημοκρατίας μας, ώστε ενδείκνυται οι σχετικές ρυθμίσεις να αποτελέσουν τμήμα του Καταστατικού μας Χάρτη.”

δείχνει ότι συναινεί μεν στη “συνταγματοποίηση” του θέματος, αλλά η σύνεσή του τον υποχρεώνει να αφήσει να φανεί ότι δεν ήταν και απαραίτητη, για την αντιμετώπιση του κακού.

Είναι σαφές, λοιπόν, ότι η “συνταγματοποίηση” δεν είναι παρά άλλο ένα εγχείρημα σπουδαιοφάνειας των ίδιων και των προθέσεών τους. Εάν πράγματι, ήθελαν να λύσουν το πρόβλημα, θα τον είχαν κάνει ήδη, με βάση το ισχύον Σύνταγμα.

Διαλύουν το διοικητικό μηχανισμό για να συγκεντρώνουν την εξουσία και να διευκολύνουν τη διαπλοκή

Το Σύστημα της διαπλοκής υπαγορεύει στους πολίτευομένους το τι υποχρεούνται να πράξουν, τους αφήνει όμως, ελεύθερους να λένε ότι θέλουν. Η εμπλοκή των έργων, όμως, δεν μεταβάλλεται σε απεμπλοκή δια των λόγων.

Ματαίως, λοιπόν, προσπαθούν να μας εντυπωσιάσουν λέγοντας μας ότι καθοδηγούν, με τις νέες συνταγματικές επιταγές, προς τη σωστή κατεύθυνση τον κοινό νομοθέτη, στο μέλλον.

Οι ίδιοι, πρέπει να βρουν τη σωστή κατεύθυνση των πολιτικών τους ενεργειών, και όχι ο κοινός νομοθέτης, ο οποίος έχει ήδη τη σωστή κατεύθυνση με το ισχύον Σύνταγμα.

Εξ' άλλου ο "κοινός νομοθέτης" δεν είναι κάτι ξεχωριστό. Οι ίδιοι κυβερνούν, οι ίδιοι νομοθετούν, οι ίδιοι ελέγχονται και οι ίδιοι εκουσίως, υποτάσσονται στις δεσμεύσεις της διαπλοκής. Εάν θελήσουν να αποτινάξουν το ζυγό δεν τους εμποδίζει πουθενά το ισχύον Σύνταγμα. Η δική τους απόφαση λείπει, τρόποι υπάρχουν.

Περιγράφει π.χ. ο Μιχ. Λιάπης: *''Κατά τη γνώμη μου ένας είναι ο τρόπος για να αντιμετωπιστεί η διαπλοκή. Απόλυτος. Διότι εδώ δεν χωρούν τακτικισμοί. Ούτε επιδερμικές, πρόχειρες και αποσπασματικές προσεγγίσεις. Δεν αρκούν απλά και μόνο επικοινωνιακές εντυπώσεις. Γιατί υπάρχει κίνδυνος με τις γενικόλογες επαναλήψεις να προκαλέσεις εθισμό στην κοινή γνώμη, να την καταστήσεις αδιάφορη, νομιμοποιώντας έτσι ουσιαστικά τη διαπλοκή! Υποχρεώνεσαι να ακολουθήσεις τη μέθοδο της ρήξης. Ρήξη, με ανατροπή του σημερινού συστήματος εξουσίας. Φέρνεις τα κάτω πάνω. Χωρίς συμβιβασμούς, χωρίς πισωγυρίσματα, χωρίς παλινωδίες, χωρίς καλοπιάσματα.''* (Ελευθεροτυπία, 24-9-00).

''Θέλει αρετή και τόλμη η ελευθερία'' έγραψε ο Κάλβος. Είναι φανερό, όμως, ότι, στην περίπτωση της διαπλοκής, οι πολυτεύμενοι προτιμούν να ''μη θέλουν'' την ελευθερία. Προτιμούν τα ωφέλη από τα δεσμά της. Οι εκπρόσωποι του Συστήματος, εκούσιοι αυτουργοί της διαπλοκής, δεν θέλουν να ανανήψουν, δεν θέλουν να την αποτρέψουν, ούτε καν να την περιορίσουν μια και εξακολουθούν, όπως αποδεικνύεται με την αναθεώρηση, να στηρίζουν σ' αυτήν την πολιτική τους επιβίωση. (Αν οψέποτε σκεφθούν ότι είναι πολύ καθαρότερο και αποτελεσματικότερο να στηρίζονται στις ''πλάτες'' του Ελληνικού Λαού θα φανεί αμέσως, από την πρόθεσή τους να καθιερώσουν συνταγματικά όχι πια πρόσθετες ανούσιες απαγορεύσεις, αλλά επιταγές για την εσωκομματική δημοκρατία και τις ευκαιρίες συμμετοχής του Λαού στη διαχείριση της εξουσίας) Προσβλέπουν στη διαπλοκή και όχι μόνο δεν θέλουν να την εμποδίσουν, αλλά αντιθέτως φροντίζουν να θέτουν κάτω από τον άμεσο έλεγχό τους, κάθε μονάδα διοίκησης του εξουσιαστικού μηχανισμού, ώστε να μη συναντούν ''γραφειοκρατικά'' εμπόδια οι απαιτήσεις της.

Φροντίζουν, αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων κάθε νέας Κυβέρνησης, π.χ. να αντικαθιστούν 4.000 περίπου άτομα, αυτά που συνθέτουν τις ηγεσίες και τα διοικητικά συμβούλια όλων των φορέων του κρατικού μηχανισμού. Αυτή η ''ξεχαρβαλωτική'', για τη δημόσια διοίκηση, αυθαιρεσία είναι μια, ακόμη, απόδειξη ότι οι πολυτεύμενοί μας ελάχιστα εκτιμούν την αποστολή τους ως αντιπρόσωποί μας, απέναντι στην επικυριαρχική διάθεσή τους. Τη στυγνή διάθεση, που πηγάζει από τη βουλιμία τους να ελέγχουν, όσο το δυνατόν περισσότερο το πεδίο της εξουσίας. Όσο ευρύτερη και βαθύτερη επιρροή ασκούν πάνω στο δημόσιο τομέα, τόσο αποτελεσματικότεροι γίνονται στην παροχή ''δευκολύνσεων'' και επομένως τόσο απαιτητικότεροι, στις διεκδικήσεις τους, κατά τις διαπραγματεύσεις της διαπλοκής.

Ισχυρίζονται, βέβαια, ότι αυτή η αντικατάσταση είναι απαραίτητη για να μπορεί η Κυβέρνηση να εφαρμόζει, άνετα, το προεκλογικό της πρόγραμμα. Ακόμη, αφήνουν σκόπιμα να πλανάται, μέσα στους κομματικούς χώρους, η άποψη ότι οι αλλαγές των προσώπων γίνονται προς χάριν των πρωτοπαλίκων του προεκλογικού αγώνα.

Για να “δικαιωθεί ο αγώνας”, λένε, πρέπει να τιμηθούν, (ίδε βολευτούν), οι αγωνιστές. Η ανάληψη μιας διοικητικής θέσης του δημοσίου τομέα, όσο περιορισμένο και αν είναι το αντικείμενό της, είναι πάντα μια καλή επιβραβευση, ήγουν ένα “αξιοπρεπές βόλεμα”.

Φυσικά, ούτε ο ισχυρισμός ευσταθεί, ούτε η σκόπιμη άποψη έχει λογική, συντελούν, όμως, αμφότερα στην εξυπηρέτηση των προσωπικών τους συμφερόντων.

Εάν δεν εμφορούντο από ιδιοτελείς σκέψεις είναι βέβαιοι, ότι αντί να συνταγματοποιούν “κοινά” νομοθετήματα θα εύρισκαν τις κατάλληλες συνταγματικές διατάξεις να λυτρώνουν την Πολιτεία από την πειρατική κατάληψή της, μετά από κάθε εκλογές. Θα έβρισκαν τρόπους να εξασφαλίσουν τη συνέχειά της, μέσα από τη σταθερότητα της Διοίκησης των φορέων της κρατικής μηχανής. Μια σταθερότητα που θα βελτιώσει την ποιότητα των προσφερομένων στον πολίτη υπηρεσιών και θα έχει ως συνεπιγινόμενο την ενίσχυση του συναισθήματος της ασφάλειας του πολίτη.

Δυστυχώς, όμως, οι εκπρόσωποι του Συστήματος δεν αρκούνται σε μια εκλογική νίκη, η οποία τους καθιστά νέους κυβερνήτες σε ένα αξιόπλοο φιλικό σκάφος.

Επιδίδονται, πάντα, στην πλήρη κατάληψή του, στη λεηλάτηση και λαφυραγωγήσή του, ως να επρόκειτο περί πειρατών επί εμπορικού σκάφους. Επιδίδονται, όμως, όχι μόνο στη λαφυραγωγή του πλούτου της εξουσίας, αλλά και στην καταστροφή των αξιών της. Όχι μόνο στα υπάρχοντα, αλλά και στα μελλούμενα. Θεωρούν απαραίτητη την εγκατάσταση εσαεί δικού τους “πληρώματος”.

Έτσι η ευνοιοκρατία, σφικτά δεμένη με την αναξιοκρατία, κατασκεύασε ένα δημόσιο διοικητικό μηχανισμό, άχρηστο για τον πολίτη λόγω της ραθυμίας του, χρησιμότητα, όμως, για τους πολιτευόμενους λόγω της διάθεσης υπακοής που επιφέρει η πολιτική εξάρτησή του.

Να πως περιγράφει, γλαφυρά, ο Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος τον δημόσιο υπάλληλο που διορίστηκε με αντάλλαγμα την ψήφο του.

“Ο δημόσιος υπάλληλος είτε είναι ο ανίκανος να σταδιοδρομήσει αλλού είτε είναι ο ικανός, αλλ’ άτυχος στις επιδιώξεις του, που η έλλειψη των προμνημονευμένων ευκαιριών τον αναγκάζει ν’ ακολουθήσει δρόμους που δεν τους επιθυμεί και που δεν τους είχε προβλέψει. Κ’ έτσι διατηρεί μέσα του τη θλίψη του αιώνια αποτυχημένου και την αγανάκτηση του ξεστραπισμένου, που είναι υποχρεωμένος ν’ ασκεί λειπούργημα ξένο προς τις προσωπικές προτιμήσεις του.

Ένας συστηματικός αντιρρησίας θα μπορούσε, χωρίς αμφιβολία, να μου αντιπαρατηρήσει πολλά. Ακόμη και να μου παρουσιάσει μια μικρή πινακοθήκη ηρώων της δημόσιας υπηρεσίας: τους ανθρώπους που δουλεύουν με πίστη, χωρίς αναπαμό, και που, επειδή δεν γνωρίζουν την τέχνη να ελίσσονται, βρίσκονται προσηλωμένοι στα ίδια πάντα χαμηλά επίπεδα....Είμαι σύμφωνος. Αλλά *“μία χελιδών έαρ ου ποιεί”*.

Και βεβαίως δεν “εποιήθη έαρ” αλλά αντιθέτως επήλθε βαρύς χειμώνας στη δημόσια διοίκηση. Ο χειμώνας του κομματισμού. Η ηγεσία των μεταπολιτευτικών “δημοκρατικών” κομμάτων αντί να μεταβάλλει “τη ραθυμία σε εγρήγορση” μετέβαλλε το “διοικητικό σε “κομματικό” μηχανισμό . Μηχανισμό ο οποίος συνέχισε μεν εντεινόμενη την υπηρεσιακή ραθυμία, επέδειξε, όμως, εξαιρετική εγρήγορση στα κομματικά του καθήκοντα. Να προστατεύσει τα “δικά μας παιδιά”, να εξυπηρετήσει άμεσα τους σημαντικούς “φίλους” του κόμματος, να διευκολύνει εκείνους που βοηθούν τον αγώνα και καλύπτουν τις οικονομικές ανάγκες.

Η συλλογιστική των “δικών μας παιδιών” επεκτάθηκε στους “δικούς μας επιχειρηματίες”. Άμεση λύση των προβλημάτων και παροχή κάθε δυνατής διευκόλυνσης. Ακόμη και με “κάποιες” παρατυπίες, μετά από κομματικές υποδείξεις που έρχονται άνωθεν. Είναι η πρώτη φάση του φαινομένου της διαπλοκής. Η πρώτη, φαινομενικά ανώδυνη, έκφανσή της.

Η παρατυπία, όμως, γεννά την παρανομία, και η μίμηση των άνω από τους κάτω γενικεύει τη διαφθορά. Δημόσιοι υπάλληλοι προορισμένοι να υπηρετούν το Λαό, χωρίς δικαίωμα, με συνταγματική απαγόρευση, κομματικών εκδηλώσεων, τίθενται εμφανώς και ανενδοιάστως στην υπηρεσία του κόμματος. Στη συνέχεια, δεν αρκούνται να προσηλυτίζουν άλλους στην ιδεολογία του κόμματος, αλλά προσηλυτίζονται οι ίδιοι στη διαφθορά.

Το Κόμμα γίνεται, έτσι, συλλέκτης και της τελευταίας σταγόνας της εξουσίας και μέσα από την κομματική ιεραρχία τη μεταφέρει στον Αρχηγό – Πρωθυπουργό, διαλύοντας κάθε έννοια χρηστής διοίκησης της Πολιτείας.

Είναι προφανές ότι η εξυγίανση, στο βαθμό της πολιτικής κατάπτωσης που έφθασε η πολιτική μας ζωή δεν είναι εύκολη. Το δυστύχημα, όμως, είναι ότι δεν υπάρχει δρόμος πρόθεση από το Σύστημα να την επιβάλει.

Υποδεικνύει ο Υφυπουργός Αθλητισμού τι πρέπει να αλλάξει στο ποδόσφαιρο για να εξυγιανθεί το περιβάλλον του. *“Πρέπει να προσδιορισθούν τα προσόντα των διαιτητών. Να περιγραφούν επακριβώς και επιπλέον να διαμορφωθεί ένα ασφαλές σύστημα αξιολόγησής του, από το οποίο θα προκύπτει και η εξέλιξή τους, η καριέρα τους. Να υπάρξουν δηλαδή συγκεκριμένα κριτήρια, κατά το δυνατόν αντικειμενικά, βάσει των οποίων θα κρίνεται η πορεία τους”*. Και συνεχίζει: *“έχω πεισθεί απολύτως ότι η σαπίλα στο χώρο του ποδοσφαίρου δεν αντιμετωπίζεται με ημίμετρα, με προσχηματικό διάλογο και δήθεν σχεδιασμένες παρεμβάσεις, οι οποίες στην πραγματικότητα, όταν έχεις ν’ αντιμετωπίσεις τόσο νοσηρές καταστάσεις δεν*

οδηγούν πουθενά. Στην κατάσταση που είναι σήμερα το ποδόσφαιρο μόνο με εκ βάθρων ανατροπή του συστήματος μπορείς να ελπίζεις σε αναγέννηση. – Τι είδους ανατροπή θα είναι αυτή; - Μιλώ για ένα σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο, που θα καθιερώνει τον υγιή ανταγωνισμό και θα ενισχύει τον ελεγκτικό ρόλο του κράτους, κυρίως στην οικονομική διαχείριση και εν γένει στην τήρηση της νομιμότητας.΄΄

Και εμείς διαβάζουμε με πολύ σκεπτικισμό αυτές τις αλήθειες, αναλογιζόμενοι πόσο σημαντικότερη θα ήταν η εφαρμογή τους στο χώρο της πολιτικής.

Πόσο σημαντικό θα ήταν εάν αποφάσιζαν οι πολίτευοί μας να αποκαθάρουν και το χώρο τους, καταπολεμώντας τη διαφθορά της διαπλοκής.

Οι συνθήκες ευνοούν τη διαπλοκή να βαθαίνει, αλλά η αντίδραση των πολιτικών ρηχαίνει

Το σπουδαιότερο το οποίο θα είχαν να προσφέρουν οι πολιτικοί της Ελλάδος είναι να αποδυθούν σε ένα αγώνα εγκατάστασης της πλήρους διαφάνειας, σε μια προσπάθεια απαίτησής της απόλυτης εντιμότητας στο χώρο της πολιτικής. Σε ένα αγώνα, κατά τον οποίο, ο όποιος υπονομευτής, θα καταγγέλλονταν “στεντορία τη φωνή”, ως προδότης, ο όποιος κάπηλος ως δοσίλογος, και ο κολασμός του ενόχου θα ήταν η απώλεια του αξιώματος του και η αφαίρεση του δικαιώματος εκλογιμότητας, ώστε να απεκλείετο του λοιπού από την πολιτική μας ζωή.

Δεν τολμούν, όμως, δυστυχώς να αναλάβουν την ευθύνη να πουν στους διαπλεγμένους συναδέλφους τους ό,τι είπε ο Δημοσθένης στους επίορκους Αθηναίους κυβερνώντες για τον αθέμιτο πλουτισμό τους: *΄΄Σας κατηγορώ Σας τους ίδιους. Σας που αρκείσθε με τόσο λίγα πράγματα, (στην ιδιωτική σας ζωή) ενώ όταν αναλαμβάνετε μια δημόσια υπηρεσία άλλοι μεν έχουν κατασκευάσει οικοδομές λαμπρότερες από τις δημόσιες, μη αρκούμενοι να υπερβούν εκείνες των άλλων ιδιωτών’ άλλοι δε, αφού απέκτησαν κτήματα, καλλιεργούν τόσο όσα δεν είχαν ποτέ ονειρευτεί. Αιτία όλων αυτών είναι, ότι, ο λαός ήταν άλλοτε αφέντης και κυρίαρχος των πάντων, και ο καθένας έλπιζε να λάβει από αυτόν τιμές και αξιώματα ή κάποιο όφελος: τώρα όμως, αντιθέτως, αυτοί είναι οι κύριοι των αγαθών και όλα διαενεργούνται με τη μεσολάβησή τους, ενώ ο λαός, διαδραματίζει ρόλο υπηρέτη και παρασίτου΄΄.*

Και δεν ελπίζουμε ότι θα το τολμήσουν ούτε στο προσεχές μέλλον, διότι τα έργα του 3^{ου} ΚΠΣ και της Ολυμπιάδος του 2004 δημιουργούν προϋποθέσεις για ένα πολύ μεγάλο “φαγοπότι” στο τραπέζι του οποίου όσοι εξασφαλίσουν, με λίγη “δεξιτεχνία”, θέση θα τους αποφέρει πλούτη για να ζήσουν πλουσιότατα και τα τρισέγγονά τους.

Οι πολίτες είμαστε ήδη βαθειά απογοητευμένοι από τη λειτουργία των κομμάτων, ιδιαίτερα των μεγάλων, μετά και την ουσιαστική υπαγωγή τους στον κύκλο επιρροής των ισχυρών επιχειρηματιών της διαπλοκής. Διαισθανόμαστε, από ένστικτο, ότι προκειμένου να επιλύσουμε κάποιο πρόβλημά μας, θα απευθυνόμαστε σε σύντομο

χρονικό διάστημα, όχι στον αντιπρόσωπό μας στη Βουλή, αλλά στο διαπλεγμένο πατρώνα του.

Η πελατειακή σχέση, δηλαδή, θα περάσει από το πολιτικό κέντρο στο επιχειρηματικό κέντρο και θα επιστρέψουμε πολιτικά στον 12^ο αιώνα, όταν, όπως περιγράφει ο Μ. Τίγαρ, για να ξεφύγει ο πολίτης από τον κοινωνικό αποκλεισμό: *“...έπρεπε να συμπίξει συμμαχία με μεγαλύτερα συμφέροντα, ή να παλέψει για μια θέση στην δημοτική αρχή.”*

Η ανά τον κόσμο εξαφάνιση του διπολισμού των δυνάμεων, και η επικράτηση της αμερικανικής πλανηταρχίας εξαφάνισε και τον κίνδυνο του “ενεδρεύοντος ελέγχου” στη δραστηριότητα των όποιων συσπειρώσεων του διεθνούς κεφαλαίου. Ο ανταγωνισμός για τον οικονομικό έλεγχο της αγοράς περιλαμβάνει και την περίπτωση της “δημοκρατικής” πολιτικής εγκατάστασης της όποιας κεφαλαιοκρατικής συσπείρωσης, σε μια χώρα, εφ’ όσον κριθεί από το “μεγάλο αδελφό” ότι αυτό διευκολύνει την πληρέστερη ικανοποίηση των συμφερόντων του.

Έτσι, η διαπλοκή διευρύνεται και εμβαθύνεται μέχρι του βαθμού που να μπορεί άνετα να μετατραπεί και τυπικά σε διακυβέρνηση.

Ιδιαίτερα στη χώρα μας, όπου η λαϊκή συμμετοχή είναι ανύπαρκτη στη διαχείριση της εξουσίας, δεν υπάρχει κανένα κέντρο αντίστασης, το οποίο να παρεμποδίσει ή έστω να αποκαλύψει, τις δραστηριότητες του όποιου από τους διαπλεγμένους “πάτρωνες” της κρατικής εξουσίας, θελήσει να καταστεί και επισήμως π.χ. Πρωθυπουργός ή Πρόεδρος Δημοκρατίας.

Υπάρχει επομένως, μείζων ανάγκη αντιμετώπισης της διαπλοκής, για να σταματήσει η κατάλυση της ηθικής και της Δημοκρατίας, στην πολιτική ζωή μας.

Είναι μια αναγκαιότητα που δεν επιδέχεται αναβολή κάτω και από την πίεση της υπερτεχνολογίας, η οποία επεκτείνει σε βάθος την ακούσια σχέση του πλήθους με τα μεγαλοσυμφέροντα. Ο Πρόεδρος του Συνασπισμού παρατηρεί: *“Οι δημοκρατικοί θεσμοί με καθυστέρηση τρέχουν να προφτάσουν τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις εφαρμογές της στη νέα οικονομία και στα ψηφιακά δίκτυα. Όσο οι δημοκρατικοί θεσμοί θα θητεύουν στις πρακτικές των πελατειακών σχέσεων, θα μετατρέπουν την κοινωνία σε καταναλωτή – πελάτη και θα κάνουν την πολιτική πελάτη – επαίτη της διαπλοκής”* (Καθημερινή, 11-2-001).

Με τη βιομηχανική επανάσταση είχε επιβληθεί μεν η κατανάλωση των μαζικοποιημένων προϊόντων και συνηθειών, τα οικονομικά υπέρκεντρα όμως ήλεγχαν μόνο το αποτέλεσμα της επιρροής τους, “επί του πράττειν” των ατόμων.

Τώρα, όμως, στη νέα πολιτιστική περίοδο, η υπερτεχνολογία τους δίνει τη δυνατότητα να ελέγχουν την πηγή “του πράττειν”, δηλαδή τη σκέψη και την εσωτερική υπόσταση του ανθρώπου.

Προτού, λοιπόν, τα ευφυή ρομπότ μας υποκαταστήσουν, εντελώς, θα πρέπει να υπάρξουν τολμηρές συνταγματικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες θα στηρίξουν το κύρος

μας ως πολίτες, ώστε να μπορέσουμε να διατηρήσουμε το ανεξάρτητο της βούλησής μας και να μεταβληθούμε σε κυρίαρχη δύναμη, όχι μόνο στη θεωρία, αλλά και στην πράξη.

Έτσι μόνο, θα αντιμετωπισθεί η διαπλοκή. Οι απαγορεύσεις και τα νόθα θεσμικά όργανα τύπου Α.Δ.Α. δεν είναι ικανά να αντιμετωπίσουν τη διαπλοκή. Αντιθέτως της δίνουν τη δυνατότητα να ανθεί, να δυναμώνει και να διευρύνεται.

Η παράκαμψη της απαγόρευσης καθιστά τη διαπλοκή πιο ένοχη και άρα πιο ισχυρή, ως διαπροσωπική σχέση.

Απαιτούνται συνταγματικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες θα ενισχύουν τη διάκριση των λειτουργιών της εξουσίας, θα ισχυροποιούν το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, με καθοριστικές, για τη λειτουργία του πολιτεύματος, αρμοδιότητες, θα επιβάλουν την ύπαρξη δύο Βουλών και ιδιαίτερα θα θεσμοθετούν τη λαϊκή συμμετοχή στη διαχείριση της εξουσίας. Μόνο έτσι θα εξασφαλισθεί η προστασία των συμφερόντων μας από “εξωπολιτικούς επιβουλείς”.

Η διάχυση της εξουσίας είναι η μόνη λύση για να σημάνει η αρχή της ηθικής βελτίωσής της, και η λαϊκή συμμετοχή είναι ο μόνος δρόμος για να επιτευχθεί αυτή η λύση.

“Διαφορετικά θα μένουμε στη διαπίστωση ότι οι πολίτες απέχουν της πολιτικής, απέχουν από την οργανωμένη συλλογική δράση και θα διαπιστώνουμε ότι μέσα από τα κενά που δημιουργεί αυτή η απόσταση των πολιτών από τη συλλογική βάση προκαλούνται κενά τα οποία καταλαμβάνουν ποικιλώνυμα κέντρα κυρίως οικονομικά, για να ασκούν τη δική τους πολιτική και προφανέστερα όχι προς όφελος των πολιτών, αλλά για την εξυπηρέτηση των δικών τους συμφερόντων” όπως δήλωσε ο εισηγητής του Συνασπισμού στη Βουλή.

Οι αρχαίοι Νομοθέτες γνωρίζοντας ότι το βασικό χαρακτηριστικό της εξουσίας είναι η κεντρομόλος τάση της και ότι οι άνθρωποι ρέπουν προς συγκέντρωση της εξουσίας, αφού όρισαν το Νόμο ως ανώτατη Αρχή, επεδίωξαν τη ηθική παιδεία του ατόμου (Σόλων) και τη συγκρότηση πολυμελών οργάνων (Κλεισθένης). Την ηθική παιδεία για να χαλιναγωγήσουν την υποκειμενικότητα του ατόμου που το ωθεί σε επέκταση και κατάχρηση της εξουσίας που κατέχει, και τα πολυμελή όργανα για να αποφύγουν τον εύκολο εξαγορασμό της εξουσίας από ιδιοτελή κέντρα.

Η ηθική παιδεία, όμως, στη σύγχρονη Ελλάδα, όλο και περιορίζεται απέναντι στην ολοένα αυξανόμενη τάση απόκτησης τεχνολογικής και επιστημονικής γνώσης και η πολιτική παιδεία είναι ανύπαρκτη, αφού η Πολιτεία αρνείται να αποδεχθεί την ανάγκη της. Αθωράκιστα λοιπόν, τα άτομα προσέρχονται με βουλιμία στο κυνήγι της εξουσίας, με αποτέλεσμα να αλλοτριώνονται και να γίνονται βορά της.

Από την άλλη πλευρά, όλο και συγκεντρώνεται, αντί να αποκεντρώνεται, η κρατική εξουσία. Όμως, η αποκεντρωση είναι αυτή που την αποκαθιστά ηθικότερη, διότι μόνο

τότε προσεγγίζει στην ηθική του μέσου πολίτη. Στην ατομική ηθική η οποία είναι “η μόνη, από πρόθεση, πηγή του αγαθού, ως σκέψη και πράξη”. Αντίστοιχα ηθικοποιείται και ο οποιοδήποτε φορέας της, αφού εξοπλίζεται με την ηθική, την οποία κατοχυρώνουν οι πολίτες με την ενεργό ανάμειξή τους.

Βέβαια, στην εποχή μας όλα έχουν διαταραχθεί. Εμείς, όμως πρέπει να επιδιώξουμε την αποκατάσταση όπως γράφει ο Γ. Μανιάτης: *“Η σχέση πολιτικής – ηθικής δεν είναι ούτε εξωτερική (ένωση δύο δραστηριοτήτων δίχως εσωτερικούς δεσμούς μεταξύ τους) ούτε ευκαιριακή και συγκυριακή ανάλογα με τις ωφελιμιστικές διαθέσεις και επιθυμίες του ατόμου. Είναι μια εσωτερική, αναγκαία σχέση. ...Πρόκειται για μια σχέση που ιστορικά έχει διασπασθεί (η πολιτική έχασε τον ηθικοπαιδαγωγικό της χαρακτήρα, όπως είχε στην κλασική αρχαιότητα, και η ηθική τη δημόσια αποτίμησή της) και που η πολιτική θεωρία του σήμερα ίσως έχει ως μέγιστο “καθήκον” να προτείνει τρόπους αποκατάστασής της”*.

Ο εκδημοκρατισμός του πολιτεύματος μόνος τρόπος ανάσχεσης της διαπλοκής

Το πρόβλημα της διαφθοράς δεν είναι σημερινό, είναι τόσο παλιό όσο και η Δημοκρατία. Κατά την αρχαιότητα είχε αντιμετωπισθεί με το “πέρασμα” των αποφάσεων και του ελέγχου σε πολυμελή όργανα. Οι αρχαίοι Αθηναίοι που εφεύραν τη Δημοκρατία, για να αποτρέψουν την υπερσυγκέντρωση της και επομένως την εύκολη άλωσή της, ή την ανεξέλεγκτη χρήση της, και για να διαφυλάξουν αγαθή τη διοίκηση της πόλης, φρόντισαν να θεσπίσουν πολυμελή όργανα, όπως:

- την Εκκλησία του Δήμου, με 40 τουλάχιστον συνόδους κατ’ έτος και απαρτία 6.000 πολιτών,
- τη Βουλή των 500, αποτελούμενη από άντρες των 30 ετών
- την Ηλιαία, στις οποίες τις συνεδριάσεις μετείχαν 500 από τα 6.000 μέλη της Εκκλησίας του Δήμου, κατόπιν κληρώσεως.

“Ο Δημοσθένης απευθυνόμενος στο δικαστήριο των Ηλιαστών, ερωτά: “Ποια είναι λοιπόν η μοναδική και δίκαιη και ασφαλής παραφυλακή των νόμων;” Και απαντά ο ίδιος περιγράφοντας έμμεσα το μόνο ασφαλή τρόπο αποφυγής της διαπλοκής λέγοντας: “Σεις οι πολλοί: επειδή κανένας δεν θα είχε την δυνατότητα να σας αφαιρέσει την ικανότητα να διακρίνετε και να επιδοκιμάσετε το καλλίτερο ούτε να σας αποτρέψει ούτε να σας πείσει διά της διαφθοράς να ψηφίσετε τον χειρότερο νόμο αντί του καλλιτέρου” (Κατά Τιμοκράτους, 36). :

Η Ελλάδα των 6.500.000 εκλογέων δεν μπορεί ασφαλώς να έχει την πολιτική λειτουργία της αρχαίας Αθήνας, των 25.000 πολιτών. Είναι, όμως, βέβαιον ότι υπάρχουν πολλά περιθώρια ανάπτυξης της σχέσης του πολίτη με την εξουσία με σαφή περιχαράκωση της διάκρισης των λειτουργιών της, η οποία εμποδίζει τη συγκέντρωσή της. Ανάπτυξη που θα συντελείται με την ενεργότερη συμμετοχή του

πολίτη στη διαχείριση της και με τη διάχυσή της σε θεσμοθετημένους νέους κοινωνικούς εταίρους, πέρα από τα κόμματα. Με νέους μηχανισμούς αντιπροσώπευσης και λαϊκής έκφρασης.

“Το μέλλον της πολιτικής, η νομιμοποίησή της στην κοινωνία απαιτούν διεύρυνση της πλουραλιστικής βάσης της Δημοκρατίας” δηλώνει ο Πρόεδρος του Συνασπισμού (Καθημερινή, 11-2—01) και προτείνει για την αναθεώρηση:

“Τέταρτος άξονας, θα’ πρεπε να είναι η διεύρυνση του δημόσιου χώρου της πολιτικής. Η αναγνώριση δηλαδή των νέων συλλογικών πολιτικών υποκειμένων, όπως οι ενώσεις για τα δικαιώματα, οι κινήσεις των πολιτών, οι οικολογικές οργανώσεις και άλλοι φορείς που αποτελούν ένα διακριτό τομέα αυτοοργάνωσης της κοινωνίας. Ένας τομέας που μπορεί να αναπτύσσει δραστηριότητα μεταξύ κράτους και αγοράς για να υπερασπίζεται το δημόσιο συμφέρον και έναντι της κυβερνητικής αυθαιρεσίας και έναντι της απληστίας της αγοράς”.

‘Ηδη εξ’ άλλου, είναι ο μόνος από τους αρχηγούς που μίλησε στη Βουλή για “δημοκρατία σε βάθος, δημοκρατία διευρυμένη, δημοκρατία με πολλαπλά ερείσματα, που θα τις δίνουμε τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει τους κινδύνους φθοράς, παραφθοράς, διαφθοράς στις καινούργιες συνθήκες”.

Το Σύνταγμα ως καταστατικός Νόμος είναι αναγκαίο να προβλέπει και να κατοχυρώνει δυνατότητες συμμετοχής του πολίτη στη διαχείριση της εξουσίας. Είναι η μόνη άμυνα του πολίτη, απέναντι στις αντιδεοντολογικές και χρηστοφθόρες συμπεριφορές συστημάτων, φορέων και ατόμων.

Δυνατότητες, οι οποίες να του δίνουν την ευκαιρία να αποκαλύπτει, να αντιμετωπίζει δυναμικά και να αποδυναμώνει το φθοροποιό έργο των μηχανισμών που προάγουν τις σκοπιμότητες, καταργούν την αξιοκρατία και εκχυδαίζουν τη δημόσια ζωή.

Αυτές τις δυνατότητες, λοιπόν, για ενεργότερη συμμετοχή στη διαχείριση της εξουσίας, πρέπει να παρέχει η Αναθεώρηση στον πολίτη, ώστε να αποκτήσουμε ένα καταστατικό χάρτη, ο οποίος να δίδει “σάρκα και οστά” στη Λαϊκή Κυριαρχία. Είναι ο μόνος τρόπος ο οποίος μπορεί να θέτει πράγματι, φραγμούς στην αχαλίνωτη ροή της διαφθοράς και ασφαλιστικές δικλείδες για τη διαφύλαξη της ηθικής της Πολιτείας.

Η δημοκρατία του Εφιάλτη είναι το μοναδικό πολίτευμα που, χωρίς να καταργήσει την ατομική ιδιοκτησία, δεν άφησε περιθώρια στους πλούσιους και ισχυρούς να ελέγξουν την πολιτική εξουσία. Η συγκέντρωση όλων των εξουσιών στη Συνέλευση των πολιτών απέκλειε κάθε δυνατότητα εξαγοράς, γιατί κανένας δεν μπορούσε να εξαγοράσει ολόκληρο το λαό, ενώ κάθε αντιπροσωπευτική μορφή εξουσίας είναι εύκολο να διαβρωθεί από το χρήμα. Ο Εφιάλτης στην παντοδυναμία του χρήματος αντέταξε την παντοδυναμία του λαού.

Στη δημοκρατία του δεν επιτρεπόταν καμιά μορφή εκπροσώπησης. Ο κάθε πολίτης εκπροσωπούσε μόνο τον εαυτό του και ήταν υπεύθυνος ατομικά απέναντι στην πολιτεία. Κόμματα και πολιτικές παρατάξεις δεν είχαν θέση στη δημοκρατία.” (Χ. Ρήγας: “Τότε που λειτουργούσε η Δημοκρατία”)

Η Ελλάδα των δέκα εκατομμυρίων Ελλήνων δεν μπορεί ασφαλώς να λειτουργήσει, όπως επισημάναμε ως Συνέλευση των πολιτών. Είναι όμως και τραγικό να καταλήγουν οι διαδικασίες της απαραίτητης πλέον αντιπροσώπευσης στο να συμποσούνται η βούληση των 10.000.000 στη βούληση του Ενός, και αυτή να καθοδηγείται από τους επιβουλείς των συμφερόντων τους.

Κάποια ψήγματα, έστω, από αυτές τις δημοκρατικές ιδέες, θα μπορούσαν εφαρμοζόμενα να μας απαλλάξουν από το άγχος της διαφθοράς και να βελτιώσουν τη δημοκρατική ποιότητα του πολιτικού μας συστήματος.

Ανεξάρτητα από το χρόνο και το βαθμό της διαφθοράς, αυτό που δεν αμφισβητήθηκε ποτέ είναι ότι ο μόνος τρόπος αντιμετώπισής της είναι η διασπορά της εξουσίας. Τα τρία διαφορετικά κλειδιά του κοινοτικού χρηματοκιβωτίου που μοίραζαν σε τρεις διαφορετικούς αξιωματούχους, στις μικρές τοπικές εξουσίες, πριν συγκροτηθούν τα εθνικά κράτη, είναι το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα. Αυτό θα έπρεπε να είναι και σήμερα το βασικό ζητούμενο της αναθεώρησης για να περιοριστεί η διαφθορά. Η διασπορά της εξουσίας. Μόνον όταν “σπάσει” το μονοπώλιο της εξουσίας από τους πολιτικούς, με τη συμμετοχή και τον έλεγχο του πολίτη στη διαχείριση της, θα μετριασθεί η ένταση και η έκταση της διαπλοκής πολιτικών και επιχειρηματιών. Μόνον τότε θα δυσχερανθεί η “επ’ αμοιβαία ωφέλεια” υποταγή των πολιτικών στους μεγαλοεπιχειρηματίες, αφού η δυαδική σχέση τους θα γίνει τριαδική, με τρίτο σκέλος την ελέγχουσα κοινωνία των πολιτών. Ελπίζουμε ο χρόνος θεσμοθέτησής της να μην βραδύνει.

ΟΙ ΦΩΤΙΣΜΈΝΟΙ ΈΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΌ ΜΑΣ ΜΈΛΛΟΝ

Οι Έλληνες πολитеυόμενοι ακόμη και στις ευρύτερες προσπάθειές τους οι Έλληνες πολитеυόμενοι απορροφώνται από τα προβλήματα του οικονομικού ανταγωνισμού και απέχουν επί της ουσίας από το δημοκρατικό συναγωνισμό στον οποίο όλοι οι ηγέτες της Ευρώπης έχουν αφοσιωθεί για να επιτύχουν την ολοκλήρωση της Ένωσης, σε μια μορφή που να γίνει αποδεκτή από τους Λαούς της.

Οι Έλληνες πολιτικοί ηγέτες οδηγούν το σφριγηλό δυναμικό της ελληνικής κοινωνίας στη δομημένη, με βαθιά δημοκρατικούς θεσμούς, Δυτική Ευρώπη, εγκλωβισμένο στο απηρχαιωμένο κρατικό όχημα μιας πτωχευμένης ανυπόληπτης Πολιτείας, και στα δεσμά ενός απολυταρχικού πολιτικού συστήματος.

Είμαστε ένας ικανός Λαός, με μια επιτυχημένη κοινωνία, με όλα τα απαιτούμενα προσόντα για να σταθούμε ισάξια με τους άλλους προηγμένους λαούς. Το βασικό το οποίο μας λείπει, για να το επιτύχουμε, είναι μια γνήσια Δημοκρατία, μέσα από την οποία θα ξεπηδήσει η εμπνευσμένη πολιτική ηγεσία. Ηγεσία η οποία θα συνενώσει τις δυνάμεις του Έθνους και θα μας οδηγήσει, νικηφόρα στην πρόκληση της νέας εποχής.

Οι ευαίσθητοι δημοκρατικά και υψηλόφρονες πολίτες, αξίζουν, ασφαλώς, μια Δημοκρατία Ευθύνης και Ποιότητας.

Η Δημοκρατία αυτή, όμως, δεν μπορεί να είναι υπόθεση μόνο των τεχνοκρατών συμβούλων του όποιου πρωθυπουργού, ή της όποιας κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας, ή ακόμη και του συνόλου της Βουλής. Είναι κυρίως υπόθεση των πνευματικών ηγετών και του ίδιου του Λαού.

Αποτελεί έργο της τάξης των πνευματικών ανθρώπων η διαμόρφωση ενός νέου καταστατικού χάρτη, ο οποίος θα μας βοηθήσει να αντισταθούμε στη συνεχή προσπάθεια των πολιτικών να αποδυναμώνουν τα προτερήματα και να καλλιεργούν τα ελαττώματά μας.

Αρκετά μας έχουν στοιχίσει η δική μας απερίσκεψία και η δική τους τακτική αποφυγής ανάμειξης στις ευθύνες μιας πολιτικής πραγματικότητας, η οποία προσβάλλει τη σύνεσή και ακυρώνει το γόνιμο μόχθο όλων μας.

Είναι ώρα να υπερβούμε τις υποκριτικές συναινέσεις και τις πονηρές σκοπιμότητες των πολитеυομένων. Να συνειδητοποιήσουμε, όλοι μας, την αναγκαιότητα σαφούς διάκρισης των επιφαινόμενων, τα οποία δημιουργούν οι ισχυρισμοί των επαγγελματιών της πολιτικής και του πραγματικού περιεχομένου μιας

πολιτικοπνευματικής δομής, η οποία φιλοδοξεί να ανταποκριθεί στην ιστορική νομοτέλεια.

Με την καθοδήγηση φιλοσοφούντων πολιτικών και πολιτευομένων φιλοσόφων, και έφεση ειλικρινούς συλλογικής προσπάθειας για το κοινό καλό, του βελτίονος Σήμερα και του βέλτιστου Αύριο, να προχωρήσουμε σε μια καινούργια αναθεώρηση, όχι μόνο αποσπασματικά κάποιων επιταγών, αλλά συνολικά του πνεύματος του Συντάγματος. Όπως έγραψε ο Γ. Κουμάντος *“Το Σύνταγμα δεν είναι άθροισμα αλλά σύστημα κανόνων, που δεν επισκευάζεται με μερεμέτια. Αυτό που χρειάζεται αλλαγή δεν είναι μόνο η σχέση των κανόνων, αλλά το κυρίαρχο πνεύμα των κανόνων.”*

Πρέπει να αισθανθούμε και πάλι, όλοι, όπως ο αθηναίος πολίτης του πέμπτου π.χ. αιώνα, ο οποίος πίστευε ότι “το κράτος είναι αυτός ο ίδιος”. Ότι μαζί με τους συμπολίτες μας το συναρπατίζουμε και το εξουσιάζουμε, εντεταγμένοι με τη βούληση μας σε ένα δημοκρατικό σύστημα, στο οποίο θα δώσουμε τα χαρακτηριστικά της δικής μας ευελιξίας, ευρηματικότητας, αποτελεσματικότητας, δημοκρατικής ευθύνης και πολιτικού ήθους.

Η πολιτική αυτή μεταλλαγή είναι ένα κρίσιμο, για το ελληνικό πολιτικό Αύριο, έργο το οποίο μπορούμε να εμπιστευθούμε μόνο στους φωτισμένους Έλληνες.

Αυτοί μόνο έχουν και τις γνώσεις και τη Γνώση να προτείνουν ιδέες, να αγωνιστούν για την εφαρμογή τους, και να μετατρέψουν την πολιτική μιζέρια σε πολιτική αναγέννηση, πολιτιστικό όραμα, κοινωνική ελπίδα και εθνική ασφάλεια, για όλους εμάς και το Έθνος ολόκληρο.

Μόνον με τη δική τους συμμετοχή μπορούμε να γίνουμε πραγματικοί εταίροι της εξουσίας και να την απαλλάξουμε από τη διαφθορά, την οποία καλλιέργησε ο συγκεντρωτισμός.

Μόνο η πνευματική ηγεσία διαθέτει τη Γνώση και τη Δύναμη για την “επανάσταση του καλού” ενάντια στην αχρειότητα καις την ανηθικότητα της σημερινής πολιτικής πράξης.

Ο πολιτικός Λόγος περιέχει, αυτήν την περίοδο, μόνο οικονομικές αξίες και οργανωτικές αρχές, με κάποιες αχνές διαφοροποιήσεις ανάλογα στο ιδεολογικό στίγμα. Δεν αποτολμάται οποιαδήποτε αναφορά στην έννοια της Ηθικής και ιδιαίτερα της Αρετής, κάτω από το βάρος και τον όγκο της εγκατεστημένης ανηθικότητας. Όλοι θεωρούν όχι απλώς περιττό, αλλά γραφικό και επικίνδυνο, να ομιλούν περί αρετής στο πολιτικό περιβάλλον, στην πολιτική δεοντολογία. Αλλά ποιες Αξίες και ποιες Αρχές του Καλού μπορούν να εφαρμοσθούν από μη ενάρετους ανθρώπους;

Η Γνώση στην εποχή μας παίρνει, λοιπόν, όχι μόνο κατηχητική, αλλά και λυτρωτική υφή στο πολιτικό γίγνεσθαι.

Η πατερική ρήση “το φως της εκκλησίας είναι το της Γνώσεως φως” είναι αναγκαίος, αλλά όχι και ικανός κανόνας, πλέον, για την λύτρωση του ανθρώπου από το βάσανο της καθημερινότητας. Πρέπει να συμπληρωθεί με το “Το φως της πολιτικής λύτρωσης είναι το της Γνώσης φως”. Αυτό θα διώξει το σκοτάδι της ανηθικότητας, της διαφθοράς, της ιδιοτέλειας, που προκαλεί απόγνωση στον πολίτη, και θα φέρει το φως του ήθους, της αρετής, της προσφοράς, που γεννά την ελπίδα για το καλύτερο Αύριο. Αυτό το φως προσδοκεί ο απλός άνθρωπος για να τον στηρίζει, να τον ενθαρρύνει, να τον ανακουφίσει, ώστε να σηκώσει το βάρος των δυσμενών συνθηκών διαβίωσής του.

Αυτό “το φως της Γνώσης” μόνο η εσωτερική λάμψη των πνευματικών ανθρώπων μπορεί να το προσδώσει στο πολιτικό μας σύστημα με την ενεργό ανάμειξή τους. Μόνο η δική τους παρουσία μπορεί να μας απαλλάξει από τις πρόχειρες πολιτικές λύσεις των θεαματικών προσωρινών αποτελεσμάτων, τα οποία επιδεινώνουν μακροπρόθεσμα το κακό, και μόνο η δική τους σοφία μπορεί να επηρεάσει τους πολιτικούς να μας οδηγήσουν στον τρόπο και στο δρόμο της αέναης προόδου. Αυτοί μόνο είναι οι κατάλληλοι σπορείς για να φυτέψουν στο παλιό “χωράφι” νέο σπόρο, να εκπαιδεύσουν νέους καλλιεργητές, ώστε η μελλοντική σοδειά και πλούσια να είναι και σωστά μοιρασμένη.

Αυτές είναι οι δικές μας σκέψεις, τις οποίες οι ακολουθούντες την πεπατημένη θα θεωρήσουν, πιθανότατα, ρομαντικές και θα ισχυρισθούν ότι τα πολιτικά δεδομένα της Ελλάδος δεν γεννούν ελπίδες εφαρμογής κάποιων από τα προτεινόμενα.

Οι “ειδικοί” θα τις θεωρήσουν εξωπραγματικές, ουτοπικές και θα τις χαρακτηρίσουν πλατωνίζουσες. Ίσως, όμως, είναι καιρός να εγκαταλείψουμε το “εφικτό” που έφερε τόση μιζέρια και κακομοιριά, και να καταφύγουμε στη ζωοδότρα Ουτοπία, αναζητώντας κάτι καλύτερο.

Κανένας Λαός όμως δεν προόδευσε συντηρώντας την όποια κατάσταση, όπως κανένας άνθρωπος δεν έμαθε κολύμπι περπατώντας στη στεριά.

Το κατεστημένο κάθε Συστήματος, έναν εχθρό έχει. Την τόλμη της φαντασίας. Γνωρίζει, καλά, πως *“όταν φαντασθούμε κάτι, σημαίνει ότι μπορούμε να τολμήσουμε και να το πραγματώσουμε”*

Και όσο πιο μεγάλη η απόγνωση που εγκαθιστά το Σύστημα, τόσο πιο απόκοτη η Τόλμη που φέρνει η Φαντασία. Είναι το πρώτο στάδιο της μεγάλης αλλαγής. Η μήτρα της εγκυμοσύνης, η σκάφη του ζυμώματος. Η μεγάλη τόλμη, η οποία και φέρνει τις βαθιές αλλαγές. Εκείνες που όταν οι Λαοί τις τολμούν ξεφεύγουν από τη δυστυχία τους και μπαίνουν μπροστά στον παγκόσμιο ανταγωνισμό.

Η δική μας απόγνωση είναι, ήδη, μεγάλη. Νιώθουμε βαθιά “στο πετσί μας” τα δεινά που συσσωρεύσαν η ιδιοτέλεια και η προχειρότητα του Συστήματος, το οποίο κυβερνά επί 170 χρόνια.

Δεινά από την πραγματικότητα του πολιτικού κενού στο οποίο έχουμε οδηγηθεί εδώ και χρόνια, κυρίως λόγω της πολιτικής έχθρας. Αυτή κατέστησε συμβατική και αιχμάλωτη (σκοπιμοτήτων, συμφερόντων και ανευθυνότητας) την σύγχρονη Ελληνική Δημοκρατία.

Η πολιτική μιας διαρκούς ανευθυνότητας, ενός ζημιογόνου για το Λαό εμπαιγμού, παρήγαγε την μέγιστη κρίση των πολιτιστικών, πολιτικών και κοινωνικών αξιών στη Χώρα μας. Παρήγαγε και αναπαράγει, ως αυτή τη στιγμή, την αρχική κομματική “δημοκρατική” καταναγκαστικότητα. Προκάλεσε την ωμή κοινωνική αδιαφορία, την ψυχική και πνευματική αποθάρρυνση, την οικονομική εκπτώχευση των πολλών και τον υπερπλουτισμό των ολίγων.

Κυρίως, όμως, προκάλεσε το αποτέλεσμα μιας έντονης εθνικής δυσχέρειας και μίζερης προοπτικής, σε όλους τους τομείς που απειλείται η εθνική μας οντότητα. Και αυτή, η επικίνδυνη, υπεραρχηγική Δημοκρατία, κυρίως των κυρίαρχων μεγάλων κομμάτων, επιβάλλει πολιτικά γεγονότα με αυξημένες τις παραμέτρους όχι μόνο απουσίας, αλλά και αποπροσανατολισμού του ελληνικού Λαού, στον καθορισμό των αποφάσεων, οι οποίες θα κρίνουν το ελληνικό μέλλον.

Είναι λάθος να πιστεύουμε ότι η προκοπή αφορά μόνο στην οικονομική μας πολιτική. Πυρακτώνονται από την καθυστέρησή της όλα τα άλλα προβλήματα, αφού εξ αιτίας της η Ελλάδα δεν έχει τα μέσα να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις, ούτε να ανατρέψει την υποτιμητική εικόνα που έχουν γι’ αυτήν κι οι φίλοι κι οι εχθροί της. Εξ αιτίας της δεν έχουμε δυνατότητες ούτε για την παιδεία, ούτε για την προβολή του πολιτισμού μας, ούτε για τη διάσωση του περιβάλλοντος, ούτε για τη δημιουργία σωστού συστήματος υγείας. Για όλα χρειαζόμαστε χρήματα, χρειαζόμαστε να δημιουργήσουμε πλούτο. Αλλά στη χώρα μας έχει αναπτυχθεί ένα πανίσχυρο πλέγμα, το οποίο άλλοτε απαγορεύει, άλλοτε παρεμποδίζει, την προκοπή μας, και μας σέρνει σταθερά στον θλιβερό χορό της υποβάθμισης.

Ακριβώς, επειδή δεν πρόκειται για πρόβλημα της οικονομικής πολιτικής και μόνον, γι’ αυτό και δεν μπορεί να θεραπευθεί με μόνον οικονομικά μέτρα.

Είναι πελώριο το λάθος όσων πιστεύουν ότι δίνοντας κίνητρα για επενδύσεις, ή ιδιωτικοποιώντας, ή ακολουθώντας αντιπληθωριστική πολιτική, και τα παρόμοια, θα χτυπήσουν στη ρίζα του το κακό.

Πρόκειται για ένα μεγάλο πρόβλημα που αφορά στον ίδιο τον προσανατολισμό και στις δομές της Πολιτείας και της κοινωνίας μας. Πρόκειται για τον **προστατευτισμό** που αφαιρεί κάθε δημοκρατική πνοή από το Πολίτευμά μας.

Οι "μονάρχες" των κομμάτων και οι αυλικόι τους, ξέρουν τις διαστάσεις και το είδος του προβλήματος. Δεν τολμούν όμως να το αντιμετωπίσουν ούτε να το παρουσιάσουν στο Λαό, γιατί γνωρίζουν πως η αντιμετώπισή του προϋποθέτει ριζικές αλλαγές του δημόσιου βίου της χώρας. Αλλαγές οι οποίες θα σαρώσουν ιδιαίτερα τους αρχηγισμούς και τους θεράποντές τους.

Ένα Έθνος που είναι ικανό να περπατά όρθιο στους ενάντιους ανέμους, δεν είναι νοητό να παραμένει σε ένα διαρκές "μπουσουλισμα". Σε ένα άψυχο βηματισμό, μέσα σε ξέπνοες συναινέσεις και υποκριτικούς συμβιβασμούς, επειδή, κάποτε, στήθηκε ένα πολιτικό σκηνικό και μια Πολιτεία για πολίτες άλλων δυνατοτήτων, άλλων ρυθμών, από ξένους σκηνοθέτες άλλων εποχών.

Είναι καιρός, να ανέβει στην ελληνική πολιτική σκηνή ένα δυναμικό έργο, ελλήνων συγγραφέων και σκηνοθετών, με άξιους έλληνες ηθοποιούς, το οποίο να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των σημερινών ελλήνων πολιτών.

Με δεδομένη την πλατιά ενημέρωσή τους, τον κοινωνικό δυναμισμό που έχουν αναπτύξει και την αρχέγονη έντονη πολιτική τους φύση, οι έλληνες πολίτες του 21^{ου} αιώνα είναι βέβαιοι ότι μπορούν να κατανοήσουν και να ακολουθήσουν οσοδήποτε προχωρημένη ποιότητα τους προσφερθεί.

Η αρχέτυπη μοίρα των "μεσαίων" να εναντιώνονται στην εξουσία των ισχυρών οδήγησε στη Δημοκρατία. Στην νεώτερη Ελλάδα, που τα αρχηγικά "Εγώ" δεν την άφησαν να ανθίσει, ήλθε η ώρα της ειρηνικής επανάστασης για την εγκατάστασή της. Η επανάσταση, της υποχρεωτικής θεραπείας των ασθενειών του Κοινοβουλευτισμού μας, της αναγκαίας μετατροπής της κρίσης σε πολιτευματική αναγέννηση.

Η επανάσταση της μεταλλαγής των χλιαρών συναινέσεων και συμβιβασμών σε ομόθυμη και ολόψυχη συνεργασία. Συνεργασία των χειραγωγησάντων και των χειραγωγηθέντων στην κακοποίηση της Δημοκρατίας, για την αποκατάσταση της Ποιότητάς της.

Είναι μια επανάσταση που δεν θα τη χαρακτηρίζει η βίαιη σύγκρουση, αλλά η ήπια μεταρρύθμιση των εξουσιαστικών δομών και η αναδιανομή της εξουσίας, σε μεγαλύτερο πλήθος διαχειριστών της.

Με μια συνοπτική διαδικασία Αναθεώρησης, τα δύο μεγάλα κόμματα ξαναυποσχέθηκαν την καινούργια ελληνική σωτηρία. Όμως, η πραγματική σωτηρία δεν έρχεται με το ίδιο πολιτικό σύστημα, με τις ίδιες κομματικές μεθόδους, οι οποίες οδηγούν στην ίδια αναχρονιστικό-εκσυγχρονιστική πολιτική ρητορεία, όπως εκφράζεται μέσα από τις τηλεοπτικές ανταγωνιστικότητες. Μέσα από τις θολές πολιτικές φιγούρες της μικρής οθόνης, των σκοτεινών προθέσεων, των άγονων σκέψεων και των άδειων λέξεων.

Απέναντι σ' αυτή την χαίνουσα σύγχρονη ελληνική πολιτική πληγή, προβάλλει οξεία η ανάγκη ενός άλλου καταστατικού χάρτου, που θα συμβάλλει αποφασιστικά:

- Στην κατάργηση του κατά συρροήν πολιτικού ψεύδους.
- Στην απόρριψη από τους υπεύθυνους πολίτες του ανίκανου πολιτικού κατεστημένου, του δήθεν εκσυγχρονιστικού μανδύα.
- Στην ενίσχυση των μικρών κομμάτων και στη διευκόλυνση των ανεξαρτήτων υποψηφιοτήτων, για να σπάσουν επί τέλους τα τείχη, που χρόνια, τώρα, έχουν φυλακίσει τις άξιες και αληθινές φωνές της Δημοκρατίας.
- Στην επιβολή από τους Έλληνες πολίτες της απόλυτης απαίτησής τους (πέρα από κώδικες αρχών και νομικών εκφράσεων) για ηθική λειτουργία του πολιτικού συστήματος σε όλα τα επίπεδα εκφάνσεών του.
- Στην επικράτηση του πολιτισμού στη πολιτική ζωή, σε αντίθεση με την σκληρή κυριαρχία της αγριότητας η οποία διαμορφώνει, σήμερα ένα βίο – αβίωτο για όλους, σχεδόν τους πολίτες.
- Στην συνειδητή συμμετοχή όλων των ελλήνων στη συλλογική εθνική προσπάθεια για την επίλυση κάθε προβλήματος.

Ένας νέος καταστατικός χάρτης που με τα δημοκρατικό πνεύμα των επιταγών του θα συμβάλλει στην επίλυση του πιο ουσιαστικού προβλήματος της χώρας του. Το πώς, δηλαδή, θα μπορέσουμε να προκόψουμε. Όλα τα άλλα, τα αμέτρητα προβλήματά μας, είναι δένδρα που καίγονται, ενώ αυτό είναι η ίδια η φωτιά.

Αισθανόμαστε δυνατοί και γι' αυτό οραματιζόμαστε την “Επανάσταση” της Πνευματικής τάξης, για μια Αναθεώρηση ουσίας. Είμαστε έτοιμοι να τους ακολουθήσουμε στο σχεδιασμό και στη συγκρότηση μιας αντάξιας του Έθνους μας Πολιτείας.

Για να προκόψουμε ως άτομα και ως Χώρα είναι απαραίτητες ριζικές αλλαγές στο πολιτικό σύστημα και ιδιαίτερα στο κομματικό γίγνεσθαι.

Απαιτούνται νέες κομματικές δομές, με σφύζουσες δημοκρατικές διαδικασίες, βασισμένες σε νέους συνταγματικούς θεσμούς. Νέες δομές οι οποίες θα συγκρατήσουν ένα πολιτικό σύστημα δημοκρατικής ουσίας, μέσα από το οποίο θα ξεπηδήσουν νέες εμπνευσμένες πολιτικές ηγεσίες. Ηγεσίες οι οποίες θα τιμούν τη Δημοκρατία, διότι θα έχουν προκύψει από τις διαδικασίες της. Ηγεσίες, οι οποίες θα αγαπούν την Ελλάδα, περισσότερο από τον εαυτό τους, διότι θα τους έχουν αναδείξει οι θεσμοί της, και όχι οι πάτρωνες τους.

Ηγεσίες, οι οποίες θα συνενώνουν τις δυνάμεις του Έθνους και με τη συμμετοχή όλων μας, θα μας οδηγήσουν νικηφόρα στην πρόκληση της νέας εποχής που γεννιέται.

Απαιτούνται νέες κομματικές λειτουργίες, οι οποίες θα ενθαρρύνουν τις θαρραλέες ρήξεις, θα υπερασπίζονται τις καινοτόμες μεταρρυθμίσεις, και θα εξασφαλίζουν στον Πολίτη περισσότερες και ποιοτικότερες επιλογές.

Νέους κομματικούς στόχους και ιδέες, οι οποίες θα θέλουν το Ελληνικό Έθνος να καλπάζει στο προσκήνιο της ιστορίας και θα παρακινούν στη δόμηση μιας νέας δημοκρατικής Πολιτείας, μιας νέας οικουμενικής Ελλάδας.

Απαιτούνται νέου πνεύματος κυβερνήσεις, οι οποίες με τη δημιουργία κατάλληλων εθνοκρατικών και περιφερειακών θεσμών, με την καθιέρωση παγιωμένων νομικών και φορολογικών πρόσφορων καθεστώτων, θα καταστήσουν την Ελλάδα ισχυρή πατρίδα των ανά την υφήλιο πνευματικών και οικονομικών δυνάμεων.

Με δεδομένα την ευφυΐα και τη φιλοξενία του Λαού μας, το κλίμα και τις φυσικές καλλονές της γης μας, και τη δέουσα υποδομή, η Ελλάδα έχει τη δυνατότητα να εξελιχθεί σε γόνιμο Σημείο Συνάντησης των κορυφών του πνεύματος και της οικονομίας του πλανήτη μας.

Έτσι με το μεγάλωμα της δύναμης της και το άπλωμα της επιρροής της, η ελληνική Πολιτεία, θα μπορέσει να λύσει τα χρόνια προβλήματα της και να απαλλάξει τον ελληνικό Λαό από τη μιζέρια που συσώρευσαν δεκαετίες κακοδιαχείρισης από τους χθεσινούς και σημερινούς πολιτικούς της.

Οι Έλληνες κέρδισαν πάντοτε τις επιτυχίες τους με την τολμηρή εξάπλωσή τους, με την ποιότητα της σκέψης και της δράσης τους, ενώ δυστύχησαν σε κλειστά περιβάλλοντα ποσοτικών παραμέτρων.

Η προσπάθεια αυτή δεν θα βασισθεί στα θέσφατα και δεν θα περιορίζεται στα πλαίσια οποιασδήποτε συγκεκριμένης ιδεολογίας.

Οι μεταβαλλόμενοι στόχοι και οι εξελισσόμενες μέθοδοι αποτελούν, σήμερα, την πιο σαφή ιστορική νομοτέλεια, την οποία και πρέπει να ακολουθήσουμε.

Τα ελληνικά ιδεώδη, οι ηθικές αξίες του Χριστιανισμού, οι κοινωνικές ιδέες της Ευρώπης, που ενώνουν τους Έλληνες, είναι οι μόνες σταθερές οι οποίες πρέπει να κατευθύνουν τον ελεύθερο στοχασμό και να επηρεάζουν την κριτική σκέψη, εκείνων οι οποίοι θα ηγηθούν σ' αυτήν την προσπάθεια.

Και πρέπει, ακόμη, οι οικονομικές στρατηγικές και τακτικές των κυβερνώντων να διέπονται τόσο από τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς, του φιλελευθερισμού, όσο και από τις αντιλήψεις του Κράτους πρόνοιας της αριστερής ιδεολογίας.

Η γονιμοποίηση των δυναμικών στοιχείων των Άκρων στο Μέσο, γεννά την πρόοδο και την ευημερία, και όχι ο συμβιβασμός του ελάχιστου κοινού παρανομαστή, ο οποίος χαρακτηρίζει αυτό που αποκαλούν, σήμερα, Κέντρο ή Μεσαίο Χώρο.

Μόνο όταν ενωθούν "οι δυνάμεις της ψυχής και της σάρκας, η σύνθεση γίνεται γόνιμη και η τελική αρμονία πλούσια".

Οι Έλληνες πολίτες με την εκχυλίζουσα δύναμη της φυλής, με τη γονιμότητα του πολιτισμού τους, με την εξελιγμένη κοινωνική και οικονομική δομή τους, είναι βέβαιοι ότι μπορούν να λειτουργήσουν ως αυτόνομες πολιτικές και υπαρξιακές οντότητες. Μπορούν να αυτοκυβερνηθούν και να καθορίσουν οι ίδιοι τα δικά τους πλαίσια πολιτικής συμμετοχής και δημοκρατικής ελευθερίας, με την στήριξη των πνευματικών ηγετών τους.

Η Ελλάδα του 2001 βρίσκεται στο πιο κρίσιμο σταυροδρόμι της ιστορικής της πορείας. Από τις περαιτέρω επιλογές της ή αναγεννάται ή, οδηγείται στην αφάνεια. Τα τελευταία 150 χρόνια, η Ελλάδα βρέθηκε μπροστά σε καταστάσεις θλιβερές και εθνικής ταπείνωσης, αλλά και σε καταστάσεις μεγάλων δυνατοτήτων και προοπτικών. Ιδιαίτερα, μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο η Ελλάδα αποπροσανατολίστηκε πολιτικά, αποδυναμώθηκε εθνικά, εξαχρειώθηκε ηθικά και τελικά, ακούμπησε στην ανασφαλή ασφάλεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σήμερα η Ευρώπη ολοκληρώνεται χωρίς να έχει μεγενθυθεί η ασφάλεια μας, εάν δεν έχει σμικρυνθεί, από τη λογική των επεμβάσεων της στα Βαλκάνια.

Ταυτοχρόνως, οι διεθνείς πιέσεις, έχουν φέρει σε σημείο ασφυξίας την οικονομία της Χώρας μας, με πιθανούς μελλοντικούς κινδύνους κατά της εθνικής ανεξαρτησίας της και κατά των πολλαπλών ελευθεριών του ελληνικού Λαού.

Αυτές οι καταστάσεις μπορεί να μην περιλαμβάνουν τον κίνδυνο μιας εθνικής καταστροφής, ενέχουν, όμως, πιθανότητες εθνικών ζημιών, μέσα στα πλαίσια του δήθεν εκσυγχρονισμού της χώρας, με προσαρμογή της στη νέα γεωπολιτική, γεωστρατιωτική, γεωεπιστημονική, γεωτεχνολογική και ιδιαίτερα μέσα στη νέα, εξαιρετικών κινδύνων, γεωπολιτιστική πραγματικότητα.

Η Ελλάδα, όμως, είναι υποχρεωμένη, ως η χώρα που γέννησε τον πιο ολοκληρωμένο μέχρι σήμερα πολιτισμό, να υπερβεί όλες τις απειλητικές προοπτικές, να επιβιώσει δυναμικά, να αναπτυχθεί δημιουργικά και να λειτουργήσει αποφασιστικά στο νέο κόσμο των σκοτεινών συμφερόντων και των πολλαπλών καταναγκασμών, ο οποίος αναπτύσσεται ως οικουμενικός πολιτισμός, ως η νέα παγκοσμιοποίηση.

Να σπεύσει με μία πραγματικά ιστορική ελληνική έκρηξη συμμετοχής να συμβάλλει στη δημιουργία ενός Καλύτερου Κόσμου. Η Ελλάδα πιστεύουμε, απόλυτα, ότι διαθέτει όλες τις ανθρώπινες δυνάμεις, σε όλους τους τομείς του πνεύματος, της επιστήμης, της οικονομίας και της κοινωνίας για να δημιουργήσουν τη σύγχρονη δυνατή Ελλάδα. Την Ελλάδα του Αύριο, η οποία όμως, θα στηρίζεται στους Έλληνες της μεγάλης ευθύνης του Σήμερα και στις αζεπέραστες πολιτιστικές και ηθικές αξίες του Χθες, Νεώτερου, Βυζαντινού και Αρχαιοελληνικού. Στις αξίες μιας δημιουργικής συνένωσης του ελληνικού ιστορικού χρόνου ο οποίος, επί πολλά χρονικά διαστήματα, ιδιαίτερα σήμερα, έχει και διασπασθεί και λησμονηθεί, με συνέπεια την

απομάκρυνση και την αποξένωση των Ελλήνων από τον ίδιο τους τον πολιτισμό και την ελληνική τους υπόσταση.

Στους αιώνες της ανθρώπινης ιστορίας, που πέρασαν, έχει αναλυθεί διεξοδικά κάθε διαδικασία και έχει πραγματωθεί κάθε εκδοχή της πολιτικής πράξης.

Στα δισεκατομμύρια των σελίδων χιλιάδων επιφανών της πολιτικής και του ανθρώπινου πνεύματος δύσκολα μπορεί να προστεθεί κάτι καινούργιο, και οπωσδήποτε όχι από εμένα.

Μόνη προσδοκία μου, από το περιεχόμενο, αυτού του βιβλίου, είναι να προκαλέσω τους “γνωρίζοντες” να αξιοποιήσουν, προς το συμφέρον του Λαού, τις γνώσεις των αιώνων που κατέχουν, καταγράφοντας με αλήθεια τις ανάγκες του Σήμερα και προτείνοντας με περίσκεψη τις επιλογές του Αύριο που θα τις ικανοποιήσουν, ώστε να βελτιωθεί η ζωή του Σήμερα και του Αύριο του Λαού μας.

Είναι βέβαιο, ότι οι επόμενες γενεές θα χρειαστεί να κάνουν τις δικές της επιλογές.

Δικαιούνται, όμως, και οι σημερινές γενεές των Ελλήνων πολιτών να απολαύσουν την ικανοποίηση ότι προσέθεσαν ένα “πετραδάκι Δημοκρατίας” στο χτίσιμο μιας της μελλοντικής δημοκρατικής Πολιτείας των Ελλήνων.

Είναι μια ελάχιστη απαίτηση του Λαού που προσέφερε τη Δημοκρατία στον αενάως μεταβαλλόμενο κόσμο. Μια απαίτηση που δεν προέρχεται από αισθήματα υπεροχής έναντι των άλλων Λαών, αλλά αντιθέτως από αίσθημα αιδημοσύνης για τη Δημοκρατία που βιώνουμε, απέναντι σ’ αυτήν που θα μπορούσαμε να βιώνουμε.

Οι δημοκρατικές ρίζες μας, καταπιεσμένες επί αιώνες, διψούν να θρέψουν ένα καινούργιο δέντρο Δημοκρατίας. Ένα θαλερό δέντρο που θα ανθοβολήσει και θα καρπίσει για τις παρούσες και τις μελλοντικές γενεές των Ελλήνων και θα χαρίσει ξανά το αρχαίο άρωμά του σ’ όλους τους Λαούς της Οικουμένης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΩΣ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

Η παρουσίαση και η ανάλυση του πολιτεύματός μας αποτελεί, ασφαλώς, έργο ειδικών του πανεπιστημιακού και ακαδημαϊκού χώρου.

Για την τεκμηρίωση, όμως, των δικών μας προβληματισμών, απαιτήθηκε να υπενθυμίσουμε, εδώ, τις έννοιες κάποιων βασικών όρων και κάποιες από τις βασικές αρχές του Συνταγματικού Δικαίου, οι οποίες συνδέονται μαζί τους.

- “ Τα συγκροτούντα το **Κράτος** στοιχεία είναι ο **Λαός**, η **Χώρα**, η **Εξουσία**, και η οργάνωση, ως Νομικόν Πρόσωπον.

- Ο **Λαός** υπό στενή έννοια είναι το εκλογικό σώμα, υπό ευρεία έννοια είναι το σύνολο των πολιτών, ανεξαρτήτως φύλλου, ηλικίας θρησκευτικής και εθνικής διαφοράς. (Όλο το έμψυχον στοιχείον.)

Ο Λαός πρέπει να έχει μόνιμον εγκατάσταση. Η προσωρινή απόσπαση σε άλλη περιοχή δεν αίρει την έννοια αυτή, έστω και αν υπόκειται εις την εξουσία του κράτους το οποίον του παρέχει το άσυλο.

- **Λαός – Έθνος.** Τα αντικειμενικά κριτήρια για τον καθορισμό του είναι φυλή, γλώσσα, θρησκεία, χωρική έκταση, αλλά και αυτά δεν είναι ικανά να το καθορίσουν επακριβώς. Καθίσταται αναγκαία η προσφυγή στα υποκειμενικά τοιαύτα και δη εις την κοινή εθνική συνείδηση των ατόμων, πηγάζουσα εκ της υπάρξεως κοινού πολιτισμού, κοινής ιστορίας και κοινών επιδιώξεων.”

- “ Η **χώρα (Επικράτεια)** είναι η εδαφική έκταση εντός των ορίων της οποίας ασκείται η κρατική εξουσία. Στοιχεία της είναι το στέρεο έδαφος, οι υδάτινες επιφάνειες, η αιγιαλίτιδα ζώνη, (χωρικά ύδατα), το υπέδαφος, ο εναέριος χώρος, τα πολεμικά σκάφη και αεροσκάφη οπουδήποτε και αν ευρίσκονται.

- **Εξουσία** κρατική είναι η επι του λαού (μονίμως εγκατεστημένος εις την χώρα πληθυσμός) ασκούμενη υπό του νομικού προσώπου του κράτους.

Η κρατική ή πολιτική εξουσία είναι το ανήκον εις το κράτος αυτοδύναμον δικαίωμα όπως επιτάσσει ελεύθερα πρόσωπα και τα εξαναγκάζει εις τήρησιν των επιταγών του.

Είναι η ανώτατη εν τη κοινωνία θέληση, εκτείνεται επί πάντων, είναι υπερτέρα και επιβάλλεται κάθε άλλης, γι' αυτό και χαρακτηρίζεται ως ακαταγώνιστος δύναμη. Είναι αυτοδύναμος, πρωτογενής εξ ιδίου δικαίου και όχι παραγωγός”

- “ Η **Νομική Προσωπικότης**; Το κράτος ως διαρκής οργάνωσις είναι Νομικόν Πρόσωπο με δική του βούληση, διάφορον εκείνης των αποτελούντων αυτό φυσικών προσώπων.

Η Νομική Προσωπικότης του δεν έχει ουσιαστική φυσική ύπαρξη, υφίσταται όμως εις τον κόσμο των αφηρημένων εννοιών όπως και το όλο δίκαιον. Αυτή δίνει τη δυνατότητα στο

κράτος να παραμένει το αυτό και να έχει συνέχεια, καίτοι εν γενεαί παρέχονται και τα πολιτεύματα αλλάζουν.

Οι νόμιμες πράξεις των κρατικών οργάνων, κατ ακολουθίαν ισχύουν και μετά την αλλαγή των προσώπων.

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του κράτους αποδίδονται εις το ενιαίο, πάγιο και συνεχές νομικό του πρόσωπο και όχι των φυσικών προσώπων, τα οποία εκάστοτε το αντιπροσωπεύουν (σ.σ. Δηλαδή στα πολιτειακά όργανα τους δημόσιους φορείς και τα αξιώματά τους, τα οποία κατά το ισχύον Σύνταγμα στην Ελλάδα συναπαρτίζουν την Πολιτεία. Ίδε Σύνταγμα : “ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ” Οργάνωση και λειτουργίες της Πολιτείας. “ΤΜΗΜΑ Α΄ “: Σύνταξη της Πολιτείας.)

- “ **Άμεσα όργανα** του κράτους είναι ο **Λαός** ως εκλογικό σώμα, η **Βουλή**, ο **Πρόεδρος της Δημοκρατίας** και τα **Δικαστήρια**, εν τη εκδόσει των αποφάσεών τους. Έμμεσα είναι οι Υπουργοί και όλοι οι Δημόσιοι Υπάλληλοι.”
- “ **Αναδεικνύουν** όργανον είναι ο Λαός, ως εκλογικό σώμα.
- **Αναδεικνυόμενα** είναι η Βουλή, η οποία εκλέγεται και οι υπουργοί ή δημόσιοι υπάλληλοι, οι οποίοι διορίζονται.
- **Η διάκρισις εις Νομοθετικά, Διοικητικά** (ή εκτελεστικά) και **Δικαστικά** όργανα παρουσιάζεται εις τα κράτη, τα οποία υιοθετούν την διάκριση εξουσιών. Σύμφωνα με αυτήν εκάστη των λειτουργικών του κράτους πρέπει να ασκείται υπό ιδίων οργάνων. Έργον των Νομοθετικών είναι η θέσπιση των νόμων, των διοικητικών η εφαρμογή των νόμων και των δικαστικών η απονομή της δικαιοσύνης.”
- **Πολίτευμα** είναι το σύστημα κατά το οποίο σχηματίζεται, οργανούται και ασκείται η κρατική εξουσία.
- **Μορφή του πολιτεύματος** είναι το σύστημα κατά το οποίον σχηματίζεται η κρατική εξουσία. Το σύστημα κατά το οποίον οργανούται και ασκείται η κρατική εξουσία συνιστά τις **οργανωτικές βάσεις** του πολιτεύματος.
- Η μορφή και οι οργανωτικές βάσεις του πολιτεύματος προσδιορίζονται διά του Συντάγματος και είτε διακηρύσσονται ευθέως, είτε συνάγονται εμμέσως.
- **Μορφές πολιτευμάτων**,_κατά τον Αριστοτέλη, είναι η **Βασιλεία** (μοναρχία), η **Αριστοκρατία** (κυριαρχία των αρίστων) και η **Πολιτεία** (η σημερινή Δημοκρατία). Παρεκβάσεις των μορφών αυτών, οπότε το πολίτευμα λειτουργεί προς το συμφέρον των διοικούντων αρχόντων και όχι του διοικούμενου λαού, αποτελούν η Τυραννίδα, της Βασιλείας, η Ολιγαρχία, της Αριστοκρατίας και η Δημοκρατία (σημερινή οχλοκρατία), της Πολιτείας.
- “Η **Δημοκρατία** θεμελιούται επί της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας, κατά την οποία ο Λαός ως σύνολο των κατοίκων, είναι το ανώτατον όργανον, εκ του οποίου πηγάζει και φέρεται πάσα εξουσία ασκούμενη εντός του κράτους”

- “Η Δημοκρατία προϋποθέτει τη λαϊκή κυριαρχία και η **λαϊκή κυριαρχία** συνιστά τη Δημοκρατία ως πολίτευμα”
“Η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας εκφυλίζεται εις την κυριαρχία της πλειοψηφίας των εκλογέων, διότι ο Λαός ως σύνολον, ουτοπικά μόνο έχει τις ίδιες ακριβώς απόψεις, ιδέες και πεποιθήσεις.”
- “Η επιβολή της θέλησης της **πλειοψηφίας**, δεν μεταβάλλει το δημοκρατικό του πολιτεύματος, διότι η εκάστοτε πλειοψηφία σχηματίζεται επί τη βάσει της καθολικότητας της ψήφου και από εναλλασσόμενα άτομα.”
- “Η έννοια της Δημοκρατίας είναι συνυφασμένη άρρηκτα προς την ατομική και πολιτική ελευθερία.”
- “Η **ατομική ελευθερία** συνίσταται εις την αναγνώριση και κατοχύρωση ορισμένου κύκλου ελευθέρας ενεργείας του ατόμου, εις τον οποίον η κρατική εξουσία ουδόλως δικαιούται να παρεμβαίνει, ή δικαιούται υπό θεσπισμένους όμως περιορισμούς, χάριν του συμφέροντος της κοινωνικής ολότητος”
- “Η **πολιτική ελευθερία** συνίσταται εις την συμμετοχή του Λαού εις την άσκηση της εξουσίας κατά τας οικονομικάς εκάστου πεποιθήσεις για την ανάδειξη των κρατικών οργάνων και τη θέσπιση κανόνων δικαίου.”
- “Εις την πολιτική ελευθερία, πέρα από τη συμμετοχή στην άσκηση της εξουσίας, η οποία παίρνει τη μορφή της ψήφου για την ανάδειξη των κρατικών οργάνων και τη θέσπιση κανόνων δικαίου, προσδιορίζεται και ένα πεδίο της εξουσίας το οποίο ασκείται απ’ ευθείας από τους πολίτες υπό θεσπισμένους περιορισμούς τους οποίους όμως δεν δικαιούται να μεταβάλλει η εκάστοτε κυβερνώσα πλειοψηφία.”
- “Η **Δημοκρατία είναι απόλυτος (άμεσος)** όταν ο Λαός ως φορέας της κρατικής εξουσίας, δύναται να μεταβάλλει ή καταργήσει, καθ’ οιονδήποτε στιγμή, τους νομικούς περιορισμούς, τους οποίους ο ίδιος έθεσεν δια την άσκησίν της. (Απόλυτος Δημοκρατία μπορεί να θεωρηθεί ότι λειτουργεί στην Ελβετία, δεδομένου ότι τα άρθρα 118-123 του ισχύοντος Συντάγματος από το 1874, καθιερώνουν τη δυνατότητα της ανά πάσα στιγμήν αναθεωρήσεως ή μεταβολής καθ’ ολοκληρίαν αυτού).”
- “**Περιορισμένη (έμμεση)** χαρακτηρίζεται η Δημοκρατία όταν αυτοπεριορίζεται εν τη ασκήσει της κρατικής εξουσίας, αναθέτουσα δια του Συντάγματος (το οποίο συνήθως καταρτίζουν οι αντιπρόσωποι του Λαού) αρμοδιότητες εις άλλα όργανα και αυτοδεσμεύεται ότι ορισμένες διατάξεις του Συντάγματος δεν τροποποιούνται ή δεν καταργούνται”
- “Εις την **άμεσον Δημοκρατίαν**, το νομοθετικό όργανο, είναι η λαϊκή Συνέλευση. Απαρτίζεται από όλους τους ενεργούς πολίτες, συνέρχεται κατά τακτά χρονικά διαστήματα και θεσπίζει τους κανόνες δικαίου (Η Εκκλησία του Δήμου εις τας Αθήνας, η Απέλλα εις την Σπάρτη, τα Comititia εις τη Ρώμη).
Είναι ανεφάρμοστος όταν το πλήθος των πολιτών υπερβαίνει το *maximum* που επιτρέπει τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεων.

Η επαναπρόκτηση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων από τους Δήμους, είναι δυνατόν να ενισχύσει τη λαϊκή κυριαρχία και να αμβλύνει τη συγκέντρωση των εξουσιών εις τους πολιτικούς.”

- “Εις το **Αντιπροσωπευτικό Σύστημα** η νομοθετική λειτουργία ασκείται δια συλλογικών οργάνων αναδεικνυομένων παρά του εκλογικού σώματος (Βουλή, Γερουσία), δι’ εκλογής επαναλαμβανομένης κατά τακτάς περιόδους.
Στοιχεία του είναι υποχρεωτικά η εκλογή, ο πολιτικός χαρακτήρας της εκλογής, η δημοσιότητα της λειτουργίας και η αποφασιστική αρμοδιότης των εκλεγομένων σωμάτων”
- “Η καθορισμένη εις τα Συντάγματα σχέση των οργάνων της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας (η δικαστική απολαύει κατά κανόνα ευρυτέρας ανεξαρτησίας), διαμορφώνει τρία συστήματα κυβερνήσεως. Το της **Κυβερνώσης Βουλής**, το της **Ανεξαρτήτου Εκτελεστικής Εξουσίας** και το **Κοινοβουλευτικό Σύστημα**.”
- “Το αναφερόμενον εις το Σύνταγμά μας σύστημα κυβερνήσεως είναι το Κοινοβουλευτικό.”
(“Έχει εκφυλισθεί όμως εν τη πράξει εις αυτό της Κυβερνώσης Βουλής, πάσχον άμεσα από την ίδια τη δομή του και έμμεσα από την παντελή έλλειψη κατοχύρωσης της δημοκρατικής λειτουργίας των κομμάτων επί της ύπαρξης των οποίων δομείται το σύστημα.”)
- “Οι οργανωτικές βάσεις του Κοινοβουλευτισμού θεμελιούνται επί της αντιπροσωπευτικότητας και της διάκρισης των εξουσιών.”
- “Η διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (προστασία από την εξουσία) και του Πολίτου (συμμετοχή στην εξουσία) του 1789, αναγράφει εις το άρθρον 16.”
“Πάσα κοινωνία εις την οποία δεν προσδιορίζεται η **διάκριση των εξουσιών**, δεν έχει Σύνταγμα”
- “Εστί δη τρία μόρια των πολιτειών πασών...εν μεν τι το βουλευόμενον περί των κοινών δεύτερον δε το περίς τας αρχάς, ... τρίτον δε τι το δικάζον” (Αριστοτέλης, Βιβλίο Δ, κεφ. XI)
- “Δια να υπάρχει πολιτική ελευθερία, πρέπει η εξουσία να συγκρατεί την εξουσία, μέσα εις το κράτος, τονίζει ο Μοντεσκιέ. Οι λειτουργίες να ασκούνται ως εξουσίες από διακεκριμένα όργανα, αλληλοεπηρεαζόμενες για να εξασφαλίζουν, κατά το αρτιότερον δυνατόν, το κράτος του νόμου, ουδέποτε όμως συγκεντρούμενες εις τα ίδια πρόσωπα, διότι τότε μοιραίως το σύστημα οδηγείται εις τον δεσποτισμό”.
- Η έννοια της λαϊκής κυριαρχίας με τα Συντάγματα έχει συνδεθεί αρρήκτως με το όνομα του Rousseau, όπως και αυτή της διάκρισης των εξουσιών με τον Montesquieu.
- Η διάκριση των εξουσιών αφορούσε την εποχή των κοινοβουλευτικών μοναρχιών και των όψιμων φεουδαρχιών, οπότε υπήρχαν δύο κέντρα διαφορετικών πηγών εξουσίας. Σήμερα, που είναι ένα, οφείλουμε, οι δημοκράτες, να μιλάμε για διάκριση λειτουργιών.

- “Η κρατική εξουσία εκδηλώνεται προς τρεις κατευθύνσεις, **τρεις λειτουργίες**:
 Νομοθεσία, Εκτέλεση–Διοίκηση, Δικαιοσύνη.
 Δηλαδή το Κράτος θεσπίζει κανόνες δικαίου, διοικεί εκτελώντας και εφαρμόζοντας τους κανόνες αυτούς και απονέμει τη δικαιοσύνη δια της λύσεως των διαφορών και του ποινικού κολασμού”
 “Το διάφορον του βαθμού της ανάθεσης εκάστης κρατικής λειτουργίας εις ιδίαν ομάδα οργάνων και της άσκησης δι αυτών ορισμένων εκδηλώσεων άλλων λειτουργιών, πρέπει να είναι το μείζον δυνατόν, ώστε η προσπάθεια συντονισμού για την εξασφάλιση εύρυθμου και ομαλής λειτουργίας της όλης κρατικής μηχανής, να ευοδούται, να μην ανατρέπει όμως, τη βασική αρχή διάκρισης των εξουσιών. Άλλως, η διασταύρωση οδηγεί έμμεσα εις το σύστημα συγχύσεως των εξουσιών, εις την συγκέντρωση αυτών εις ένα πρόσωπο και μοιραίως το σύστημα οδηγείται εις τον δεσποτισμόν και την κατάλυση, ουσιαστικώς, της πολιτικής ελευθερίας”
- “**Το κοινοβουλευτικό σύστημα** χαρακτηρίζεται από το ότι τα τρία οργανικά του στοιχεία συνδέονται προς άλλα δια της κοινοβουλευτικής σχέσεως. Έτσι οι υπουργοί διορίζονται μεν από τον Αρχηγό του κράτους, εξαρτώνται όμως εκ της εμπιστοσύνης του Κοινοβουλίου.
 Στηρίζεται επί τριών κατηγοριών οργάνων. Των αντιπροσωπευτικών σωμάτων, του Αρχηγού του Κράτους και της Κυβέρνησης.
 Τα αντιπροσωπευτικά σώματα είναι μια ή δύο βουλές, αι οποίαι πέραν της νομοθετικής λειτουργίας διαθέτουν νόμιμα μέσα προς επηρεασμό της θελήσεως της Κυβερνήσεως”
- “**Οι δύο βουλές** υποστηρίζεται ότι προκαλούν δυσχέρειες εις την λειτουργία του πολιτεύματος λόγω των μεταξύ των συγκρούσεων.
 Οι υπέρμαχοι του συστήματος παρατηρούν ότι η Γερουσία περιστέλλει την παντοδυναμία της Βουλής, συντελεί στην αρτιότερη κατάρτιση των νομοθετημάτων και συμβάλλει εις την προστασίαν των λαϊκών συμφερόντων από εξωπολιτικούς επιβουλείς.”
- “Κατά το σύστημα της **Κυβερνώσης Βουλής** δεν υπάρχει συνήθως αρχηγός του Κράτους, ως ιδιαίτερον κρατικόν όργανον, η δε Κυβέρνηση είναι το σπουδαιότερο όργανο, λειτουργούσα ως εκτελεστική επιτροπή του Κοινοβουλίου”
- “Κατά το σύστημα της **Ανεξαρτήτου Εκτελεστικής Εξουσίας** (προεδρικό), η αλληλεπίδραση νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας είναι ασήμαντος, ανατιθέμενης της τελευταίας εις Πρόεδρον, εκλεγόμενον, αμέσως ή εμμέσως, από το Λαό, ο οποίος είναι Αρχηγός του Κράτους και Πρωθυπουργός, των μελών της Κυβέρνησης διοριζόμενων ελευθέρως υπ' αυτού”
- “Εις το **ημιαντιπροσωπευτικό σύστημα** η νομοθετική λειτουργία δεν ασκείται μόνο από αντιπροσωπευτικά σώματα (Βουλή, Γερουσία) αλλά και αμέσως υπό του Λαού, υπό τη μορφή συμπράξεως του μετά των σωμάτων αυτών.
 Οι θεσμοί οι οποίοι έχουν εφαρμοσθεί εις την πράξιν δια την εν λόγω σύμπραξιν είναι τρείς, ήτοι:
 α) το κυρίως δημοψήφισμα

β) η λαϊκή αρνησικυρία

γ) η λαϊκή πρωτοβουλία''

- ''Εις το **δημοψήφισμα** ο Λαός καλείται να εκφέρει τη γνώμη του επί σχεδίου τινός νομοθετήματος καταρτισθέντος από τα αρμόδια κατά το Σύνταγμα όργανα.

Δύναται να είναι:

Συνταγματικό ή νομοθετικό,

Αποφασιστικό ή συμβουλευτικό,

Υποχρεωτικό ή προαιρετικό''

- ''Με τη **λαϊκή αρνησικυρία** είναι δυνατόν ορισμένος αριθμός πολιτών να προκαλέσει εντός τακτής, ανατρεπτικής προθεσμίας, ψηφοφορία του Λαού επί Νόμου καταρτισμένου ήδη, επί τω τέλει καταργήσεώς του''

- ''Με τη **λαϊκή πρωτοβουλία** ορισμένος συνταγματικά αριθμός πολιτών, δύναται να υποβάλει προς το Κοινοβούλιο ή απ' ευθείας προς το Λαό, πρόταση για τη θέση, τη μεταβολή ή κατάργηση νόμου τινός.

Το Κοινοβούλιο έχει υποχρέωση να επιληφθεί της προτάσεως, έστω και εάν δεν την αποδεχτεί''

- Μειονεκτήματα του δημοψηφίσματος είναι:

- Οι ελλείψεις γνώσεις του εκλογέως
- Η πρακτική αδυναμία τροποποιήσεων, αφού καλείται ο εκλογεύς να το ψηφίσει ή να το απορρίψει εν τω συνόλω
- Ο έμφυτος συντηρητισμός εμποδίζει τη διαμόρφωση προοδευτικών νομοθετημάτων
- Η μεθοδευμένη παραπλάνηση των πολιτών από τα Μ.Μ.Ε. προς όφελος ιδιωτικών συμφερόντων.

- Πλεονεκτήματα του Δημοψηφίσματος είναι:

- Προσδίδεται ουσιαστικό περιεχόμενο εις το δόγμα της λαϊκής κυριαρχίας
- Περιορίζεται υπέρ του λαού η απολυταρχία των νομοθετικών σωμάτων
- Πιστοποιείται η ύπαρξη αρμονίας επιδιώξεων και αντιλήψεων μεταξύ εκλογικού σώματος και αντιπροσώπων του.

(Πηγή: Συνταγματικό Δίκαιο, Κ. Γεωργόπουλου.)